Jaarstukken 2020



Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 5
Aanbiedingsbrief 7
Voorwoord 15
Hoofdstuk 1 Inleiding 19
1.1 Verantwoording beleid 19
1.2 Leeswijzer 20
Hoofdstuk 2 Jaarverslag 25
Inleiding 25
2.1 Programmaverantwoording 27
Inleiding 29
2.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving 33
Gerealiseerde baten en lasten 37
2.1.2 Integraal beheer openbare ruimte 41
2.1.3 Onderwijs, werk en inkomen 51
2.1.4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 59
2.1.5 Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie 67
2.1.6 Economie 73
2.1.7 Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed 81
2.1.8 Openbare orde en veiligheid 89
2.1.9 Bestuur en dienstverlening 97
2.2 Overzichten 103
2.2.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien 107
2.2.2 Overzicht overhead 115
2.3 Paragrafen 119
Inleiding 120
2.3.1 Lokale heffingen 121
2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 131
2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 146
2.3.4 Financiering 155
2.3.5 Bedrijfsvoering 160
2.3.6 Verbonden partijen 166
2.3.7 Grondbeleid 191
2.3.8 Sociaal domein 205

2.3.9 Corona 212
Hoofdstuk 3 Balans met toelichting 217
3.1 Balans 217
3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 221
3.3 Toelichting op de balans 227
3.3.1 Vaste activa 227
3.3.2 Vlottende activa 237
3.3.3 Vaste passiva 243
3.3.4 Vlottende passiva 258
3.4 Gebeurtenissen na balansdatum 264
4.1 Overzicht van baten en lasten 2020 267
4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 269
4.2.1 Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht 269
4.2.2 Wet normering topinkomens 274
Bijlagen 275
Bijlage A. Overzicht incidentele baten en lasten 277
Bijlage B. Mutaties in de reserves 282
Bijlage C. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 283
Bijlage D. Sisa 287
Bijlage E. Jaarrekening per taakveld 292
Bijlage F. Taakveld per programma 295
Bijlage G. Brugstaat rekening - begroting 2020 300
Bijlage H. Brugstaat rekening 2019 - 2020 300
Bijlage I. Overzicht niet aangewende kredieten/budgetten overbrengen naar 2021 301
Bijlage J. Kredieten 304
Bijlage J.1. Kredieten 2020 naar 2021 304
Bijlage J.2. Eindverantwoording Nieuw Tijenraan 305
Bijlage K. EMU-saldo 306
Bijlage L. Format nieuwe voorzieningen 308
Bijlage M. Inzicht in loonkosten 309
Controleverklaring 313
6.1 Inleiding 314
6.2 Verklaring College van B&W 314
6.3 Raadsbesluit 314

Aanbiedingsbrief

Raalte, 25 mei 2021

Onderwerp: Jaarstukken 2020

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2020 aan. Met deze jaarstukken legt het college verantwoording af over het gevoerde bestuur in het afgelopen jaar. Tevens doen wij u voorstellen over de bestemming van het rekeningsaldo 2020, het verhogen van het plafond van de egalisatiereserve DOWR en het tijdelijk verhogen van het plafond van de egalisatiereserve sociaal domein.

Coronacrisis

2020 is een jaar dat we niet snel zullen vergeten. De uitbraak van het coronavirus eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal gehad en heeft dat momenteel nog steeds. De wereldwijde pandemie heeft geleid tot ongekende omstandigheden en de economische en sociaal impact is fors.

De coronacrisis heeft ook veel gemeentelijke beleidsterreinen geraakt. Er is direct actief gehandeld door onder andere het inrichten van een crisisorganisatie en er zijn nauwe contacten geweest met allerlei geledingen in de samenleving zoals ondernemers, organisatoren van evenementen, zorgaanbieders en het onderwijs. Daarnaast is getracht de reguliere werkzaamheden zo veel mogelijk doorgang te laten vinden waarbij de medewerkers met behulp van digitale (vergader) hulpmiddelen zo veel mogelijk vanuit huis werk(t)en. In het najaar 2020 heeft de gemeenteraad het koersdocument coronacrisis vastgesteld, waarbij aanvullend op de rijkssteunmaatregelen ook middelen zijn vrijgemaakt voor gemeentelijke steunmaatregelen. Het koersdocument geeft richting hoe we willen omgaan met sociale, maatschappelijke, economische en financiële gevolgen van de coronacrisis.

Het rijk heeft in 2020 meerdere steunpakketten beschikbaar gesteld ter compensatie van enerzijds inkomstenderving en anderzijds extra kosten die de gemeente heeft gemaakt op diverse beleidsterreinen als gevolg van de coronacrisis. Ook heeft de gemeente de landelijke uitkeringsmaatregel Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) uitgevoerd.

Door deze ingrijpende gewijzigde omstandigheden zijn wel processen en procedures opgeschort, aangepast of hebben vertraging opgelopen. Maar we prijzen ons gelukkig dat ondanks de coronacrisis en alle beperkingen en uitdagingen die deze crisis met zich mee heeft gebracht toch het overgrote deel van de reguliere begroting 2020 is gerealiseerd. Dit alles verdient een groot compliment richting de gehele ambtelijke organisatie waarbij het college graag een oprecht 'dank je wel' uitspreekt richting de organisatie.

Een terugblik op 2020 in vogelvlucht

Woon- en leefomgeving
Na een uitgebreid participatieproces heeft de raad in november 2020 de omgevingsvisie 'Horizon gemeente Raalte 2040' vastgesteld met als kernopgaven hoe zorgen we ervoor dat het buitengebied een prettige plek blijft om te wonen, werken en recreëren; hoe zorgen we dat bestaande wijken leefbaar en aantrekkelijk blijven en hoe creëren we de optimale randvoorwaarden voor leven, werken en ondernemen in Raalte. In meerdere kernen is gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties of het uitgeven van bestaande locaties en er is gestart met het nieuwe programma wonen. Het nieuwe woonbeleid wordt in 2021 ter besluitvorming aan de raad aangeboden.

Integraal beheer openbare ruimte
Er is gewerkt aan het ontwikkelen van een vervangingsstrategie en meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte. Het bomenbeheerplan is in 2020 vastgesteld, waarbij de vervangingsopgave nu in beeld is. Als basis voor het nieuwe GRP heeft de raad de kaders voor het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2030 vastgesteld met als speerpunten: risico gestuurd beheer, ontvlechten van hemelwater en afvalwater en ruimtelijke adaptie van extreme neerslag.

Verkeer en vervoer
Er is ingezet op een actieve lobby om de Marsroute op de rijks agenda te krijgen. Dit heeft geresulteerd in het besluit van het rijk en de provincie om twee keer 100 miljoen beschikbaar te stellen voor de opwaardering van de N35. Ter uitvoering van de verkeersagenda zijn meerdere infrastructurele ingrepen gedaan om de verkeersveiligheid te bevorderen.

Zorg voor onze inwoners
Sinds de eerste lockdown in maart 2020 heeft de ondersteuning aan inwoners vrijwel helemaal digitaal plaatsgevonden. Aanvragen voor ondersteuning en de beoordelingen daarvan zijn zoveel mogelijk digitaal afgehandeld en verwerkt. In 2020 zijn stappen gezet om samen met werkgevers uit de verschillende sectoren, met onderwijs en met werknemersorganisaties, de regionale Human Capital Agenda (HCA) aan te vullen met lokale uitdagingen en te vertalen naar een actieplan Werk. Voor de Stichting Werk Raalte (SWR) is de keuze gemaakt om terug te gaan naar haar kerntaken: het uitvoeren van beschut werk.

De netwerksamenwerking van het Centrum voor Jeugd en Gezin is geëvalueerd. De belangrijkste conclusie is dat het CJG goed functioneert, maar de randvoorwaarden hier en daar aangescherpt worden. Ook is er ingezet op een betere samenwerking tussen Veilig Thuis IJsselland en het Centrum Jeugd en Gezin. In het kader van de transformatie van het Sociaal Domein zijn het beleidsplan sociaal domein, de omgekeerde Verordening domein sociaal en het rapport grip op financiën vastgesteld. Ook is een vervolg gegeven aan het project herijking van het subsidiebeleid en de ontwikkeling van het monitoringssysteem.

Duurzaamheid en energietransitie
In 2020 is intensief ingezet op de ontwikkeling van een regionale energiestrategie (RES). Er is het Plan van aanpak voor de warmtevisie opgesteld. De bottom-up aanpak met de duurzaamheidswerkgroepen uit de dorpen is voortgezet. De dorpsaanpak heeft geresulteerd in drie energiecoöperaties in oprichting, in Broekland, Luttenberg en Lierderholthuis.

Ook is ingezet op het faciliteren van diverse initiatieven voor zonneparken en is een aantal vergunningen verleend.

Lokale economie en ondernemerschap

In 2020 is het ruimtelijk kwaliteitsplan voor het centrum Raalte vastgesteld en zijn we aan de slag gegaan met het maken van 3 scenario's voor de aanpak Grote Markt en de Plas. Verder is er een crisisarrangement uitgerold voor de winkelcentra om ondernemers te ondersteunen in de coronacrisis. De economische agenda, inclusief uitgangspunten voor aanpak circulaire economie, is door de gemeenteraad vastgesteld en er is een start gemaakt met de uitvoering van deze agenda.

Recreatie en toerisme

De marketing & promotie van Salland Marketing is vanwege de coronacrisis gericht geweest op Nederlanders en eigen inwoners. Het effect hiervan is dat vakantieparken en campings in de gemeente Raalte in de zomer veel boekingen hebben gehad. Ook is een start gemaakt met het opstellen van evenementenbeleid.

Sport

Begin 2020 heeft de raad het besluit genomen om tot nieuw evenwicht te komen in de exploitatie van Sportbedrijf Raalte. De eerste resultaten tot de start van de coronacrisis hebben positieve ontwikkelingen laten zien. Het Roalter sportakkoord is door de deelnemende partijen ondertekend. In 2020 is de toplaag van het hoofdveld bij VV Heino vervangen en is de oplevering van Tijenraan is afgerond.

Onderwijshuisvesting

De nieuwbouw van basisschool de Korenbloem is afgerond. Bij de Linderte is extra ruimte gecreëerd voor een groep leerlingen en bij de Rietkraag zijn interne aanpassingen uitgevoerd ten behoeve van de huisvesting van twee groepen leerlingen van de Vogelaar. Ook is in 2020 samen met de schoolbesturen gewerkt aan een integraal plan voor onderwijshuisvesting.

Openbare orde en veiligheid

Binnen het taakveld openbare orde, veiligheid en handhaving stonden de gevolgen van de corona-maatregelen centraal. Denk daarbij aan de ondersteuning van de crisisorganisatie en het gemeentelijk beleidsteam, vraagbaak voor de ‘1,5 meter samenleving’ en de extra inzet op het gebied van handhaving.

Digitale transitie

In 2020 is het programma digitale transitie opgesteld. Met dit programma wordt invulling gegeven aan de rol van data binnen en buiten de organisatie, belangrijke i-ontwikkelingen en hoe bijvoorbeeld digitale tools participatieprocessen kunnen ondersteunen.

De nieuwe huisstijl is gerealiseerd en goed ontvangen. De moderne en frisse uitstraling passen bij wie we zijn als bestuur en organisatie. Daarnaast heeft de website een nieuwe look en feel gekregen en is het bereik en de interactie op social media gegroeid.

Bestuurlijke vernieuwing

De ingezette weg naar bestuurlijke vernieuwing is verder doorgezet. In 2020 hebben we deelgenomen aan de Quick Scan Lokale Democratie.

Een werkgroep van inwoners, raads- en collegeleden en medewerkers is aan de slag gegaan met de resultaten. Dit krijgt zijn vervolg in de nog op te stellen visie op bestuurlijke vernieuwing en participatie.

Financieel resultaat 2020

In onderstaande tabel is de opbouw van het rekeningsaldo 2020 weergegeven in relatie tot het verwacht resultaat na vaststelling van de zomernota 2020. Uit dit overzicht blijkt dat het rekeningsaldo 2020 ruim € 280.000 voordeliger is dan bij de zomernota was voorzien.

Resultaat jaarrekening 2020 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving		Bedrag
Begrotingsresultaat 2020 primitief		**2.950.326**
Resultaat zomernota 2020		-2.151.095
Begrotingsresultaat na zomernota 2020		**799.231**
Resultaat jaarrekening 2020	-2.192.964	
opnieuw beschikbaar te stellen middelen in 2020 in verband met 'overlopende posten' van 2020 naar 2021 (zie hoofdstuk 5.9.I)	2.707.456	
Netto' rekeningsaldo 2020		**514.492**
Resultaat jaarrekening 2020 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota		**-284.739**

Bovenstaand overzicht laat zien dat het resultaat van de jaarrekening ruim € 2,19 mln. positief bedraagt, dat wil zeggen het verschil tussen baten en lasten. Van dit resultaat wordt voorgesteld € 2,71 mln. over te hevelen naar 2021, omdat de betreffende activiteiten niet (volledig) zijn afgerond in 2020 of worden doorgeschoven naar 2021. (De zogenaamde 'overlopende posten' van 2020 naar 2021). Het 'netto' rekeningsaldo komt hiermee op € 0,52 mln. nadelig. Dit is € 0,28 mln. voordeliger dan bij de zomernota 2020 is voorzien.

Voor een specificatie van de overlopende posten van 2020 naar 2021 zie bijlage I 'Overzicht niet aangewende kredieten/ budgetten 2020 overbrengen naar 2021'.

Analyse rekeningresultaat 2020

Het rekeningresultaat 2020 is wat positiever dan bij de zomernota werd verwacht. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

Meevallers:

- Hogere algemene uitkering / niet bestede gereserveerde middelen algemene uitkering
- Afroming reserve Strategische Personeels Planning (SPP) tot het door de raad ingestelde plafond
- Minder bijdragen leerlingenvervoer en minder subsidies peuterspeelzalen en kinderopvang
- Positief resultaat op DOWR-samenwerking
- Minder uitgaven op organisatiebudgetten als gevolg van de corona situatie (onder andere geen Arbo uitgaven en BHV-oefeningen en minder reiskosten door het thuiswerken)

Tegenvallers:

- Hogere storting in de voorziening pensioenen en wethouders
- Te betalen vennootschapsbelasting

Reservepositie

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht.

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve bij de jaarrekening 2020

Bedragen * € 1.000.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Verwachte stand per 1 januari	**13.210**	**17.579**	**10.353**	**9.933**	**9.896**
Bij: rekeningsaldo 2019	1.715				
Af: saldo toevoegingen/onttrekkingen 2020	-146				
Bij: nog te boeken afroming algemene reserve grondexploitatie	2.800				
Bij: rekeningsaldo 2020		2.193			
Af: via bestemming rekeningsaldo 2020 deel rekeningssaldo ten gunste van egalisatiereserve DOWR		-245			
Opnieuw beschikbaar stellen van middelen in 2021 voor posten welke in 2020 nog niet volledig zijn gerealiseerd (de zogenaamde 'overlopende' posten)		-2.707			
Exploitatieposten reeds ten laste van de algemene bestemmingsreserve geraamd		-716			
claims via raadsbesluit jaarrekening 2020 (overbrengen kredieten ten laste van de algemene bestemmingsreserve)		-814			
Doorschuiven kredieten bij zomernota 2021		-1.530	-90	-50	
af: korting(10 euro) op tarief afvalstoffenheffing 2021		-160			
Dekking begrotingsresultaat 2021-2024		-3.247	-330	13	93
Verwachte stand per ultimo jaar	**17.579**	**10.353**	**9.933**	**9.896**	**9.989**

Uit deze tabel blijkt dat de algemene reserve ad € 17,58 mln. per 31-12-2020 terugloopt tot een bedrag van € 9,99 mln. per ultimo 2024. Hierbij is nog géén rekening gehouden met 'enkele mutaties onderweg' tot een bedrag van ca. € 1,39 mln. De belangrijkste hiervan zijn het resultaat op de september- en decembercirculaire 2020. Deze mutaties worden verwerkt in de zomernota 2021.

Algemene reserve grondexploitatie bij de jaarrekening 2020

De algemene reserve grondbedrijf kent per 31-12-2020 een stand van € 5,0 mln. Dit is na afroming met een bedrag van € 2,8 mln. In de Nota Grondbeleid is voor de algemene reserve grondexploitatie een ondergrens van € 1 mln. en een bovengrens van € 5 mln. bepaald. Op basis hiervan is er derhalve sprake van een surplus per 31-12-2020 van afgerond € 2,8 mln. Dit surplus is, conform de Nota Grondbeleid, afgeroomd en gestort in de algemene bestemmingsreserve.

Voor de jaren daarna wordt op basis van de huidige aannames ook een surplus verwacht. Mochten alle aannames werkelijkheid worden dan zal de algemene reserve grondexploitatie ook in de jaren 2021 t/m 2023 afgeroomd kunnen worden. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de beoogde winst name voor de jaren 2021 t/m 2023 is gebaseerd op *verwachte* kosten en (grond) opbrengsten. Mochten deze afwijken dan heeft dit gevolgen voor de winst name en daaropvolgend de afroming van de algemene reserve grondexploitatie. Ook dient bij de afroming van de reserve rekening gehouden te worden met VPB-claims welke ten laste komen van de algemene dienst maar waarvoor dekking wordt gevonden binnen algemene reserve grondexploitatie/ algemene bestemmingsreserve. Het is te prematuur hierop nu te anticiperen. Jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening wordt op basis van de dan actuele omstandigheden, beoordeeld of er een surplus is ontstaan en afroming aan de orde is.

Op basis van onder andere de geactualiseerde grondexploitaties ziet het verwachte (meerjaren) verloop van de algemene reserve grondexploitatie er als volgt uit:

Algemene reserve grondexploitatie

Bedragen in €

Alg res grondexploitatie	2020	2021	2022	2023
Stand per 1-1	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Stortingen	3.272.576	2.553.620	1.729.600	979.049
Onttrekkingen	472.650	841.000	341.000	441.000
Afroming reserve	2.799.926	1.712.620	1.388.600	538.049
Stand per 31-12	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**

Voor een nader inzicht in de grondexploitatie zie paragraaf 2.3.7 grondbeleid.

Reserve weerstandsvermogen

De weerstandsratio is bij de jaarrekening 2020 als volgt berekend:

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag
Beschikbare weerstandscapaciteit:	
Onbenutte belastingcapaciteit	1.910.000
Algemene reserve grondexploitatie	5.000.000
Reserve weerstandsvermogen	9.800.000
af: claim kadernota 2020-2023	-1.680.000
Onvoorzien	77.000
Totaal	**15.107.000**
Benodigde weerstandscapaciteit:	
Risico's conform tabel	7.332.672
Verhouding beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit	**2,1**

Zie onderstaande tabel voor de ontwikkeling van de weerstandsratio 2017-2021.

Ontwikkeling weerstandsratio

Omschrijving	Begr 2017	Rek 2017	Begr 2018	Rek 2018	Begr 2019	Rek 2019	Begr 2020	Rek 2020	Begr 2021
Weerstandsratio	1,4	1,9	1,7	2,0	1,9	2,3	1,7 (*)	2,1	1,7

(*) hierbij is rekening gehouden met de afroming van het weerstandsvermogen van € 2,24 mln. (terugbrengen weerstandsratio van 2,0 naar 1,7).

Bij de begroting 2020 is afgesproken, dat het verantwoord was om de reserve weerstandsvermogen af te romen in de periode 2020-2023. Dit om in deze periode dekkingsmiddelen vrij te spelen voor (eenmalig) nieuw beleid. Deze afroming is in bovenstaande weerstandsratio's verwerkt. Ook is verwerkt het risico 'herijking gemeentefonds' en een afname van het risico op grondexploitatie. Alles bij elkaar komt de weerstandsratio bij de jaarrekening 2020 hiermee uit op 2,1.

Ontwikkeling egalisatiereserves sociaal domein

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de egalisatiereserves sociaal domein zich vanaf 2014 tot en met 2020 hebben ontwikkeld. Vanaf 2020 is de reserve zorg en de reserve participatie samengevoegd tot één egalisatiereserve sociaal domein.

Ontwikkeling Egalisatiereserves sociaal domein 2014-2020

Bedragen x € 1.000.000

Stand per ultimo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zorg	2,07	3,35	4,53	4,20	3,78	3,74	
Participatie	1,37	1,05	0,96	0,43	0,88	1,09	
Egalisatiereserve sociaal domein							4,81
Totaal	**3,44**	**4,40**	**5,49**	**4,63**	**4,66**	**4,83**	**4,81**

(in bovengenoemde stand zijn de claims per ultimo 2020 tot een bedrag van € 0,45 mln. niet opgenomen.)

Bij de begroting 2020 heeft de raad besloten om de reserve zorg en de reserve participatie samen te voegen tot één egalisatiereserve sociaal domein. Voor deze reserve is een plafond ingesteld van € 4 mln. De stand van de reserve Sociaal domein per 31-12-2020 is € 4,81 miljoen. Echter op de reserve Sociaal domein rusten per 1-1-2021 nog claims van € 0,45 miljoen (op basis van eerder genomen besluiten). Hiermee rekening houdend komt het saldo van de reserve Sociaal domein op circa € 4,36 miljoen, hetgeen boven het plafond van € 4 miljoen ligt. Daarnaast zien we de nodige risico's in het sociaal domein op ons afkomen. Het is van belang dat de middelen in de reserve sociaal domein beschikbaar blijven om deze risico's af te dekken.

Daarom wordt voorgesteld het plafond van de reserve sociaal domein bij de jaarrekening 2020 (eenmalig) te verhogen tot € 5,0 mln. Dit om de transformatie in het sociaal domein verder vorm te geven en de hierbij behorende risico's op te kunnen vangen. Voor een nader inzicht in de financiën sociaal domein zie paragraaf 2.3.8 sociaal domein.

Financiële wendbaarheid en weerbaarheid

Wendbaarheid

Wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel we zijn om snel te kunnen inspelen op de actualiteit. De volgende instrumenten dragen bij aan de financiële wendbaarheid:

- Kengetal netto schuldquote (niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen)
- Kengetal belastingcapaciteit

Weerbaarheid

Weerbaarheid heeft te maken met veerkracht of het vermogen om onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's.
De volgende onderwerpen dragen bij aan de financiële weerbaarheid

- Algemene bestemmingsreserve (zie hoofdstuk 3.1)
- Ratio weerstandsvermogen (zie hoofdstuk 3.3)
- Kengetal solvabiliteit
- Kengetal grondexploitatie
- Kengetal structurele exploitatieruimte

De financiële kengetallen hebben zich bij de jaarrekening 2020 als volgt ontwikkeld:

Financiële kengetallen

In %

Omschrijving	Rek 2018	Begr 2019	Rek 2019	Begr 2020	Rek 2020	Begr 2021	Streefwaarden-kengetallen positief	neutraal	negatief
Netto schuldquote	91	106	80	106	69	97			
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	82	97	72	99	62	89	<90	90-130	>130
Solvabiliteit	37	27	39	27	42	31	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	29	22	21	20	16	23	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	3,01	0,57	1,28	0,42	0,19	0,77	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	100	98	99	99	97	98	<100	100	>100

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt hebben alle financiële kengetallen zich in 2020 in positieve zin ontwikkeld.

Tot slot

De door de raad ingestelde rekeningcommissie voert op 8 juni aanstaande het onderzoek jaarrekening uit. Hierbij licht de accountant het accountantsverslag 2020 toe. Het verslag van dit onderzoek wordt u daarna zo spoedig mogelijk toegezonden.

Burgemeester en wethouders van Raalte,

de secretaris	de burgemeester
Karin Cornelissen	Martijn Dadema

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2020 van de gemeente Raalte. Met dit sluitstuk van de budgetcyclus 2020 leggen we als college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. Het is gebruikelijk dat de verslaglegging voor iedereen ter inzage wordt gelegd en op de website wordt gepubliceerd.

Jaarverslag en jaarrekening

De jaarstukken 2020 zijn opgedeeld in een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de diverse paragrafen. Over dit onderdeel wordt geen accountantsverklaring afgegeven. Wel stelt de accountant vast, dat de inhoud van het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans met toelichtingen en is door de accountant gecontroleerd en voorzien van een controleverklaring.

Wij hopen dat u met deze verslaglegging een instrument in handen heeft voor een goede invulling van uw controlerende rol.

Burgemeester en wethouders van Raalte,

25 mei 2021

Hoofdstuk 1
Inleiding

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Verantwoording beleid

Het programmaverslag en de financiële vertaling daarvan in de jaarstukken, vormen het sluitstuk van de gemeentelijke planning– en controlcyclus.

In de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn de beleidsvoornemens, de beschikbare middelen en de daaraan gekoppelde resultaten en prioriteitstellingen opgenomen.

Over de vorderingen in de uitvoering van deze beleidsvoornemens en de aanwending van de beschikbaar gestelde middelen wordt jaarlijks in de zomernota aan de raad gerapporteerd. Het nu voorliggende afsluitende jaarverslag en de jaarrekening zijn de belangrijkste documenten voor het afleggen van verantwoording over gemeentelijke prestaties en bestedingen. Formeel dienen de documenten twee doelen:

1. Verantwoording van ons als college aan de gemeenteraad;
2. Verantwoording van de gemeenteraad aan de bevolking die hij vertegenwoordigt.

Zoals al aangegeven, dient er voor de verslaglegging een onderscheid te worden gemaakt in jaarverslag en jaarrekening.

Het onderdeel *jaarverslag* geeft inzicht in de realisatie van de programma's. Dit inzicht wordt verkregen door een uitwerking te geven van:

- De mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd;
- De wijze waarop geprobeerd is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken;
- De gerealiseerde baten en lasten.

De *jaarrekening*, waar het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties betrekking op heeft, bevat:

- De gerealiseerde baten en lasten per programma;
- Het overzicht van de gerealiseerde dekkingsmiddelen;
- Het totaal saldo van baten en lasten;
- De werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- Het gerealiseerde resultaat na bestemming.

Volgens de BBV-voorschriften worden eerst alle baten en lasten van de programma's gepresenteerd. Vervolgens wordt het resultaat bepaald en daarna wordt het resultaat bestemd. Op dat moment vinden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves plaats.

Beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft een vaste set aan beleidsindicatoren voor. Deze zijn per programma terug te vinden in de indicatorentabel (zie licht gele arcering). Naast de verplichte beleidsindicatoren is nog een aantal 'eigen' indicatoren opgenomen. Hierbij maken we voor een belangrijk deel gebruik van de indicatoren uit 'waar staat je gemeente'.

De indicatoren uit het burgeronderzoek 'Waar staat je gemeente' gaan uit van verschillende maatschappelijke thema's namelijk:

- Woon- en leefklimaat
- Relatie burger–gemeente
- Gemeentelijke dienstverlening
- Zorg en welzijn

De indicatoren worden gemeten met een gemiddeld cijfer op een vijfpuntsschaal, waarbij een 1 staat voor 'helemaal oneens' en een 5 voor 'helemaal eens'. Met andere woorden: hoe hoger het cijfer, hoe meer de burgers het eens zijn met de stelling. Het onderzoek vindt tweejaarlijks plaats. In 2020 is de laatste meting geweest. Voor 2019 zijn derhalve geen indicatoren beschikbaar. Dit geldt ook voor enkele indicatoren afkomstig van het CBS. Om inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van de indicatoren zijn de indicatoren 2018 en 2019 toegevoegd aan de tabellen.

1.2 Leeswijzer

In de begroting en rekening 2020 zijn de volgende programma's opgenomen:

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werk en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening
   Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien
   Overzicht overhead

Met het jaarverslag wordt inzicht gegeven in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd en de wijze waarop geprobeerd is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken.

Dit inzicht wordt gegeven aan de hand van de beantwoording van de volgende W-vragen:

- Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?
- Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?
- Wat heeft het ons gekost?

Financiële resultaten worden met een min-teken weergegeven bij een voordelig resultaat.

Bij de programma's worden de relevante afwijkingen toegelicht.

In **hoofdstuk 2** wordt ook een nadere toelichting gegeven in de voorgeschreven paragrafen.

Deze toelichting geeft een dwarsdoorsnede van de financiële positie bezien vanuit het perspectief van de volgende onderdelen:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Sociaal domein
- Corona

In **hoofdstuk 3** vindt u de balans met toelichting en de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

In **hoofdstuk 4** is het overzicht van baten en lasten met toelichting opgenomen. Hier wordt de jaarrekening in vogelvlucht toegelicht. Daarnaast is in dit hoofdstuk het verplichte model Wet Normering Topinkomens opgenomen.

In **hoofdstuk 5** zijn de (verplichte) bijlagen opgenomen.

In **hoofdstuk 6** is de controleverklaring opgenomen.

Als afsluiting treft u het raadsbesluit aan tot vaststelling van de jaarstukken 2020 en de bestemming van het rekeningsaldo.

Hoofdstuk 2

Jaarverslag

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 2 Jaarverslag

Inleiding

In het jaarverslag zijn de volgende onderdelen opgenomen om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid in 2020:

- De programmaverantwoording
- De overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead
- De paragrafen

Hoofdstuk 2.1

Programmaverantwoording

Gemeente Raalte

Inleiding

Om een heldere verslaglegging af te geven over het gevoerde beleid in 2020, is de programmaverantwoording in navolging van de programmabegroting 2020 opgebouwd uit 9 programma's. Zo zijn de resultaten in de jaarstukken 2020 te vergelijken met het geraamde in de programmabegroting 2020.

Programma 1

Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving



Gemeente Raalte

2.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder: Wethouders W. Wagenmans en D. Melenhorst
Programmacoördinator: Domeinmanager H. Lantink

2.1.1.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

Vanuit het rijk is bij de provincies een stikstofopgave neergelegd. Overijssel heeft Salland aangewezen om de stikstofopgave gebiedsgericht aan te pakken. Deze opgave combineren we met andere opgaven in het buitengebied zoals vanuit de Omgevingsvisie.

2.1.1.2 Doelstellingen 2020

1. We zorgen voor de implementatie van de Omgevingswet. De nieuwe wet vraagt om een andere manier van werken. Hierbij staat voorop dat we inspelen op initiatieven, integraliteit en meer bestuurlijke afwegingsruimte.

2. We verbeteren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid, onder andere door uitvoering te geven aan de Marsroute voor de N35, inclusief verkeersveiligheidsmaatregelen, realisatie van knooppunt Raalte en de verkeersagenda.

3. Samen met de Omgevingsdienst IJsselland zorgen we voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in het fysieke domein.

4. Het is goed wonen in Raalte voor alle doelgroepen, dus ook voor de doelgroepen die extra zorg behoeven. In alle kernen zijn er voldoende betaalbare huur- en koopwoningen voor de verschillende doelgroepen en we realiseren onze huisvestingstaakstelling voor vergunninghouders. Bij nieuwbouw stellen we daarnaast de woonwens van onze inwoners centraal, onder andere door het stimuleren van (collectief) particulier opdrachtgeverschap.

2.1.1.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 In november 2020 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie vastgesteld. Dit strategische document vormt voor de komende jaren de basis voor verdere uitwerking van beleid in programma's en het Omgevingsplan. De in het visietraject opgedane ervaring met participatief beleid ontwikkelen, zetten we in bij vervolgprocessen.

1.2 De rol van ruimtecoach is stevig verankerd in de organisatie en is in 2020 uitgebreid vanwege het grote aantal ruimtelijke ontwikkelingen (er is een specifieke ruimtecoach voor duurzame initiatieven aangetrokken). Het werken met ruimtecoaches staat vooral symbool voor de andere wijze van benaderen van ruimtelijke vraagstukken. We denken vanuit een 'ja, mits' houding en benaderen vraagstukken integraal.

1.3 Binnen het programma De Kracht van Salland zijn 12 Leaderprojecten ingediend waarvan zes medegefinancierd door Raalte. Vanuit Salland Deal is het project Bidbook Landschapsbeheer 2.0 voortgezet, met het college van Rijksbouwmeesters is een onderzoek gedaan naar Landschapsinclusieve landbouw New Deal tussen boer en samenleving en deze in een seminar gepresenteerd. De inzet van een erfcoach via de provincie en van een contactambtenaar buitengebied is voortgezet om erfeigenaren te ondersteunen.

2.1 De inzet op de Marsroute heeft geleid tot het beschikbaar stellen van twee keer 100 miljoen euro, door het ministerie en de provincie, voor het opwaarderen van de N35. Dit betreft de deeltrajecten Wijthmen-Raalte en omleiding Mariënheem.

2.2 Naast het faciliteren van vele verkeerseducatieprogramma's ter beïnvloeding van het verkeersgedrag hebben we verscheidene infrastructurele ingrepen gedaan om de verkeersveiligheid te verbeteren. Dit is waar mogelijk gekoppeld aan onderhoudswerkzaamheden om kosten efficiënt te werken.

3.1 Het bouwproces is in samenwerking met een afvaardiging van lokale bouwondernemers aangepast en verbeterd. In deze verbetering sorteren wij voor op de komst van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). In de Wkb wordt een belangrijk deel van het toezicht tijdens de bouw overgedragen van de gemeenten aan de markt in de vorm van private kwaliteitsborgers.

3.2 De risicoanalyse maakt deel uit van ons vernieuwde Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH) uitvoeringsbeleid waarvan de uitvoering in 2020 is gestart en wordt in de zomer van 2021 door het college vastgesteld. Het uitvoeringsbeleid wordt hiermee risico-gestuurd geprioriteerd. Het beleid geeft richting aan het cyclisch programmeren, monitoren en evalueren van de uitvoering van de VTH-taken in het fysieke domein.

4.1/4.2 In 2020 hebben we qua woningbouwtype ingespeeld op de actuele behoefte in de woningmarkt. In meerdere kernen werkten we aan de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties of het uitgeven van bestaande locaties. In onze bestemmingsplannen geven we ruimte voor (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap.

4.3/4.5. Met SallandWonen hebben we drie keer de situatie op de huurmarkt gemonitord. Dit heeft geleid tot aanpassing van de prestatieafspraken voor 2021.

4.4. We zijn gestart met het opstellen van het nieuwe programma Wonen (voorheen Woonvisie). Het uitgevoerde woningmarktonderzoek is daar input voor. Het nieuwe woonbeleid wordt in 2021 aan de raad ter besluitvorming aangeboden.

2.1.1.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

Diverse (participatie) processen en projecten hebben hinder ondervonden van de gevolgen van de coronacrisis. Zo zijn verkeerstellingen niet doorgegaan, werden fysieke inspraakavonden zonneparken geannuleerd, konden er geen Sallandcafé's georganiseerd worden, kon toezicht en handhaving niet optimaal plaatsvinden en hebben we vragen gehad vanuit de agrarische sector.

2.1.1.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Implementatie omgevingswet

In 2020 is de Omgevingsvisie vastgesteld. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is met één jaar uitgesteld naar 1 januari 2022. In 2020 lag dan ook de focus op het voorbereiden van de ambtelijke organisatie: de mensen, de processen en de uitvoering inrichten voor de implementatie.

Kracht van Salland
Er is het afgelopen jaar stevig ingezet op het Leaderprogramma en daarbij is gebruik gemaakt van beschikbare middelen vanuit de provincie en de EU. In Salland zijn twaalf Leaderprojecten ingediend waarvan zes door de gemeente Raalte gecofinancierd.

Verkeersagenda / Verkeersmaatregelen bij onderhoudswerk
Diverse verkeersveiligheidsmaatregelen (zoals aanbrengen markering/belijning, plateaus buitengebied, beveiligen fietsoversteken, verwijderen fietspaaltjes, realisatie schoolzones) zijn, daar waar mogelijk in combinatie met onderhoudswerkzaamheden, doorgevoerd. Verantwoording hiervan vindt plaats binnen het proces van de Verkeersagenda.

Monitoren verkeersstromen
Het opstellen van een verkeersmonitoringsplan is niet gelukt als gevolg van een veranderd verkeersbeeld door de gevolgen van de coronacrisis.

Personele inzet verkeersagenda
Het budget is ingezet voor het realiseren van de verkeersagenda.

Parkeren stations
Onder regie van de provincie en ProRail loopt het onderzoek naar een herinrichting van de stationsomgevingen Heino en Raalte. Hierbij is aandacht voor voldoende parkeercapaciteit voor auto's en fietsen, een goede bereikbaarheid voor alle vervoersmodaliteiten, ruimtelijke invulling van beide omgevingen en een goede aansluiting op knooppunt Raalte / spoorse doorsnijding.

N35
Er is ingezet op een actieve lobby om de Marsroute op de rijksagenda te krijgen. Dit heeft geresulteerd in het besluit van het rijk en de provincie om twee keer 100 miljoen beschikbaar te stellen voor de opwaardering van de N35.

ICT en informatievoorziening implementatie Omgevingswet
We hebben in DOWR-verband de aanbesteding van de plansoftware voor de Omgevingswet voorbereid en uitgevoerd. Daarmee kunnen bestemmingsplannen (vanaf 2022 omgevingsplannen) worden gewijzigd en beheerd en kan de juiste informatievoorziening over ruimtelijke initiatieven, vergunningsaanvragen en meldingen plaatsvinden.

Voetgangersoversteekplaatsen centrum Heino en centrum Raalte
Er zijn in 2020 drie voetgangersoversteekvoorzieningen in het centrum van Raalte en vier in het centrum van Heino gerealiseerd.

Verkenning verbindingsweg 't Fiester-N35
Er is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd voor de verbindingsweg. In eerdere verkennende gesprekken met Plaatselijk Belang Mariënheem is een drietal varianten (tracés) op kaart gezet. Deze varianten zijn gebruikt voor het haalbaarheidsonderzoek. Er is een voorlopige (concept) rapportage opgesteld en we zijn in afwachting van de planstudie N35 en het vervolg van de verkeersveiligheidsmaatregelen.

2.1.1.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 1	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Nieuwbouwwoningen Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen *Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad*	2019	8,4		8,4	4,7	10,4
Ik voel me thuis in deze buurt *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	4,3	4,3		4,0	4,3
% behaalde taakstelling vergunninghouders *Bron: woonvisie*	2016	100%			100%	100%
Tevredenheid over openbaar vervoer in de nabijheid *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,5	3,5		3,5	3,5

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-4.581.068	-8.179.532	-3.598.464
Lasten	8.271.532	7.807.214	-464.318
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**3.690.464**	**-372.318**	**-4.062.782**
Mutaties in reserves	-643.151	2.670.743	3.313.894
Gerealiseerd resultaat	**3.047.313**	**2.298.425**	**-748.888**

2.1.1.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Meer ontvangen leges omgevingsvergunningen	-250.172
Minder doorbelasting van Domeinen	-221.009
Minder doorberekening van M8 kredieten ten gunste van de exploitatie	-277.214
Diverse kleine verschillen	-493
Totaal verschil	**-748.888**

Meer ontvangen leges omgevingsvergunningen (voordeel € 250.172)

In 2020 zijn er ten opzichte van de begroting € 250.000 meer bouwleges ontvangen dan begroot. Voorgesteld wordt deze meeropbrengst beschikbaar te stellen voor 2021 en aan te wenden voor uitvoering van toezicht en begeleiding van de verleende vergunningen 2020 en de hogere werkdruk op het taakveld. De hogere leges zijn veroorzaakt door de aangetrokken economie en hogere bouwkosten.

Minder doorberekening eenmalige investeringen	
N35 't Fiester Mariënheem	-18.717
Implementatie Digitaal stelsel omgevingswet	-172.327
VTH-beleid	-10.000
Implementatie omgevingswet	-52.617
Opstellen basisontwerp verkabeling	-20.941
Frictiekosten Omgevingsdienst	-2.612
Totaal	**-277.214**

Deze investeringen zijn in 2020 nog niet (volledig) uitgevoerd en worden doorgeschoven naar 2021.

Programma 2

Integraal beheer openbare ruimte



Gemeente Raalte

2.1.2 Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator: Domeinmanager R. van Harten

2.1.2.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

Klimaatverandering krijgt een steeds grotere invloed op de wijze hoe de openbare ruimte moet worden ingericht en beheerd. Voorbeelden hiervan zijn de opmars van de eikenprocessierups, langer periodes van hitte, droogte en extremere neerslag.

De PFAS-problematiek heeft voor sommige onderdelen vertragende gevolgen gehad voor de planning en uitvoering van bijvoorbeeld renovatiewerkzaamheden in de openbare ruimte.

Het levensloopbestendig en dementievriendelijk maken van de openbare ruimte vraagt steeds meer aandacht.

Bewonersparticipatie speelt een steeds nadrukkelijkere rol bij herinrichten en renovatie van de openbare ruimte. Door de pandemie was het veel lastiger om bewoners mee te laten denken over bijvoorbeeld herinrichting van speelplaatsen. Hierdoor is er enige vertraging opgetreden bij de uitvoering.

We zien een tendens dat inwoners in toenemende mate het initiatief nemen om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Dit vraagt om extra inzet van de organisatie (overheidsparticipatie).

In het kader van circulair bouwen wordt steeds meer naar mogelijkheden gezocht om de materialen en middelen te hergebruiken en hierdoor een bijdrage te leveren om de belasting op ons milieu verminderen.

In het afgelopen jaar is er een start gemaakt met het actualiseren van de verschillende beheerplannen in samenwerking met een externe partij. Komend jaar is het doel gesteld dat alle beheerplannen op orde zijn.

Voor de regio Zwolle is een Regiodeal opgesteld en de regio is aangewezen als voorlopig NOVI-gebied (Nationale Omgevingsvisie). Centraal daarin staat de ontwikkeling van een klimaatbestendige groeiregio. Dit kan in de toekomst invloed hebben op ons klimaatbeleid.

2.1.2.2 Doelstellingen 2020

1. We brengen de gevraagde kwaliteit en het benodigd budget voor het beheer en onderhoud met elkaar in balans. Dit speelt bijvoorbeeld bij wegbeheer, gebouwenbeheer en het boombeheer.

2. We brengen de vervangingsopgave in de openbare ruimte in beeld.

3. We werken 'Groen samen doen' verder uit en verbreden het.

4. We zetten in op de aanleg van natuurlijke speelplekken in de wijk.

5. We implementeren de duurzaamheidsdoelstellingen (waaronder klimaat adaptieve maatregelen) binnen het programma 2 Integraal beheer openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen.

6. We ontwikkelen klimaat adaptief beleid.

2.1.2.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 Naar aanleiding van de uitgevoerde onderzoeken zijn er voorstellen gedaan in de kadernota 2020 en begroting 2021 op het gebied van openbare verlichting, wegen en bomenbeheer.

1.2 Het bomenbeheerplan is vastgesteld. Om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken, lag de aandacht bij het onderhoud van elementenverhardingen op de trottoirs en het herstel van incidenteel extreme onvlakheden.

1.3 Als basis voor het nieuwe GRP is een notitie Kaderstelling GRP 2021-2030 vastgesteld met als speerpunten:
1. Risico gestuurd beheer
2. Ontvlechten van hemelwater en afvalwater
3. Ruimtelijke adaptatie aan extreme neerslag.

In de ontwikkeling van het nieuwe GRP is het vorige GRP geëvalueerd, zijn de opgaven in beeld gebracht, geprioriteerd en afgestemd met andere vakgebieden, zijn benodigde investeringen en onderhoud bepaald en financieel door vertaald. Daarnaast is de benodigde organisatie en bemensing uitgewerkt. Het nieuwe GRP wordt begin 2021 ter besluitvorming aangeboden.

2.1 Binnen het beheerplan Bomen is de vervangingsopgave indicatief in beeld gebracht. Dit wordt verder uitgewerkt in de nota toekomstbestendige openbare ruimte.

3.1 De werkgroep Groene Agenda heeft een jaarplan met een begroting opgesteld. Diverse projecten op gebied van vergroten van biodiversiteit en beheersing van de eikenprocessierups zijn uitgevoerd. Er is afstemming geweest over de onderhoudsmaatregelen van de bermen in relatie tot de veranderende invulling van bermen voor het verhogen van de biodiversiteit.

4.1 De bewoners van de Stationsstraat gaan de speelplaats op de hoek van de Stationsstraat-Mettingenlaan omvormen naar een natuurlijke speelplaats. Dit is een bewonersinitiatief dat aansluit bij de Groenste straat van Overijssel. De planvorming hiervoor is in volle gang. De gemeente heeft hier een faciliterende rol.

5.1 In het kader van de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen is in december een aanbesteding uitgeschreven onder lokale partijen om energiebesparende maatregelen te implementeren voor 10 gebouwen. Daarnaast is bij boerderij Strunk ook een aantal isolatiemaatregelen op bouwkundig gebied genomen. Installatietechnische maatregelen volgen in 2021.

5.2 De doelstellingen voor waterrobuust stedelijk gebied zijn op basis van de Kaderstelling GRP 2021-2030 meegenomen in de ontwikkeling van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

5.3 Met het vervangen van oude armaturen door led-armaturen is weer een stap gezet om de openbare verlichting verder te verduurzamen, de CO_2-uitstoot te verminderen en op energie te besparen.

6.1 De inventarisatie van de klimaatopgaven en de vervolgaanpak (opstellen beleid en uitvoeringsplan en kennisontwikkeling) zijn in 2020 vastgesteld. De vervolgaanpak is voorbereid.

2.1.2.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

De gevolgen zijn voornamelijk vertragingen in de processen zoals participatie en beleidsontwikkeling. In de buitenruimte is het werk voornamelijk gewoon doorgegaan. Ook is af en toe extra inzet geweest zoals plaatsen van hekken en borden ten behoeve van 1,5m. en zijn afspraken met ondernemers nagelopen. Het afstemmen rondom het tijdelijk vergroten van terrassen in het voorjaar heeft veel tijd gekost. Daarnaast is in het najaar extra afstemming geweest over het toestaan van winterterrassen.

2.1.2.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Borgen veiligheid en voorkomen kapitaalvernietiging openbare ruimte

Er is in brede zin uitvoering gegeven aan het borgen van veiligheid en voorkomen van kapitaalvernietiging in de openbare ruimte.

Ontwikkelen vervangingsstrategie en meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte

Het ontwikkelen van nieuw beleid is opgepakt en wordt door vertaald in de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte'. Verder is ontwikkelen van het meerjareninvesteringsprogramma opgepakt.

Verbetering dienstenverlening beheer openbare ruimte

Door het aanstellen van een planner in combinatie met de aanschaf van een digitale planningstool hebben we in het verbeteren van de dienstverlening een eerste stap gezet. De verdere uitwerking vindt in 2021 plaats. De MOR is dusdanig aangepast met een dashboard dat managementinformatie gemakkelijker en overzichtelijker te genereren is.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Het voornemen gemeentelijke gebouwen te verduurzamen heeft geresulteerd in een aanbesteding van de voorgenomen energiebesparende maatregelen in december 2020. In 2021 leidt dit tot realisatie van voorgestelde energiebesparende maatregelen en het aanbrengen van energie-opwekkende middelen (PV-panelen) bij 10 gemeentelijke gebouwen. Daarnaast is bij de restauratie van boerderij Strunk een aantal isolatiemaatregelen getroffen aan de buitenschil (rieten dak, kozijnen e.d.). In 2021 volgt de rest.

In de zomer is bij het gemeentehuis een luchtwaterwarmtepomp geplaatst om in eerste instantie de koeling van het gebouw te verbeteren en te verduurzamen. In een later stadium zal deze installatie multifunctioneler ingezet gaan worden in samenhang met andere duurzaamheidsmaatregelen (waaronder andere afgiftesystemen).

Klimaatadaptatie

Regionaal (samenwerkingsverband Rivus) en op gemeenteniveau zijn de knelpunten door klimaatverandering in beeld gebracht. Onderdeel daarvan was het voeren van gesprekken met diverse stakeholders. Op basis van de knelpunten is een aanpak vastgesteld om in 2021 te komen tot beleid, een uitvoeringsplan en om bij medewerkers kennis over klimaatadaptatie in de organisatie te vergroten. Het aan de slag gaan in pilots is onderdeel van de aanpak.

Aanbesteding informatievoorziening openbare ruimte
De aanbesteding voor informatievoorziening beheer openbare ruimte (BOR) heeft vertraging opgelopen in verband met consultatie van een externe adviseur. Intern overleg DOWR herstart, verwacht wordt een aanbesteding Q1 2021 in te zetten.

Voorbereidingskrediet rehabilitatie Schoonhetenseweg
De voorbereiding voor de rehabilitatie van de Schoonhetenseweg is projectmatig opgepakt. Gesprekken met belanghebbenden lopen. Medio 2021 verwachten wij een plan voor de Schoonhetenseweg gereed te hebben.

Kredieten riolering 2020 vanuit GRP
De Almelosestraat en de aansluiting op de Heesweg zijn in uitvoering gegaan. Er zijn diverse aanbestedingen gedaan voor meerjarig onderhoud, er is een concept Gemeentelijk Rioleringsplan opgesteld en daarvoor zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Er is een plan van aanpak opgesteld voor het stimuleren van klimaat adaptieve schoolpleinen.

Vervanging toplaag kunstgrasveld VV Heino
Kunstgrasveld 1 van VV Heino is deze zomer voorzien van een nieuwe toplaag. De werkzaamheden zijn naar tevredenheid afgerond.

Voorbereiden herinrichting Westdorplaan en kruising Bentinckstraat
De voorbereiding van de herinrichting Westdorplaan en de kruising Bentinckstraat is projectmatig opgepakt. In 2021 volgt de uitvoering.

Steunvraag werkgroep 'Groene agenda'
De werkgroep Groene Agenda heeft dit jaar een jaarplan met begroting opgesteld. Er zijn verschillende acties ten behoeve van het bevorderen van de biodiversiteit en natuurlijke beheersing van eikenprocessierups uitgevoerd.

Afkoppelen hemelwater Zwolseweg en Dorpsstraat Heino
Er is een inventarisatie uitgevoerd van de opgaven van de verschillende disciplines. Op basis daarvan zal worden voorgesteld om het project integraal voor te bereiden en uit te voeren.

Opstellen groenbeheerplan
Er is een start gemaakt met een plan van aanpak voor het groenbeheerplan waarin naast het basis beheerplan voor openbaar groen ook de beleidsopgaven zoals biodiversiteit en klimaat adaptieve maatregelen een plaats krijgen. Daarnaast zal ook de toekomstige bedrijfsvoering aan de orde komen. Het doel is om eind 2021 het beheerplan openbaar groen gereed te hebben.

Stationsstraat Raalte
Samen met de bewoners van de Stationsstraat zijn de plannen voor de groenste straat uitgewerkt en is de uitvoering voorbereid. De uitvoering volgt begin 2021.

Duikerbruggen
Afgelopen jaar is de duikerbrug in de Pruimersallee vervangen. Ook is een start gemaakt met de voorbereidingen voor de aanbesteding van de duikerbrug in de Hogebroeksweg.

2.1.2.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 2	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,5	3,5		3	3,5
De mate waarin voldaan wordt aan de beeldkwaliteitseisen uit het IVOR *Bron: gemeentelijke schouwen*	2014	91,3%			96%	98,0%
Wegen, straten, paden en trottoirs in mijn buurt zijn goed begaanbaar *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,7	3,7		3	3,6
In mijn buurt zijn weinig tot geen dingen kapot *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	4,0	4,0		3	4,0
Speelvoorzieningen (kinderen tot 12 jaar) *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,8	3,8		3	3,8
In mijn buurt is voldoende parkeergelegenheid *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,5	3,5		3	3,5
Mijn buurt is schoon *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,8	3,8		3	3,8

2.1.2.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-4.343.482	-4.662.777	-319.295
Lasten	15.026.554	14.006.442	-1.020.112
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**10.683.072**	**9.343.664**	**-1.339.408**
Mutaties in reserves	-349.721	609.994	959.715
Gerealiseerd resultaat	**10.333.351**	**9.953.658**	**-379.693**

2.1.2.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in €	- is voordeel
Omschrijving verklaring	**Verschil**
Storting in reserve IVOR (saldo progr. 2)	143.879
Wegen bermen en pleinen	-272.800
Meer kosten openbare verlichting	36.109
Minder baten zonnepanelen Nieuw Tijenraan	27.889
Minder baten begraafplaatsen	21.970
Minder doorberekening van M8 kredieten tgv exploitatie	-407.632
Meer doorberekening van M8 kredieten tlv exploitatie	6.378
Overige verschillen	64.514
Totaal verschil	**-379.693**

Programma 2 verrekend met reserve IVOR (nadeel € 143.900)

Bij het opstellen van de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) is bepaald, dat het saldo van de jaarrekening voor het beheer van de openbare ruimte verrekend wordt met de reserve IVOR. Dit geldt voor bovenstaande verschillen op het gebied van wegen, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting, plaagdierenbestrijding en openbaar groen. Deze verschillen zijn dus niet van invloed op het rekeningresultaat en worden dan ook niet benoemd in de vogelvlucht van de jaarrekening. De totale storting in de reserve IVOR betreft € 143.900.

Wegen, bermen en pleinen (voordeel € 272.800)

De aanbesteding van de raamovereenkomst onderhoud asfaltwegen heeft in het voorjaar vertraging opgelopen, waardoor het daadwerkelijk onderhoud later dan gepland is gestart. Wel is er meer onderhoud gepleegd aan de bermen en andere verhardingen. Gezamenlijk is er ca. € 140.000 op deze posten minder uitgegeven dan geraamd. Daarnaast is geen gebruik gemaakt van de stelpost die is gereserveerd voor het dekken van kapitaalgoederen (ca. € 33.500). Afgelopen jaar hebben de nutsbedrijven veel werkzaamheden aan de ondergrondse netwerken uitgevoerd. Hierdoor hebben we relatief veel meer leges ontvangen dan in de begroting was opgenomen. We kunnen alleen niet zeggen dat dit ook voor de komende jaren mag worden verwacht (ca. € 99.300).

Meer kosten elektra openbare verlichting (nadeel € 36.100)

Voor de inkoop van elektriciteit nemen we deel in de samenwerking Stedendriehoek. De afgelopen jaren hebben we geprofiteerd van zeer lage leveringstarieven. Helaas zijn de tarieven voor 2020 aanzienlijk verhoogd, op onderdelen zelfs verdubbeld.
Een kwart van onze openbare verlichting is voorzien van LED-armaturen. Zaak is om het vervangen van conventionele armaturen naar LED-armaturen door te zetten om de gestelde klimaatdoelstelling te halen en daarnaast de elektra kosten te verlagen.

Minder baten SDE-subsidie zonnepanelen Tijenraan (nadeel € 27.900)
In 2020 is een nog te ontvangen (NTO) post opgenomen over de subsidiebaten van 2019. Dit is ten onrechte gebeurd, want de baten zijn toch nog in 2019 ontvangen. Dit resulteert in een negatief resultaat in 2020 en een te positief resultaat in 2019. Omdat 2019 reeds afgesloten is kan dit niet meer gecorrigeerd worden.

Minder baten begraafplaatsen (nadeel € 22.000)
De werkelijke opbrengst bedraagt € 212.272. Hiermee is de opbrengt € 22.000 lager dan begroot. De werkelijke inkomsten liggen in lijn met de inkomsten van 2019 (€ 210.180). Het ramen blijft lastig, gezien het niet te voorspellen aantal overledenen en meerdere opties bij het verlengen van grafrechten (niet verlengen, 5 -, 10 -, 15 - of 20 jaar verlengen).

Minder doorberekening eenmalige investeringen	
Verkoop de Joetse	-200.000
Afstoten gemeentelijke gebouwen	-43.670
Rehabilitatie Schoonhetenseweg	-46.563
Aanbesteding informatievoorziening openbare ruimte	-28.370
Verbetermaatregelen parkeren centrum Raalte	-75.000
Opstellen groenbeheerplan	-7.500
Ontwikkelen beleid klimaatadaptatie	-8.976
Kleine verschillen	2.447
Totaal	**-407.632**

Deze investeringen zijn in 2020 nog niet uitgevoerd en worden doorgeschoven naar 2021.

Programma 3

Onderwijs, werk en inkomen



Gemeente Raalte

2.1.3 Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en G. Toeter
Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

2.1.3.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

In 2020 zijn veel geplande activiteiten opgepakt, maar door de ontwikkelingen rondom corona zijn de prioriteiten soms wat verschoven. Zo is bijvoorbeeld het organiseren van de noodopvang van kinderen van ouders met cruciale beroepen en kwetsbare kinderen georganiseerd en hebben we lokaal de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) voor ZZP'ers uitgevoerd.

Sinds het begin van 2020 is de toegang tot de schulddienstverlening bij de gemeente Raalte georganiseerd. De informatievoorziening is hierop aangepast en inwoners kunnen rechtstreeks bij de gemeente terecht met vragen over financiën of problematische schulden.

Het platform Raalte Armoedevrij heeft een doorstart gemaakt. Onder de nieuwe naam Taskforce Raalte Armoedevrij en met een wisseling van een aantal deelnemers, is in 2020 een nieuwe start gemaakt met het agenderen van onderwerpen op dit thema.

Het meerjarenbeleidsplan RMC is geëvalueerd en er is regionaal een nieuw meerjarenbeleidsplan RMC vastgesteld, dat ingaat vanaf 2021.

Naar aanleiding van het nieuwe landelijke actieprogramma 'Tel mee met Taal' (laaggeletterdheid) is er een nieuw regioplan basisvaardigheden vastgesteld.

De ingangsdatum van de nieuwe wet Inburgering is uitgesteld naar 1 januari 2022.

2.1.3.2 Doelstellingen 2020

1. We bieden ondersteuning aan wie (tijdelijk) niet kan voorzien in het eigen inkomen en recht heeft op een uitkering.
2. Inwoners doen maximaal mee naar eigen vermogen.
3. Ons minimabeleid stelt inwoners met een laag inkomen in staat om mee te doen, inwoners weten de inkomensondersteunende regelingen te vinden en te benutten. Armoede onder kinderen wordt zoveel mogelijk voorkomen.
4. Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd. En het aantal inwoners met problematische schulden dringen we terug.
5. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid is een integraal onderdeel van de dienstverlening en het beleid in het sociaal domein.
6. Voor jongeren is er een sluitende aanpak. Jongeren gaan naar school, hebben werk of een passende dagbesteding.
7. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool doordat er de mogelijkheid is om deel te nemen aan de voorschoolse voorzieningen.

Voor de kinderen met een ontwikkelingsachterstand is er extra ondersteuning in de vorm van voor- en vroegschoolse educatie.

8. We investeren vanaf de eerste dag in de integratie en participatie van statushouders in de Raalter samenleving. We zijn voorbereid op de nieuwe rol en verantwoordelijkheid ten aanzien van de inburgering.

2.1.3.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 De coronamaatregelen hebben de cijfers beïnvloed. In de periodes dat bedrijven gedwongen hun deuren sloten, waren meer inwoners aangewezen op een uitkering. In sommige gevallen konden inwoners nog aanspraak maken op WW-rechten, maar we zien inmiddels ook een lichte stijging in het aantal bijstandsuitkeringen, mede doordat de maximale WW-duur is verstreken.

Door dienstverlening op afstand, is er sprake geweest van minder persoonlijk contact en konden er geen huisbezoeken worden afgelegd.

2.1 Door de veranderde economische omstandigheden verplaatste de vraag op de arbeidsmarkt zich naar andere sectoren en beroepsgroepen. Inwoners die hun baan in het afgelopen jaar zijn verloren, konden in sommige gevallen in een andere branche aan het werk. Daar waar mogelijk zijn inwoners verwezen naar openstaande vacatures en ondersteund in hun sollicitatieactiviteiten. Ook ZZP'ers die tijdelijk de werkzaamheden van hun eigen onderneming moesten staken, zijn verwezen naar openstaande vacatures in andere branches. Verder draaien er in samenwerking met de arbeidsmarktregio verschillende projecten om inwoners die hun baan verliezen zo snel mogelijk weer terug te leiden naar de arbeidsmarkt.

Het Regionale Ontwikkelfonds (Upgrade jezelf) helpt ondernemers te investeren in toekomstige werknemers. De gemeente Raalte is regionaal koploper in het benutten van dit fonds. Verschillende bedrijven hebben een bijdrage ontvangen uit het fonds om personeel op te leiden en te ontwikkelen.

Voor de Stichting Werk Raalte (SWR) is de keuze gemaakt om terug te gaan naar haar kerntaken: het uitvoeren van beschut werk. Daarom wordt niet verder ingezet op doorontwikkeling naar een leer-werkbedrijf. Waar nodig worden instrumenten ingekocht bij organisaties die daarin gespecialiseerd zijn. Daarnaast heeft er een wijziging plaatsgevonden in de aansturing van De Stichting. De functies van het bestuur van SWR zijn nu ambtelijk ingevuld.

In 2020 zijn stappen gezet om samen met werkgevers uit de verschillende sectoren, met onderwijs en met werknemersorganisaties, de regionale Human Capital Agenda (HCA) aan te vullen met lokale uitdagingen en te vertalen naar een actieplan Werk.

3.1 Van de Meedoen regeling voor kinderen is er in 2020 minder gebruik gemaakt. Dit heeft te maken met de beperkende maatregelen: doordat veel activiteiten (zoals sport en muziekles) niet door konden gaan en veel andere mogelijkheden werden beperkt (pretparken gesloten, geen schoolreisjes), hebben minder ouders een aanvraag ingediend bij Leergeld. Van andere regelingen, zoals de laptopregeling is juist weer meer gebruik gemaakt.

De ingezette communicatielijn uit 2019 is in 2020 doorgezet. En we hebben de nieuwe doelgroep van de TOZO kunnen attenderen op de regelingen uit ons minimabeleid.

4.1 Sinds 2020 voeren we de regie op schulddienstverleningstrajecten vanuit de gemeente. We voeren zelf de intakegesprekken voor toegang tot de schulddienstverlening en verwijzen waar nodig naar ketenpartners. De verwachting was dat er door de coronacrisis meer mensen met problematische schulden zouden aankloppen. Maar zowel landelijk als lokaal zijn er juist minder aanvragen geweest.
We hebben een sterk netwerk waarin betaalachterstanden vroegtijdig worden besproken.

5.1 Regionaal hebben we gewerkt aan het nieuwe regioplan basisvaardigheden, dit plan vormt de basis voor het nieuwe lokale meerjarenplan dat samen met lokale organisaties wordt gemaakt in 2021. Bij het informeren van inwoners hielden we rekening met laaggeletterdheid door te communiceren in begrijpelijke taal.

6.1 Er is een nieuw RMC-meerjarenbeleidsplan vastgesteld met thema's waarmee we ons de komende 4 jaar regionaal bezig gaan houden. Lokaal hebben de leerplichtambtenaren en RMC-consulenten vooral inzet gepleegd om in de coronaperiode de jongeren in beeld te houden. De preventieve aanpak en het versterken van het netwerk werpt zijn vruchten af; we zien dat kinderen in beeld zijn en dat de samenwerking in het netwerk goed gaat.

7.1 De uitbreiding van het aantal uren Voor- en vroegschoolse educatie VE is gerealiseerd. In verband met de coronamaatregelen is het peuterwerk een tijd alleen open geweest voor de noodopvang (kinderen met ouders in een cruciaal beroep en kwetsbare kinderen). Voor de VVE-kinderen is in deze periode extra aandacht geweest. Er heeft een kostprijsonderzoek plaatsgevonden om te komen tot reële tarieven voor het peuterwerk en voorschoolse educatie. Alle aanbieders hebben aan dit onderzoek meegedaan.

8.1 In 2020 hebben we in de regio (voorlopige) keuzes gemaakt over de inkoop van inburgering, waarbij we uit zijn gegaan van lokale inkoop waar dit mogelijk is. Ondanks uitstel van de nieuwe inburgeringswet hebben we al wel een start gemaakt met de uitvoering van elementen uit de nieuwe wet, zoals de brede intake en financiële ontzorging.

2.1.3.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

Sinds de eerste lockdown in maart 2020 heeft de ondersteuning aan inwoners vrijwel helemaal digitaal plaatsgevonden. Aanvragen voor ondersteuning en de beoordelingen daarvan zijn zoveel mogelijk digitaal afgehandeld en verwerkt.

Er hebben schommelingen plaatsgevonden in het aantal inwoners dat gebruik maakte van inkomensondersteuning. Dit had vooral te maken met de maatregelen rondom corona. In maart en april steeg het aantal inwoners dat van een inkomensondersteunende uitkering gebruik maakte. In de zomermaanden daalde dit aantal weer en sinds medio oktober (aangescherpte corona maatregelen) zien wij weer een toename van het aantal uitkeringen.

Ook de Stichting Werk Raalte (SWR) die lokaal de beschutte werkplekken organiseert, is gedurende enige tijd gesloten geweest. Hoewel dat voor de doelgroep een onrustige tijd was, zijn de medewerkers met aanpassingen conform de richtlijnen weer aan het werk gegaan.

Voor ondersteuning aan ZZP'ers is de TOZO-regeling uitgevoerd. Doordat wij de inkomensondersteuning vanuit de TOZO lokaal hebben uitgevoerd, is er veel en nauw contact geweest met deze doelgroep. Waar nodig, is ook op andere gebieden ondersteuning aangeboden.

Zoals bijvoorbeeld advies over tijdelijk werken in loondienst of een gesprek over problematische schulden.

2.1.3.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Niet van toepassing.

2.1.3.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 3	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Banen Het aantal banen, per 1.000 inwoners						
in de leeftijd van 15 tot 64 jaar:	2018	698,8	698,8	753,6		nnb
in de leeftijd van 15 tot 74 jaar:	2018	697,1	697,1	631,8	588,0	
Bron: Diverse bronnen						
Netto arbeidsparticipatie Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. *Bron: CBS - Arbeidsdeelname*	2019	72,5%	71,8	72,5%	72%	72,3%
Bijstandsuitkeringen Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners van 18 jaar e.o. *Bron: CBS - Participatiewet*	2019	17,3		17,3	17	23,0
Aantal re-integratievoorzieningen Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners						
in de leeftijd van 15 tot 64 jaar:	2019	14,9	32,5	14,9	14,9	12,8
in de leeftijd van 15 tot 74 jaar:	2018	27,4	27,4			
Bron: CBS - Participatiewet						
% Kinderen in armoede Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. *Bron: Verwey Jonker Instituut*	2018	4,00%	4,00%	3,00%	2,80%	nnb
% Jeugdwerkloosheid Het percentage werkloze jongeren (16 tot 22 jaar). *Bron: Verwey Jonker Instituut*	2018	1,00%	1,00%	1,00%	0,99%	nnb
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	2018	1,00%	1,00%	1,40%	1,00%	nnb

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. *Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs*						
Absoluut verzuim per 1.000 inwoners van 5 tot 18 jaar Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5 tot 18 jaar. *Bron: Ingrado*	2018	1,6	1,6	1,3	3,14	nnb
Relatief verzuim per 1.000 inwoners van 5 tot 18 jaar Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5 tot 18 jaar. *Bron: Ingrado*	2018	11	11	13	9,24	nnb
Het percentage 2,5 tot 4 jarigen, dat deelneemt aan de voorschoolse voorzieningen *Bron: CJG en kinderopvangorganisatie die subsidie ontvangen voor VVE en Peuterwerk*	2017	90%			91%	

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.3.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-13.716.290	-9.982.170	3.734.120
Lasten	23.188.980	18.337.779	-4.851.201
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**9.472.690**	**8.355.608**	**-1.117.082**
Mutaties in reserves	-230.737	718.447	949.184
Gerealiseerd resultaat	**9.241.953**	**9.074.055**	**-167.898**

2.1.3.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Rijksvergoeding uitvoering Tozo (overhevelen naar 2021)	-287.400
Minder kosten leerlingenvervoer	-52.769
Minder kosten peuterwerk	-34.257
Minder kosten kinderopvang	-24.250
Diverse kleine verschillen	-14.805
Meer kosten beschut werk	61.731
Meer doorbelasting uren	183.852
Totaal verschil	**-167.898**

Rijksvergoeding uitvoering Tozo (voordeel € 287.400)
Vanuit het Rijk zijn voorschotten Tozo verstrekt. In dit voorschot zit ook een vergoeding voor uitvoeringskosten van de regeling. De kosten van de uitvoering zijn opgevangen binnen de loonsom Sociaal. Doordat prioriteit is gegeven aan de uitvoering van de Tozo, zijn andere taken in het Domein Sociaal blijven liggen dan wel uitgesteld. Daarom wordt voorgesteld om de compensatie uitvoeringskosten van € 287.400 over te hevelen naar 2021.

Minder kosten leerlingenvervoer (voordeel € 52.769)
De kosten van leerlingenvervoer in 2020 zijn binnen het beschikbaar budget gebleven.
Via de continuïteitsbijdrage is de vervoerder over de periode maart tot en met december conform landelijke richtlijn voor 80% gecompenseerd voor omzetderving niet gereden ritten vanwege de coronamaatregelen. Wanneer er geen corona was geweest, waren ritten voor 100% uitbetaald. De gemeentelijke kosten zijn hierdoor lager dan begroot. Daarnaast wordt het regelen van zelfstandig vervoer binnen eigen omgeving gestimuleerd.

Minder kosten peuteropvang (voordeel € 34.257)
Het voordelig resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er bij de subsidievaststelling 2019 van de voorschoolse voorzieningen middelen over 2019 zijn terugontvangen.

Minder kosten kinderopvang (voordeel € 24.250)
Er zijn in 2020 lagere kosten op toezicht/ inspecties kindercentra geweest, mede als gevolg van coronamaatregelen. Daarnaast is er meer eigen bijdrage ontvangen dan was begroot.

Meer kosten beschut werk (nadeel € 61.731)
In 2020 zijn middelen van het rijk ontvangen voor de creatie en continuering van beschutte werkplekken in 2019. Deze middelen zijn toegevoegd aan reserve sociaal domein, wat een nadeel oplevert voor resultaat programma 3 van € 61.731. Hier tegenover staat een voordeel van € 61.731 in programma algemene dekkingsmiddelen (integratie-uitkering sociaal domein).

In de paragraaf sociaal domein zijn de resultaten van diverse producten (onder andere Bijstand, Bijzondere bijstand en minima, Re-integratie, Wet Sociale Werkvoorziening) die verrekend worden met de reserve Sociaal domein toegelicht.

Programma 4

Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp



Gemeente Raalte

2.1.4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter
Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

2.1.4.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

In 2020 zijn de aanbestedingen hulpmiddelen, applicatie Sociaal Domein en Wmo-maatwerkvoorziening begeleiding afgerond.

Met ingang van 1 januari 2020 is de Wet verplichte ggz (Wvggz) van start gegaan. Ook is de Wet zorg en dwang (Wzd) in werking getreden.

In 2020 zijn het beleidskader en de omgekeerde verordening Sociaal Domein vastgesteld.

2.1.4.2 Doelstellingen 2020

1. We voorkomen dat problemen ontstaan of groter worden door tijdig signaleren, aanpakken en preventie van problemen die een risico zijn voor de zelfredzaamheid zoals problemen in de ontwikkeling van kinderen, de lichamelijke en geestelijke gezondheid (onder andere gezonde leefstijl), opvoeding, zelfstandig wonen, dagbesteding of in de relatie, gezin of sociaal netwerk.

2. We zorgen voor goede randvoorwaarden zodat senioren, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (psychische) kwetsbaarheid op een verantwoorde manier en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen huis en omgeving kunnen (blijven) wonen.

3. We bieden passende ondersteuning. Inwoners (van alle leeftijden) die het niet op eigen kracht redden ontvangen adequate (maatwerk)ondersteuning.

4. We geven verder uitvoering aan de transformatie van het Sociaal Domein. Onze uitgangspunten en randvoorwaarde daarbij zijn:
    1. Het perspectief van de inwoner is ons uitgangspunt.
    2. We zorgen voor een vast en vertrouwd aanspreekpunt per inwoner.
    3. We doen wat nodig is, ook als we daarvoor buiten de gebaande paden moeten treden.
    4. Randvoorwaarde: we voeren de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit.

2.1.4.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 De netwerksamenwerking van het Centrum voor Jeugd en Gezin is geëvalueerd. De belangrijkste conclusie is dat het CJG goed functioneert, maar de randvoorwaarden hier en daar aangescherpt moeten worden. Op basis van de uitkomsten worden hernieuwde samenwerkingsafspraken gemaakt.

1.2 In het najaar van 2020 is de evaluatie van de Kr8-samenwerking gestart. De resultaten hiervan worden in het voorjaar van 2021 gepresenteerd.

1.3 We hebben uitvoering gegeven aan het programma Raalte Gezond. Door de coronacrisis is meer samenwerking geweest met GGD IJsselland die vooral gericht is op de gezondheid van inwoners. In 2021 worden voorlichtingen georganiseerd over Positieve Gezondheid.

2.1 We hebben uitvoering gegeven aan de verschillende actieplannen, zoals het actieplan mantelzorgondersteuning, zelfstandig thuis wonen.

3.1 Er heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor nieuwe raamovereenkomsten met zorgaanbieders voor de uitvoering van de Wmo-maatwerkvoorziening begeleiding (individueel, dagbesteding en respijtzorg) met ingangsdatum 1 januari 2021. Hiervoor zijn reële tarieven vastgesteld.

3.2 Er is een nieuwe aanbesteding voor de Wmo-hulpmiddelen (denk aan rolstoelen, scootmobiels en duofietsen) afgerond in samenwerking met de gemeente Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland. De afgesloten raamovereenkomst met RSR Revalidatieservice B.V. is ingegaan op 1 juni 2020 en eindigt op 31 mei 2023.

3.3 In 2020 zijn de 'hernieuwde samenwerkingsafspraken beschermd wonen maatschappelijke opvang' in concept opgesteld. In 2021 gaan we hierover in gesprek met de Raad.

3.4 De inkoop van specialistische jeugdhulp is verder doorontwikkeld. Ook zijn er regionale businesscases opgezet om transformatie en kostenbesparing te realiseren, vooruitlopend op het ingaan van de nieuwe contracten per 1 januari 2022.

3.5 Er is gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuwe regionale visie op de specialistische jeugdhulp omdat de huidige eind 2020 afloopt. Aanbieders, gecertificeerde instellingen, cliënten, gemeenten en raadsleden zijn hierin betrokken en hebben input geleverd. De nieuwe regionale visie zal in het voorjaar van 2021 worden voorgelegd aan de Raad.

3.6 In het kader van de transformatie is er in de regio IJsselland een spoedhulp team opgezet voor specialistische jeugdhulp waarbij meerdere organisaties samenwerken om een spoedcasus snel op te pakken. Tevens is er gewerkt aan nieuwe samenwerkingsafspraken in het gedwongen kader (Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, gemeenten). Er is een Netwerk Samen leren en ontwikkelen opgezet waarin een vertegenwoordiging zit van organisaties die betrokken zijn bij de zorg rondom jeugd. Dit netwerk bundelt expertise voor gezinnen met complexe en meervoudige problematiek en heeft als doel tot oplossingen te komen en te leren van elkaar.

3.7 Er is ingezet op een betere samenwerking tussen Veilig Thuis IJsselland en het Centrum Jeugd en Gezin. Hierdoor zetten we sneller de juiste hulp in en voorkomen we (regionale) wachtlijsten. In 2021 ronden we dit proces af.

4.1 In het kader van de transformatie van het Sociaal Domein zijn het beleidsplan sociaal domein, de omgekeerde Verordening domein sociaal en het rapport grip op financiën vastgesteld. Ook is een vervolg gegeven aan het project herijking van het subsidiebeleid en de ontwikkeling van het monitoringssysteem.

4.2 Voor de uitvoering van het Transformatieplan is in 2020 het transformatiebudget ingezet. Met de inzet van dit budget hebben we ons kunnen ontwikkelen op het vlak van de uitvoering van de Participatiewet, is onze monitoring verder ontwikkeld en hebben we onder andere de Kr8-samenwerking geëvalueerd. In oktober hebben we de Raad hierover uitgebreid geïnformeerd.

4.3 Eind 2020 is de aanbesteding voor de nieuwe applicatie Sociaal Domein afgerond. In 2021 vindt de implementatie plaats. Dit proces zal veel impact hebben, omdat het hele Sociaal Domein over moet naar een nieuwe applicatie.

2.1.4.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

De ondersteuning aan inwoners (informeel en formeel) heeft in 2020 veel gevraagd van de flexibiliteit van aanbieders en organisaties. De reguliere ondersteuning kon veelal niet plaatsvinden, waardoor er gezocht moest worden naar een mogelijk alternatief. Dit houdt onder andere in dat er veel individuele ondersteuning en contact heeft plaatsgevonden in plaats van de groepsactiviteiten. De term 'maatwerk' was hierbij leidend, per situatie is er bekeken en met inwoner besproken wat er nodig was.

Het wegvallen of verminderen van de reguliere ondersteuning heeft voor mantelzorgers veel extra taken en belasting opgeleverd. Een deel van de mantelzorgers is hierdoor fors (over)belast geweest. Ook hierbij is via maatwerk gekeken wat de ondersteuning moest zijn om te voorkomen dat mantelzorgers zouden uitvallen. Het is belangrijk dat we blijvende aandacht hebben voor mantelzorgers.

De doorontwikkeling van een aantal onderwerpen heeft stilgelegen, omdat veel informele organisaties hun activiteiten hebben stilgelegd gedurende de lockdown periode(s). Enkele voorbeelden zijn de evaluatie van het actieplan mantelzorgondersteuning en de bewustwordingsactiviteiten rondom dementie.

De aanbieders van Wmo-ondersteuning en specialistische jeugdhulp konden in de periode maart t/m juni 2020 aanspraak maken op omzetgarantie voor het deel van de omzet wat wegviel als gevolg van de coronapandemie. Deze omzetgarantie is aan de hand van een richtlijn vastgesteld voor 18 aanbieders van specialistische jeugdhulp en 13 aanbieders van Wmo-ondersteuning. Hiervoor zijn middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld. Ook meerkosten die aanbieders hebben moeten maken vanwege corona, bijvoorbeeld beschermingsmateriaal of extra inzet van personeel, konden aanbieders declareren om aanspraak te maken op een vergoeding.

Er is een startbijeenkomst geweest in het kader van het project Kansrijke Start waarbij we werken aan de samenwerking rondom de ontwikkeling van kinderen in de eerste 1000 dagen. Hieraan wordt in 2021 een vervolg gegeven.

Door het wegvallen van onder andere leerlingenvervoer en het Service Vervoer Raalte tijdens de lockdown periodes liepen taxibedrijven veel inkomsten mis. In de periode maart t/m juni 2020 is hiervoor een compensatie uitbetaald tot 80% van de gemiste inkomsten. Dit is gedaan op basis van richtlijnen vanuit het Rijk en adviezen van de KNV.

2.1.4.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Herijking subsidies

De projectorganisatie heeft in 2020 een vervolg gegeven aan het project herijking van het subsidiebeleid. Er is in 2020 prioriteit gegeven aan de acties op de korte termijn, zoals een overzicht van subsidiemogelijkheden, het digitaal aanvragen van subsidies en een betere informatievoorziening op de website. Deze acties bevonden zich eind 2020 in de afrondende fase.

Transformatiebudget sociaal domein

In 2020 hebben we het transformatiebudget ingezet om onderdelen van het transformatieplan uit te voeren. Zo hebben we bijvoorbeeld de monitor Sociaal Domein opgezet, een onderzoek uitgevoerd om grip op onze financiën te houden, de evaluatie van de Kr8-samenwerking gestart en is de omgekeerde verordening opgesteld en door de Raad vastgesteld.

Middelen die we in 2020 niet hebben ingezet hevelen we over naar 2021 om de openstaande onderdelen van het transformatieplan uit te voeren.

Structurele financiering Centrum voor Jeugd en Gezin
Er is in 2020 € 400.000 structureel beschikbaar gesteld voor financiering van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Deze middelen zijn in de jaren daarvoor grotendeels incidenteel beschikbaar gesteld vanuit het Transformatiebudget. Met deze middelen wordt onder meer expertise op het gebied van complexe scheidingen, risicojongeren en jeugd GGZ bekostigd. Met een extra investering in het voorveld jeugd wordt de komende vier jaar een jaarlijkse afname van de specialistische jeugdhulpkosten van € 100.000 begroot. In de eerste jaren wordt het tekort ten laste gebracht van de reserve Sociaal domein. De vraag naar jeugdhulp blijft groot. In 2020 lijkt er echter nog geen sprake te zijn van een daling van de specialistische jeugdhulpkosten.

Extra middelen Veilig Thuis
In 2020 zijn extra middelen voor Veilig Thuis beschikbaar gesteld bij de zomernota. Het Rijk heeft eind 2020 ook extra middelen beschikbaar gesteld. Hierdoor bleken de extra middelen die de regiogemeenten beschikbaar hebben gesteld niet meer nodig. De extra Rijksmiddelen maken extra inzet bij Veilig Thuis IJsselland mogelijk, waardoor wachtlijsten worden voorkomen en sneller de juiste hulp bij gezinnen kan worden ingezet.

2.1.4.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 4	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement Aantal per 1.000 inwoners in de desbetreffende bevolkingsgroep. *Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO*	2019	67		67	59	63
Jongeren met jeugdhulp Percentage van alle jongeren tot 18 jaar. *Bron: CBS – Beleidsinformatie Jeugd*	2019	7,6%	7,7%	7,6%	6,8%	nnb
Jongeren met jeugdreclassering Percentage van alle jongeren van 12 tot 22 jaar. *Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd*	2019	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	nnb
Jongeren met jeugdbescherming Percentage van alle jongeren tot 18 jaar. *Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd*	2019	1,0%	0,7%	1,0%	0,7%	nnb
Jongeren met een delict voor de rechter Percentage van alle 12 tot 21 jarigen. *Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel*	2018	0,00%	0,00%	1,00%	0,68%	nnb
Vrijwilligerswerk (%) *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	43%	43%		43%	49%
Inwoners die mantelzorg geven (%)	2018	51%	51%		50%	48%

Bron: Waar staat je gemeente						
Tevredenheid over het aanbod van (gezondheids-) zorgvoorzieningen in de nabijheid (%)	2018	88%	88%		88%	92%
Bron: Waar staat je gemeente						

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.4.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-1.052.478	-1.054.051	-1.573
Lasten	24.507.419	23.119.380	-1.388.039
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**23.454.941**	**22.065.330**	**-1.389.611**
Mutaties in reserves	-1.202.299	-238.838	963.461
Gerealiseerd resultaat	**22.252.642**	**21.826.492**	**-426.150**

2.1.4.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Minder kosten volksgezondheid	-44.625
Minder kosten zorg- en hulpverlening	-40.818
Minder kosten zelfstandig thuis wonen	-24.181
Rijksvergoeding meerkosten Wmo en Jeugd (overhevelen naar 2021)	-25.707
Minder doorrekening van kredieten ten gunste van exploitatie	-295.170
Meer doorrekening van kredieten ten laste van exploitatie	33.873
Diverse kleine verschillen	-29.522
Totaal verschil	**-426.150**

Minder kosten volksgezondheid (voordeel € 44.625)

Op het lokaal gezondheidsbeleid zijn middelen overgebleven mede doordat gezondheidsbevorderende activiteiten vanwege corona geen doorgang hebben gevonden. Door de lockdown zijn er bijna tot geen projectsubsidieaanvragen ingediend. Daarnaast is er compensabele BTW over 2019 terugontvangen.

Minder kosten zorg- en hulpverlening (voordeel € 40.818)
Het voordelig resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere aanvraag van de subsidie vluchtelingenwerk. Dit heeft als reden dat de taakstelling huisvesting statushouders in 2020 lager uitviel dan in de begroting rekening mee was gehouden.

Minder kosten zelfstandig thuis wonen (voordeel € 24.181)
Het voordelig resultaat zelfstandig thuis wonen wordt mede veroorzaakt doordat bepaalde acties uit het actieplan zelfstandig thuis wonen vanwege corona niet heeft kunnen plaatsvinden dan wel zijn uitgesteld.

Rijksvergoeding meerkosten Wmo en Jeugd (voordeel € 25.707)
Van het Rijk hebben we € 138.000 aan vergoeding Corona voor meerkosten en inhaalzorg Wmo en jeugd ontvangen. In totaal is er in 2020 € 112.293 aan aanvragen zorgaanbieders betaald. Per saldo een voordeel van € 25.707. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2021 en beschikbaar te houden voor Corona-gerelateerde meerkosten of inhaalzorg van zorgaanbieders in 2021.

Minder doorberekening van kredieten € 295.170 voordeel	
Koploper project Cliëntondersteuning	-269.520
Project herijking subsidiebeleid	-25.650
Totaal	**-295.170**

De projecten zijn nog niet afgerond en de middelen worden daarom doorgeschoven naar 2021.

Meer doorberekening van kredieten (nadeel € 33.873)
Dit betreft hogere kosten op het krediet Corona dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de kosten van Coronaproat en de nieuwjaarsbingo. Het negatief resultaat wordt ten laste gebracht van de door het rijk beschikbaar gestelde middelen voor meerkosten corona.

In de paragraaf sociaal domein zijn de resultaten Wmo en jeugd die verrekend worden met de reserve Sociaal Domein toegelicht.

Programma 5

Duurzaamheid en energietransitie



Gemeente Raalte

2.1.5 Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie

Portefeuillehouder: Wethouders F. Niens, J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

2.1.5.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

Geen ontwikkelingen (anders dan onder 'Wat zijn de coronagevolgen' en 'Wat hebben we er voor gedaan', staat vermeld).

2.1.5.2 Doelstellingen 2020

1. We streven naar een CO_2-reductie van 49% in 2030 en een energieneutraal Raalte in 2050. De energietransitie is een grote technische en sociaal-maatschappelijke opgave die we met de samenleving en onze regionale partners verder vormgeven.

2. We streven naar een duurzame leefomgeving. We stimuleren en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van Raalte. Via een bottom-up dorpsaanpak inventariseren en stimuleren we initiatieven, zowel gericht op besparen, duurzame opwekking bij de eigen woning alsook op land.

3. We streven naar duurzame bedrijven en woningen, circulaire afvalstromen en een asbestvrije leefomgeving. We zetten in op bewustwording in de samenleving over nut en noodzaak van het verduurzamen van bedrijven en woningen, het scheiden van afval en het verwijderen van asbestdaken. Vanuit onze rol treffen we daarin de nodige maatregelen. Daarmee beogen we dat steeds meer inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen stappen zetten naar een duurzame samenleving en leefomgeving.

2.1.5.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 Begin van het jaar is de concept-RES vastgesteld. De consultatie voor richtlijnen windenergie is opgestart met een vragenlijst en een webinar voor inwoners van gemeente Raalte.

1.2. In maart is het Plan van Aanpak voor de Warmtevisie vastgesteld. De communicatie op het thema aardgasvrij wonen is gestart, inwoners zijn geraadpleegd middels een online vragenlijst en op basis van deze input zijn uitgangspunten voor de Warmtevisie geformuleerd. Deze eerste resultaten worden begin 2021 met de raad gedeeld. Voor de pilot Energiek Westdorp is toegewerkt naar een afronding, waarbij het onderzoeksrapport is opgeleverd en de inwoners per brief zijn geïnformeerd over de uitkomsten.

2.1 De bottom-up aanpak met de duurzaamheidswerkgroepen uit de dorpen is voortgezet. De dorpsaanpak heeft geresulteerd in drie energiecoöperaties in oprichting – In Broekland, Luttenberg en Lierderholthuis. We hebben ingezet op het faciliteren van diverse initiatieven voor zonneparken en een aantal vergunningen is verleend.

2.2 Bedrijven en maatschappelijke organisaties in de gemeente Raalte komen sinds 1 mei 2020 in aanmerking voor een lening van het Energiefonds Raalte. Het Energiefonds Raalte is opgericht door de gemeente Raalte om met een lening projecten te ondersteunen die bijdragen aan energiebesparing en/of de opwek van duurzame energie.

3.1. Op het gebied van het Energieloket is er op provinciaal niveau in 2020 een Europese aanbesteding georganiseerd waardoor we de komende jaren kunnen voldoen aan de kwaliteitseisen die vanuit het Rijk verplicht zijn gesteld. Het Energieloket biedt een digitale mogelijkheid voor inwoners om informatie te verkrijgen om de woning te verduurzamen. Daarnaast zijn we gestart met een maandelijks inloopspreekuur met de energievakmannen in de kern Raalte voor inwoners die vragen hebben over het verduurzamen van de woning.

3.2. Er zijn 100 energiescans uitgevoerd en de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) is verkregen waardoor particuliere huiseigenaren een bijdrage kunnen ontvangen bij het aanschaffen van energiebesparende maatregelen in huis.

3.3. De gescheiden inzamelingsstructuur van grondstoffen en afval is in 2020 niet gewijzigd.

3.4. In 2020 is de landelijke Samenwerkingsovereenkomst Aanpak van Asbestdaken ondertekend. Wij praten mee met de aanpak van kleine asbestdaken, koppelkansen en de communicatie rond de problematiek van asbestdaken. Sinds januari 2018 is 160.000 m2 asbestdak verwijderd, waarvan 33.500 m2 in 2020. Daarnaast hebben 71 eigenaren een klein asbestdak (max. 35 m2) zelf verwijderd, waarvan 18 in 2020.

3.5 Samen met de gemeente Deventer doen we mee aan een pilot van de provincie Overijssel om een aantrekkelijk marktaanbod te ontwikkelen voor eigenaren van een asbestdak tussen 35 en 500 m2. Dit project loopt door in 2021.

2.1.5.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

1. Door corona zijn veel meer mensen thuis gaan werken waardoor er meer afval- en grondstoffen zijn ingezameld. Per persoon is 103kg huishoudelijk afval ingezameld in 2020. Vorig jaar was dit 94 kg. Het percentage hergebruik is licht gestegen ten opzichte van 2019; van 77% naar 78%. De marktprijzen van de verschillende grondstoffen zijn verlaagd (grenzen zijn dicht waardoor de markt verzadigd is). Hierdoor zijn er onvoorziene, corona gerelateerde, kosten opgetreden binnen de begroting inzake afval. Via de rijkssteunmaatregelen Corona ontvangen gemeenten via de maartcirculaire 2021 compensatie voor extra kosten met betrekking tot afvalinzameling.
2. Er zijn minder energiescans uitgevoerd dan gepland. De huisbezoeken hebben een lange tijd stilgelegen en er zijn ook minder fysieke bijeenkomsten georganiseerd waar normaliter meer aanvragen voor scans uit voortkomen. Door de omstandigheden zijn er alleen in januari, februari en september deze inloopbijeenkomsten georganiseerd. Er is meer aandacht besteed aan digitale advisering en advies op afstand en daar is gebruik van gemaakt.
3. De duurzaamheidswerkgroepen hebben hinder ondervonden doordat gezamenlijk vergaderen, maar ook informatiebijeenkomsten voor het dorp fysiek niet mogelijk waren. Tegelijkertijd zien we dat de werkgroepen overstappen op digitale alternatieven en verder gaan met het uitwerken van ideeën. De informatieavonden georganiseerd als onderdeel van de dorpsaanpak zijn vanaf maart 2020 uitgesteld. Dit betekent dat er geen informatieavond is gehouden in Laag-Zuthem en Heeten.
4. Belangstellende bedrijven hebben aangegeven in verband met corona andere prioriteiten te stellen dan het realiseren van duurzaamheidsmaatregelen. In tegenstelling tot de verwachting is in 2020 geen enkele lening aangegaan.

5. Door het niet doorgaan van het asbestdakenverbod en daarop het coronavirus is het aantal saneringen van asbestdaken verminderd.

2.1.5.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Duurzaamheid

Voor het faciliteren van de dorpen en duurzaamheidswerkgroepen, het ontwikkelen van een aanpak voor de warmtevisie en het consulteren van inwoners is extra personele capaciteit ingezet.

Duurzaamheidsfonds

Het Energiefonds Raalte is ondergebracht bij het Energiefonds Twente. Zij hebben het fonds opgezet en voeren het fondsmanagement en –beheer uit.

2.1.5.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 5	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Fijn huishoudelijk restafval Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per bewoner per jaar (kg). *Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval*	2019	95	100	95	94	103
Hernieuwbare elektriciteit Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa (de cijfers vanaf 2020 worden opnieuw bepaald a.g.v. de opgave aardgasloos). *Bron: RWS Leefomgeving klimaatmonitor*	2018	17,0%	17,0%		15,0%	nnb
Hergebruik ten opzichte van totale huisvuilaanbod (2022 t/m 2026 zijn streefgetallen. Beleid wordt herijkt) *Bron: ROVA*	2019	77%		77%	78%	78%
Score op de tevredenheid t.a.v. afvalinzameling is voldoende *Bron: 2-jaarlijkse enquête Rova*	2018	7,6	7,6		7,6	nnb
CO2-uitstoot gebouwde omgeving in de gemeente Raalte *Bron: Klimaatmonitor. Cijfers afgerond op Ton*1000 CO2.*	2018	99	99		98	nnb
Hernieuwbare energie *Bron: Klimaatmonitor.*	2017	7,7%			9,0%	nnb

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.5.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-3.629.855	-3.443.153	186.702
Lasten	3.519.143	3.093.493	-425.650
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-110.712**	**-349.660**	**-238.948**
Mutaties in reserves	-385.708	-101.695	284.013
Gerealiseerd resultaat	**-496.420**	**-451.355**	**45.065**

2.1.5.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Btw nadeel huisvuilinzameling	25.407
Diverse kleine verschillen	19.658
Totaal verschil	**45.065**

Minder btw toegerekend aan afvalstoffen (nadeel € 25.000)

De btw wordt toegerekend aan de kosten afval. De werkelijke kosten, met name kosten ROVA, vallen lager uit dan begroot. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 25.000 in de exploitatie 2020.

Programma 6

Economie



Gemeente Raalte

2.1.6 Economie

Portefeuillehouder:	Wethouders D. Melenhorst, J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator:	Domeinmanager E. Steen

2.1.6.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

De coronacrisis is van grote invloed geweest op onze lokale economie. Een groot deel van de activiteiten heeft zich gericht op het ondersteunen van ondernemers in deze moeilijke tijden. Daarom is een aantal projecten tijdelijk uitgesteld.

2.1.6.2 Doelstellingen 2020

1. Het streven is een stabiele top 10 positie in de lijst van MKB-vriendelijkste gemeenten in Overijssel te behouden.

2. Wij gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle (onder andere Human Capital Agenda) ons biedt en maken een vertaling naar de gemeente Raalte.

3. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.

4. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.

5. We willen het ondersteunen van evenementen verder professionaliseren.

6. Wij zetten in op de kansen die het in economische zin promoten en vermarkten van Raalte ons biedt.

7. We spelen in op de economische opgaven en kansen die worden uitgewerkt in de economische agenda.

2.1.6.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 We hebben ons primair gericht op het ondersteunen van ondernemers tijdens de coronacrisis. Belangrijk hierin was dat we continue in nauw contact stonden met ondernemers(verenigingen).

In 2020 is door de taskforce ondernemersdienstverlening het plan van aanpak 2019-2020 taskforce verder uitgewerkt. Een van de thema's was het MKB-vriendelijk en lokaal aanbesteden. Het lokale bedrijvenregister wordt hiervoor ingezet. Verder is de enquête MKB-vriendelijkste gemeente eind 2020 uitgezet. De resultaten en uitwerkingen hiervan vinden plaats in 2021.

1.2 Het startersloket Raalte wordt goed gevonden door startende ondernemers en de activiteiten van het startersloket worden door starters gewaardeerd. Naast het startersloket is er een startersapp. Vanwege gering gebruik van de startersapp worden de acties van de startersapp ondergebracht bij het startersloket.

1.3 Er is gestart met de verkenning voor het uitbreiden van bedrijventerrein Telgen Heeten. Het gaat om een particulier initiatief. Het project voor de uitbreiding van bedrijventerrein Blankenfoort in Heino is opgestart, met als doel ruimte te bieden aan lokaal gebonden ondernemers. Inmiddels is het stedenbouwkundig plan afgerond dat in januari 2021 wordt vastgesteld. Het bestemmingsplan is al voorbereid en wordt zo snel mogelijk in 2021 in procedure gebracht.

2.1 Om medewerkers bij te scholen maken Raalter bedrijven, het meest van alle deelnemende gemeenten in de regio Zwolle, gebruik van het ontwikkelfonds regio Zwolle.

2.2 De gemeente Raalte heeft vanuit de regiodeal een toezegging van € 200.000 van het rijk gekregen voor het project impactgenerator agro & food om de innovaties in het agrofoodcluster aan te jagen.

3.1 In 2020 is het ruimtelijk kwaliteitsplan voor het centrum Raalte vastgesteld en zijn we aan de slag gegaan met het maken van 3 scenario's voor de aanpak Grote Markt en de Plas. Verder is er een crisisarrangement uitgerold voor de winkelcentra om ondernemers te ondersteunen in de coronacrisis.

3.2 De projectgroep centrumvisie Heino is aan de slag gegaan met de uitvoering van de centrumvisie zoals de aanleg van fietsroute Slinger van Salland en het aanstellen van een centrummanager door de winkeliersvereniging Heino.

4.1 De marketing & promotie van Salland Marketing is vanwege de coronacrisis gericht geweest op Nederlanders en eigen inwoners. Het effect hiervan is dat vakantieparken en campings in de gemeente Raalte in de zomer veel boekingen hadden.

4.2 Er is besloten om deel te nemen aan de verkenning om eventueel onderdeel te worden van Nationaal Park Sallandse Heuvelrug. Om de samenwerking met andere toeristische regio's aan te halen nemen we bestuurlijk deel aan Gastvrij Overijssel.

4.3 Door de coronacrisis is meer dan normaal gebruik gemaakt van de wandel- en fietsroutes in Salland.

5.1 We zijn van start gegaan met het opstellen van een evenementenbeleid. Hiervoor is een enquête opgesteld voor de inwoners, aanwonenden en ondernemers en zijn drie digitale werkateliers georganiseerd.

6.1 We zijn gestart met het opstellen van een marketing- en promotieplan waar we ons richten op de maakindustrie voor de gehele gemeente Raalte en centrum Raalte. In 2021 willen we starten met de uitvoering van het strategisch plan.

7.1 In de economische agenda hebben we onze uitgangspunten geformuleerd hoe we onze aanpak circulaire economie willen vormgeven. In 2021 vindt een nader gesprek met de raad plaats over de invulling van circulaire economie.

2.1.6.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

De coronacrisis heeft een groot effect op de economie van onze gemeente. De horeca, evenementen(branche), vrijetijdssector en de winkeliers hebben te maken met forse omzetverliezen. Ook de aanverwante sectoren ondervinden de gevolgen van de coronacrisis. Ons beleid en inzet is in 2020 erop gericht geweest om ondernemers in deze periode zoveel mogelijk bij te staan. Het effect hiervan is geweest dat verschillende beleidsplannen en de uitvoering hiervan zijn vertraagd. Bijvoorbeeld het opstellen van een agro & foodagenda en promotie & marketingplan.

2.1.6.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Economische agenda en circulair ondernemen

Eind november is de economische agenda vastgesteld door de gemeenteraad en zijn we van start gegaan met de uitvoering van de agenda. Het thema circulair ondernemen is uitgewerkt in de economische agenda.

Promotie en marketing

We zijn gestart met het opstellen van een marketing- en promotieplan waar we ons richten op de maakindustrie van de gehele gemeente en centrum Raalte. In 2021 willen we starten met de uitvoering van het plan.

Economische aanpak Centrum Raalte/Stadsarrangement en Centrum Heino/Retaildeal

In 2020 is het ruimtelijk kwaliteitsplan voor het centrum Raalte vastgesteld. De projectgroep centrumvisie Heino is aan de slag met de uitvoering van de centrumvisie zoals de aanleg van fietsroute Slinger van Salland en het aanstellen van een centrummanager. De coronacrisis heeft er wel voor gezorgd dat een aantal projecten in de centrumvisie is vertraagd.

Regio Zwolle

De regio Zwolle heeft € 22,5 miljoen van het rijk voor de regiodeal ontvangen om de brede welvaart in de regio te stimuleren. De gemeente Raalte heeft hiervan een toezegging van € 200.000 ontvangen voor het project impactgenerator agro & food om de innovaties in de agrofoodcluster aan te jagen. De Regio Zwolle heeft zich extra ingezet op het thema public affairs. Mede dankzij de inzet van de regio wordt de Marsroute N35 aangepakt.

Evenementenbeleid

We zijn van start gegaan met het opstellen van een evenementenbeleid. Hiervoor hebben we een enquête opgesteld voor de inwoners, aanwonenden en ondernemers en hebben we 3 werkateliers georganiseerd.

Voorbereidingskrediet aanpak Grote Markt

Voor de aanpak van de Grote Markt en de Plas zijn we aan de slag gegaan met de voorbereidingen, zoals het opstellen van 3 scenario's voor de invulling van de Grote Markt en de Plas.

2.1.6.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 6	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Vestigingen Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 65 jaar. *Bron: LISA*	2019	147,1		147,1	148	nnb
Functiemenging De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. *Bron: LISA*	2019	52,9%	51,2	52,9%	53%	nnb
Aantal toeristische overnachtingen *Bron: aangiften toeristenbelasting*	2019	297.405		297.405	295.000	nnb
Uitgifte industriegrond *Bron: gemeentelijke administratie*	2019	3,7 ha		3,7 ha	1,3 ha	3,3 ha
Stabiele top 10 positie MKB vriendelijkste gemeente Overijssel *Bron: onderzoek Lexnova*	2018	7	7		7	nnb

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.6.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-355.115	-242.265	112.850
Lasten	1.157.777	868.932	-288.845
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**802.662**	**626.667**	**-175.995**
Mutaties in reserves	-157.635	-91.657	65.978
Gerealiseerd resultaat	**645.027**	**535.010**	**-110.017**

2.1.6.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Minder doorberekening M8 kredieten	-106.939
Meer doorberekening M8 kredieten ten laste van de exploitatie	11.665
Diverse kleine verschillen	-14.743
Totaal verschil	**-110.017**

Minder doorberekening M8 kredieten geeft € 107.000 voordeel	
Opstellen plan van aanpak circulaire economie	-10.000
Promotie en marketing	-14.000
Aanpak centrum Raalte / Heino	-22.830
Human capital agenda	-4.384
Retail	-20.000
CRM-systeem ondernemersdienstverlening	-5.000
Agro & Food	-20.000
Beleid recreatie en toerisme	-10.725
Totaal	**-106.939**

Programma 7

Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed



Gemeente Raalte

2.1.7 Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder: Wethouders D. Melenhorst, F. Niens, W. Wagenmans en G. Toeter
Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

2.1.7.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

Cultuur

Voor het opstellen van een kerkenvisie is met alle kerkelijke gemeenten gesproken.

Om de lokale omroep beter te verankeren in de samenleving is gestart met een onderzoek naar draagvlak voor een communicatieplatform.

2.1.7.2 Doelstellingen 2020

1. We bevorderen een gezonde leefstijl (fysiek en mentaal) met bijzondere aandacht voor kwetsbare inwoners.

2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting.

3. We zetten in op een zichtbaar en samenhangend cultureel aanbod dat Raalte aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld; waarin iedereen meedoet en waarin cultuur een belangrijke verbindingsfactor is.

2.1.7.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 Bij sportcentrum Tijenraan is in 2020 het terrein rookvrij geworden.

1.2 In september is het Roalter Sportakkoord door de deelnemende partijen ondertekend.

1.3 Sportbedrijf Raalte (SBR) heeft de Brede regeling Combinatiefuncties conform prestatieafspraken uitgevoerd. Er is door het SBR 8,62 FTE buurtsportcoach ingezet, 0,55 FTE voor Cultuur en de rest van de formatie voor het stimuleren van sport en bewegen, vooral onder de jeugd.

Daarnaast is opdracht gegeven voor een onderzoek en advies 'Herijken en vaststellen van de inzet van Buurtsportcoaches met ingang van het seizoen 21/22'. Uitgangspunt is dat de inzet van buurtsportcoaches goed bijdraagt aan het doel en de actiepunten in het Roalter Sportakkoord.

1.4 In januari heeft de raad besloten dat het SBR aan drie scenario's uitvoering moet geven om weer tot een gezond evenwicht in de exploitatie te komen. Het Sportbedrijf heeft een Plan van Aanpak gemaakt hoe het deze scenario's wil gaan oppakken. De eerste resultaten tot de start van de coronacrisis lagen in lijn of waren beter dan was begroot in het Synarchis rapport waarop het raadsbesluit is gebaseerd.

2.1 Als eigenaar van gemeentelijke sportaccommodaties is in 2020 ervoor gezorgd dat de toplaag van het hoofdveld bij VV Heino is vervangen en de oplevering van Tijenraan is afgerond. Verder zijn voor Tijenraan sluitende demarcatieafspraken gemaakt met de hoofdaannemer en het Sportbedrijf Raalte. Tenslotte is de nazorgfase van het gebouw Tijenraan in 2020 afgerond, het financiële eindbeeld is in bijlage J2 van deze jaarrekening opgenomen.

2.2. Het sportbedrijf heeft in basis conform de exploitatieovereenkomst en prestatieafspraken de gemeentelijke sportaccommodaties en velden verhuurd en geëxploiteerd. Daar waar afwijkingen onvermijdelijk waren als gevolg van de coronamaatregelen, is dat vooraf besproken.

2.3 In 2020 is er een lening verstrekt van € 200.000 aan VV Heino. Hiervan is € 175.500 geïnvesteerd in duurzaamheidsmaatregelen (zonnepanelen en LED-verlichting). Daarnaast is er aan Stichting 't Asspel in Mariënheem een lening van € 172.000 verstrekt.

2.4 De nieuwbouw voor basisschool de Korenbloem is in 2020 afgerond.

2.5 In de zomer is door middel van interne aanpassingen in De Linderte een extra ruimte gecreëerd voor een groep leerlingen. In de Rietkraag zijn interne aanpassingen uitgevoerd ten behoeve van de huisvesting van twee groepen leerlingen van De Vogelaar. Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor een semipermanente tijdelijke uitbreiding bij De Linderte voor de komende 10 tot 15 jaar.

3.1 Het cultuureducatieplan is verder uitgevoerd. Door de maatregelen rond het coronavirus konden lang niet alle workshops en leerorkesten plaatsvinden. We overleggen met de provincie om het resterende budget later alsnog in te mogen zetten. De buitenschoolse workshops Kennismaken met cultuur zijn juist goed bezocht.

Met name door de restauratie van Boerderij Strunk en de oplevering van de vernieuwing van De Laarman is erfgoed voor het voetlicht gebracht. Langs het Overijssels kanaal zijn borden van het fietsroutenetwerk voorzien van verhalen met gebeurtenissen uit het verleden.

Voor de verbinding cultuur en zorg is een plan van aanpak geschreven door de combinatiefunctionaris cultuur.

3.2 Er zijn door de gevolgen van het coronavirus minder lokale initiatieven gefaciliteerd dan gebruikelijk.

3.3 We zijn op zoek gegaan naar een locatie voor een creatieve broedplaats en gaan nu na of het mogelijk is dat op het MBI-terrein te realiseren.

Muziek Netwerk Salland heeft contact gezocht met muziekverenigingen en scholen voor het aanjagen van lessen Algemene Muzikale Vormgeving (AMV). Door de gevolgen van de coronacrisis zijn de lessen zelf niet van de grond gekomen.

Het HOFtheater is financieel extra ondersteund voor marketingdoeleinden. In verband met corona heeft het theater (nog meer) de social media opgezocht over het steeds wisselende theaterprogramma en om onder de aandacht van de Sallanders te blijven.

Stichting De Coöperatie, exploitant van De Maalderij, is extra financieel ondersteund. Het podium is een aparte stichting geworden, maar het is moeilijk bestuursleden te vinden.

2.1.7.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

1. De coronacrisis heeft veel gevolgen voor de cultuursector gehad: theaters, bibliotheek en musea waren tijdelijk geheel of deels gesloten; verenigingen konden niet optreden en misten (ook) inkomsten. De Commissie Beeldende Kunst heeft twee potentiële leden geworven, maar

heeft weinig activiteiten uit kunnen voeren en is nog geen stichting. Acht culturele instellingen en verenigingen hebben een ondersteuningsbijdrage ontvangen. Het overleg met de cultuurregio Zwolle is intensiever geworden door de gevolgen van de coronacrisis. Door de maatregelen konden veel activiteiten niet doorgaan. Daardoor is nauwelijks gebruik gemaakt van de projectsubsidie cultuur en van de subsidie Culturele Evenementen.

2. Het Sportbedrijf Raalte BV heeft door de coronamaatregelen, omzetverlies geleden. Het verlies komt door minder verhuur aan verenigingen en minder bezoekers, dus minder kaart/abonnement verkoop. Het Sportbedrijf heeft in 2020 nog geen weerstandsvermogen kunnen opbouwen om dit verlies zelf te kunnen opvangen. Het Sportbedrijf gaat voor 2020 een beroep doen op het Koersdocument coronacrisis voor een financiële bijdrage.

3. Algemeen beeld is dat de meeste sportverenigingen het resterend coronaverlies, na gebruik van rijkssteunmaatregelen, zelf kunnen opvangen met hun algemene reserve of door onderhouds- of andere bestemmingsreserves aan te spreken. In een belronde is door financieel gezonde verenigingen wel om een open oog en oor van de gemeente in de toekomst gevraagd omdat het opvangen van coronaverliezen uit bijv. onderhoudsreserves wel een risico voor de toekomst van de vereniging creëert. Door de coronacrisis staan de meeste sportverenigingen in de 'Overleefstand' en hebben ze nog geen actiepunten uit het Roalter Sportakkoord opgepakt.

2.1.7.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Roalter Sportakkoord

Voor de uitvoering van het Roalter Sportakkoord is naast het eenmalig budget van € 50.000 een SPUK-uitkering van het rijk ontvangen van € 20.000.

Het Sportbedrijf is projectleider voor de gemeente brede actiepunten in het Sportakkoord.

Verder is vanuit het Communicatieplan Roalter Sportakkoord gestart met wekelijkse verhalen. Deze zijn bedoeld om de inwoners bewust te maken en te stimuleren tot een leven lang met plezier bewegen en sporten én om sport en beweegaanbieders te inspireren met voorbeelden om ook een actiepunt in het eigen dorp op te gaan pakken.

Sporthal Hoogerheyne

Stichting Sportbelangen Heino is in 2020 met de voorbereidingen gestart voor het scenario-onderzoek: renovatie of nieuwbouw op bestaande of nieuwe locatie.

Onderwijshuisvestingsplan

In 2020 is samen met de schoolbesturen gewerkt aan een integraal plan voor onderwijshuisvesting.

Verbreden combinatiefunctie cultuur

Het takenpakket van de combinatiefunctionaris cultuur is uitgebreid naar de zorg en voortgezet onderwijs.

Marketing HOFtheater

Door verschuivingen binnen en (tijdelijke) uitbreiding van het personeelsbestand is meer aan marketing gedaan.

Commissie Beeldende Kunst
De CBK is niet getransformeerd tot stichting. Er zijn weinig activiteiten uitgevoerd, doordat er geen fysieke activiteiten konden plaatsvinden.

Aanjagen Algemene Muzikale Vorming (AMV) lessen
Voor het aanjagen van AMV-lessen is contact gezocht met muziekverenigingen en scholen. Door de coronacrisis zijn de lessen zelf niet van de grond gekomen.

Carillon
De handmatige bespeling heeft het hele jaar door op woensdagochtend geklonken.

Bijdrage Stichting De Coöperatie
Het podium is een aparte stichting geworden, maar het lukt nog niet om de begroting structureel rond te krijgen.

Extra storting van € 1 mln. in SVn fonds voor Stimuleringsleningen Sportaccommodaties
Bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting is een extra storting van € 1.000.000 gedaan. Twee leningen uit dit fonds zijn verstrekt.

Bijdrage bouw kapel Heemkerkhof
De kapel is gerealiseerd.

2.1.7.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 7	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
% Niet sporters Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet. *Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen) GGD*	2016	43,2%			43,2%	nnb
% Beweegt voldoende Het percentage van de bevolking van 19 jaar en ouder dat voldoet aan de Nederlandse Norm voor Gezond bewegen. Deze is voor de leeftijdsgroep 18 tot 55 jaar minimaal 5x per week een half uur matig intensieve activiteit zoals stevig wandelen of fietsen. *Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen) GGD*	2016	67,4%			67,4%	67,4%

Legenda:
Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.7.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-946.041	-890.215	55.826
Lasten	7.705.364	7.467.127	-238.238
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**6.759.323**	**6.576.911**	**-182.412**
Mutaties in reserves	-757.398	-785.792	-28.394
Gerealiseerd resultaat	**6.001.925**	**5.791.119**	**-210.806**

2.1.7.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Meerkosten sportbedrijf	57.722
Minder kosten cultuursubsidies	-28.537
Minder kosten cultuurnota	-32.509
Minder doorberekening diverse eenheden	-25.320
Minder doorberekening M8 kredieten	-111.693
Meer doorberekening M8 kredieten ten laste van de exploitatie	9.096
Diverse kleine verschillen	-79.565
Totaal verschil	**-210.806**

Meerkosten Sportbedrijf (nadeel € 57.700)

Meerkosten zijn grotendeels ontstaan door:

1. Een vordering op de Stichting Horeca Sport van € 21.780 met betrekking tot de huur sportcafé 2017 /2018 is in 2020 verwerkt als oninbaar. Reden is dat er in dat seizoen amper inkomsten waren en relatief hoge aanloopkosten door de overname. Ook was de Stichting Horeca destijds verlieslatend.
2. De begrote inkomsten projecten Sportbedrijf van € 32.747 zijn voor een bedrag van € 2.250 daadwerkelijk ontvangen. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 30.500.

Minder subsidies cultuur (voordeel € 28.500)

Door de coronamaatregelen konden veel activiteiten niet doorgaan. Daardoor is nauwelijks gebruik gemaakt van de projectsubsidie cultuur.

Minder kosten cultuur (voordeel € 32.500)

Door de coronamaatregelen konden veel activiteiten niet doorgaan. Daardoor is nauwelijks gebruik gemaakt van de subsidie Culturele Evenementen. De Commissie Beeldende Kunst heeft maar weinig activiteiten kunnen uitvoeren en is nog geen stichting. Ook zijn er minder kosten gemaakt doordat de bijdrage voor Erfgoed advies niet is aangevraagd.

Minder doorberekening M8 kredieten € 111.693 voordeel	
Onderwijshuisvesting	-21.110
Onderzoekskosten TV Heino	-5.000
Uitvoering sportnota	-50.000
Evaluatie buurtsportcoaches/combinatiefunctionarissen	-20.000
75 jaar Vrijheid	-15.583
Totaal	**-111.693**

Programma 8

Openbare orde en veiligheid



Gemeente Raalte

2.1.8 Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

2.1.8.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

In 2020 was het landelijk onrustig onder agrariërs vanwege weerstand tegen de maatregelen vanuit de Stikstofwet en vanwege onvrede over de prijsafspraken met de supermarkten. Dit heeft geleid tot verschillende protesten. Op 11 en 12 december protesteerden de boeren 26 uur lang bij twee distributiecentra in Raalte. Inmiddels is met de betreffende gemeenten, politie en openbaar ministerie een regionale lijn afgesproken over sneller (bestuurlijk) optreden bij dit soort protesten.

We merkten in de loop van 2020 dat de verschuiving van fysieke criminaliteit naar online criminaliteit (cybercrime) sterker toenam door de coronamaatregelen. Er zijn minder inbraken en meer online delicten, zoals forse whatsapp-fraude. Politie heeft ingezet op opsporing en daarnaast is extra aandacht besteed aan specifieke communicatie hierover.

2.1.8.2 Doelstellingen 2020

1. Wij willen het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau (rapportcijfer 7.7) houden.

2. Als gemeenschap zijn we weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit. We hebben inzicht in wat er op het gebied van ondermijning speelt in onze gemeente.

3. Onze inwoners krijgen de juiste hulp doordat we een soepele samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketen hebben.

4. We vinden het belangrijk dat de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente worden nageleefd.

5. Als gemeentelijke organisatie en inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.

2.1.8.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 De acties genoemd in het Actieplan Veiligheid 2020 zijn grotendeels in gang gezet en afgerond. Het totaal aantal misdrijven is in 2020 gestegen van 699 misdrijven in 2019 naar 790 misdrijven in 2020. We zien een sterke stijging van cybercrime tegenover een daling van het aantal woninginbraken.

1.2/1.3 De reguliere samenwerking met politie is goed, zowel beleidsmatig als op uitvoeringsniveau. Op thema's zoals aanpak woninginbraken, cybercrime en veilig buitengebied werken de gemeenten die vallen binnen het politiedistrict zo veel mogelijk samen. Bestuurlijke rapportages hebben de basis gevormd voor het opleggen van een last onder dwangsom voor het vervoeren van inbrekerswerktuig en drugshandel. Daarnaast is een start gemaakt met het actualiseren van het evenementenproces intern om onder andere de integrale advisering te verbeteren. De verschillende disciplines, zoals de politie en de veiligheidsregio zijn hierbij betrokken.

1.4 Bestuurlijk wordt via de begrotingscyclus van de Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) gestuurd op de uitwerking van de beleidsagenda. Door de coronacrisis trad half maart de crisisstructuur in werking en stelde de voorzitter van de Veiligheidsregio een Regionaal Beleidsteam en Regionaal Operationeel Team aan. Gedurende het jaar vond van hieruit de coördinatie plaats van de noodverordening, de continuïteit van de hulpdiensten, de crisiscommunicatie en de vertaling van landelijke producten naar regionaal niveau.

Sinds januari wordt gewerkt volgens het vernieuwde crisisplan. De uitgebreide evaluatie van het crisisplan is in verband met de coronacrisis uitgesteld tot de zomer van 2021. Verder is hierdoor ook het maken van concrete samenwerkingsafspraken met de Veiligheidsregio rondom het project 'Veilig Wonen' uitgesteld.

1.5 Door prioritering van de werkzaamheden in verband met de coronacrisis, is het uitvoeren van de Veiligheidsmonitor verschoven naar 2021.

1.6 Op initiatief van HeinoWaakt zijn door de gemeente en de politie folders en hondenhalsbandjes beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het project WAAKS. Fysieke voorlichtingen rondom 'Veilig Wonen' die waren gepland met de politie en Veiligheidsregio, konden niet doorgaan.

1.7 Buurtbemiddeling is ook in 2020 doorgezet. Buurtbemiddeling is gestart met het creëren van meer bekendheid, zodat het aantal verwijzingen verder stijgt en er minder escalatie plaatsvindt. Hoewel het aantal verwijzingen nog omhoog kan, is het aantal afgeronde zaken met een positief resultaat 76%. Hiermee is de doelstelling behaald.

2.1 Op regionaal verzoek zijn vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor het gefaseerd opzetten en uitvoeren van het Project Veilig Buitengebied om ondermijning in het buitengebied tegen te gaan. Inmiddels is met betrokkenheid van onder andere LTO-Salland een Webinar georganiseerd voor toezichthouders, incl. politie. Doel was hen bewust te maken van signalen van ondermijning en het belang te onderstrepen van verbinding maken met inwoners en ondernemers in het buitengebied. Daarnaast is politieteam Salland gestart met bezoeken van inwoners en ondernemers in het buitengebied om bewustwording rondom de gevolgen van ondermijning te creëren. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan hoe verdachte situaties gemeld kunnen worden.

2.2 Met verschillende partners is een gezamenlijk beeld gevormd om de aard en omvang van de drugsproblematiek in onze gemeente in beeld te brengen. Op basis hiervan was de planning om een multidisciplinair plan van aanpak te maken. In verband met de coronacrisis heeft dit vertraging opgelopen.

3.1 De regionale pilot over de regierol in complexe domein overstijgende casuïstiek (waaronder veelplegers, jeugd en GGZ gerelateerd) is gecontinueerd in structurele afspraken met het Veiligheidshuis. Deze afspraken zorgen ervoor dat duidelijker is wie in welke fase verantwoordelijk is voor de casus, zodat de samenwerking verbetert en voor de inwoner ook duidelijker is wat het plan is en wat er verwacht wordt. Daarnaast is een verdiepingsslag gemaakt samen met het Veiligheidshuis. Dit heeft geresulteerd in een jaaragenda en er zijn netwerktafels opgericht om gezamenlijk met partners de methode, het op- en afschalen en de criteria verder uit te werken. Ook is de naam gewijzigd in het Zorg- en Veiligheidshuis.

4.1 De omvang van de inzet van de BOA's is in 2020 verhoogd van 0,7 fte naar 1,9 fte. Hierin werken we samen met de gemeente Deventer. De onderwerpen waarop de inzet van de BOA's wordt gevraagd worden lokaal bepaald. Voor 2020 stond deze inzet voor een belangrijk deel in het teken van de coronacrisis.

5.1 Het nieuwe Crisisplan is ingevoerd. De fysieke trainingen en oefeningen voor functionarissen in de crisisorganisatie zijn niet doorgegaan. Wel zijn waar mogelijk trainingen digitaal aangeboden. De geplande ontruimingsoefening lokaal, gericht op kwetsbare personen en het stimuleren van hulp door omwonenden kon vanwege de coronamaatregelen niet doorgaan.

2.1.8.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

Het cluster Veiligheid is in 2020 grotendeels ingezet op de gevolgen van de Corona-maatregelen. Het cluster had als adviseur openbare orde en crisisbeheersing zitting in het gemeentelijke beleidsteam dat sinds medio maart wekelijks bijeenkwam. Daarnaast is tijdelijk de coördinatie bij het cluster APV en het cluster Toezicht & Handhaving opgevangen door cluster veiligheid. Ook fungeerde het cluster als vraagbaak voor de gehele organisatie rondom de coronamaatregelen, was het onderdeel van de 1.5 meter werkgroep en de werkgroep die het organiseren van een coronaproof eindejaarsactiviteit voor alle inwoners van de gemeente organiseerde. Dit heeft veel (extra) capaciteit gevraagd, waardoor een aantal geplande activiteiten vanuit het Actieplan Veiligheid 2020 niet of slechts gedeeltelijk opgepakt kon worden.

Concreet gaat het om het uitvoeren van de Veiligheidsmonitor, het opstellen van het Actieplan 2021, het actualiseren van het Bibobbeleid en Damoclesbeleid. Deze zijn in overleg met de portefeuillehouder verschoven naar 2021. Verder zijn fysieke voorlichtingen rondom het thema Veilig Wonen niet uitgevoerd vanwege de geldende maatregelen en de beperkte capaciteit, net als de geplande ontruimingsoefening van een complex met kwetsbare inwoners en de crisisoefening voor het gemeentelijk beleidsteam. Het afronden van het convenant Veilig Uitgaan is doorgeschoven naar 2021.

2.1.8.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Integrale veiligheidsstrategie 2019-2022

Voor het project Buurtbemiddeling is vanaf 2020 t/m 2023 jaarlijks € 21.000 beschikbaar gesteld. De evaluatie heeft de meerwaarde van het project bij het oplossen van conflictsituaties tussen buren aangetoond. Met de beschikbaar gestelde middelen is Buurtbemiddeling doorgezet.

Met de beschikbaar gestelde middelen voor het Keurmerk Veilig Ondernemen (jaarlijks € 5.000 t/m 2023) is het keurmerk in Raalte voortgezet. Daarnaast is de mogelijkheid voor uitbreiding naar de andere kernen bekeken.

Voor het plaatsen van ANPR-camera's (automatic number plate recognition) langs de N-wegen is geld beschikbaar gesteld (in 2020 eenmalig € 15.000 en vanaf 2021 € 10.000 structureel). De uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek voor het plaatsen van ANPR-camera's dat door politie landelijk wordt uitgevoerd, is nog niet beschikbaar. Hierdoor kon nog niet overgegaan worden tot het plaatsen van één of meerdere ANPR-camera's langs N-wegen in de gemeente. Bestuurlijk is verschillende malen contact gelegd om het belang van camera's voor de gemeente Raalte aan te kaarten.

Handhaving

Met de beschikbaar gestelde middelen is het mogelijk gebleken de inzet van BOA's in het openbare gebied te vergroten van 0,7 naar 1,9 fte. Dit wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de gemeente Deventer. Daarnaast is de aansturing van het toezicht versterkt met het aantrekken van een senior handhaving. Hij is naast de dagelijkse aansturing van de toezichthouders en de BOA's ook betrokken bij het nieuw op te stellen VTH-uitvoeringsbeleid.

Het proces om te komen tot het aanschaffen van een nieuwe risicoanalyse-VTH zal begin 2021 worden afgerond. Deze tool zal worden gebruikt bij het juist prioriteren van de uitvoering van de VTH-taken vanaf 2022.

2.1.8.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 8	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2018	0,4	0,4	0,4	0,4	nnb
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2018	1,5	1,5	1,3	1,4	nnb
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2018	2,0	2,0	1,7	1,9	nnb
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2018	2,2	2,2	2,7	2,1	nnb
Verwijzingen Halt *Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 17 jaar.* *Bron: Bureau Halt*	2019	13	13	13	13	2,7
Het aantal geregistreerde misdrijven *Bron: gebiedsscan/ cijfers politie*	2019	699	657	699	630	790
Het rapportcijfer veiligheid in de eigen buurt / woonomgeving *Bron: veiligheidsmonitor*	2016	7,7			≥ 7,7	-
Het aantal geregistreerde gevallen burengerucht *Bron: gebiedsscan/ cijfers politie*	2019	63	94	63	85	75
Het percentage succesvol afgeronde buurtbemiddelingen *Bron: rapportage buurtbemiddeling*	2019	68%	69%	68%	69%	76%
Het aantal overlastmeldingen *Bron: gebiedsscan/cijfers politie*	2019	495	498	495	<498	508
Score: de gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid voldoende	2018	3,1	3,1		-	3,1

Bron: Waar staat je gemeente					
Score: de gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,2	3,2	-	3,3

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.8.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-232.869	-203.044	29.825
Lasten	3.234.524	3.155.123	-79.401
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**3.001.655**	**2.952.080**	**-49.575**
Mutaties in reserves	-24.497	-28.542	-4.045
Gerealiseerd resultaat	**2.977.158**	**2.923.538**	**-53.620**

2.1.8.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Minder leges handhaving openbare ruimte	26.669
Meer doorberekening diverse eenheden	-33.698
Minder doorberekening van M8 kredieten	-15.000
Diverse kleine verschillen	-31.591
Totaal verschil	**-53.620**

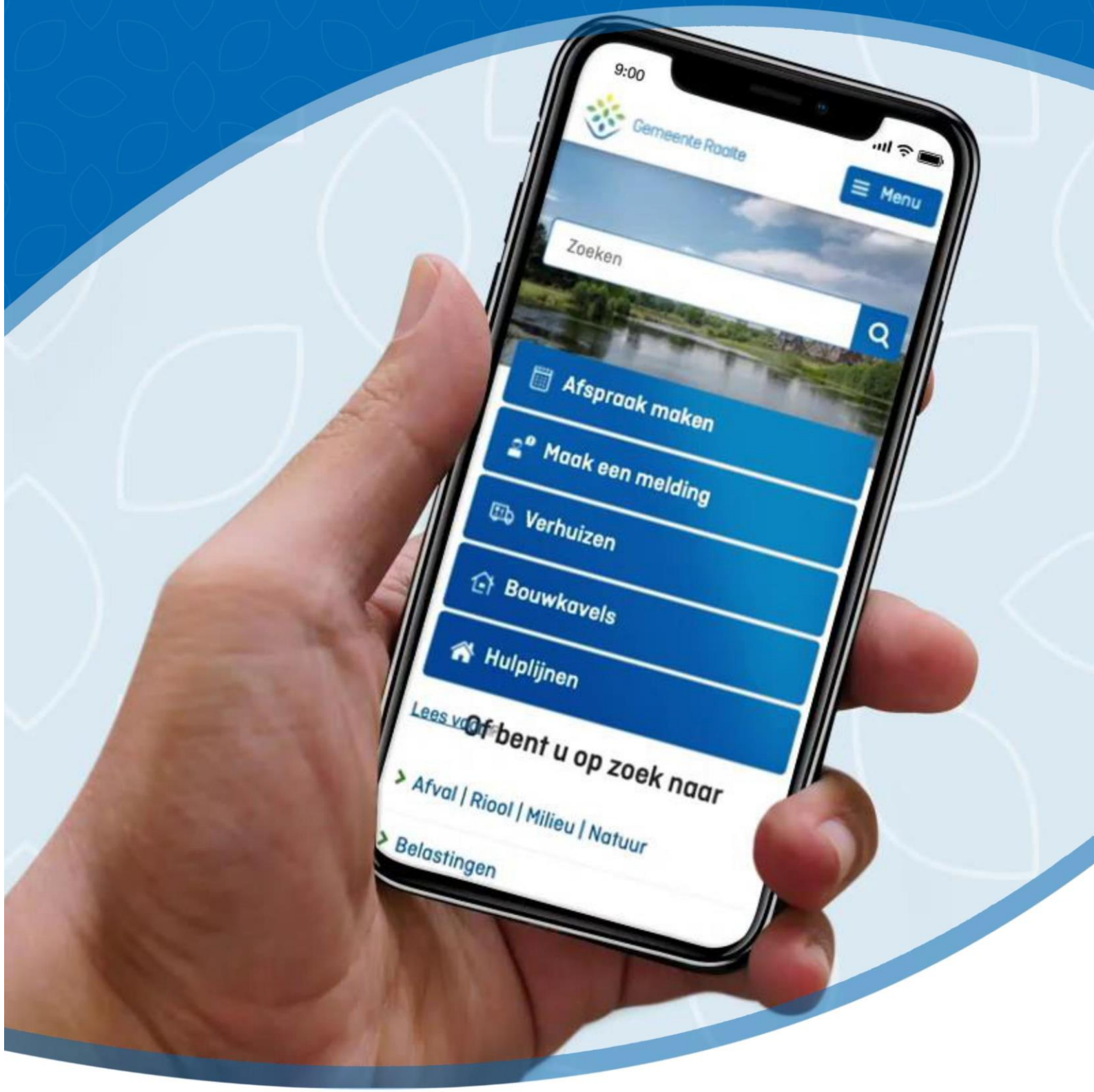
Minder leges handhaving openbare ruimte (nadeel € 26.700)

De opbrengst van de leges op evenementen en leefmilieuverordening zijn lager dan begroot. Ook in 2018 en 2019 waren de opbrengsten ruim € 20.000 lager. Bij de begroting 2021 is de raming daarom reeds verlaagd. Daarnaast zijn de werkelijke inkomsten lager door corona, hiervoor zijn we grotendeels gecompenseerd.

Minder doorberekening eenmalige investeringen	
ANPR-camera's	-15.000
Totaal	**-15.000**

Programma 9

Bestuur en dienstverlening



Gemeente Raalte

2.1.9 Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema en wethouder J. van Loevezijn
Programmacoördinator: Domeinmanager W. A. Overweg

2.1.9.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2020 geweest?

In januari 2020 zijn we door *Binnenlands Bestuur* uitgeroepen tot de best bestuurde decentrale overheid van het land.

In september is raadsbreed de motie 'bestrijding discriminatie' aangenomen. Op 19 november heeft er een eerste sessie met een groep raadsleden plaatsgevonden om te inventariseren wat ieders beeld en doelstellingen hierbij zijn. In 2021 wordt hier een vervolg aan gegeven.

We hebben deelgenomen aan het onderzoek *Waar Staat Je Gemeente*. Op deze manier krijgen we breed inzicht hoe onze inwoners onze gemeentelijke dienstverlening waarderen. De uitkomsten hiervan worden gebruikt als indicatoren in de Planning & Control cyclus en voor verdere verbetering van onze dienstverlening.

2.1.9.2 Doelstellingen 2020

1. Wij zijn voor onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden een gewaardeerd partner door te luisteren naar de vraag achter de vraag, mee te denken hoe het wél kan en bij ideeën en initiatieven naast inwoners en initiatiefnemers te staan.

2. De raad en het college hanteren een open bestuursstijl, zijn transparant in de besluitvorming en staan open voor initiatieven vanuit de bevolking. We hebben daarbij de ambitie ook inwoners te betrekken die minder actief zijn of achterblijven. Dit moet leiden tot meer vertrouwen van onze inwoners in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.

3. De inwoners van de gemeente Raalte zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente, zowel over het aanbod van diensten als de afhandeling door medewerkers. Wij ondersteunen inwoners, vrijwilligers, verenigingen, plaatselijke belangen etc. zodat zij vaardigheden en capaciteit hebben om maatschappelijke vraagstukken mede op te pakken.

4. We werken aan maatschappelijke opgaven op de schaal die passend is bij die opgave. (Denk hierbij aan buurt-, kern-, regio-, provincie- en landelijk niveau).

2.1.9.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1. De nieuwe huisstijl is gerealiseerd en goed ontvangen. De moderne en frisse uitstraling passen bij wie we zijn als bestuur en organisatie. Daarnaast heeft de website een nieuwe look en feel gekregen en is het bereik en de interactie op social media gegroeid. Contact met de samenleving is inmiddels niet meer weg te denken uit onze werkzaamheden. Het wordt steeds meer een vanzelfsprekendheid. Naast de onderwerpen duurzaamheid, Omgevingswet en doorontwikkeling Kr8 van Raalte is de gemeentelijke organisatie geadviseerd en ondersteund waar mogelijk en gewenst in ‘communicatie op maat’.

1.2 We hebben verder geëxperimenteerd met nieuwe vormen van contact zoeken. Door het coronavirus hebben de wijksafari's (in gesprek met bewoners over de leefbaarheid van hun buurt) niet plaatsgevonden.

We hebben de situatie aangegrepen om digitale vormen van participatie toe te passen, zoals bij het vormgeven van het nieuwe evenementenbeleid, de richtlijnen voor windenergie en het project aan de Molenweg in Heino.

1.3. We hebben, onder andere als gevolg van corona, nieuwe elementen toegepast in onze participatieprocessen. Met name is veel ervaring opgedaan met digitale participatie en online consultatie. We vullen het denkraam participatie met deze ervaringen.

1.4 Het jaarlijkse scholierendebat met Carmel College Salland heeft in aangepaste vorm plaats kunnen vinden. De leerlingen hebben een Lagerhuisdebat gevoerd en het Democratiespel gespeeld van de provincie Overijssel. De Kindergemeenteraad heeft helaas niet plaats kunnen vinden.

1.5 We hebben klachtafhandeling en behandeling van bezwaarschriften meer cyclisch gemaakt om aandacht te kunnen besteden aan de aanbevelingen. We blijven leren van de klachten en adviezen die de commissie bezwaarschriften en Overijsselse Ombudsman ons geeft. We gaan starten met een pilot om klachtbehandeling door anderen dan de leidinggevenden te laten doen en de introductie van een klachtencoach.

2.1. In de agendacommissie wordt teruggeblikt op de vergaderingen. Samen met de voorzitters van de rond de tafelgesprekken wordt gewerkt aan verbeteringen. Het digitaal vergaderen als gevolg van de maatregelen tegen het coronavirus bemoeilijkt wel het uitgangspunt van de rond de tafelgesprekken; het goede gesprek met elkaar voeren.

2.2. In DOWR-verband heeft een Quickscan plaatsgevonden en is bekeken wat 5 verschillende wetten voor invloed hebben op onze processen. Deze 5 wetten zijn: de Wet Open Overheid (WOO), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, de Wet elektronische publicaties, de Wet digitale toegankelijkheid en de Archiefwet 2021. Het doel van de implementatie hiervan is om te voldoen aan de wetgeving en deze zo goed mogelijk te implementeren binnen onze werkprocessen.

2.3. We hebben deelgenomen aan de Quick Scan Lokale Democratie, die aangeboden is door Binnenlandse Zaken in het kader van Democratie in Actie. De resultaten laten een positief beeld zien van onze lokale democratie. Hierop volgend hebben we deelgenomen aan een pilot van Binnenlandse Zaken en Berenschot om de uitkomsten van de Quick Scan te vertalen. In samenspraak met inwoners, raadsleden en ambtenaren is input opgehaald voor een visie op participatie en is gesproken over de belangrijkste verbeter- en actiepunten.

2.4 Heeten Durft is dit jaar door het coronavirus niet doorgegaan. De eerste stappen in het proces zijn wel gezet, zoals het ophalen van ideeën en initiatieven van inwoners uit Heeten. Het traject wordt in het voorjaar van 2021 verder opgepakt.

2.5 In afstemming met de agendacommissie is afgesproken dat er geen afzonderlijke tussenevaluatie van het Roalter Akkoord komt.

3.1 In 2020 is de Ambitie in Dienstverlening verder uitgevoerd. In een participatief traject hebben we het proces huwelijken geoptimaliseerd en gedigitaliseerd. Ook is de informatie op de website verder verbeterd.

Door het coronavirus is een aantal zaken doorgeschoven naar 2021, bijvoorbeeld het kort-cyclisch meten. In verdere optimalisatie van de geprioriteerde producten en/of diensten zijn we behoorlijk beperkt door corona. Daarnaast is het volledig werken op afspraak ingevoerd. De pilot chat heeft tijdelijk stilgestaan.

4.1 We hebben actief deelgenomen aan regionale en landelijke samenwerking, zoals de Vereniging Nederlandse Gemeenten en Regio Zwolle om onze maatschappelijke opgaven te realiseren.

2.1.9.4 Wat zijn de coronagevolgen in 2020 geweest?

Diverse participatietrajecten hebben we op een andere wijze vormgegeven, bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van de digitale middelen die we hebben. Denk daarbij aan het evenementenbeleid, de richtlijnen voor windenergie of het centrumplan Raalte. Het is mooi om te zien dat we de digitale tools hebben om de doelen van fysieke bijeenkomsten nu digitaal te behalen en dat trajecten ondanks corona hun doorgang hebben kunnen vinden. Het fysieke contact wordt gemist, maar met de interactieve tools die we tot onze beschikking hebben, merken we dat mensen toch positieve feedback over de bijeenkomsten geven en we de input ophalen die we nodig hebben. We hoeven niet te twijfelen aan de digitale vaardigheden, want met een beetje hulp zorgen we ervoor dat iedereen zijn of haar inbreng kan leveren.

Het coronavirus heeft ook gevolgen voor onze dienstverlening. Waar voorheen het gemeentehuis open was op afspraak en inloop, hebben we afgelopen jaar alleen gewerkt op afspraak. De openingstijden van het gemeentehuis zijn aangepast. Zo zijn we dagelijks in de ochtend geopend en is er een avondopenstelling.

2.1.9.5 Verantwoording nieuw beleid 2020

Bestuurlijke vernieuwing en onderzoek invoering digitaal burgerpanel

De ingezette weg naar bestuurlijke vernieuwing is verder doorgezet. In 2020 hebben we deelgenomen aan de Quick Scan Lokale Democratie. Een werkgroep van inwoners, raads- en collegeleden en medewerkers is aan de slag gegaan met de resultaten. Dit krijgt zijn vervolg in de visie op bestuurlijke vernieuwing en participatie. De voorbereiding voor de invoering van een digitaal burgerpanel is afgerond.

Dienstverlening Publiek

We hebben geëxperimenteerd met kort-cyclisch meten. De omstandigheden hebben ertoe geleid dat er te weinig mogelijkheden zijn geweest om de klant/inwoners/ondernemers nog nauwer te betrekken bij onze dienstverlening. Dit zal in 2021 verder vorm krijgen. Het werken op afspraak is versneld en volledig ingevoerd, dit naar tevredenheid van onze inwoners.

Vervangingen migratie Content Management Systeem (CMS) website

In 2020 heeft de aanbesteding van de techniek van de website (het Content Management System ofwel CMS) in Dimpact-verband plaatsgevonden. Met de aanbesteding is een leverancier de opdracht gegund om de CMS te vervangen. De daadwerkelijke vervanging van het CMS vindt plaats in 2021.

Bijdrage viering 75 jaar Vrijheid

In 2020 hebben wij als gemeente een bijdrage geleverd aan alle initiatieven die er ontstonden in dorpen voor 75 jaar vrijheid. We hebben niet alleen een financiële bijdrage geleverd, maar hebben ook de verbindende en faciliterende rol op ons genomen.

Er zijn veel mooie initiatieven met activiteiten ontstaan. Helaas hebben veel activiteiten, op een paar uitzonderingen na, niet plaats kunnen vinden door het coronavirus. De meeste initiatiefnemers wachten af of ze nog iets kunnen organiseren in 2021.

2.1.9.6 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 9	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Demografische druk De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. *Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek*	2019	78,0%		78,0%	78,0%	78,8%
Hoeveel vertrouwen heeft een inwoner in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,2	3,2		3,3	3,7
De gemeente doet wat ze zegt *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,1	3,1		3,2	3,4
De gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,2	3,2		3,3	3,3
De gemeente luistert voldoende naar de mening van haar burgers *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,2	3,2		3,3	3,3
De gemeente betrekt inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,3	3,3		3,4	3,4
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren. *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,4	3,4		3,5	3,5
De medewerker verraste mij aangenaam met de service die hij/zij verleende. *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,4	3,4		3,5	3,3

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.9.7 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-573.284	-609.995	-36.711
Lasten	2.830.944	3.070.722	239.778
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**2.257.660**	**2.460.727**	**203.067**
Mutaties in reserves	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**2.257.660**	**2.460.727**	**203.067**

2.1.9.8 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Meer kosten accountantskosten	29.801
Minder kosten verkiezingen	-24.883
Vrijval deel voorziening wachtgelden wethouders	-26.205
Storting in voorziening pensioenen wethouders	314.751
Minder kosten producten burgerzaken	-51.854
Diverse kleine verschillen	-38.543
Totaal verschil	**203.067**

Meer kosten accountantskosten (nadeel € 29.800)

Dit nadeel wordt voor € 12.000 veroorzaakt door extra corona gerelateerde maatregelen, dit nadeel is verrekend met de rijkscompensatie corona. Het overige nadeel is veroorzaakt door aanvullende controlewerkzaamheden in het sociaal domein en door het niet kunnen steunen op interne beheersing van IT-systemen.

Minder kosten verkiezingen (voordeel € 24.900)

In 2020 zijn er geen verkiezingen geweest. Wel zijn er voorbereidingen getroffen voor de Tweede kamer verkiezingen in 2021, echter waren deze kosten gering waardoor hier voordeel is ontstaan.

Vrijval deel voorziening wachtgelden wethouders (voordeel € 26.200)

In 2020 is de uitkering van een ex-wethouder beëindigd conform de regeling. Hierbij is gebleken, dat het recht op uitkering vier maanden korter was dan waarmee rekening was gehouden in de voorziening.

Storting voorziening pensioenen wethouders (nadeel € 314.800)

De hoge storting in de voorziening wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de verlaging van de rekenrente. Met dit landelijk probleem hebben alle gemeenten en ook de pensioenfondsen te maken. Doordat de leeftijd van de zittende wethouders relatief laag is, veroorzaakt dit ook een hoge storting al is de storting wel lager dan in 2019 (€ 875.000).

Minder kosten producten burgerzaken (voordeel € 51.900)
De uitgaven voor deze producten zijn lager uitgevallen, doordat er minder externe uitgaven zijn gerealiseerd voor producten van de bevolkingsadministratie en burgerlijke stand in verband met corona. Voor de kosten aan gezondheidsverklaringen (eigen verklaring) stond ruim € 20.000 begroot, echter waren er nog voldoende gezondheidsverklaringen voorradig, waardoor in 2020 geen kosten gerealiseerd zijn.

Hoofdstuk 2.2

Overzichten

Gemeente Raalte

Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Gemeente Raalte

2.2.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Coördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.2.1.1 Verantwoording nieuw beleid 2020

Informatiemanagement

In 2020 is vanuit de eigen organisatie een programmamanager aangesteld voor digitale transitie. Met de organisatiekennis die hij heeft, is een programmaplan digitale transitie opgesteld die is gebaseerd op enerzijds de ontwikkelingen die gaande zijn en anderzijds de behoeften die er leven in de organisatie. Daartoe zijn verscheidene brainstormsessies in de Raalter organisatie en in DOWR-verband georganiseerd, is het thema met het college besproken en is bij digitalisering eind 2020 in de rond-de-tafel sessie met de raad stil gestaan. Het programma Digitale transitie is begin 2021 vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

In het kernteam informatiemanagement zijn in 2020 veel digitale ontwikkelingen en thema's besproken. Dit heeft geleid tot meer bewustwording van informatiemanagement binnen de verschillende domeinen van de organisatie en draagt bij aan de anticipatie van de organisatie op de digitale transitie.

Aanbesteding e-HRM-systeem

De aanbestedingsprocedure is afgerond en de opdracht is gegund aan Visma Raet BV; dit is ook de huidige leverancier. De ondertekening van de overeenkomst vond plaats op 21 januari 2021.
De implementatie van het systeem vindt plaats gedurende het hele jaar. Vanaf 1 januari 2022 moeten alle onderdelen voor employee self service (ESS) en management self service (MSS) klaar zijn voor gebruik.
De kosten voor de aanbesteding in DOWR-verband en het onderdeel voor de gemeente Raalte komen overeen met de begrote kosten.

Bescherming persoonsgegevens

De Algemene verordening gegevensbescherming brengt nieuwe eisen en werkzaamheden met zich mee om de privacyregels structureel en aantoonbaar te waarborgen. In 2020 zijn alle verwerkingen in een register opgenomen en zijn de eerste ervaringen opgedaan met het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) en met het doorlopen van het proces van AVG-verzoeken. Het voor het eerst uitvoeren van in totaal een 30-tal DPIA's gaat ook de komende jaren door voordat daarna de fase van consolideren aanbreekt. Verder is, samen met de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe, een belangrijke stapt gezet in het borgen, professionaliseren en afstemmen van AVG-taken door het aanstellen van een privacy adviseur en een interne Functionaris Gegevensbescherming.

2.2.1.2 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren algemene dekkingsmiddelen	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Woonlasten éénpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten. *Bron: COELO*	2019	699	678	699	ntb	716
Woonlasten meerpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. *Bron: COELO*	2019	736	720	736	ntb	754
WOZ-waarde woningen De gemiddelde WOZ-waarde van woningen x € 1.000. *Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken*	2019	245	233	245	ntb	262

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.2.1.3 Gerealiseerde baten en lasten programma algemene dekkingsmiddelen

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Baten	-66.913.056	-68.151.386	-1.238.330
Lasten	13.483.029	12.500.360	-982.669
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-53.430.027**	**-55.651.026**	**-2.220.999**
Mutaties in reserves	-2.830.582	-953.608	1.876.974
Gerealiseerd resultaat	**-56.260.609**	**-56.604.634**	**-344.025**

Overzicht algemene dekkingsmiddelen saldo baten en lasten

Bedragen in € - is voordeel

Algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2020	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2020 voor wijziging
1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	-8.549.790	-8.476.966	-8.520.144
2. Overhead	9.629.981	10.449.374	9.609.835
3. Vennootschapsbelasting	683.648	0	0
4. Algemene uitkeringen	-50.763.679	-50.324.613	-48.029.613
5. Dividend	-361.612	-371.088	-343.450
6. Saldo van de financieringsfunctie	1.949.969	1.973.918	2.024.688
7. Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.339.438	-889.893	267.112
8. Onvoorzien	0	122.325	100.000
Totaal	**-48.750.922**	**-47.516.943**	**-44.891.572**

De in bovenstaande tabel gepresenteerde bedragen zijn de gesaldeerde baten en lasten, exclusief mutaties in reserves.

Lokale middelen

Bedragen in € - is voordeel

Lokale middelen die niet bestedingsgebonden zijn	Realisatie 2020	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2020 voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in 2020
1. Onroerendezaakbelasting	-8.460.710	-8.434.594	-8.384.594	0
2. Baat- en bouwgrondbelasting	-194	-194	-194	0
3. Toeristenbelasting	-250.807	-200.520	-265.520	0
4. Forensenbelasting	-112.314	-108.665	-108.665	0
5. Precariorechten	-20.082	-11.822	-40.000	0
6. Reclamebelasting	-137.261	-142.000	-142.000	0
Totaal	**-8.981.369**	**-8.897.795**	**-8.940.973**	**0**

Bovenstaande tabel bevat enkel de baten van de betreffende belastingen.

2.2.1.6 Heffing vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2020 voor wijziging
Verschuldigde belasting over boekjaar	683.648	0	0
Verrekend recht verliescompensatie	0	0	0
Totaal	**683.648**	**0**	**0**

2.2.1.7 Algemene uitkering

In onderstaande tabel is het resultaat van de rijksinkomsten via de algemene uitkering weergegeven. Er is € 1.301.000 aan extra middelen na de zomernota beschikbaar gekomen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat we vanuit het rijk gecompenseerd zijn voor corona-gerelateerde kosten en inkomstenderving. In totaal wordt er € 1.012.000 aan stelposten onttrokken om de extra corona-gerelateerde kosten op te vangen en uitvoering te geven aan nieuwe taken. Per saldo is er een positief resultaat van € 289.000.

Resultaat algemene uitkering exclusief integratie-uitkering (IU) sociaal domein

Bedragen in € (afgerond op 1.000) - is voordeel

Omschrijving	Begroot na zomernota 2020	Rekening 2020	Resultaat
Algemene uitkering exclusief IU sociaal domein	-49.393.000	-50.584.000	-1.191.000
Ruimte onder plafond van BTW-compensatiefonds	-70.000	-180.000	-110.000
Brutoresultaat algemene uitkering	**-49.463.000**	**-50.764.000**	**-1.301.000**
Stelposten septembercirculaire 2020			
Compensatie corona 1e en 2e steunpakket rijk		863.000	
Brede aanpak dak- en thuisloosheid		18.000	
Gezond in de Stad (kansrijke start kinderen)		6.000	
Waterschapsverkiezing		6.000	
Stelposten decembercirculaire 2020			
Compensatie corona 3e steunpakket rijk		110.000	
Maatschappelijke begeleiding		9.000	
Totaal taakmutaties		**1.012.000**	
Nettoresultaat algemene uitkering			**-289.000**

In de volgende tabel wordt een toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat van de algemene uitkering.

Toelichting algemene uitkering

Bedragen in € (afgerond op 1.000) - is voordeel

Resultaat veroorzaakt door:	Saldo	Toelichting
BTW-compensatiefonds	-110.000	Prognose ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds. In begroting € 70.000, op basis prognose rijk € 180.000. Bij meicirculaire 2021 volgt definitieve afrekening.
Bijstelling maatstaven en uitkeringsfacor	-238.000	In de loop van het jaar worden maatstaven gemeente op basis van cijfers CBS geactualiseerd.
Uitname Algemene uitkering	68.000	Landelijke uitname onder andere voor ICT-projecten.
Mutaties voorgaande jaren	-9.000	Bijstelling maatstaven voorgaande jaren.
Totaal	**-289.000**	

Vanaf 2019 zijn de Wmo-taken vanaf 2015 en de jeugd (met uitzondering van deel voogdij/18) overgeheveld van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering. De integratie-uitkering Sociaal domein bestaan nog uit de volgende onderdelen:

- Integratie-uitkering participatie (Sociale Werkvoorziening en nieuwe begeleiding)
- Integratie uitkering jeugd voogdij/ 18+.

Rijksbijdrage

Bedragen in € (afgerond op 1.000) - is voordeel

Omschrijving	Begroting na zomernota 2020	Rekening 2020	Saldo
Jeugdhulp	-518.000	-518.000	0
Participatie	-4.394.000	-4.781.000	-387.000
Brutoresultaat IU Sociaal	**-4.912.000**	**-5.299.000**	**-387.000**
Stelposten septembercirculaire 2020			
Compensatie corona SW		325.000	
Nettoresultaat IU Sociaal			**-62.000**

In totaal is er na de zomernota € 387.000 meer ontvangen aan integratie-uitkering Sociaal domein. Hier tegenover staat een stelpost van € 325.000 voor de corona-gerelateerde rijkscompensatie als vergoeding voor het exploitatieverlies bij het SW-bedrijf. Er is per saldo een voordeel van € 62.000 door een ontvangen bonus beschut werk voor de creatie en continuering van beschut werkplekken in 2019.

2.2.1.8 Dividend

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Realisatie 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2020 voor wijziging excl. nieuw beleid	Incidenteel gerealiseerd in 2020
Bank Nederlandse Gemeenten	-20.561	-30.450	-30.450	9.889
Wadinko	-45.000	-45.000	-45.000	0
Vitens	0	0	-36.000	0
CBL Vennootschap	-55	0	0	-55
Enexis	-45.358	-45.000	-45.000	-358
Rova	-250.638	-250.638	-187.000	0
Totaal	**-361.612**	**-371.088**	**-343.450**	**9.476**

De BNG keert in 2021 een deel van het dividend over 2019 uit conform de richtlijnen van de ECB. Wanneer het dividend over 2020 wordt uitgekeerd zal op een later moment worden besloten. Hierin volgt BNG de aanbevelingen van de ECB.

Saldo financieringsfunctie

Bedragen in € - is voordeel

Financieringsfunctie	Realisatie 2020	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2020 voor wijziging	Realisatie 2019
Betaalde en ontvangen rente	1.949.969	1.973.918	2.024.688	1.901.386

2.2.1.10 Onvoorzien

Onvoorzien eenmalig en structureel

Bedragen in €

Wijz. nr.	Onderwerp	Vastgesteld d.d.	Bedrag
Post onvoorzien / structureel		10-11-2019	50.000
Stand 31-12-2020			**50.000**
Post onvoorzien / eenmalige uitgaven		10-11-2019	50.000
112-2020	Verlaging marktgelden	19-12-2019	-12.875
140-2020	Maatregelen coronavirus (M8.714.000)	geen collegebesluit	-10.000
Stand 31-12-2020			**27.125**

Overzicht overhead

Gemeente Raalte

2.2.2 Overzicht overhead

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Coördinator: Directeur M. Duijtshoff

2.2.2.1 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren overzicht overhead	Referentie		2018	2019	2020	2020
	jaar	cijfer	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Formatie Fte per 1.000 inwoners *Bron: kerngegevens rekening 2020 gemeente Raalte*	2019	5,70	5,67	5,70	5,69	5,73
Bezetting *) Fte per 1.000 inwoners *Bron: personeelsadministratie gemeente Raalte*	2019	6,04	5,55	6,04	5,69	6,05
Apparaatskosten Kosten per inwoner *Bron: begroting 2020/rekening 2020 gemeente Raalte*	2019	€ 491	€ 561	€ 491	€ 529	€ 538
Externe inhuur Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen *Bron: Bijlage L Inzicht in Loonkosten / begroting 2020*	2019	14%	14%	14%	14%	14%
Overhead % van totale lasten *Bron: rekening 2020*	2019	8%	10%	8%	9%	8%

*) Bezetting jaarrekening 2020 op basis van (werkelijk) bezetting per 1 januari 2021.

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

De stijging in apparaatskosten per inwoner komt met name door een aanzienlijke stijging in loonkosten en de inflatie op de overheadkosten. Deze stijgingen waren een stuk hoger dan de stijging van het inwonersaantal.

2.2.2.2 Overzicht overhead

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting 2020 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Afwijking 2020
Saldo van baten en lasten taakveld 004	**8.625.734**	**8.865.570**	**8.173.844**	**-691.726**
Specificatie van lasten en baten:				
Management	1.275.722	1.146.148	1.127.225	-18.923
Bestuursondersteuning	94.180	94.180	84.565	-9.615
Stelpost door te berekenen aan producten	0	353.732	0	-353.732
Gebouwenbeheer	4.107	4.107	23.940	19.833
Receptie en KCC	771.668	705.968	767.107	61.139
Bedrijfsvoering	2.808.055	3.010.401	2.842.708	-167.693
Personeels- en salarisadministratie	128.189	128.189	132.524	4.335
Facilitair	1.338.887	1.309.673	1.197.503	-112.170
ICT	3.417.618	3.396.064	3.304.666	-91.398
Bedrijfsvoeringsraad	0	0	13.316	13.316
Overige	113.934	113.934	87.248	-26.686
Inkoop	54.337	54.337	54.214	-123
DOWR facilitair en financiën	310.983	310.983	308.327	-2.656
Waarvan dekking:				
Bouwgrondexploitaties/ investeringsprojecten	-1.691.946	-1.762.146	-1.769.497	-7.351
Totaal	**8.625.734**	**8.865.570**	**8.173.846**	**-691.724**

Toelichting op de bovengenoemde posten: Management, Stelpost door te berekenen aan producten, Receptie en KCC en Bedrijfsvoering in het Overzicht overhead:

- Deze posten betreffen het verschil tussen de geraamde loonkosten en de werkelijk betaalde loonkosten. Dit voordeel is gestort in de SPP-reserve en mag niet in dit overzicht opgenomen worden, omdat stortingen/onttrekkingen aan reserves conform de BBV-voorschriften geen onderdeel uitmaken van de overhead. Ook wordt een deel van deze voordelen overgebracht naar 2021.
- Het voordeel op de DOWR-percelen zit voornamelijk in de onderdelen Facilitair en ICT. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.3.5.7 DOWR.

Hoofdstuk 2.3

Paragrafen

Gemeente Raalte

2.3 Paragrafen

Inleiding

Conform art. 26 van de BBV zijn in dit hoofdstuk de paragrafen opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot de beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de jaarstukken bezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is ook hun politieke betekenis groot of zijn ze van belang voor de realisaties van programma's. Gegeven het belang van de betrokken onderwerpen en vanwege het feit dat de gemeenteraad in een dualistisch stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de gemeenteraad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en voor die onderwerpen een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren, daartoe dienen de paragrafen.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de volgende paragrafen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Sociaal domein
9. Corona

2.3.1 Lokale heffingen

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.1.1 Inleiding

Algemeen

In deze paragraaf is de uitvoering in 2020 van het beleid ten aanzien van de lokale heffingen weergegeven.

Indeling paragraaf

Eerst geven we informatie in algemene zin over de lokale heffingen en welke in de gemeente Raalte zijn geheven in 2020.
Daarna geven we per lokale heffing de beleidsuitgangspunten aan, een nadere toelichting over de heffing en hoe de werkelijke inkomsten in 2020 zich verhouden tot de raming 2020.
Ook geven we informatie over het kwijtscheldingsbeleid

Herziening beleid

De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan of de werkwijze van de gemeente Raalte met betrekking tot de gemeentelijke belastingen doeltreffend en doelmatig is. We hebben destijds met de rekeningcommissie van gedachten gewisseld over een eerste opzet voor een geactualiseerde beleidsnota lokale heffingen. Door de coronacrisis heeft dit project vertraging opgelopen.

2.3.1.2 Beleidskader

Lokale heffingen in de gemeente Raalte

Onze gemeente kent de volgende heffingen:

- Belastingen
- Bestemmingsheffingen
- Rechten
- Leges

Algemeen beleid

Om dekking te geven aan het deel van de gemeentelijke uitgaven dat niet door de rijksuitkeringen en overige inkomsten kan worden afgedekt, dient de gemeente eigen inkomsten te verwerven. Deze eigen inkomsten kunnen worden verkregen uit gemeentelijke belastingen, heffingen, rechten en leges, oftewel lokale heffingen, voor algemene voorzieningen of concreet geleverde diensten. In de beleidsnota lokale heffingen zijn de kaders vastgelegd voor deze eigen inkomsten.

2.3.1.3 Belastingen

Bij de belastingen staat de budgettaire functie voorop. De meeste inkomsten uit belastingen worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Er hoeft geen relatie te zijn tussen de opbrengsten van deze belastingen en de dienstverlening vanuit de gemeente.

In 2020 heeft de gemeente Raalte de volgende gemeentelijke belastingen geheven:

- Onroerendezaakbelasting
- Baatbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting

- Precariobelastingen
- Reclamebelasting

Onroerendezaakbelastingen
De onroerendezaakbelasting is een belasting die wordt geheven over de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken. Voor woningen wordt de OZB alleen opgelegd aan de eigenaren. Voor de niet-woningen, zoals winkels en bedrijven, wordt de OZB geheven van zowel de eigenaar als de gebruiker van de onroerende zaak. De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde.

Ook in 2020 zijn de aanslagen onroerendezaakbelasting gecombineerd met de WOZ-beschikkingen, de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de baatbelasting.

De opbrengsten uit 2020 bestaan uit de aanslagoplegging OZB 2020 en correcties uit voorgaande jaren. De totale OZB-opbrengst is in 2020 geraamd op € 8.434.594. Op basis van de vastgestelde tarieven is een totale OZB-opbrengst gerealiseerd van € 8.460.710. Hierop zijn oninbare vorderingen in mindering gebracht waarmee de totale OZB-ontvangsten op € 8.440.651 komen. Dit bedrag is als volgt verdeeld:

Onroerendezaakbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil in €	Verschil in %
OZB opbrengst eigenaren	-5.264.864	-5.256.180	8.684	0,16%
OZB opbrengst eigenaren niet woningen	-1.899.372	-1.926.733	-27.361	-1,44%
OZB opbrengst gebruikers	-1.270.358	-1.257.738	12.620	0,99%
Totaal	**-8.434.594**	**-8.440.651**	**-6.057**	**-0,07%**

De totaal gerealiseerde opbrengst OZB in 2020 is € 8.440.651. De begrote opbrengst 2020 van € 8.384.594 is bij de zomernota 2020 met € 50.000 verhoogd naar € 8.434.594. Per saldo is over 2020 € 6.057 meer ontvangen dan begroot. Ten tijde van de tariefbepaling waren nog niet alle taxatiewaarden van de onroerende zaken bekend. Op basis van de definitieve waarden zijn er (kleine) afwijkingen te constateren.
De totale opbrengst heeft een (geringe positieve) afwijking van gemiddeld 0,07% ten opzichte van de raming bij de zomernota 2020.

Baatbelasting
De gemeente heeft wettelijk de mogelijkheid tot het heffen van een baatbelasting wanneer onroerende zaken door het aanbrengen van gemeentelijke voorzieningen zijn 'gebaat'. De belasting wordt geheven van de eigenaar van de onroerende zaak. De gemeente Raalte kent alleen nog een baatbelasting voor wegverharding.

Baatbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Baten baat- en bouwgrondbelasting	-194	-194	0	0,00%

De belastingsoort is aflopend. De opgelegde aanslag is nog marginaal.

Toeristenbelasting

Met de toeristenbelasting kan de gemeente haar inkomsten uit belastingen vergroten. Er is geen rechtstreekse koppeling tussen de opbrengst van de toeristenbelasting en de uitgaven in het kader van toeristisch beleid. Een verblijfsaanbieder is toeristenbelasting verschuldigd als er gelegenheid wordt geboden tot verblijf met overnachting tegen een vergoeding aan personen die niet staan ingeschreven in de basisregistratie personen (BRP) van de gemeente.

Het tarief toeristenbelasting bedroeg voor 2020 € 0,90 per persoon per overnachting. Voor 2020 werd oorspronkelijk uitgegaan van een opbrengst van € 265.520 (uitgaande van 295.000 overnachtingen). Door de coronacrisis is de raming bijgesteld naar € 200.520.

De toeristenbelasting wordt bij wege van aangifte opgelegd na afloop van het kalenderjaar. Zo gaat de heffing van 2020 over het toeristenjaar 2019. De gevolgen van de coronamaatregelen worden daarmee pas zichtbaar bij de aanslagoplegging 2021.

De totale opbrengst 2019 is een bedrag van € 295.957 (328.821 overnachtingen). Er was in 2019 rekening gehouden met een opbrengst van € 245.670 zodat een rekeningresultaat ontstaat in 2020 van afgerond € 50.000.

Toeristenbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Baten Toeristenbelasting	-200.520	-250.807	-50.287	-25,08%

Met name in de groep vakantiewoningen, hotelovernachtingen en de groepsgerichte gastenverblijven zien we een toename van de overnachtingen.

Forensenbelasting

Personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin, betalen forensenbelasting. De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in een gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van de gemeente, mee te laten betalen aan voorzieningen in die gemeente. De forensenbelasting wordt geheven op basis van een percentage van de WOZ-waarde. Daarmee volgt de belastingopbrengst de waardeontwikkeling van het onroerend goed.

De forensenbelasting is een algemene belasting en kan dus zonder bestedingsdoel geheven worden. Voor 2020 is de forensenbelasting bepaald op 0,59% van de heffingsmaatstaf, met een maximum van € 724 per woning.

Forensenbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Baten Forensenbelasting	-108.665	-112.314	-3.649	-3,36%

De forensenbelasting wordt opgelegd na afloop van het kalenderjaar. De opbrengst over het jaar 2020 (belastingjaar 2019) bedraagt € 112.314. Deze opbrengst ligt in lijn met de begroting.

Precariobelasting

Deze belastingen worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder of boven, voor openbaar gebruik bestemde, gemeentegrond. De gemeente Raalte kent precariotarieven voor terrassen en uitstallingen en overige voorwerpen. De gemeente is vrij in het vaststellen van de hoogte van de tarieven, onafhankelijk van eventuele kosten. Hierbij gelden wel de eisen van redelijkheid.

Onderstaande tarieven waren in 2020 van toepassing op de standplaatsen buiten de reguliere markt om. Voor de reguliere markt is een aparte verordening marktgelden.

- Terras per m2 € 2,15 per week
- Terras per m2 € 21,54 per seizoen
- Standplaats per m2 zonder stroom € 0,72 per dag
- Standplaats per m2 met stroom € 0,81 per dag

Precariobelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Baten precariobelasting	-11.822	-20.082	-8.260	-69,87%

De raming in 2020 bedroeg in eerste instantie € 40.000. Dit was bepaald op basis van de werkelijke inkomsten over 2018 en 2019. Het budget is in de loop van het jaar met € 28.178 verlaagd in verband met de rijkscompensatie corona. Achteraf gezien is de rijkscompensatie meer geweest dan de daling van de werkelijke baten. Per saldo levert dit een voordelig resultaat van € 8.260 op.

Reclamebelasting

De gemeente Raalte heft reclamebelasting, via een gedifferentieerd tarief op basis van waardeklassen, gekoppeld aan de WOZ-waarde. De belasting is van toepassing op het centrumgebied van Raalte. De reclamebelasting wordt geheven van de gebruiker van de vestiging waarop, waaraan, waarin of waarbij één of meer reclameobjecten zijn aangebracht dan wel zijn geplaatst.

De gemeente gebruikt de opbrengst voor twee doelen:

1. Om het ondernemersfonds, onder aftrek van perceptiekosten, te financieren. Dit ondernemersfonds is bedoeld voor collectieve en publieksgerichte activiteiten voor het promoten en versterken van het ondernemersklimaat in het gebied waarin de reclamebelasting wordt opgelegd.

2. In verband met afschaffen betaald parkeren dragen de ondernemers € 750.000 bij in de kosten daarvan. Dit wordt gerealiseerd door 10 jaar lang de tarieven reclamebelasting te verhogen (ingangsdatum 2017).

De opbrengst reclamebelasting 2020 is geraamd op € 142.000.
In 2020 is € 137.261 ontvangen aan reclamebelasting. Daarvan is € 75.000 bedoeld als bijdrage van de ondernemers in het afschaffen van betaald parkeren. Er resteert dan € 62.261. Na aftrek van de perceptiekosten van € 1.466 is € 60.795 beschikbaar voor subsidie aan het ondernemersfonds en vorming van een egalisatiereserve binnen het ROV. Dit om stabiliteit te waarborgen voor de uitvoering van het jaarprogramma gedurende de looptijd van tien jaar, of om eerder de totale bijdrage van € 750.000 te voldoen.

Reclamebelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Baten reclamebelasting	-142.000	-137.261	4.739	3,34%

Door leegstand in het centrumgebied van Raalte blijft de opbrengst van de reclamebelasting ligt achter ten opzichte van de begroting.

2.3.1.4 Bestemmingsheffingen

Door het karakter van de bestemmingsheffing is er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeentelijke overheid te leveren tegenprestatie. Beleidsuitgangspunt is om die reden de kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie c.q. het overheidsproduct. De kostendekkendheid bepaalt in principe het in rekening te brengen tarief aan de burger. Algemeen beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn.

Hieronder vallen de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval. De afvalstoffenheffing wordt geheven voor verhaal van de kosten van het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen. De afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn.

Door gescheiden in te zamelen wordt de verwerkingsmogelijkheid tot nieuwe grondstoffen vergroot. Dit past binnen de visie van een circulaire economie.

De volgende uitgangspunten zijn voor 2020 van toepassing geweest:

- Er zijn 2 basistarieven. De huishoudens van de hoogbouwlocaties en het buitengebied kunnen geen gft (groente- fruit- en tuinafval) gescheiden aanbieden. Per 1 januari 2018 is het aanbieden van gft tegen nultarief ingevoerd waardoor deze huishoudens een lagere dienstverlening ontvangen. Hiervoor ontvangen ze een korting op het basistarief van € 10 per huishouden.
- Het basistarief is voor de hoogbouw en het buitengebied vastgesteld op € 109,44 en voor de huishoudens in de kernen op € 119,40.
- Een huishouden biedt gemiddeld 6 keer per jaar de restafvalcontainer aan.

- Naast het tegen nultarief aanbieden van de gft-container is ook het aanbieden van de pmd-container (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons) tegen nultarief.

Bedragen in €

Volume container	rest-fractie			gft-fractie		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Containers						
240 liter	10,00	9,21	9,21	0,00	0,00	0,00
140 liter	6,05	5,63	5,63	0,00	0,00	0,00
Ondergrondse systeem						
40 liter huisvuilzak	1,50	1,11	1,11	0,00	0,00	0,00

Opbrengst 2020

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is dat er sprake is van 100% dekking van de kosten. Meer of minder opbrengsten en kosten worden verrekend met de voorziening / reserve afvalverwijdering.

Rekening houdend met het werkelijk aantal aanbiedingen is in 2020 totaal € 2.849.183 ontvangen aan afvalstoffenheffing. De in de begroting opgenomen opbrengst bedraagt € 2.790.108. Per saldo is € 59.075 meer ontvangen dan waar rekening mee is gehouden. De meeropbrengst is grotendeels ontstaan door meer aanbiedingen restafval.

Bedragen in €

Belasting	Raming 2020	Werkelijk 2020	Verschil 2020	Verschil %
Basistarief afvalstoffenheffing	1.842.628	1.857.183	14.555	0,79%
Restafval aanbiedingen	947.480	992.000	44.520	4,70%
Totaal	**2.790.108**	**2.849.183**	**59.075**	**2,12%**

Egalisatiereserve afvalverwijdering

De egalisatiereserve afvalverwijdering laat in 2020 het volgende verloop zien:

Bedragen in €	- is voordeel
Stand van reserve afvalverwijdering	
Stand per 1 januari 2020	-408.414
Mutaties in reserve	95.671
Stand per 31 december 2020	**-312.743**

De mutaties in de reserve bestaan voor € 33.500 uit de personele inzet en voor € 62.171 uit het saldo van afval over 2020.

Egalisatievoorziening afvalverwijdering

De egalisatievoorziening afvalverwijdering laat in 2020 het volgende verloop zien:

Bedragen in €	- is voordeel
Stand van voorziening afvalverwijdering	
Stand per 1 januari 2020	-165.800
Mutaties in voorziening	65.800
Stand per 31 december 2020	**-100.000**

Op basis van de (primitieve) begroting 2020 zou een bedrag van € 122.396 aan de voorziening afvalverwijdering worden onttrokken en € 159.741 ten laste van de reserve afvalverwijdering. Op rekeningbasis is € 65.800 onttrokken aan de voorziening afvalverwijdering (tot bedrag € 100.000 zijnde de minimale buffer) en een bedrag van € 62.171 ten laste van de reserve afvalverwijdering.

Per saldo is ten opzichte van de begroting een bedrag van (afgerond) €154.000 minder onttrokken aan de voorziening en reserve afvalverwijdering. Dit bedrag kan als volgt worden verklaard:

Omschrijving	Bedrag
Hogere opbrengst afvalstoffenheffing	-59.000
Lagere kosten Rova	-142.000
Btw-voordeel (met name ten gevolge van lagere kosten Rova)	-25.000
Afrekening Rova 2019	21.000
Kosten inzameling textiel/kleding	25.000
Kosten papier	65.000
Overige kosten lagere/hogere opbrengst Nedvang	-39.000
Totaal	**-154.000**

Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Gemeenten mogen daarvoor een rioolheffing invoeren. In onze gemeente is de rioolheffing 100% kostendekkend. Het Gemeentelijk RioleringsPlan 2014-2020 geeft onder andere het kostendekkingsplan weer. In 2018 is het kostendekkingsplan geactualiseerd en hierin is voor de jaren 2019-2020 de koers niet gewijzigd.

In het geactualiseerde kostendekkingsplan is uitgegaan van een verhoging van de rioolheffing met de inflatie. Dit in afwachting van het nieuw op te stellen GRP 2021-2030. Het tarief voor de rioolheffing bedroeg in 2020 € 226,08.

Bedragen in €				- is voordeel
Recht	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil in €**	**Verschil in %**
Rioolrecht op niet-woningen	-50.000	-59.517	-9.517	-19,03%
Rioolrecht op woningen	-3.460.344	-3.519.080	-58.736	-1,70%
Totaal	**-3.510.344**	**-3.578.597**	**-68.253**	**-1,94%**

In 2020 zijn meer nieuwbouwobjecten gerealiseerd dan bij de begroting 2020 was ingeschat. Hierdoor zijn de gerealiseerde inkomsten meer dan begroot was.

Bedragen in €	- is voordeel
Stand van voorziening riolering	
Stand per 1 januari 2020	-1.250.728
Mutaties in voorziening	-273.709
Stand per 31 december 2020	**-1.524.437**

2.3.1.5 Rechten

De rechten die in onze gemeente worden geheven zijn de marktgelden en de lijkbezorgingsrechten. In principe hanteren we hier ook 100% kostendekkendheid.

In een aantal gevallen is dat structureel niet mogelijk. Voor de begraafplaatsen geldt dat de inkomsten de uitgaven niet geheel dekken. Voor de marktgelden is ook incidenteel van de 100% kostendekkende situatie afgestapt.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven van degene die een standplaats inneemt. Het is een recht, geheven voor het gebruik van de openbare grond op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. Tussen Raalte dorp en buurtdorpen is er geen verschil. Het uitgangspunt voor de heffing van marktgelden is 100% kostendekkendheid. Het tarief is een bedrag per vierkante meter, per dag of een gedeelte daarvan inclusief een basisbedrag voor stroomkosten. Het marktgeld wordt verhoogd voor de diensten van de gemeentelijke marktcommissie, reclamedoeleinden en promotieactiviteiten.

We zien in het afgelopen jaar een terugloop in de bezetting van de markten. Het bezettingspercentage (verhouding; beschikbare m2 ten opzichte van bezette m2) is gedaald van 74% naar 64%, waardoor dezelfde kosten over minder marktlieden verdeeld moeten worden. Omdat de marktgelden 100% kostendekkend zijn, moesten de huidige tarieven in 2020 aanzienlijk stijgen om ons daaraan te houden. Omdat dit niet redelijk en blijk werd geacht is in 2020 incidenteel van het 100% kostendekkende percentage afgestapt. Tegelijkertijd is een onderzoek rondom het toekomstperspectief van de warenmarkt opgestart, de resultaten hiervan zijn begin 2021 bekend.

Bedragen in €				- is voordeel
Recht	**Begroting 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil in €**	**Verschil in %**
Marktgelden	-35.871	-42.545	-6.674	-18,61%

Lijkbezorgingsrechten/begraafplaatsen

Lijkbezorgingsrechten, ook wel grafrechten genoemd, worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en het gebruik van de diensten die door de gemeente worden verleend.

Het algemene beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn. Dit is voor de begraafplaatsen over een lange termijn gemiddeld gezien niet mogelijk.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Grafrechten	-234.242	-212.272	21.970	9,38%

De werkelijke opbrengst bedraagt € 212.272, hiermee is de opbrengt € 21.970 lager dan begroot. De werkelijke inkomsten liggen in lijn met de inkomsten van 2019 (€ 210.180). Het ramen blijft lastig, gezien het niet te voorspellen aantal overledenen en meerdere opties bij het verlengen van grafrechten (niet verlengen, 5 -, 10 -, 15 - of 20 jaar verlengen).

2.3.1.6 Leges

Uitgangspunt bij de leges is 100% kostendekkend. Uit sociaal maatschappelijke motieven wordt op onderdelen daarvan afgeweken. Echter bezien over de hele legesverordening is sprake van lagere opbrengsten dan kosten.

Leges algemene dienstverlening

De legesinkomsten onder titel 1 vallen € 62.836 hoger uit dan begroot, belangrijkste oorzaak hiervan zijn de hogere leges voor werkzaamheden in verhardingen en gronden in de openbare ruimte voor ondergrondse kabels en leidingen.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Rijbewijzen	-202.438	-187.284	15.154	7,49%
Reisdocumenten	-69.954	-96.170	-26.216	-37,48%
Burgerlijke stand	-65.892	-55.392	10.500	15,94%
Overige	-40.244	-85.118	-44.874	-111,50%
Totaal	**-378.528**	**-423.964**	**-45.436**	**-19,28%**

Leges fysiek

Leges omgevingsvergunning

In 2020 zijn er ten opzichte van de begroting € 250.000 meer bouwleges ontvangen dan begroot. De hogere leges zijn veroorzaakt door de aangetrokken economie en hogere bouwkosten.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Bestemmingsplannen	-22.000	-19.658	2.342	10,65%
Omgevingsvergunningen	-900.000	-1.151.819	-251.819	-27,98%
Totaal	**-922.000**	**-1.171.477**	**-249.477**	**-27,06%**

Leges Europese dienstenrichtlijn

De opbrengst van de leges op evenementen en leefmilieuverordening zijn lager dan begroot. Ook in 2018 en 2019 waren de opbrengsten ruim € 20.000 lager.

Bij de begroting 2021 is de raming daarom reeds verlaagd. Daarnaast zijn de werkelijke inkomsten lager door corona, hiervoor zijn we grotendeels gecompenseerd.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Evenementen en leefmilieuverordening	-37.688	-11.019	26.669	70,76%
Kinderopvang	-3.060	-4.331	-1.271	-41,54%
Totaal	**-40.748**	**-15.350**	**25.398**	**62,33%**

2.3.1.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Leidraad invordering. De hierin gestelde criteria zijn afgeleid van de rijksregelgeving. De kwijtschelding betreft vooral de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De genormeerde kosten van bestaan zijn door het Rijk bepaald op 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente vrij dit percentage te verhogen tot 100%. De gemeente Raalte hanteert de norm van 100%. Een hoger percentage is niet toegestaan.

De volgende gemeentelijke heffingen komen voor een eventuele kwijtschelding in aanmerking:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

Omdat de kosten van kwijtscheldingsbeleid een onderdeel zijn van de tariefberekening van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, wordt deze kostenstijging afgewikkeld binnen de beide tarieven en daarmee bij de jaarrekening verrekend met de desbetreffende egalisatievoorziening.

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil in €	Verschil in %
Kwijtscheldingsbeleid	178.500	177.273	-1.227	-0,69%

In de begroting 2020 is voor uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid € 178.500 geraamd. Totaal is in 2020 een bedrag van € 177.273 verantwoord. Een gering verschil ten opzichte van de begroting van € 1.227.

2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.2.1 Inleiding

De gemeente loopt risico's op allerlei manieren en op allerlei terreinen. Risico's zijn niet altijd concreet te benoemen. Voor een deel van de risico's kan een gemeente zich verzekeren of een voorziening vormen; voor risico's waarbij dat niet kan hebben we weerstandscapaciteit nodig.
Van een gemeente wordt verwacht dat ze risico's in afdoende mate beheerst, dat zij dit bewaakt en dat zij er over rapporteert. Goed risicomanagement zorgt ervoor dat zowel de kans als de impact van de risico's lager worden, zodat mogelijke tegenvallers die ten laste komen van het weerstandsvermogen worden voorkomen en/of beperkt.

In deze paragraaf gaan we in op:

- De weerstandscapaciteit
- De risico's
- Ratio weerstandsvermogen
- Kengetallen

De weerstandscapaciteit

Dit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat om de mate van weerbaarheid.

De risico's

Deze brengen we in beeld en deze worden indien mogelijk gekwantificeerd. Onder risico verstaan we de kans op het optreden van een gebeurtenis, die een negatief gevolg voor een organisatie met zich mee kan brengen. Dat hoeft niet altijd alleen om financiële risico's te gaan. Het kan bijvoorbeeld ook imagoschade zijn. We hanteren de volgende methodiek:

- inschatten van het risico bijvoorbeeld op basis van het financieel belang van de gemeente in een verbonden partij, uitval van systemen of projecten binnen de grondexploitatie,
- de waarschijnlijkheid bepalen dat het risico zich voordoet: laag (25%), midden (50%), hoog (75%),
- het risico loslaten op de waarschijnlijkheid; dat geeft het risicobedrag,
- aan de hand van het risicobedrag bepalen welke maatregelen de gemeente moet nemen om de risico's zoveel mogelijk te kunnen beheersen.

Ratio weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te relateren aan de risico's bepalen we daarmee deze ratio.

Kengetallen

Door het opnemen van vijf kengetallen wordt het inzicht in de financiële wendbaarheid en weerbaarheid verhoogd en daarmee in onze (meerjarige) financiële positie. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in zijn beoordeling van de financiële positie moet betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

We hanteren de kengetallen als een signaleringskader; ze ondersteunen bij het vormen van een oordeel over de financiële wendbaarheid en weerbaarheid.

2.3.2.2 Beleidskader

Beleid weerstandsvermogen

De gemeente Raalte wil zo min mogelijk risico lopen en -mits financieel verantwoord- zoveel mogelijk risico's afdekken. Enerzijds willen we daarbij niet teveel beslag leggen op financiële middelen, anderzijds moet er wel een zekere mate van weerstandsvermogen zijn. Uitgaande hiervan hanteren we het volgende beleid:

- We streven een ratio na van tenminste voldoende. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk of hoger is dan 1. Met deze ratio kunnen we weliswaar net alle risico's afdekken, maar we achten dit voldoende omdat de risico's zich nooit gelijktijdig en in hun maximale omvang voordoen.
- Indien de ratio onder de 1 uitkomt, dan wordt het weerstandsvermogen aangepast naar het wenselijk geachte niveau. Hiertoe bestaan twee mogelijkheden:
    - Het aanpassen van de beschikbare weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld verhogen reserve weerstandsvermogen);
    - Het aanpassen van de benodigde weerstandscapaciteit (via het treffen van meer beheersingsmaatregelen).
- Indien de ratio weerstandsvermogen uitstekend is, dus boven de 2,0, komt het college met het voorstel of het geoorloofd is de reserve af te romen en zo ja, tot welke hoogte.
- Indien de ratio tussen 1,4 en 2 zit, gaan we, na een analyse van de toekomstige verwachtingen, bezien of we de hoogte van het weerstandsvermogen in stand houden of kunnen afromen. Hierbij nemen we de (meerjarige) financiële positie van de gemeente in beschouwing.

2.3.2.3 Weerstandscapaciteit

Bij bepaling van de weerstandscapaciteit benoemen we de volgende elementen waarmee we tegenvallers op kunnen vangen.

1. **Reserve weerstandsvermogen**
   De stand van de reserve weerstandsvermogen bedraagt per 31 december 2020 € 9,8 mln. In het dekkingsplan 2020-2023 is opgenomen de reserve weerstandsvermogen deels af te romen en in te zetten als (eenmalig) dekkingsmiddel. Het gaat hierbij om een bedrag van € 2,24 miljoen ofwel jaarlijks € 560.000 in de periode 2020-2023. Daarmee is er een claim gelegd op deze reserve.

2. **Algemene reserve bouwgrondexploitatie**
   Binnen de grondexploitatie kennen we de reserve grondexploitatie algemeen als buffer om tegenvallers op te vangen. De stand van deze reserve is per 31 december 2020 € 7,8 mln. In de Nota Grondbeleid is voor deze reserve een ondergrens van € 1 mln. en een bovengrens van € 5 mln. bepaald. Op basis hiervan wordt de reserve afgeroomd tot € 5 mln. en € 2,8 mln gestort in de algemene bestemmingsreserve. Zie verder de paragraaf grondbeleid.

3. **Onvoorzien**
   Voor het opvangen van niet uitstelbare, onvoorzienbare en onontkoombare tegenvallers doen we gedurende het jaar een beroep op de post onvoorzien structureel en onvoorzien eenmalig.

Voor zowel onvoorzien structureel als voor onvoorzien eenmalig is daarvoor een bedrag opgenomen van € 50.000 in totaal dus € 100.000. Aan het eind van 2020 is hiervan € 77.125 over.

4. **Onbenutte belastingcapaciteit**

   De onbenutte belastingcapaciteit is de financiële ruimte die de gemeente nog kan benutten door verhoging van de onroerende zaakbelasting (OZB), voordat een beroep gedaan kan worden op aanvullende middelen uit het gemeentefonds in het kader van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet (FVW). Voor toelating tot artikel 12 Fvw moeten gemeenten onder andere voldoen aan het redelijke peil van het zogenoemde belastingpakket.

   De geraamde OZB-opbrengst 2020 is € 8,43 mln. De werkelijke OZB-opbrengst is voor 2020 € 8,44 mln. De berekening van de maximale OZB-opbrengst geeft een bedrag van € 10,35 mln. De onbenutte belastingcapaciteit komt daarmee uit op € 1,91 mln. (was in 2019 € 1,7 mln.).

5. **Stille reserves**

   Niet zichtbare reserves, de zogenaamde stille reserves zijn er, omdat niet alle eigendommen van de gemeente op een werkelijke waarde zijn gewaardeerd in de administratie. Omdat de omvang van de stille reserves sterk wordt bepaald door marktontwikkeling, worden deze niet meegerekend voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarom is de omvang van de stille reserves bepaald op € 0. De weerstandscapaciteit zetten we af tegen de risico's om zodoende te bepalen of ons weerstandsvermogen toereikend is.

2.3.2.4 Inventarisatie risico's

De gemeente Raalte heeft als uitgangspunt dat geprobeerd wordt risico's zoveel mogelijk af te dekken. Dit kan door het aangaan van een verzekering of door het vormen van een voorziening. In de praktijk blijkt dat niet alle risico's af te dekken zijn.
Hieronder hebben we de belangrijkste risico's op een rij gezet, een zo actueel mogelijk risicobedrag aangegeven en vervolgens de beheersingsmaatregelen vermeld om de risico's zo veel mogelijk te beperken.

Ontwikkeling sociaal domein

Op de in 2015 door het Rijk overgehevelde taken in het Sociaal domein naar de gemeente hebben we in 2020 een negatief resultaat van € 260.000. Dit wordt veroorzaakt doordat het tekort in de Jeugdzorg hoger is dan het overschot op zowel de Wmo-taken vanaf 2015 als het participatie deel re-integratie/Sociale Werkvoorziening. Daarnaast is er een negatief resultaat op de middelen Wmo 'oud' (onder andere huishoudelijk hulp, Wmo-hulpmiddelen) en een positief resultaat op de middelen participatie 'oud' (bijstandsdeel). De resultaten zijn toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein. Gelet op de stand van de reserve sociaal domein zijn de risico's binnen het sociaal domein op dit moment voldoende afgedekt en hoeft hiervoor geen risicobedrag ten laste van het weerstandsvermogen opgenomen te worden. In de paragraaf Sociaal domein vind je een verdere toelichting op de resultaten.

Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden

De risico's binnen verbonden partijen en de overige samenwerkingsverbanden zijn uitgebreid ingeschat. Voor toelichting hiervan verwijzen wij naar de paragraaf 2.3.6. 'Verbonden partijen'.

We schatten de risico's in op structureel € 176.251 en eenmalig op € 444.384. In benoemde paragraaf zijn per verbonden partij de beheersingsmaatregelen benoemd.

Gegarandeerde geldleningen

Woningbouw

Voor wat de woningbouw betreft, houdt het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) toezicht op de garantstellingen. Als de woningcorporatie niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, vangt de WSW dit op. Daarna heeft het rijk nog een rol, de gemeente kan pas in derde instantie worden aangesproken voor 50%. Daarom houden we een risicobedrag van € 0 aan. Het gaat hierbij om bruto € 128 mln. aan leningen. Om meer zekerheid te creëren, is het WSW een relatie gaan leggen tussen de WOZ-waarde en de verstrekte geldleningen en garanties die worden uitgedrukt in een % van de waarde.

De gemeente heeft in het verleden buiten de WSW, gegarandeerde geldleningen voor woningbouw, zorginstellingen en bejaardencentra afgesloten; de stand is in 2020 € 20.000. Hiervoor zijn we voor 100% aansprakelijk. Uitgaande van een risico met een lage waarschijnlijkheid van 25% is het risicobedrag € 5.000.

In 2018 heeft de gemeente garantie verleend aan de Stichting Luttenberg Woont voor een geldlening van € 643.636 voor een periode van 5 jaar, voor de realisatie en verhuur voor 6 huurappartementen op de locatie Mariaoord te Luttenberg. Deze appartementen zijn in 2019 gerealiseerd. In 2020 zijn deze appartementen verkocht, hiermee is de garantie komen te vervallen.

Sport

Bij garantstelling voor (sport)verenigingen en instellingen is de gemeente in sommige gevallen volledig aansprakelijk; in andere gevallen delen we het risico met Stichting Waarborgfonds Sport (50/50).

Het saldo van bovengenoemde geldleningen, waar de gemeente aansprakelijk voor is, is oorspronkelijk € 1,3 mln. De restant hoofdsom is in 2020 € 267.000 waarvoor we 100% aansprakelijk zijn en € 25.000 waarvoor we 50% garant staan.

We gaan daarbij uit van een risico met de kans van 25%; eenmalig € 69.875 en structureel € 6.987. Bij het niet na kunnen komen van hun financiële verplichtingen en het op moeten heffen van de (sport)vereniging/instelling zal de maatschappelijke impact vele malen groter zijn, maar dat is lastig financieel uit te drukken.

We hebben het beheer van de garantstellingen geborgd in de organisatie. Er is geregeld overleg dan wel informatie-uitwisseling met Stichting Waarborgfonds Sport. We ontvangen jaarlijks de jaarrekeningen van de verenigingen/instellingen, waardoor we op de hoogte blijven van hun (financiële) situatie en indien nodig actie kunnen ondernemen.

Grondexploitatie

In de jaarrekening 2020 is het risico binnen de grondexploitatie berekend op € 3,4 mln. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid. Daarin staan de meest risicovolle projecten beschreven.

Fiscale positie van de gemeente

Vennootschapsbelasting (VPB)

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 is besloten dat dit risico niet meer van toepassing is. Reden hiervoor is dat de te betalen VPB met name betrekking heeft op de winst op grondexploitatie. Binnen de grondexploitatie is er voldoende ruimte om jaarlijks de te betalen vennootschapsbelasting te dekken.

Btw

Per 1 januari 2019 is de btw-vrijstelling voor het gelegenheid geven van sport van kracht geworden. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Aan gemeenten gelieerde sportbedrijven leiden nadeel door de verruiming van de sportvrijstelling in de Wet omzetbelasting. Gemeenten krijgen de mogelijkheid dit btw-nadeel te compenseren via de Specifieke uitkering sport (SPUK). Deze regeling heeft een subsidieplafond dat inmiddels is overschreden door het grote aantal aanvragen. Hierdoor wordt een korting op de aangevraagde subsidie toegepast. De aanvraag over 2020 is € 288.000. Inmiddels hebben we een beschikking ontvangen van € 188.000. Daarom is een risico van € 100.000 reëel.

Wegenonderhoud

Gemeente Raalte is als eigenaar verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de wegen. Een veilig gebruik is hierbij een belangrijke pijler. Het in de IVOR vastgestelde onderhoudsniveau heeft tot gevolg dat de kwaliteit van de wegen langzaam aan verminderd.

In 2018 heeft de raad structureel extra financiële middelen beschikbaar gesteld. Deze worden echter nog niet voldoende geacht om kapitaalvernietiging volledig te voorkomen. In navolging hiervan neemt de borging voor een veilig gebruik van de wegen af en het achterstallig onderhoud van elementenverhardingen toe. In het afgelopen jaar zijn de voorbereidingen voor een Meerjaren Investering Programma Openbare Ruimte (MIP-OR) voor 2022 opgestart. In dit MIP-OR zijn integrale projecten opgenomen waarbij wegen vervangen worden. De MIP-OR wordt in 2021 verder uitgewerkt en in de kadernota 2022 opgenomen. Zie verder de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. Als risico houden we p.m. aan.

Renterisico's

Ook in 2020 is het niet noodzakelijk geweest om langlopende financiering aan te trekken. Dit komt door het hoge corona voorschot van het rijk en de inkomsten uit de grondverkopen en de achterblijvende investeringen.

Er is dus sprake van uitgestelde financiering. Als het niet bestede deel van het corona voorschot van het rijk terugbetaald wordt, komt het moment nader bij dat we weer lange financiering moeten aantrekken.

Het lijkt erop dat de rente lange en korte financiering nog geruime tijd laag zal blijven. Hierdoor is het risico van een hogere rente bij (her)financiering van de leningenportefeuille op dit moment niet aanwezig. Het financieringsbeleid is erop gericht om met zo min mogelijk risico zo maximaal mogelijk gebruik te maken van de huidige lage rente.

Door de gewijzigde BBV-regels is er sprake van een minimale rentebuffer in de vorm van een stelpost waarmee renteschommelingen kunnen worden opgevangen.

Continuïteit ICT-systemen

De risico's rondom ICT spitsen zich steeds meer toe op informatiebeveiliging in plaats van de uitval van ICT-systemen. De beschikbaarheid van systemen is structureel hoog. De afhankelijkheid van systemen is ook groot, waardoor blijvende aandacht voor continuïteit belangrijk blijft. Met de invoering van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) zijn de risico's op het gebied van informatiebeveiliging onderzocht en worden maatregelen verder uitgewerkt. Ook is Business Continuity Management ingericht waardoor we meer grip hebben op de continuïteit van onze bedrijfsvoering in het geval van calamiteiten en bedreigingen.

Desalniettemin maken medewerkers van onze organisatie steeds meer en intensiever gebruik van onze digitale systemen en is de afhankelijkheid van deze systemen groot. Dat vertaalt zich in risico's en een risicobedrag van € 260.000. Daar bovenop moet rekening worden gehouden met de mogelijke claims die je kan krijgen als we niet tijdig reageren op zaken. Dat maakt reëel dat het bedrag wordt opgehoogd naar € 300.000. Uitgaande van een lage waarschijnlijkheid van 25% is dat een risico van € 75.000.

Kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en kwaliteit dienstverlening

We willen onze organisatie laten meebewegen met de ontwikkelingen binnen de samenleving. In ons organisatie ontwikkelplan 'Ons Raalte' geven we dit vorm. Daarbij versterken we het continue leren en verbeteren als uitgangspunt voor onze organisatie, omdat dat nodig is om te blijven aansluiten bij onze inwoners en de wereld daaromheen.

Gelet op de spanning op de arbeidsmarkt lopen we risico op onvoldoende capaciteit en kwaliteit en een hoge werkdruk. Als we medewerkers tijdelijk moeten inhuren, is er geen opbouw en borging van eigen kennis. Bestaande medewerkers moeten worden omgeschoold en helaas moeten we soms vervroegd afscheid nemen van medewerkers. We hebben in 2015 voor het opvangen van deze personele knelpunten en het stimuleren van de organisatieontwikkeling een reserve SPP gevormd.

We treffen verschillende maatregelen om de risico's zo laag mogelijk te houden, zie verder de paragraaf bedrijfsvoering.

De krapte in de arbeidsmarkt is het afgelopen jaar toegenomen. Het is wel merkbaar dat het lastiger wordt vacatures goed in te vullen, maar nog niet in zo dusdanige mate dat we extra risico voor Raalte zien. Vooralsnog handhaven we de kans op 25% dat dit zich voordoet. We nemen hier een risicobedrag op, gebaseerd op 10% van ons loonsomkader en uitgaande van 25% kans van optreden. Hiermee komt het risicobedrag op € 432.675.

De Wet arbeidsmarkt in balans, die op 1 januari 2020 in werking is getreden, beperkt de mogelijkheden voor het flexibel inzetten van tijdelijke contracten en payroll mogelijkheden. Dit betekent hooguit dat we een aantal contracten niet kunnen verlengen en moeten kiezen voor vaste contracten. Het aantal is zeer beperkt en heeft geen financiële consequenties.

Glasvezel buitengebied

In 2019 is de aanleg van het glasvezelnetwerk afgerond. Het risico op mogelijke vervolgschade aan wegen, bermen en bomen blijft onverminderd. De kans op toekomstige schade aan de gemeentelijke infrastructuur ten gevolge van de uitvoering blijft hoog. Gevolgen hiervan kunnen zich in de komende jaren openbaren.

De aanwezigheid van het glasvezelnetwerk heeft tot gevolg dat graafwerkzaamheden een groter risico lopen om schade te veroorzaken. De belangrijkste reden hiervoor is de beperkte diepteligging van het glasvezelnetwerk. Afgelopen jaar zijn al een aantal schades aan het glasvezelnetwerk ontstaan door werkzaamheden die normaal gesproken geen risico's met zich meebrengen. Hierbij moet gedacht worden aan het maaien van sloten of handmatig graven. Vooralsnog wordt geadviseerd om het bestaande risicobedrag ter grootte van €105.000 te handhaven.

BTW-compensatiefonds

Via het BTW-compensatiefonds (BCF) worden gemeenten gecompenseerd voor een belangrijk deel van de door hen betaalde omzetbelasting (btw). In het BCF is hiervoor een macrobedrag (plafond BCF) begroot. Gemeenten dienen declaraties in om btw terug te vorderen via het BCF.

Het verschil tussen het plafond BCF en het totaal aan ingediende declaraties door gemeenten wordt de ruimte onder het plafond BCF genoemd. Elk jaar ontvangen gemeenten de ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds terug in de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Tot en met 2018 is de ruimte onder het BTW-compensatiefonds (BCF), bij wijze van voorschot, onderdeel van de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Echter, door een besluit van de fondsbeheerders wordt vanaf 2019 de ruimte onder het plafond BCF niet meer mee geraamd in de meerjarenbegroting.

Dit heeft grote gevolgen voor de te besteden middelen voor gemeenten. In de begroting 2020 heeft de gemeente Raalte een structurele stelpost van € 70.000 opgenomen voor de te verwachten ontvangst betreft de ruimte onder het plafond BCF. Dit is gebaseerd op het realisatiecijfer 2018 waar de ruimte onder het BCF-plafonds macro is berekend op € 39 miljoen. Vertaald naar Raalte is dit € 70.000.

Bij de septembercirculaire 2020 is de ruimte onder het plafond BCF voor 2020 geraamd op € 96,5 miljoen voor alle gemeenten. Dit zou betekenen dat een hoger bedrag dan begroot wordt teruggestort in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Bij de meicirculaire 2021 wordt de definitieve ruimte onder het plafond BCF voor 2020 bekend.

Gebaseerd op de prognose bij de septembercirculaire schatten we het risico voor 2020 laag in. We gaan uit van een lage waarschijnlijkheid van 25% van € 70.000 is € 17.500.

Herijking Gemeentefonds

De herijking van het gemeentefonds is een jaar uitgesteld van 2022 naar 2023. Op basis van landelijke onderzoeken van Cebeon voor het domein klassiek en AEF voor het domein Sociaal zijn de 1e uitkomsten van de herverdeeleffecten per gemeente bekend geworden. Voor Raalte komt hier vooralsnog een kleine plus van € 4 euro per inwoner uit. De uitkomsten zijn nog gebaseerd op werkelijke cijfers uit 2017. De herverdeling vanaf 2023 vindt plaats met een ingroeipad van een maximale korting of toename van € 15 per inwoner per jaar. Het risico dat Raalte nadeelgemeente wordt is op basis van de eerste uitkomsten kleiner geworden. Echter, het zijn de eerste uitkomsten van de herverdeeleffecten. De cijfers 2017 worden momenteel geactualiseerd naar de werkelijke cijfers 2019. Deze actualisatie kan opnieuw tot herverdeeleffecten leiden, ook in Raalte. Op basis van actualisatie van de verdeling (stand 2019) en na advies van de Raad van het Openbaar Bestuur volgt naar verwachting in het tweede kwartaal 2021 bestuurlijke consultatie van de VNG.

In de begroting 2021 is het risicobedrag herijking algemene uitkering becijferd op € 2.500.000. Dit was gebaseerd op een herverdelingsnadeel van € 45 per inwoner met een hoog risico. Gezien de eerste voorlopige uitkomsten van de herverdeeleffecten herijking algemene uitkering zou dit risico nu als laag ingeschat kunnen worden. Het besluit tot invoering van de nieuwe verdeling is aan het volgende kabinet en maakt dan onderdeel uit van een breder palet aan keuzes. Denk hierbij aan de structurele omvang van het gemeentefonds, mede in relatie tot de discussie rondom de middelen sociaal domein, de normeringssystematiek en het eigen belastinggebied. Gezien alle onzekerheden en risico's die met dit breder pallet samenhangen handhaven we het risicobedrag op € 2.500.000. Dit in afwachting van besluitvorming door het nieuwe kabinet.

Resumé

Risico onderwerp met toelichting

Bedragen in €

Omschrijving	Structureel	Eenmalig
A. Ontwikkeling sociaal domein		
Onderdeel Wmo	-	-
Onderdeel Jeugdzorg	-	-
Onderdeel Participatie	-	-
B. Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden		
De risico's binnen de verbonden partijen en de overige samenwerkingsverbanden zijn ingeschat. Voor toelichting verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen.	176.251	444.384
C. Gegarandeerde geldleningen		
Woningbouw		
De gemeenten heeft buiten de WSW gegarandeerde geldleningen voor woningbouw afgesloten.	5.000	
Mariaoord		0
Garantstelling (sport)verenigingen en instellingen.	6.987	69.875
Bij het niet na kunnen komen van hun financiële verplichten en het op moeten heffen van de (sport)vereniging/instelling zal de impact vele malen groter zijn, maar dat is lastig financieel uit te drukken.		
D. Grondexploitatie		
Zie paragraaf grondbeleid		3.400.000
E. Fiscale positie van de gemeente		
Vennootschapsbelasting		0
Btw		100.000
F. Wegenonderhoud		
Zie ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	-	-
G. Renterisico's		
We gaan ervan uit dat de stelpost in de begroting van € 230.000 voldoende is om renterisico's af te dekken.	-	-
H. Continuïteit ICT-systemen		
Financieel risico t.a.v. niet beschikbaarheid van systemen en mogelijke claims als gevolg van vertraging.		75.000

I. Kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en kwaliteit dienstverlening		
Op basis van onze huidige salariskosten en rekening houdend met frictiekosten en scholingskosten, uitgaande van een lage waarschijnlijkheid, nemen we een risicobedrag op.		432.675
J. Glasvezel buitengebied		
Kans op toekomstige schade aan de gemeentelijke infrastructuur.		105.000
K. Btw-compensatiefonds		
Risico op vermindering van compensatie via Algemene uitkering.		17.500
L. Herijking gemeentefonds		
Herijking gemeentefonds		2.500.000
Totaal	**188.238**	**7.144.434**

2.3.2.5 Beleid en kengetal risico's

In onderstaande tabel berekenen we de ratio weerstandsvermogen voor Raalte.

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag
Beschikbare weerstandscapaciteit:	
Onbenutte belastingcapaciteit	1.910.000
Algemene reserve grondexploitatie	5.000.000
Reserve weerstandsvermogen	9.800.000
af: claim kadernota 2020-2023	-1.680.000
Onvoorzien	77.000
Totaal	**15.107.000**
Benodigde weerstandscapaciteit:	
Risico's conform tabel	7.332.672
Verhouding beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit	**2,1**

Om de ratio te classificeren maken we gebruik van de volgende waarderingstabel, zoals opgenomen in de beleidsnota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Bij de begroting 2020 is afgesproken, dat het verantwoord was om de reserve weerstandsvermogen (stand per 1-1-2020) met € 2,24 mln. af te romen in de periode 2020-2023. Dit om in deze periode dekkingsmiddelen vrij te spelen voor (eenmalig) nieuw beleid. Dit is dus € 0,56 mln. per jaar, waardoor er eind 2020 nog een claim kadernota 2020-2023 resteert van € 1,68 mln. Deze afroming is in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit meegenomen.

Tevens is in de berekening weerstandscapaciteit een aanvullend bedrag van € 2,5 miljoen voor het risico 'herijking gemeentefonds' meegenomen. Dit risico is nieuw in vergelijking met de jaarrekening 2019.

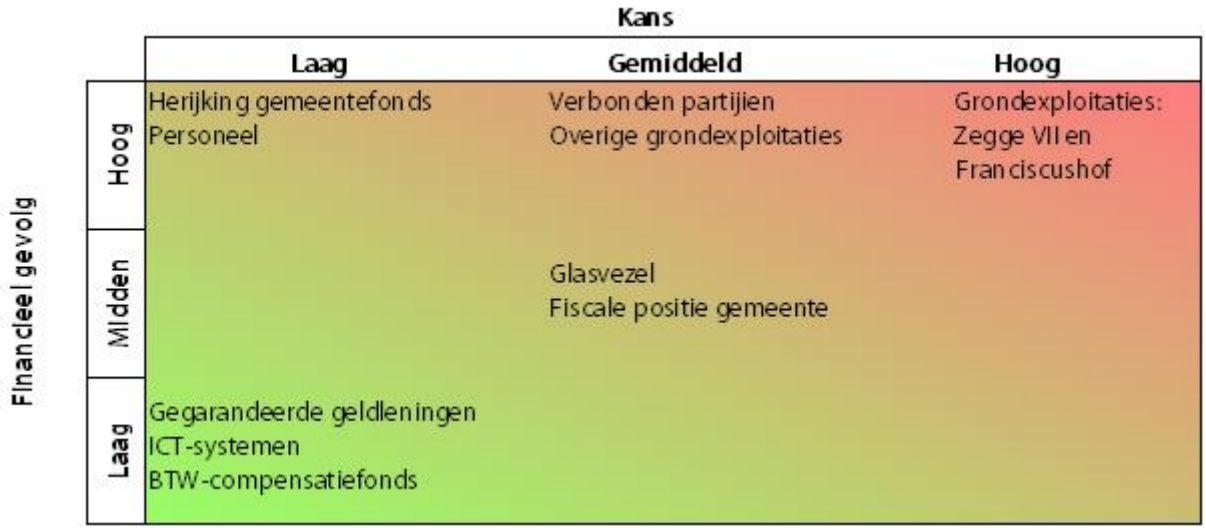
Alles bij elkaar komt de weerstandsratio uit op 2,1. Hoewel de ratio in vergelijking met 2019 (2,3) weliswaar iets is gedaald, betekent dit dat ons weerstandsvermogen nog steeds ruimschoots voldoende is.

Classificatie risico's en gevolgen

Tenslotte worden in de volgende tabel de beschreven risico's geclassificeerd naar kans en financieel gevolg. Er zijn drie categorieën waarschijnlijkheid (kans) benoemd met betrekking tot het zich voordoen van een risicovolle gebeurtenis: laag (25% kans), gemiddeld (50%) en hoog (75%). Daarnaast is het financiële gevolg van de risicovolle gebeurtenis geschat. Ook dit is in drie categorieën onderverdeeld: laag (tot € 100.000), midden (€ 100.000-€ 300.000) en hoog (> € 300.000). Deze grenzen sluiten aan bij hetgeen andere gemeenten ook gebruiken.

In deze tabel zijn de meest risicovolle onderwerpen met een groot financieel gevolg rechtsboven gesitueerd (rood). Van rechtsboven naar linksonder (groen) neemt voor de verschillende onderwerpen zowel de kans als het financieel gevolg van het risico steeds verder af.

Deze weergave is een momentopname. In de loop van de tijd kunnen de onderwerpen verschuiven naar een andere categorie. Deze manier van presenteren maakt monitoring in de tijd eenvoudiger.



Op basis van de inschatting van de kans en het financiële gevolg zal met name aandacht besteed moeten worden aan de (verschillende) grondexploitaties en de verbonden partijen. Wat betreft de grondexploitaties bevinden zich met name de risico's bij complexen met een hoge boekwaarde en een relatief lange looptijd. Dit zijn Franciscushof en de Zegge VII. Het risico voor verbonden partijen is qua financieel gevolg hoog doordat de risico's van alle verbonden partijen bij elkaar opgeteld worden. De kans dat dit zich allemaal gelijktijdig voor zal doen is echter niet groot.

Het risico 'Herijking gemeentefonds' wordt weliswaar nog als laag ingeschat, maar nadrukkelijke monitoring van de ontwikkelingen (met name vorming en plannen nieuwe regering) is hierbij uiteraard van belang.

2.3.2.6 Ratio's en financiën

De BBV schrijft vijf kengetallen voor. Het doel van deze kengetallen is het inzicht verhogen in de financiële wendbaarheid en weerbaarheid. Financiële wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel de begroting en bedrijfsvoering is om snel te kunnen inspelen op de actualiteit. Financiële weerbaarheid is het vermogen om onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's.

Financiële wendbaarheid	Financiële weerbaarheid
Netto schuldquote (BBV)	Solvabiliteit (BBV)
Belastingcapaciteit (BBV)	Grondexploitatie (BBV)
	Structurele exploitatieruimte (BBV)

Deze kengetallen kennen geen normering maar zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Omdat de kengetallen geen harde normering kennen, heeft de gemeente Raalte op basis van landelijke gegevens een eigen maatstaf ontwikkeld en gebruiken we deze als een signaleringskader.
Hieronder volgen de vijf kengetallen met een korte uitleg, de hoogte van de kengetallen in meerjarenperspectief en welke conclusie je daaraan kunt verbinden. Daarna volgt een resumé met een visuele weergave en een eindconclusie.

1. Netto schuldquote:
Dit kengetal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal draagt bij aan de financiële wendbaarheid van de gemeente. Bij een stijging van de inkomsten is het mogelijk om schulden af te lossen. Dit verhoogt de wendbaarheid van de gemeente. Hoe meer eigen middelen er beschikbaar zijn, hoe lager het percentage van de netto schuldquote is.
Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Netto schuldquote	80%	106%	69%
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)	72%	99%	62%

Er is sprake van een forse daling van de netto schuldquote. Dit draagt in positieve zin bij aan de financiële wendbaarheid. Toch is enige nuancering op zijn plaats als gekeken wordt naar de belangrijkste oorzaken. In de eerste plaats waren er enkele investeringen gepland, die in 2020 nog niet gerealiseerd zijn (dus minder kredieten benut). Ten tweede is er veel grond verkocht. En als laatste speelt mee dat het Rijk alle gemeenten een groot 'corona-voorschot' heeft verstrekt dat nog niet (volledig) besteed is.

2. Solvabiliteitsratio:
Het kengetal solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. Er wordt gekeken in welke mate de gemeente in staat is haar financiële verplichtingen na te komen. Met deze ratio kan de financiële weerbaarheid gemeten worden.
Hoe hoger de solvabiliteitsratio, des te gunstiger voor de weerbaarheid. Hoe meer eigen vermogen een gemeente heeft, hoe beter de gemeente in staat is om financiële klappen en bestaande risico's op te vangen. Een ratio boven de 50% wordt als zeer positief beoordeeld en een ratio van lager dan 20% wordt als negatief beoordeeld.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Solvabiliteit	39%	27%	42%

De solvabiliteitsratio beweegt zich nadrukkelijk in goede richting. Het eigen vermogen is behoorlijk toegenomen, waardoor we op leningen hebben kunnen aflossen. Hierbij heeft meegeholpen dat er in 2020 veel grond is verkocht.

3. Grondexploitatie:
Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten.
Gemeenten sluiten vaak leningen af voor het kopen van grond om een nieuw woningbouwproject te starten.

Dit zorgt voor een schuld bij de gemeente. Het is de bedoeling dat bij uitvoering van het bouwproject de kosten weer terugverdiend worden. Bij het berekenen van het kengetal grondexploitatie wordt er een schatting gemaakt van de baten van de bouwprojecten. Hoe lager de ratio, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid. Een ratio lager dan 20% wordt als positief beoordeeld en een ratio hoger dan 35% wordt als negatief beoordeeld.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Grondexploitatie	21%	20%	16%

We zien een daling in de ratio grondexploitatie, waardoor de gemeente minder kwetsbaar wordt. Dit is ontstaan doordat er in 2020 veel grond verkocht is. Ondanks dat er ook grond is aangekocht zijn de bouwgronden in exploitatie gedaald. Dit heeft naast de ratio grondexploitatie ook een positief effect op de solvabiliteitsratio.

4. Structurele exploitatieruimte:
Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Het is van belang om als gemeente te weten welke structurele ruimte er aanwezig is om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte valt hiermee onder de financiële weerbaarheid.
Een positieve uitkomst van dit kengetal houdt in dat de gemeente structurele lasten kan afdekken door structurele baten. Bij een ratio van 0 is de (meerjaren)begroting structureel sluitend.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Structurele exploitatieruimte	1,28%	0,42%	0,19%

Hoewel de structurele exploitatieruimte in vergelijking met 2019 (1,28%) en de begroting 2020 (0,42%) iets is gedaald, is deze nog steeds positief. Dit betekent dat de structurele lasten volledig gedekt worden door de structurele baten.

5. Belastingcapaciteit:
Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Het kengetal belastingcapaciteit heeft invloed op de financiële wendbaarheid.

Het gaat hierbij niet om de onbenutte belastingcapaciteit, zoals aangegeven onder het hoofdstuk 'Inventarisatie weerstandscapaciteit' binnen deze paragraaf; dat is de theoretische financiële ruimte. Deze berekening van belastingcapaciteit geeft meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie, dan dat de theoretische onbenutte belastingcapaciteit dat doet.

De belastingcapaciteit wordt hier berekend door de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden van de gemeente Raalte af te zetten tegen het gemiddelde van alle gemeenten in Nederland.

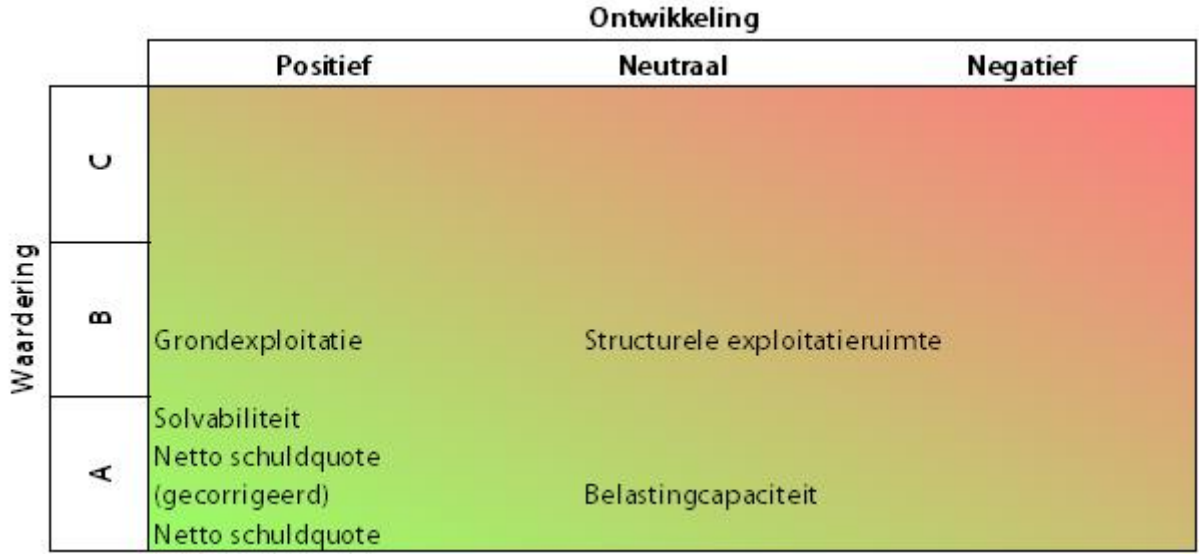
De ozb zijn voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. Naast de ozb wordt ook gekeken naar de rioolheffing en afvalstoffenheffing, omdat deze heffingen niet kostendekkend hoeven te zijn en dus ruimte kunnen geven voor nieuw beleid. In Raalte zijn beide heffingen al 100% kostendekkend.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Belastingcapaciteit	99%	99%	97%

Op basis van de uitgangspunten van het COELO bedragen voor Raalte in 2020 de gemiddelde woonlasten (gemiddeld betaalde ozb, rioolheffing, afvalstoffenheffing) voor een meerpersoonshuishouden € 754. Het gemiddelde van alle gemeenten bedraagt volgens COELO in 2020 € 776. De woonlasten liggen daarmee in Raalte € 22 onder het landelijk gemiddelde (in 2019 was dit verschil € 3,-). Uitgedrukt in een % is de belastingcapaciteit voor 2020 97%. Concreet betekent dit dat in 2020 in de gemeente Raalte de gemiddelde woonlasten voor de inwoners minder gestegen zijn dan de gemiddelde woonlasten in heel Nederland.

Classificatie kengetallen

In onderstaande tabel zijn de vijf kengetallen geclassificeerd. Links (verticaal) wordt de waardering van het kengetal weergegeven, waarbij A gunstig betekent, B is neutraal en C is ongunstig. Boven (horizontaal) geeft het verloop van het kengetal weer. Zo is te zien of het kengetal zich al dan niet goed ontwikkelt in meerjarenperspectief.



Conclusie

Alle financiële kengetallen hebben zich in 2020 in positieve zin ontwikkeld. De positieve ontwikkeling van de netto-schuldquote heeft een gunstig effect op onze financiële weerbaarheid.

Hierbij speelt mee dat er in 2020 veel grond verkocht is. Er kwam ruimte vrij om leningen af te lossen, wat weer een gunstig effect op de solvabiliteit heeft gehad. In de belastingcapaciteit is weer wat meer ruimte ontstaan, wat op langere termijn de 'financiële remweg' heeft vergroot.

Dat, zoals hierboven reeds aangegeven, enige nuancering wel op zijn plaats is (veel grondverkopen, geplande investering niet volledig gerealiseerd en de coronavoorschotten) doet niets af aan het feit dat de financiële ontwikkeling in 2020 een positieve was.

2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Paragraafcoördinator: Domeinmanager R. van Harten

2.3.3.1 Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in het onderhoud van onze gemeentelijke kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn investeringen die een gemeente doet en die daarna regelmatig onderhoud vergen. De gemeente Raalte heeft ca. 530 ha aan openbare voorzieningen in eigendom en beheer (wegen, groen, bermen, riolering enz.). Daarnaast kennen wij 26 gemeentelijke gebouwen. Het betreft de gebouwen die de gemeente zelf onderhoudt. Dit tezamen is in programma 2 ondergebracht. Onderwijsgebouwen vallen hier niet onder, aangezien de onderwijsbesturen deze zelf onderhouden. Het onderhouden van kapitaalgoederen is van belang om deze goederen in stand te houden voor aspecten als bereikbaarheid, toegankelijkheid, leefbaarheid en veiligheid. Uw raad heeft vastgesteld wat het onderhouds- en kwaliteitsniveau moet zijn; dit leest u verderop in de paragraaf. Per onderdeel wordt inzicht gegeven in het beleidskader, de uitvoering en relevante ontwikkelingen. Wij ontwikkelen een vervangingsstrategie in samenhang met de nieuwe beleidsopgaven (onder andere klimaatadaptatie en energietransitie) om te komen tot het duurzaam in stand houden en toekomstbestendig maken van de openbare ruimte.

2.3.3.2 Integraal

De openbare ruimte vervult een reeks belangrijke functies. Er is een nauwe samenhang tussen het gebruik, de technische inrichting en de ruimtelijke kwaliteit. In toenemende mate wordt invulling gegeven aan nieuwe opgaven zoals klimaatadaptatie, levensloopbestendigheid, duurzaamheid en biodiversiteit. Wij onderzoeken in hoeverre de openbare ruimte een plek (kan of moet) krijgen bij het ontwikkelen van plannen voor de warmtetransitie (bijvoorbeeld nieuwe ondergrondse infrastructuur). Vervangingen in de openbare ruimte met een meerjarig nut worden op basis van de begrotingsvoorschriften geactiveerd. Deze vorm van financiering vraagt om een aanpassing van de beheerplannen. Samenwerken met bewoners aan een toekomstbestendige leefomgeving vraagt om een integrale blik op het vraagstuk/gebied. Dit leidt veelal tot breed gedragen plannen en vraagt om een andere aanpak op het gebied van communicatie en participatie.

2.3.3.3 Beleidskader

Op basis van de kwaliteitseisen die in IVOR zijn gesteld worden beheerplannen opgesteld en geactualiseerd. Hiermee wordt sturing gegeven aan het dagelijks- en groot onderhoud.

Voor de vervangingsopgave ligt het accent op het borgen van de veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Daarnaast investeren wij in integrale projecten in de openbare ruimte, zodat we deze toekomstbestendig kunnen maken en ook duurzaam in stand kunnen houden.

Mede op basis van het Roalter akkoord werken wij aan het ontwikkelen van een vervangingsstrategie voor de openbare ruimte. Wij beogen hiermee over criteria te kunnen beschikken die ons helpen bij het prioriteren van investeringen in de openbare ruimte. Naast de technische opgave speelt hier ook de beleidsopgave, waarbij nieuwe functies aan de openbare ruimte worden toegevoegd en meer kan worden ingespeeld op de wensen van inwoners.

Financiële middelen voor deze investeringen worden via meerjareninvesteringsprogramma (MIP) vanaf 2022 jaarlijks meegenomen binnen de afweging van het nieuw beleid in de kadernota/begroting. Ten aanzien van het activa- en afschrijvingsbeleid volgen wij de nota die hiertoe in april 2019 is vastgesteld.

In onderstaande tabel zijn de kwaliteitsniveaus van de IVOR weergegeven. Deze kwaliteitsniveaus zijn gebaseerd op de landelijke CROW-normen.

Kwaliteitsniveaus Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) op basis van CROW-normen

Deelgebied	Zeer laag D/R-	Laag C/R-	Basis B/R	Hoog A/R+	Zeer hoog A+/R++
Dorpen		X			
Buurten en wijken		X			
Centrumgebieden			X		
Bedrijventerreinen		X			
Entrees en toegangswegen			X		
Begraafplaatsen			X		
Buitengebied		X			

*) De kwaliteisniveaus zoals hierboven benoemd zorgen voor de volgende technische kwaliteit en beeldniveau: A+: Nagenoeg ongeschonden. A: Mooi en comfortabel. B: Functioneel. C: Onrustig beeld. D: Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkheid en sociale onveiligheid.

Voor het planmatig uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan de kapitaalgoederen is het van belang dat hier een goed beleids- en beheerplan aan ten grondslag ligt. Dat baseren op actueel beleid en de juiste gegevens, daarom zijn ook de looptijden van de beleids- en beheerplannen inzichtelijk gemaakt. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Afgelopen jaren is de nodige tijd geïnvesteerd in de actualisatie van diverse beheerplannen. Ondertussen is één hiervan (beheerplan bomen) door het college vastgesteld. Desondanks ligt er nog een grote opgave die wij voortvarend oppakken. Daarom wordt komend jaar in samenwerking met een externe partij extra prioriteit gegeven aan de actualisatie van de beheerplannen en de vaststelling in het college.

Looptijden beleids- en beheerplannen

Beleidsplan	Betreft periode*	Beheerplan	Betreft periode*
Integrale visie openbare ruimte (IVOR)	2014	Wegen	2013-2017
Kadernotitie civieltechnische kunstwerken	2013	Civieltechnische kunstwerken	2015
Licht in de openbare ruimte	2015	Openbare verlichting	
Openbaar Groen	2004	Openbaar groen	2004
Groen samen doen!	2018	Speelterreinen	2007
Begraafplaatsen	2009	Begraafplaatsen	2009
Kadernotitie bomen	2017	Beheerplan bomen	2021-2029
		Beheerplan Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	
Kadernotitie gebouwen	2013	Meerjarenonderhoudspro-gramma gebouwen (MJOP)	2020-2029
		Beheerplan Buitensport	2015

*) De looptijd van een aantal plannen is inmiddels verstreken. Hieruit vloeien geen consequenties voort. De 'oude' plannen zijn nog toepasbaar en worden (waar nodig) binnen afzienbare tijd geactualiseerd. Bij een aantal plannen is geen concrete looptijd genoemd, hier is alleen het jaar van vaststelling benoemd.

2.3.3.4 Financiën

In onderstaande tabellen zijn begrote en gerealiseerde onderhoudskosten, kapitaallasten en investeringen weergegeven. In programma 2 is, waar nodig, de verantwoording over de verschillende beleidsterreinen beschreven.

Exploitatiekosten en investeringen kapitaalgoederen

Bedragen in €

Vakgebied	Onderhoudskosten		Kapitaallasten		Investeringen	
	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2020
Wegen	1.743.605	1.577.315	209.129	191.428	1.511.514	887.240
Civieltechnische kunstwerken	137.348	129.970	70.455	57.026	238.480	142.895
Openbare verlichting	98.388	119.024	127.718	124.673	259.546	140.222
Riolering en water	507.808	503.934	1.119.645	1.067.588	1.639.671	1.264.209
Groen	1.286.130	1.274.701	81.552	81.769	n.v.t.	n.v.t.
Speeltoestellen	40.956	49.262	65.446	65.091	n.v.t.	n.v.t.
Begraafplaatsen	145.270	137.146	3.601	3.816	n.v.t.	n.v.t.
Gebouwen	893.090	502.950	3.153.820	3.156.561	600.000	137.715
Totaal	**4.852.595**	**4.294.302**	**4.831.366**	**4.747.950**	**4.249.211**	**2.572.281**

Binnen de onderhoudskosten zijn kosten voor verzekering, belasting, gas, water, elektriciteit, personeelskosten en bijdragen aan derden niet meegenomen. Bij het onderdeel 'Groen' zijn wel de personeelskosten van De Productie (voorheen Stichting Werk Raalte) meegenomen, inclusief bijbehorende kosten voor opleiding, kleding en brandstof voor het materieel. De onderhoudskosten bij gebouwen kunnen per jaar verschillen omdat het ene jaar meer groot onderhoud benodigd is dan het ander jaar. Bij de investeringen zijn niet de investeringen uit bijlage G 'Vervangingsinvesteringen' meegenomen. Bij een onderschrijding van de investeringen kunnen deze ook (deels) nog niet zijn uitgevoerd.

2.3.3.5 Wegen, civieltechnische kunstwerken en openbare verlichting

Uitvoering

Wegen straten en pleinen

Het grondgebied van de gemeente Raalte beslaat ca. 172km2. Het verhardingsareaal dat in beheer bij de gemeente is bedraagt 3.056.130 m2. Het grootste deel van dit areaal bestaat uit elementenverhardingen (1.608.887m2) gevolgd door asfaltverharding (1.245.972m2), betonverharding (42.351 m2) en half- of onverharde wegen en paden (158.920m2). Deze inspectiegegevens worden verwerkt in ons beheersysteem. Op de wegen / wegvakken waarvan het beheersysteem aangeeft dat er onderhoud nodig is vanwege gebreken, wordt een toets uitgevoerd; de zogenaamde 'maatregeltoets'. Zo wordt de omvang van de onderhoudsbehoefte van de eerste vijf planjaren duidelijk gemaakt. Daarbij zijn de eerste twee planjaren (vrij) zeker en wordt de onzekerheidsmarge groter naarmate het planjaar verder weg ligt. De prioritering van uitkomsten van de maatregeltoets wordt enerzijds bepaald door criteria in de kadernota (en daarmee richtlijnen / regels qua veiligheid), anderzijds wordt conform de 'Integrale Visie op de Openbare Ruimte' ook nadrukkelijk rekening gehouden met behoeften en opgaven. Dit resulteert in een groslijst voor onderhoud wegen.

Civieltechnische kunstwerken

In de gemeente Raalte hebben we 54 bruggen, variërend van beton, staal en hout, in beheer. Daarnaast zorgen we dat de ruim 90 stuks grotere duikerbruggen en ruim 400 stuks duikers in goede staat blijven om de waterafvoer te borgen, het verkeer doorgang kan vinden en percelen toegankelijke zijn. In het afgelopen jaar is naast het jaarlijks onderhoud ook de voorbereidingen uitgevoerd om de vervanging van een zestal duikerbruggen in de komende jaren te realiseren.

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting dat de gemeente Raalte in beheer heeft bedraagt ca. 8.300 openbare verlichting en vertegenwoordigd een vervangingsareaal van ca. € 7.5 mln. Gemeente Raalte is als eigenaar van de openbare verlichting verantwoordelijk voor het onderhoud van de installatie. Dit betreft het vervangen van verouderde materialen en oplossen van storingen. Wij zijn op het gebied van openbare verlichting deels een uitvoeringsorganisatie en deels een regiegemeente. Aanleg en renovatie wordt projectmatig aanbesteed. Het veiligstellen en vervangen van (aanrijd-)schade is op basis van een raamovereenkomst uitbesteed. We lossen zelf de lampstoringen op.

Relevante ontwikkelingen

Wegen, straten en pleinen

Het onderhoud aan de asfalt- en klinkerwegen wordt uitgevoerd aan de hand van de twee raamovereenkomsten, onderhoud asfaltwegen en onderhoud elementenverhardingen.

De grotere betrokkenheid van bewoners over de invulling van hun omgeving vraagt om meer overleg en afstemming wanneer onderhoud aan wegen moet plaatsvinden. Dit is een directe aanleiding geweest om de nieuwe raamovereenkomst voor het onderhoud aan asfaltwegen anders in te steken dan voorheen. Deze andere aanpak heeft ertoe geleid dat er meer tijd en afstemming nodig was met de nieuwe onderhoudsaannemer waardoor de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden pas in de tweede helft van 2020 heeft plaatsgevonden. Om kapitaalvernietiging te voorkomen was in voorgaande jaren de aandacht van het onderhoud vooral op het in standhouden van asfaltwegen gericht. Daarbij is het onderhoud van elementenverhardingen achterop geraakt. Dit jaar is de aandacht voor elementenverhardingen hersteld en zijn daar de nodige werkzaamheden uitgevoerd.

Bermonderhoud

Om de wegen op de vastgestelde onderhoudskwaliteit te houden is goed beheer van de bermen onontbeerlijk. De bermen langs de gemeentelijke wegen in het buitengebied hebben meerder functies. De belangrijkste functie is de verkeerskundige, waarbij de berm dienst doet als veilige uitwijkmogelijkheid. Daarnaast heeft de berm een belangrijke belevingswaarde waarbij de bewustwording groeit om bermen zodanig in te richten dat deze een wezenlijke bijdrage geven aan het verhogen van de biodiversiteit in ons grondgebied. In het afgelopen jaar zijn diverse momenten geweest waarbij initiatieven gecombineerd zijn met het onderhoud aan de bermen. Daarnaast vraagt het aanbrengen van biodiversiteitsstroken in bermen om een ander beheersaanpak.

Openbare verlichting

Ook in het afgelopen jaar hebben we weer een stap gezet om de openbare verlichtingsinstallatie verder te verduurzamen. De beheertaken en het vervangen van armaturen naar led-armaturen zijn gecombineerd en door onze eigen dienst uitgevoerd. In het afgelopen jaren is het percentage led-armaturen verhoogd van 23% in 2016 naar 43% eind 2020.

Half- en onverharde wegen

Gemeente Raalte heeft een relatief groot areaal aan half- en onverharde wegen. Deze wegen zijn een wezenlijk onderdeel van het landschappelijk karakter van het buitengebied van de gemeente. Dit landschappelijk karakter is ook zo vastgelegd in de bestemmingsplannen. Een groot nadeel van dit soort wegen tijdens lange periodes van droogte is de stofoverlast veroorzaakt door het verkeer. In het afgelopen jaar zijn op een aantal locaties half- en onverharde wegen voorzien van een ander soort half-verharding die wel het landschappelijke karakter van het buitengebied ondersteunen / vergroten maar de stofoverlast beperkt. Afhankelijk van de resultaten en eventuele effecten op verkeersgedragingen kunnen in de toekomst meer wegen worden voorzien van deze soorten half-verhardingen.

Risico's

Wegen, straten en pleinen

De raad heeft in 2014 voor een groot deel van de openbare ruimte een laag onderhoudsniveau vastgesteld. De raad en het college hebben met het Roalter Akkoord de intentie uitgesproken om de openbare ruimte meer levensloop- en toekomstbestendig te maken. Om kapitaalvernietiging te voorkomen is in de afgelopen jaren voorrang gegeven aan het onderhoud van de asfaltwegen ten opzichte van elementenverhardingen. Hierdoor is in de straten en wegen met elementenverhardingen het onderhoudsniveau achteruit gegaan. Dit is terug te vinden in de zeer lokale maar grote gebreken. Onze bewoners lopen door deze toename van lokale gebreken eerder de kans om bijvoorbeeld te struikelen of schade op te lopen. Dit is terug te zien in de toename van het aantal claims waarbij de gemeente aansprakelijk wordt gesteld.

Bermonderhoud

De verkeersintensiteit op de wegen in het buitengebied is de laatste decennia toegenomen. Hierdoor worden onze wegen meer en zwaarder belast dan ten tijde van de aanleg. Deze toename van het verkeer heeft tot gevolg dat onze bermen ook vaker worden bereden, met schade aan de bermen tot gevolg. Hier is het een zoektocht naar de juiste verhouding tussen de breedte van de verharding, de eventuele bermverharding, de hoeveelheid verkeer en de beleving van de wegen. Een brede weg nodigt uit tot een hoge snelheid van het verkeer. Een smallere verharding leidt tot een lagere snelheid van het verkeer en meer bewegingen in de berm om elkaar te passeren. Door de toename van het verkeer dat door de berm rijdt ontstaan er ook meer schades aan de berm met een verhoging van het aantal aansprakelijkheidsstellingen richting de gemeente, als gevolg van schade rijden door automobilisten.

Openbare verlichting

Een goed werkende installatie van de openbare verlichting draagt in grote mate bij aan de openbare veiligheid en de beleving van de openbare ruimte bij donkerte. Een verouderde installatie verhoogt het risico op storingen in de openbare verlichting.

2.3.3.6 Riolering, water

Uitvoering

Vrij verval riolering

Het dagelijks onderhoud is op niveau uitgevoerd. In Heino is de riolering grootschalig gereinigd en geïnspecteerd. Benodigde reparaties die daaruit voortkwamen zijn uitgevoerd. Daarnaast zijn op basis van meldingen openbare ruimte inspectie-, onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd. Het reinigen en inspecteren is aanbesteed voor 2020 en een meerjarige aanbesteding is voorbereid. Het vegen van kolken en lijngoten is aanbesteed voor de periode 2021-2024.

Mechanische riolering (drukriool en gemalen)

De grote gemalen zijn in onderhoud bij Waterschap Drents Overijsselse Delta, de drukriolering is in onderhoud bij een aannemer en onze eigen technische dienst. Het dagelijks onderhoud is op niveau uitgevoerd. De eerste fase van de renovatie van de telemetrie voor de drukriolering is geëvalueerd. Mede op basis daarvan is onderzocht hoe de op handen zijnde renovatie van de drukriolering de komende jaren het beste kan worden vormgegeven. Dit vormt de basis voor de aanpak in de komende jaren.

Grondwater- en infiltratievoorzieningen

De wadi's worden onderhouden door cluster Groen; dat is op niveau uitgevoerd. Er is onderzoek gedaan naar het functioneren van enkele wadi's. De uitkomsten daarvan worden meegenomen in het opzetten van een meetplan. Een wadi / bergingsvoorziening op bedrijventerrein De Zegge is te nat voor regulier onderhoud en heeft te kampen met wilgenopslag. Daar is grootschalig onderhoud uitgevoerd. Overige infiltratievoorzieningen worden nog niet onderhouden.

Relevante ontwikkelingen

GRP 2021-2030

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) ging zijn laatste jaar in. Het GRP 2021-2030 wordt begin 2021 ter besluitvorming aangeboden.

De uitgangspunten van het nieuwe GRP zijn: waterrobuust, omgevingsbewust, participatief, data gedreven en doelmatig. Bij het oplossen van wateroverlastlocaties willen we maximaal koppelen met andere opgaven en zoveel mogelijk samenwerken met bewoners. Om risicogestuurd te kunnen werken willen we het meten en monitoren optimaliseren en data beter beschikbaar stellen. Grote separate investeringen in de vrij verval riolering verwachten we niet, maar de drukriolering moet de komende jaren worden gerenoveerd (pompen en besturing). Deze renovatie zal gevolgen hebben voor de aard van het onderhoud en de organisatie daarvan.

Het GRP is een drijvende kracht achter klimaatadaptatie en het meerjarig investeringsprogramma dat in ontwikkeling is. De afstemming met andere werkvelden zal intensiveren op beleidsmatig, programmatisch en uitvoerend vlak.

Naast bovenstaande is de toekomst van samenwerkingsverband Rivus een belangrijk vraagstuk. Het onderliggende Bestuursakkoord Water is afgesloten, maar er is een brede wens om het samenwerkingsverband voort te zetten en zo mogelijk ook te intensiveren. Daarbij gaat het zowel om de waterketen, als om klimaatadaptatie. Op het gebied van klimaatadaptatie speelt ook de Regiodeal Zwolle. Hoe de regiodeal wordt uitgewerkt kan invloed hebben op de toekomst van Rivus en vice versa.

Waterschap DOD heeft een watervisie vastgesteld. Deze zal de komende jaren worden uitgewerkt. Gemeente Raalte is een stakeholder in dit proces. Een belangrijk onderwerp voor Raalte is de toekomst van het afvalwatersysteem in het buitengebied.

Risico's

Vrij verval riolering

Door risicogestuurd beheer van de vrij verval riolering zal het risico op instorten en verstoppingen toenemen. Om dat op te vangen gaan we het inspectieprogramma aanpassen. De riolering is in goede staat, op korte termijn verwachten we geen noemenswaardige problemen.

Mechanische riolering (drukriool en gemalen)

De pompen in de drukriolering zijn aan het einde van hun levensduur en de drukriolering is suboptimaal aangelegd. Dit levert risico's op uitval, die nu worden opgevangen door de onderhoudsaannemer en onze onderhoudsdienst. Voor de belangrijkste punten (opvoergemalen naar persleidingen van het waterschap) begint het risico onacceptabel te worden. Deze zullen in 2021 worden gerenoveerd. De rest volgt in de jaren daarna.

Organisatie
Er zijn op meerdere fronten veel ontwikkelingen gaande, die impact hebben op de organisatie. Er zijn veranderingen gaande in hoe we investeringen en onderhoud organiseren, hoe we (samen)werken en wat we in ons werk doen. De veranderingen gaan snel en de onzekerheden zijn groot. Dit levert risico's op voor het werkplezier van medewerkers. Om medewerkers op de hoogte te houden en te betrekken zijn meerdere trajecten in gang gezet (ontwikkeling processen Openbare Ruimte, diverse structurele overleggen). Maar dergelijke veranderingen zorgen voor afbreukrisico bij individuele medewerkers.

2.3.3.7 Groen, speeltoestellen en begraafplaatsen

Uitvoering
Openbaar groen
De gemeente Raalte onderhoudt en beheert 166 ha openbaar groen en ruim 12.000 bomen binnen de kom (totaal aantal bomen ruim 47.000). Het onderhoud en beheer van openbaar groen is vastgelegd in het beheerplan openbaar groen (2004). Het onderhoud en beheer van bomen is vastgelegd in het beheerplan bomen dat begin 2021 is vastgesteld. In het groenbeleid 'Groen, samen doen!' vragen we de inwoners om mee te denken over de inrichting en (mee te doen met) het beheer van het openbaar groen (bosplantsoen, heesters en gras). Dit leidt tot gezamenlijk draagvlak om kansen die zich voordoen te benutten en om voor knelpunten een oplossing te vinden waar de meerderheid zich in kan vinden. De activiteiten die de groene organisaties en de gemeente Raalte ondernemen, worden jaarlijks opgenomen in de 'Groene agenda'. IVOR is voor de winkelgebieden en invalswegen beeldkwaliteit B en voor de overige gebieden beeldkwaliteit C vastgesteld. De beeldkwaliteit is in 2020 vier keer gemonitord op basis van CROW-beeldmeetlatten. Het beoogde resultaat is gehaald.

Speelvoorzieningen
In het beheerplan speelplaatsen is het onderhoud en beheer van 155 speelplaatsen geregeld. Vervanging van speeltoestellen en herinrichting/renovatie van speelplaatsen is samen met bewoners opgepakt. Helaas was dit door de pandemie dit jaar veel lastiger te organiseren. Daardoor zijn een klein aantal renovaties doorgeschoven naar 2021. De speeltoestellen zijn afgelopen jaar weer geïnspecteerd op het gebied van veiligheid.

Begraafplaatsen
De gemeente Raalte beheert en onderhoudt vier begraafplaatsen. Het onderhoud is vastgelegd in het beheerplan begraafplaatsen (2009). Het onderhoud is conform de afgesproken beeldkwaliteit uitgevoerd.

Relevante ontwikkelingen
Openbaar groen en speelvoorzieningen
Door ontwikkelingen zoals klimaatverandering, vergrijzende samenleving maar ook participatie liggen er uitdagende opgaven voor de openbare ruimte. Dit vraagt om een andere inrichting en beheer van de (groene) openbare ruimte. Hierbij is het belangrijk aandacht te schenken welke rol het groen kan vervullen bij klimaatadaptatie, maar ook aandacht voor biodiversiteit en levensloopbestendige openbare ruimte. Het is belangrijk om in de beheerplannen (openbaar groen en speelvoorzieningen) in te spelen op deze ontwikkelingen/thema's. In het bomenbeheerplan is rekening gehouden met bovengenoemde ontwikkelingen.

Het aankomend jaar gaan wij het beheerplan voor openbaar groen actualiseren. Het plan van aanpak en de kaderstelling voor het beheerplan openbaar groen is inmiddels gereed. Naast verschillende beheerscenario's (waarbij een afweging gemaakt moet worden tussen kwaliteit en inrichtings- en onderhoudsbudget) die worden voorgelegd krijgen ook bovengenoemde beleidsthema's een belangrijke plaats binnen dit beheerplan. Ook krijgt de (toekomstige) bedrijfsvoering ook plaats binnen dit beheerplan.

Risico's

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Wanneer beheerplannen niet voldoende actueel zijn, is niet inzichtelijk of het beschikbare budget voldoende is om de afgesproken kwaliteit te behalen en te voldoen aan onze zorgplicht. Daarnaast vraagt de klimaatverandering en de vergrijzende bevolking om noodzakelijke investeringen om de openbare ruimte (her)in te richten. Ook de veranderende samenleving vraagt om een andere aanpak op gebied van communicatie/participatie.

De coronamaatregelen kunnen onder meer gevolgen hebben voor participatie van bewoners bij het planproces rondom herinrichting van speelplaatsen. Dit kan vertraging geven in de planning en uitvoering van renovatiewerkzaamheden van groen en speelplaatsen.

2.3.3.8 Gebouwen

Uitvoering

Het MJOP (meerjarenonderhoudsplan) dat in 2019 is opgemaakt was de leidraad voor het onderhoud in 2020. Omdat een aantal geplande maatregelen worden gecombineerd met het project 'Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen', zijn deze nog niet uitgevoerd. De maatregelen die bij dit project zijn voorgesteld zijn namelijk pas in december middels een aanbesteding op de markt gezet.

Relevante ontwikkelingen

Voor het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen is een eerste stap met kosteneffectieve maatregelen genomen. Daarmee wordt in deze 1e fase ca. 60% aan energie bespaard en wordt 69% aan CO_2-reductie gerealiseerd. De doelstelling om geheel energieneutraal te worden voor de gemeentelijke gebouwen in 2024/2025 is erg afhankelijk van technologische ontwikkelingen enerzijds en de beschikbaarheid van gemeentelijke middelen anderzijds. Deze 2e fase om uiteindelijk energieneutraal te worden wordt ingezet als er zicht is op voldoende middelen om dat te bereiken.

Risico's

Het uitvoeren van de verduurzamingsmaatregelen is weliswaar structureel afgedekt, maar in een overspannen markt voor dit soort maatregelen kunnen de berekende budgetten onvoldoende blijken. De uitkomst van de aanbesteding moet dit uitwijzen.

De budgetten voor het reguliere onderhoud zijn weliswaar niet geheel toereikend, maar gezien de goede stand van de onderhoudsreserves komt het onderhoud de komende 8 jaren niet onder druk te staan. Tegelijkertijd wordt gezocht naar het in balans brengen van de benodigde en beschikbare middelen.

2.3.4 Financiering

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.4.1 Inleiding

De paragraaf financiering is een verplicht onderdeel van de rekening. Deze verplichting hangt samen met de invoering van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden). Deze wet beoogt een solide financiering bij openbare lichamen. Doel hierbij is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente en het handhaven van een uitstekende kredietwaardigheid.

De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte termijn financiering en regels voor lange termijn financiering. Het onderscheid is gelegd bij een termijn van 1 jaar waarbij een maximum norm wordt voorgeschreven voor de vlottende (korte) schuld: de zogenaamde kasgeldlimiet. Daarnaast wordt met het stellen van een norm voor renterisico's bewerkstelligd dat tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille wordt gekomen dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt.

Treasurystatuut

De financieringsparagraaf vormt, in samenhang met het in artikel 212 van de Gemeentewet voorgeschreven treasurystatuut en de overeenkomstig vastgestelde verordeningen, een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen, verantwoorden van en toezicht houden op de financieringsfunctie. Het treasurystatuut is eind 2012 geactualiseerd en vastgesteld.

Hierin staan de doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie rond het beheer van liquiditeiten van de gemeente op lange en korte termijn.

Daarnaast zijn kredietwaardigheidsnormen voor tegenpartijen bij uitzettingen voor een periode van 1 jaar en langer opgenomen. De bepalingen in het treasurystatuut waarborgen een risicomijdend financieringsprofiel.

Financieringsbeleid

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. De gemeente moet soms geld lenen om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. Ook moeten investeringen gefinancierd worden. In korte tijd worden uitgaven gedaan, die over een veel langere periode worden afgeschreven.

Uitgangspunt voor het financieringsbeleid is om de rentekosten van de financiering zo laag mogelijk te houden, de renteopbrengsten zo hoog mogelijk te doen zijn en daarbij zo weinig mogelijk risico's te lopen.

De gemeente baseert zich daarbij op de uitgangspunten van het treasurystatuut en de algemene verwachtingen van de financiële sector.

Totaalfinanciering

In de gemeente Raalte wordt het principe van totaalfinanciering toegepast. Dit houdt in dat niet voor iedere investering een afzonderlijke lening wordt afgesloten.

Investeringen worden gefinancierd vanuit het totale eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (aangetrokken leningen). Er is dus geen directe relatie tussen een bepaalde investering (actief) en de rentelasten voor een afgesloten lening c.q. vergoeding voor het eigen vermogen.

De rentelasten op de boekwaarden van de investeringen worden daarom toegerekend op basis van een vooraf gecalculeerd rentepercentage. Dit noemen we het renteomslagpercentage. Dit percentage mag maximaal 0,5% naar boven worden afgerond.

Aan taakvelden toegerekende rente

Bedragen in €

Rub.	Omschrijving		Bedrag
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		2.011.171
b.	De externe rentebaten		-90.217
	Totaal door te rekenen externe rente		**1.920.954**
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend (1,45%)	-312.518	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: Grondbedrijf)	-214.200	
	Totale rente grondbeleid		**-526.718**
	Saldo door te rekenen externe rente		**1.394.236**
d1.	Rente over eigen vermogen		1.400.096
d2.	Rente over voorziening verwachte verliezen grondexploitatie (gewaardeerd op contante waarde)		109.533
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente		**2.903.865**
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-2.764.428
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**		**139.437**

2.3.4.2 Ontwikkelingen

Renteontwikkelingen en leningenportefeuille

De rente op de geld- en kapitaalmarkt is de laatste jaren erg laag. De laatste jaren heeft de gemeente vooral leningen met een lange looptijd aangetrokken. De komende jaren worden vooral leningen met een kortere looptijd aangetrokken. Met de verwachte inkomsten uit de grondverkopen wordt ook rekening gehouden.

Overzicht leningenportefeuille

Bedragen in € 1.000.000

Omschrijving	Bedrag	Bedrag
Stand leningenportefeuille per 31-12-2019		76,4
Rentelast	1,9	
Aangetrokken leningen in 2020		0,0
Aflossingen in 2020		4,1
Stand leningenportefeuille per 31-12-2020		**72,3**

2.3.4.3 Risico's

Renterisicobeheer

Zoals al aangegeven is het financieringsbeleid erop gericht om met zo min mogelijk risico zo maximaal mogelijk gebruik te maken van de huidige lage rente. Om die reden wordt voor de afdekking van het financieringstekort gebruik gemaakt van kortlopende leningen (kasgeldleningen en leverancierskrediet). Voor 2020 was een financieringstekort geraamd van bijna € 15 mln. Ter dekking van het financieringstekort is rekening gehouden met de aantrekking van langlopende leningen van € 15 miljoen. Het werkelijke financieringstekort en het daarmee samenhangende liquiditeitstekort pakt veel lager uit dan geraamd als gevolg van grondverkopen en het hoge voorschot van het rijk voor de verwachte corona gerelateerde uitgaven. Hierdoor zijn in 2020 geen langlopende lening aangetrokken.

Renterisico

Bedragen in € 1.000

Rub.	Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verschil	Analyse
Omvang kasgeldlimiet:					
1.	**Toegestande kasgeldlimiet**				
a.	In procenten van de grondslag	8,50%			
b.	In een bedrag	7.623			
2.	**Omvang vlottende korte schuld**	**10.193**	**3.917**	**6.276**	**0**
a.	Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	4.725	3.917		
b.	Schuld in rekening-courant	5.468	0		
c.	Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar				
d.	Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld				
3.	**Vlottende middelen**	**6.332**	**10.001**	**-3.669**	**0**
a.	Contanten in kas	5	7		
b.	Tegoeden in rekening-courant	6.327	9.994		
c.	Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar				
4.	**Toets kasgeldlimiet**				
a.	Totaal netto-vlottende schuld (2-3)	3.861	-6.084	9.945	
b.	Toegestande kasgeldlimiet	7.623	7.623		
c.	**Ruimte (+) c.q. overschrijving (-)**	**3.762**	**13.707**	**-9.945**	**1)**
Basisgegevens renterisiconorm:					
5	Renteherzieningen op leningen o/g	0			
6	Betaalde aflossingen	4.102	4103		
7	**Renterisico (1+2)**	**4.102**	**4.103**	**0**	**0**
8a	Begrotingtotaal jaar T	89.685	89.685		
8b	Het bij Min. regeling vastgestelde %	20%	20%		
	Regeling				
9	**Renterisiconorm (8a*8b/100)**	**17.937**	**17.937**		
Toets renterisiconorm:					
10	**Ruimte (+) c.q. overschrijving (-) (11-7)**	**13.835**	**13.834**	**0**	**0**

Renteresultaat

Voor 2020 werd een voorcalculatorische renteomslagpercentage vastgesteld van 2,3%. Als gevolg van het gevoerde financieringsbeleid, de huidige extreem lage rentevergoeding en negatieve rentevergoeding op kortlopende leningen, is er minder geld uitgegeven aan financieringslasten. In de zomernota is reeds een voorschot op dit rentevoordeel van € 235.000 genomen. Het werkelijke resultaat valt ca. € 60.000 hoger uit, dit komt in hoofdzaak doordat een aantal geplande investeringen (nog) niet gerealiseerd zijn.

Hierdoor ontstaat er meer bespaarde rente over de reserves. Als gevolg van de BBV-wijzigingen is het niet meer toegestaan dat het werkelijke omslagpercentage meer dan 0,5% afwijkt ten opzichte van het begrote percentage. Deze afwijking blijkt 0,14% te zijn en blijft daarmee ruim binnen de normen.

2.3.4.4 Financieringsbehoefte

Kasgeldlimiet- en behoefte

In het kader van verantwoord treasurybeleid wordt een kasgeldlimiet gehanteerd om te voorkomen dat gemeenten een te groot risico nemen met het aantrekken van te grote sommen kort geld. Immers kort geld houdt een groot risico van renteschommelingen in. De kasgeldlimiet is bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage. De basis voor 2020 is 8,5% van € 89,7 mln. is € 7,6 mln.

Het kwartaalgemiddelde van de werkelijk aangetrokken kasgeldleningen dient in beginsel onder de limiet van enig jaar te blijven. De toezichthouder staat toe maximaal voor een periode van twee kwartalen de kasgeldlimiet te overschrijden. In 2020 is geen sprake geweest van een overschrijding.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer. De renterisiconorm is ingesteld om de herfinanciering van af te lossen leningen zo goed mogelijk in de tijd te spreiden. Daarmee wordt voorkomen dat renteschommelingen op de kapitaalmarkt grote invloed hebben op de totale rentelast van de gemeente. De norm geeft dus het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag blootstellen aan renterisico.

De norm voor gemeenten is vastgesteld op 20%. De gemeente Raalte heeft per 1 januari 2020 een begrotingstotaal van € 89,7 mln. Het maximale bedrag voor herfinanciering is dan € 17,9 mln.

2.3.5 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.5.1 Inleiding

Het jaar 2020 is in meerdere opzichten een vreemd jaar geweest. Als gevolg van de uitbraak van de coronapandemie, werd een groot gedeelte van onze organisatie vanaf half maart plots gedwongen thuis te werken. Dat we een wendbare organisatie zijn, is andermaal gebleken. Thuiswerken vraagt zekere digitale vaardigheden en omdat de I-organisatie goed op orde is, is de overgang naar massaal thuiswerken goed gelukt.

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en vormt een terugblik op de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

2.3.5.2 Organisatieontwikkeling

Ondanks alle ontwikkelingen als gevolg van corona zijn we aan het werk gebleven met de ontwikkeling van de organisatie, is de verbinding met de samenleving (op digitale wijze) in stand gehouden en hebben we gemerkt dat de stappen die de afgelopen jaren gezet zijn richting het gewaardeerd partnerschap hebben bijgedragen aan een wendbare organisatie. Op het moment dat de coronacrisis uitbrak en we massaal vanuit huis aan het werk gingen, zijn we door telefonisch contact op diverse thema's continu in verbinding gebleven met inwoners en ondernemers. We hebben geïnvesteerd in mogelijkheden voor digitale participatie, zo is het evenementenbeleid mede vormgegeven met digitale werkateliers.

Om op alle vakgebieden en opgaven, maximaal aangesloten te blijven bij alle ontwikkelingen om ons heen vinden we het belangrijk dat alle clusters zo zelfstandig mogelijk kunnen werken. Daarom werken we toe naar resultaatgerichte, zelf organiserende en lerende clusters. Niet als doel op zich, maar omdat we erin geloven dat we op die manier optimaal van waarde zijn voor de Raalter gemeenschap. Medewerkers in clusters zijn aangesloten bij de inwoners, nu meer dan ooit. Door digitale mogelijkheden zijn we betrokken bij onze dorpen om deze tot een prachtplek te maken om te wonen, werken, leven en te recreëren.

Met het opstellen van uitvoeringsagenda's per domein, geven we uitvoering aan de organisatieontwikkeling. Het uit het medewerkersonderzoek naar voren gekomen thema werkdruk blijft een prioriteit. We blijven onze medewerkers faciliteren om hiermee om te gaan. Als laatste heeft een winterschool plaatsgevonden, is een (digitale) zomerschool opgezet en uitgevoerd en is de winterschool 2021 georganiseerd.

2.3.5.3 Procesgericht werken

Afgelopen jaar is er een plan van aanpak voor procesmatig werken en het verder optimaliseren van de processen vastgesteld. Door de gevolgen van het coronavirus is hier in 2020 weinig tot geen uitvoering aan gegeven. Verdere stappen worden naar verwachting in 2021 gezet.

2.3.5.4 Medewerkers

Als organisatie willen we een goede werkgever zijn met een aantrekkelijke positie op de arbeidsmarkt. Daarom hebben we ook afgelopen jaar gebruik gemaakt van inzet van stagiaires en trainees. Om het thuiswerken zo goed mogelijk te faciliteren, is voor elke medewerker een laptop beschikbaar gesteld en heeft iedereen gebruik kunnen maken van door de organisatie beschikbaar gestelde bureaustoelen en beeldschermen.

Vanuit de samenwerking binnen Talentenregio is ingezet op het aantrekken van jongeren binnen de regio. Ten gevolge van het medewerkersonderzoek 2019 is extra ingezet op het thema werkdruk. Verkenning heeft plaatsgevonden op het thema en eerste zichtbare acties zijn uitzet binnen de organisatie. Dit heeft een duidelijke relatie met de coronacrisis. De coronacrisis heeft voor de medewerkers veel gevolgen gehad, zoals het langdurig thuiswerken. In deze situatie is continu aandacht geweest voor het welzijn van onze medewerkers. We ondersteunen hen in het helpen zoeken naar een juiste balans tussen werk en privé. Zodat zij hun werkzaamheden duurzaam kunnen blijven uitvoeren en betrokken blijven bij de organisatie. Tot slot is op 1 januari 2020 de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren in werking getreden.

2.3.5.5 Loonsomkader en egalisatiereserve SPP

Omvang loonsomkader 2020

Als raad stuurt u op de loonsom. Het resultaat op de loonsom 2020 is bij de jaarrekening becijferd op afgerond € 481.200 voordelig. Dit is circa 2,6% van de loonsom. Van dit bedrag wordt voorgesteld een bedrag van € 71.000 opnieuw in 2021 beschikbaar te stellen in verband met nog niet aangewend nieuw beleid 2020 (dienstverlening beheer en onderhoud/ werken op afspraak publiekszaken). Hiermee komt het netto saldo op de loonsom 2020 uit op een positief resultaat van afgerond € 410.200. Belangrijkste oorzaak van deze onderschrijding is het later (kunnen) invullen van vacatures dan oorspronkelijk gepland.

Reserve Strategische Personeelsplanning (SPP)

De reserve SPP is in 2020 met name ingezet voor:

- Uitvoering geven aan het organisatieplan 2018-2022;
- De inzet van trainees;
- Het uitvoeren van de generatiepact regeling;
- Mobiliteitsbevorderende maatregelen.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft de raad een plafond van € 800.000 ingesteld voor de reserve SPP. Het saldo van stortingen en onttrekkingen in de reserve SPP, gecombineerd met het plafond van de reserve, leidt ook in 2020 tot een versnelde aflossing van afgerond € 117.000 naar de algemene middelen. Hiermee komt de reserve SPP per 31 december 2020 op het ingestelde plafond van € 800.000.

Dit saldo is nodig om aan de bestaande verplichtingen te kunnen voldoen (onder andere in het kader van het generatiepact en WW-verplichtingen) en om de doorontwikkeling van de organisatie te kunnen blijven borgen.

In bijlage M wordt nader inzicht gegeven in de ontwikkeling van de loonkosten en de egalisatiereserve SPP.

2.3.5.6 Huisvesting & Toekomstgericht werken

In 2020 zijn verschillende indelingsvarianten met bijbehorende businesscases voor het gemeentehuis in Raalte opgesteld. Maar door de gevolgen van de coronacrisis en het ontbreken van de uitkomsten van het DOWR brede project Toekomstgericht Werken, was het nog te complex om keuzes te maken en richting te geven.

We merken dat de bestaande huisvesting niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd. Dagelijks op kantoor werken is niet meer 'normaal'. Maatschappelijke ontwikkelingen hebben een grote invloed op hoe we werken. Daarom is in DOWR-verband een visie op toekomstgericht (samen)werken opgesteld en door vertaald naar scenario's; welke keuzes zijn qua werkomgeving, investeringen op het gebied van Facilitair, ICT en HR nodig. Op basis van het gekozen scenario wordt het toekomstgericht werken in 2021 verder vormgegeven. De keuze voor een scenario is medebepalend voor de uitkomsten van het huisvestingsproject.

2.3.5.7 DOWR

De DOWR-samenwerking heeft zich ook in dit bijzondere jaar bewezen als een robuuste werkorganisatie die kan anticiperen op de veranderende uitdagingen. Binnen de verschillende gebouwen is gezorgd voor een coronaproof fysieke werkomgeving en het online werken is maximaal gefaciliteerd.

Ook in 2020 zijn de verschillende werkorganisaties binnen DOWR zowel qua dienstverlening als kosten constant en stabiel. In 2020 is veel tijd en aandacht besteed aan de effecten van de coronacrisis op het dagelijks werk thuis of op kantoor. Ook worden er plannen gemaakt voor de periode na corona en de effecten die dit zal hebben op de verschillende werkomgevingen. Over 2020 is een positief resultaat behaald van € 245.000. Op dit voordeel zijn de corona gerelateerde kosten al in mindering gebracht. Dit voordeel is in hoofdzaak behaald door voordelen op de ICT en Facilitaire zaken. Bij de ICT bestaan de afwijkingen vooral uit een nadeel op personeelskosten door moeilijk vervulbare functies waarop ingehuurd is. Daar tegenover staan grote voordelen op de softwareapplicaties, telefonie en het netwerk. Het grote voordeel bij facilitaire zaken bestaat voor het grootste deel uit lagere printkosten en minder/geen gebruik van de warme dranken automaten. Ook de schoonmaak- en energiekosten vallen lager uit. Aan de raad wordt voorgesteld het positieve saldo te storten in de egalisatiereserve DOWR waarbij het plafond van deze reserve wordt verhoogd van € 200.000 naar € 500.000. Dit in verband met de claims die voor 2021 en volgende jaren op deze reserve rusten (onder andere meerdere autonome ontwikkelingen op ICT-gebied en toekomstgericht werken).

Kosten DOWR

Bedragen in €

Omschrijving	Begr. 2018	Rek. 2018	Begr. 2019	Rek. 2019	Begr. 2020	Rek. 2020
FA	305.053	302.370	308.780	306.590	310.983	309.590
FZ (pers. L)	400.229	374.046	409.119	383.322	431.223	419.151
FZ gebouw	455.359	383.729	463.555	351.142	475.608	379.809
Belastingen	471.237	454.394	480.798	442.362	535.935	511.092
Inkoop	50.250	50.250	52.403	52.840	54.337	54.214
PSA aandeel Raalte	163.681	162.802	169.245	176.288	167.322	157.801
ICT I	2.711.747	2.651.467	2.828.502	2.773.591	3.083.327	3.006.697
ICT Abonnementen	113.888	100.346	150.592	98.354	154.467	129.320
Totaal	**4.671.444**	**4.479.404**	**4.862.994**	**4.584.489**	**5.213.202**	**4.967.674**

2.3.5.8 DOWR-I en Informatiemanagement

DOWR-I

De DOWR-I werkorganisatie kent drie hoofdtaken: 1) een stabiele ICT-omgeving behouden 2) informatieveiligheid en 3) ondersteuning van de domeinen in het in kaart brengen van de ICT-behoefte en dit integraal kunnen afwegen.

Dit heeft geresulteerd in een ICT-omgeving die ondanks alle dreigingen van buiten, stabiel is gebleven en geen uitval heeft gekend. Daarnaast heeft doorontwikkeling van de digitale omgeving plaatsgevonden door het implementeren van Office365, werken in de cloud en de aanbesteding van het eHRM-systeem. Tenslotte heeft de accountant in zijn boardletter geconstateerd, dat we als DOWR-gemeenten vooroplopen op het gebied van cybersecurity.

Informatiemanagement

De digitale ontwikkelingen in onze samenleving gaan snel. Als organisatie hebben we hierop geanticipeerd door in 2020 het programma digitale transitie op te stellen. Met dit programma geven wij onder meer invulling aan de rol van data binnen en buiten de organisatie, spelen wij in op belangrijke i-ontwikkelingen en gaan we na hoe bijvoorbeeld digitale tools onze participatieprocessen kunnen ondersteunen. De programmamanager digitale transitie legt de verbinding tussen de werkvloer, directie, bestuur en de DOWR-i werkorganisatie.

In de ambtelijke organisatie ervaart de gemiddelde medewerker en manager steeds sterker dat digitalisering deel uitmaakt van het werk. Plannen die hun oorsprong vinden in de maatschappelijke opgaven die we als gemeente hebben en dat vertalen in de behoefte aan digitale mogelijkheden. Maar het uit zich ook in de toepassing van de juiste digitale middelen bij participatie, in het optimaliseren van de onlinedienstverlening en het plaats- en tijdonafhankelijk werken van de medewerkers dat zich heeft bewezen in coronatijd.

Tenslotte hebben we in het afgelopen jaar flinke stappen gezet op het gebied van informatiebeheer, hebben we gebruik gemaakt van landelijk gehanteerde archief-kwaliteit prestatie indicatoren (KPI's) en hebben we de archiefbewaarplaats op orde gebracht.

Mede door deze ontwikkelingen verwachten we op korte termijn een 'groene' score onder archiefbeheer (zie 2.3.5.10 Interbestuurlijk Toezicht).

2.3.5.9 Bescherming persoonsgegevens

In 2020 zijn het register van verwerkingen en de operationele processen 'datalekken' en 'rechten van betrokkenen' vastgesteld door het college. Er zijn in Raalte in 2020 in totaal 14 potentiële datalekken gemeld. Daarvan zijn 6 datalekken gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Er is sprake van een datalek als het gaat om ongeoorloofde of onbedoelde toegang tot persoonsgegevens. Of een lek gemeld wordt aan de AP hangt af van de impact van het datalek op de bescherming van de persoonsgegevens. Een voorbeeld van een datalek die aan de AP is gemeld is dat er per ongeluk een beschikking van een cliënt in dezelfde envelop beland is als de beschikking van een andere cliënt. Omdat de beschreven problematiek in deze brief bijzondere persoonsgegevens bevat, is de melding gedaan bij de AP.

Het periodiek uitvoeren van risicoanalyses (Data Protection Impact Assessments) is dit jaar achterwege gebleven door (her)prioritering van werkzaamheden. We hebben ingezet op het inrichten van de DOWR-structuur op het gebied van privacy. De rollen van de Functionaris Gegevensbescherming (FG) en van de privacy adviseur (Privacy Officer) zijn structureel geborgd in DOWR-verband.

2.3.5.10 Interbestuurlijk toezicht

In het kader van het interbestuurlijk toezicht legt het college verantwoording af aan de provincie over de wettelijke uitvoering van taken op het gebied van informatie- en archiefbeheer. Voldaan moet worden aan wet- en regelgeving en de archiefbescheiden moeten op een juiste wijze digitaal worden gearchiveerd. Jaarlijks maken wij een verantwoordingsverslag, op basis waarvan de provinciale archiefinspecteur de gemeente een beoordeling geeft over de kwaliteit van de informatiehuishouding. Het totaalbeeld is opgebouwd uit zes domeinen waarbij de provincie toezichthouder is (zie tabel).

Totaalbeeld Raalte 2020: Groen					
Financiën	Wabo	Wro	Archief	Huisvesting statushouders	Monumenten
Groen	Oranje	Groen	Oranje	Groen	Groen

Het totaalbeeld 2020 kleurt groen. Op de toezichtdomeinen financiën, Wro, huisvesting statushouders en monumenten is de kleur 'groen' toegekend, hetgeen betekent dat de gemeente op deze domeinen haar wettelijke taken goed op orde heeft. De toezichtdomeinen Wabo en informatie- en archiefbeheer kleuren 'oranje', hetgeen betekent dat er verbeterpunten zijn.

De door de provincie gesignaleerde verbeterpunten op de toezichtdomeinen Wabo en informatie- en archiefbeheer zijn/worden binnen de domeinen opgepakt middels een verbeterplan. Een verbeterpunt binnen het informatie- en archiefbeheer is het beschikbaar hebben van de benodigde personele capaciteit. Hiervoor heeft de raad bij de begroting 2021 inmiddels structurele middelen beschikbaar gesteld.

Voor het Wabo-taakveld ontbreekt actueel beleid op vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). Hiervoor heeft de raad bij de begroting 2020 middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2020/2021. Inmiddels is er een plan van aanpak opgesteld gericht op vaststelling van een VTH-beleidsplan medio 2021.

2.3.5.11 Transformatie Planning- en controlcyclus

De gevolgen van de coronacrisis hebben ertoe geleid dat het opstellen van een plan van aanpak voor de transformatie van de P&C-cyclus geen prioriteit gekregen heeft. De aanpak en doelstellingen zoals beschreven in de programmabegroting 2020-2023 blijven echter staan en zullen met aangepaste planning opgepakt worden. Wel worden er op individuele planning en control documenten, zoals de Kadernota, bijgestelde plannen van aanpak met de agendacommissie vastgesteld. Door deze digitale producten wordt de raad nog beter in positie gebracht.

2.3.5.12 Heroverweging oud beleid om ruimte te maken voor nieuw beleid

In het dekkingsplan bij de begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 is een taakstelling 'heroverweging oud beleid om ruimte vrij te maken voor nieuw beleid opgenomen'. Het ging hierbij om een taakstelling van structureel € 50.000 in 2021 oplopend tot € 150.000 vanaf 2023. Deze taakstelling is bij de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 volledig ingevuld. Hierbij is een surplus van structureel € 50.000 geïnventariseerd dat vanaf 2021 ook als dekkingsmiddel is ingezet.

2.3.5.13 Rechtmatigheidsverklaring college

Op dit moment verstrekken externe accountants een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekeningen van gemeenten. Er is een wetswijziging in voorbereiding waarbij het college van burgemeester en wethouders vanaf het boekjaar 2021 zelf verantwoordelijk is voor de rechtmatigheidsverantwoording. Afhankelijk van parlementaire behandeling is het mogelijk dat de wetswijziging met terugwerkende kracht vanaf boekjaar 2021 in gaat dan wel later definitief wordt.

Wanneer de invoering van de rechtmatigheidsverklaring budgettaire gevolgen heeft, komen wij hierop terug bij de raad in de reguliere planning- en controlcylcus.

2.3.6 Verbonden partijen

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.6.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Elke gemeente heeft in haar dagelijkse praktijk voor de uitvoering van een deel van haar beleid te maken met verbonden partijen. Zo heeft Raalte zich in het verleden om verschillende redenen verbonden aan bijvoorbeeld gemeenschappelijke regelingen en stichtingen, maar ook voor de toekomst zoeken we de samenwerking op.

In deze paragraaf is inzicht gegeven in de verschillende belangen van de gemeente in verbonden partijen. Bij een bestuurlijk belang heeft de gemeente een zetel in het bestuur van een rechtspersoon of stemrecht. Bij een financieel belang is de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijt in geval van faillissement van de verbonden partij en/of kunnen financiële problemen bij de verbonden partij verhaald worden op de gemeente.

Voorbeelden van een financieel belang zijn een jaarlijkse bijdrage, een afgesloten lening, een garantstelling en aandelenbezit. Doordat van verschillende kanten steeds meer oog is voor deze vormen van samenwerking, is de afgelopen jaren de informatievoorziening verbeterd.

Indeling paragraaf

De indeling van deze paragraaf is voorgeschreven in het BBV. De verbonden partijen dienen te worden gesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Stichtingen/verenigingen
3. Coöperaties/vennootschappen
4. Overige

De te benoemen onderdelen per verbonden partij zijn voorgeschreven in het BBV. Per verbonden partij is onder andere in beeld gebracht wat het financieel belang van de gemeente is: de jaarlijkse dividendopbrengst, de gemeentelijke bijdrage of de te behalen bezuinigingstaakstelling en een inschatting van het mogelijke risico. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet: laag (25%), gemiddeld (50%) of hoog (75%). Dit mogelijke risico in verhouding tot de waarschijnlijkheid, leidt tot het risicobedrag per verbonden partij. De totale risicobedragen zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ontwikkelingen BBV

De BBV schrijft sinds 2017 voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma moet worden opgenomen in het betreffende programma.

Dat betekent dat het ‘openbaar belang’ en de ‘bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen’, nu opgenomen is in het betreffende programma, en niet meer in de formats per verbonden partij.

2.3.6.2 Beleidskaders

De huidige beleidskaders waarop deze paragraaf is gebaseerd, zijn afkomstig uit de nota verbonden partijen. In de beleidsnota is onderkend dat het deelnemen aan een verbonden partij een middel is om gemeentelijke doelen te bereiken en taken uit te voeren. Aan verbonden partijen zitten voor- en nadelen. Voordelen zoals benoemd in de beleidsnota zijn kostenbesparing, vermindering van de kwetsbaarheid en verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering. Het aangaan van de samenwerking met een verbonden partij brengt echter ook een aantal belangrijke risico's met zich mee. Er is vaak veel gemeentelijk geld mee gemoeid. Daarnaast is de invloed en controle op de uitvoering van de activiteiten minder direct en moet die worden gedeeld met andere partijen (gemeenten). Dit leidt tot onder andere bestuurlijke en financiële risico's.

Het vastgestelde beleidskader in deze is: verbonden partijen worden slechts ingezet als de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvalt dan bij andere mogelijke instrumenten, zoals zelf doen of uitbesteden.

Om een goede afweging te kunnen maken wanneer tot samenwerking over wordt gegaan en welke vorm daar het beste bij past, is een stappenplan beschikbaar.

Op grond van de nota verbonden partijen heeft de gemeenteraad het college de opdracht gegeven te besluiten tot het wel of niet indienen van zienswijzen rondom verbonden partijen. Het collegebesluit wordt hierbij ter kennisname aan de raad aangeboden. De zienswijze wordt voorzien van een memo voor de gemeenteraad. Deze memo bevat een beleidssamenvatting ten aanzien van het voorliggende document en extra beleidsinformatie ter onderbouwing van de zienswijze. Ook organiseert een aantal verbonden partijen jaarlijks drie regionale bijeenkomsten voor gemeenteraden binnen de omgeving IJsselland. Dit om gemeenteraden meer inzicht in de begrotingsprocessen te geven, achtergrondinformatie te bieden en vragen te beantwoorden. Daarmee wordt de raad meer betrokken bij de inhoud en komt zijn rol beter tot zijn recht.

2.3.6.3 Gemeenschappelijke regelingen
Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

2.3.6.3.1 RSJ

Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland	Zwolle			
Bestuurlijk belang	Het gaat om een Gemeenschappelijke Regeling (GR) en het betreft een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het algemeen bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid. Het bestuur besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen. Het dagelijks bestuur bestaat uit dezelfde personen.			
Financieel belang	De begrote apparaatskosten zijn € 105.254 en deze zijn uitbetaald aan het Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Begr. 2021**
	Eigen vermogen	€0,00	€0,00	€0,00
	Vreemd vermogen	€ 7,25 mln	€ 2,71 mln	n.v.t.
	Fin. resultaat	€0,00	€0,00	€0,00
Ontwikkelingen	In 2020 zou besluitvorming en aanbesteding plaatsvinden van de doorontwikkelde inkoop van specialistische jeugdhulp. Vanwege de coronapandemie is dit een jaar uitgesteld, waarmee nieuwe contracten vanaf 1 januari 2022 worden aangegaan. In het tweede half jaar van 2020 heeft wel verdere uitwerking van de doorontwikkeling inkoop plaatsgevonden. Tevens zijn er businesscases opgestart die een bijdrage leveren aan de transformatie én kostenbesparing. De kwartiermaker Transformatie stimuleert de transformatie op vier thema's: doorontwikkeling inkoopmodel, Transformatie Gedwongen kader, Ambulantisering en Verbinding en Jeugd en Onderwijs. Tot slot is het traject gestart om met alle betrokkenen te komen tot een nieuwe regionale visie op de specialistische jeugdhulp. Deze zal in het voorjaar van 2021 worden vastgesteld.			
Risico's verbonden partij	Het totaal aan apparaatskosten voor de uitvoeringsorganisatie 2020 is gerapporteerd dat de werkelijke apparaatskosten naar verwachting binnen de begroting blijven. De werkelijke afrekening 2020 volgt na vaststelling jaarrekening 2020 van het RSJ.			
Risico's gemeente	We schatten het risico op extra uitgaven van de uitvoeringsorganisatie op 10% van de exploitatie. Gebaseerd op ons gemeentelijk aandeel zou dat voor 2020 € 10.525 zijn. Bij een lage waarschijnlijkheid dat de GR uit elkaar valt, bedraagt het risicobedrag gezien de korte looptijd en gerelateerd aan ons gemeentelijk aandeel van € 2.631 eenmalig (25% van €10.525). De risico's voor de gemeenten op ons uitvoeringsbudget jeugdzorg worden benoemd bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing en paragraaf Sociaal Domein in combinatie met overige decentralisaties in het sociaal domein.			

Beheersingsmaatregelen gemeente	Er is geregeld overleg op ambtelijk-, management- en bestuurlijk niveau. Daarnaast is er sprake van inhoudelijke monitoring. Daarover zijn afspraken gemaakt in de dienstverleningsovereenkomst. De gemeente Raalte werkt lokaal aan de transformatie van de jeugdhulp door het CJG te versterken met extra expertise en activiteiten.

2.3.6.3.2 GGD

GGD IJsselland	Zwolle			
Bestuurlijk belang	De GGD IJsselland werkt aan publieke gezondheid voor elf gemeenten in IJsselland. Alle deelnemende gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft één stem.			
Financieel belang	De begrote exploitatiebijdrage 2020 is € 1.294.994 en er is in 2020 werkelijk € 1.294.532 aan voorschot verstrekt aan de GGD. De werkelijke afrekening 2020 volgt na definitieve vaststelling jaarrekening 2020 van de GGD. Daarnaast is er in 2020 € 12.749 aan compensabele BTW over 2019 terugontvangen.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Begr. 2021**
	Eigen vermogen	€ 2,42 mln.	€ 2,92 mln.	€ 1,42 mln.
	Vreemd vermogen	€ 8,43 mln.	€ 16,88 mln.	€ 8,04 mln.
	Fin. resultaat	€ 1,06 mln. V	€ 0,29 mln. V	€ 0
Ontwikkelingen	Sinds begin februari 2020 hebben we te maken met de coronacrisis. GGD IJsselland voert de bestrijding in de regio uit en dit heeft in het begin gevolgen gehad voor de reguliere werkzaamheden van GGD IJsselland. Vanaf september 2020 zijn de reguliere taken weer opgepakt. Zo is er gewerkt aan het plan voor de tweede fase van de agenda publieke gezondheid en de werkzaamheden binnen de jeugdgezondheidszorg zijn opgepakt. Daarnaast zijn gesprekken over de rookvrije omgeving gevoerd en komt positieve gezondheid meer terug in alle werkzaamheden van GGD IJsselland. De wet verplichte GGZ (WvGGZ) is op 1 januari 2020 ingevoerd.			
Risico's verbonden partij	De GGD voert een actief risicobeleid. Bij de begroting 2021 is bij de inventarisatie van de risico's het weerstandsvermogen ingeschat op voldoende. De gevolgen van corona zijn hierin niet verwerkt. Echter, het Rijk heeft toegezegd om de meerkosten als gevolg van corona volledig te vergoeden aan GGD's. Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland en beheersmaatregelen is het risico voor deelnemende gemeenten klein.			
Risico's gemeente	We schatten het gemeentelijke risico laag in, vanwege het actief gevoerde risicobeleid bij de GGD. Het gemeentelijke risico is 32.363 op basis van € 10% van de gemeentelijke bijdrage over 2020 van € 1.294.532 met een lagere waarschijnlijkheid van 25%.			
Beheersingsmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie.			

Programma 8: Openbare orde en veiligheid

Veiligheidsregio IJsselland

Veiligheidsregio IJsselland	Zwolle			
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit de burgemeesters van elf deelnemende gemeenten. Elk lid van het AB heeft één stem.			
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage voor de gemeente Raalte was in 2020 begroot op € 2.378.019. Het positieve resultaat van € 50.457 uit 2019, is terugbetaald in 2020. Dit is verwerkt in de zomernota 2020, hierdoor is de begroting verlaagd naar € 2.327.562. Hetzelfde bedrag is in dit jaar betaald aan de Veiligheidsregio.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Begr. 2021**
	Eigen vermogen	€ 5,38 mln.	€ 7,32 mln.	€ 5,22 mln.
	Vreemd vermogen	€ 30,94 mln.	€ 32,55 mln.	€ 36,14 mln.
	Fin. resultaat	€ 0,76 mln. V	€ 1,86 mln. V	€ 0 mln.
Ontwikkelingen	Financieel: in 2020 is een start gemaakt met het in beeld brengen van het financieel perspectief van de Veiligheidsregio voor de periode 2021-2024. Verschillende (landelijke) ontwikkelingen hebben een financieel effect, welke waarschijnlijk gevolgen hebben voor de gemeentelijke bijdragen. De belangrijkste thema's zijn: de taakdifferentiatie van de vrijwillige brandweer, de nieuwe meldkamerorganisatie, de opdracht vanuit de gemeentesecretarissen om te zoeken naar structurele besparingsmogelijkheden en mogelijke vervolgstappen rondom de financiële verdeelsleutel. Het eindsaldo over het jaar 2020 wordt op basis van de nu beschikbare informatie geprognotiseerd op een positief saldo van €1.533.277. Volgens de vastgestelde verdeelsleutel betekent dit voor de gemeente Raalte een teruggave van € 101.963. Bij vaststelling van de Jaarrekening 2020 wordt het saldo definitief vastgesteld. Beleid: in 2020 is gewerkt vanuit de Strategische Beleidsagenda 2019-2023. Qua risico's ligt het accent onder andere op digitale verstoring, klimaatverandering, maatschappelijke onrust en terrorisme. Bestuurlijk wordt via de begrotingscyclus gestuurd op de uitwerking van de beleidsagenda. Vanaf 2019 wordt gewerkt volgens het vernieuwde Crisisplan. De gevolgen voor de Veiligheidsregio van de coronacrisis worden verantwoord in de Jaarrekening 2020 van de Veiligheidsregio.			

Risico's verbonden partij	Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. De risico's met de meeste invloed op de weerstandscapaciteit zijn: Grootschalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek en transitie meldkamer. Op basis van alle risico's moet het weerstandsvermogen met een zekerheidspercentage van 85%, € 1,18 miljoen bedragen. Het weerstandsvermogen is bij de begroting 2020 (meest actuele situatie) ingeschat één miljoen euro. Dit betekent dat de Veiligheidsregio bij een dergelijk weerstandscapaciteit naar verwachting eenmaal in de zes a zeven jaar niet in staat zal zijn zonder aanvullende financiering een positief eigen vermogen te houden.
Risico's gemeente	Gelet op de beschreven risico's binnen de Veiligheidsregio en de mogelijke financiele gevolgen van de verdeelmethodiek handhaven we het risico op 10% van de bijdrage van € 2.378.019 in 2020. Dat is een bedrag van € 237.802 met een gemiddelde waarschijnlijkheid van 50% resulteert in een risicobedrag van € 118.901. We handhaven het percentage van 50%, aangezien we de weerstandscapaciteit met € 1 mln gelijk is gebleven.
Beheersingsmaatregelen gemeente	We vinden een goede verstandhouding en nauwe contacten tussen de Veiligheidsregio en gemeente van groot belang. Daarom is er contact op verschillende niveaus via ambtelijk (financieel/ inhoudelijk) overleg en bestuurlijk overleg. Beiden onderschrijven het belang van versterking van de lokale verbinding. We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken daarmee geborgd in de organisatie.

Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Omgevingsdienst IJsselland

Omgevingsdienst IJsselland	Provincie Overijssel en elf Overijsselse gemeenten binnen IJsselland			
Bestuurlijk belang	Het uitvoeren van de taken vergunning, toezicht en handhaving op het gebied van milieu. De portefeuillehouder belast met de fysieke leefomgeving heeft namens de gemeente zitting in het Algemeen Bestuur.			
Financieel belang	De gemeente draagt bij aan de gemeenschappelijke regeling. Dit zijn zowel de loonkosten voor het primaire proces, maar ook de kosten voor de overhead. De lasten voor de gemeente Raalte zijn voor 2020 begroot op € 789.901.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 0,00 mln.	€ 0,40 mln.	€ 0,76 mln.
	Vreemd vermogen	€ 0,00 mln.	€ 2,18 mln.	€ 1,59 mln.
	Fin. resultaat	€ 0,76 mln.	€ 0,00 mln.	€ 0,00 mln.
Ontwikkelingen	Het werkveld van de Omgevingsdienst (OD) kent nieuwe ontwikkelingen, zoals de komst van de Omgevingswet met het bijbehorende Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) en de opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de sanering van asbestdaken blijft, ondanks het vervallen van de einddatum van 31-12-2024, in Overijssel een dossier dat de aandacht vraagt van de OD. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is gelegen in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de milieutaken. Eind 2020 werd duidelijk dat de bedrijfsvoering van de Omgevingsdienst beter op orde moet komen. In opdracht van het dagelijks bestuur is een onderzoek uitgevoerd. Voorstellen hieruit moeten begin 2021 leiden tot voorstellen aan het DB en AB van de OD IJsselland om te komen tot aanpassingen.			
Risico's verbonden partij	Het weerstandsvermogen is op het gewenste niveau van € 311.000.			
Risico's gemeente	De geschetste problemen in de bedrijfsvoering kunnen (de komende jaren) van invloed zijn op het risico op basis van het financieel belang van de gemeente in de OD IJsselland. Wij zijn van mening dat het risico voor 2020 kan worden vastgesteld op 10% met een gemiddelde waarschijnlijkheid van 25% dat het risico zich voordoet. Omgerekend resulteert dit in een risicobedrag van € 789.901 x 10% x 25% = € 19.748			
Beheersingsmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie en er is overleg met de wethouder.			

2.3.6.4 Verenigingen, stichtingen en overige verbonden partijen
Programma 9: Bestuur en dienstverlening

Stichting De Overijsselse Ombudsman

St. De Overijsselse Ombudsman	Raalte			
Bestuurlijk belang	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging			
Financieel belang	Bijdrage in de algemene kosten van € 0,114 per inwoner. Daarnaast betaald de gemeente kosten per behandelde klacht of per interventie klacht. De totale kosten voor de bijdrage en één klacht in 2020 bedroegen in totaal € 5.939. De totale kosten in 2018 en 2019 bedroegen respectievelijk € 4.085 en € 4.236.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€87.118,00	€87.813,00	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€0,00	€0,00	n.v.t.
	Fin. resultaat	€ 4.856 V	€ 695 V	€ 7.875 N
Ontwikkelingen	Niet beschreven.			
Risico's verbonden partij	Door de stichting worden een tweetal risico's benoemd, namelijk de stijging van algemene uitgaven en extra uitgaven door ziekte van personeel. Voor dergelijke risico's is een algemene reserve gevormd. De norm van deze reserve is € 50.000 terwijl er eind 2018 € 87.813 in zit. Daarnaast is een specifieke reserve voor vervanging personeel gevormd, deze betreft € 30.000. Kortom, de stichting heeft de risico's voldoende afgedekt.			
Risico's gemeente	Stijging jaarlijkse gemeentelijke bijdrage bij het niet zelf op kunnen vangen door de stichting van structureel stijgende kosten. Door de stichting zijn zelf voldoende maatregelen getroffen; mogelijk risico voor de gemeente schatten we in op nihil.			
Beheersingsmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd binnen de gemeente.			

VNG

Vereniging van Nederlandse gemeenten	Den Haag			
Bestuurlijk belang	Stemrecht op basis van het lidmaatschap, gebaseerd op het aantal inwoners in de gemeente. Jaarlijks is er een algemene ledenvergadering. Deze (uitgestelde) ledenvergadering heeft uiteindelijk op 25 september digitaal plaatsgevonden. Indien nodig kan er ook een buitengewone algemene ledenvergadering plaatsvinden.			
Financieel belang	Het financieel belang vertaalt zich in de jaarlijkse contributie die we als gemeente Raalte aan de VNG betalen. De jaarlijkse contributie voor 2020 bedroeg € 55.204. Daarnaast wordt sinds 2018 een bijdrage in rekening gebracht voor de financiering van de gezamenlijke gemeentelijke die verlopen via het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Deze bijdrage is voor 2020 vastgesteld op € 93.864. Deze structurele last voor de gemeente is gecompenseerd via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De gemeente Raalte is ook lid van de VNG-afdeling Overijssel. De bijdrage voor 2020 was € 7.735.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 61,9 mln.	€ 64,6 mln.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 66,7 mln.	€ 73,5 mln.	n.v.t.
	Fin. resultaat	€ 0,15 mln. V	€ 0,32 mln. N	n.v.t.
Ontwikkelingen	Voor het herstel van de coroncrisis zijn vitale gemeenten van essentieel belang. In dat kader wil de VNG een betere verdeling van het gemeentefonds, die groter is dan in het verleden. Daarnaast wil de VNG meer prioriteit geven aan de beveiliging van digitale systemen van de gemeente. De risico’s rondom beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid nemen toe.			
Risico's verbonden partij	De VNG onderkent risico's op het gebied van financiering, projecten, subsidies, resultaat bedrijven, beleggingen en personeelslasten (WW). Tegen deze risico's zijn verschillende beheersingsmaatregelen getroffen en beschikt de VNG over een vrij vermogen.			
Risico's gemeente	Het risico wordt ingeschat op 10% van de gemeentelijke contributie. Dit is € 6.294. De bijdrage GGU is hierin logischerwijs niet meegenomen omdat deze gecompenseerd wordt via het gemeentefonds. We gaan uit van een gemiddelde waarschijnlijkheid (50%) oftewel € 3.147.			
Beheersingsmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie t.a.v. beoordeling (jaar)stukken en invloed uitoefenen via de (provinciale afdeling) VNG.			

Programma 10: Algemene dekkingsmiddelen

Vereniging Dimpact

Vereniging Dimpact	Enschede			
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de vereniging door het betalen van contributie. Elk van de 38 lidgemeenten hebben een gelijke stem, ongeacht inwoneraantal. Vertegenwoordiging ligt niet vast.			
Financieel belang	We betalen jaarlijks via ons aandeel in de DOWR een bijdrage van € 6.000 aan contributie en een bijdrage van € 4.500 voor innovatieve doeleinden.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2021**
	Eigen vermogen	€ 1,68 mln.	€ 1,70 mln.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 2,25 mln.	€ 2,24 mln.	n.v.t.
	Fin. resultaat	€ 0,57 mln. V	€ 0,50 mln. V	€ 0,26 mln. N
Ontwikkelingen	De vereniging Dimpact ondersteunt gemeenten bij de best mogelijk koppeling tussen (digitale) dienstverlening en optimale bedrijfsvoering. Dimpact levert diensten aan het samenwerkingsverband DOWR-ICT. De kosten voor verplichte afname van het basispakket beheer en ondersteuning, nieuwe ontwikkelingen e.d. vallen binnen het onderdeel DOWR. In 2020 is het 'Strategiedocument 2020-2025 Dimpact' door de Dimpactleden vastgesteld. In dit document is de strategie verwoord van Dimpact voor de komende jaren waarin zowel aandacht is voor continuïteit als voor vernieuwing en innovatie. Het gaat daarbij om continuïteit en vernieuwing in bestaande applicaties en om innovativiteit in nieuwe digitale mogelijkheden.			
Risico's verbonden partij	Bij de afweging wel of geen lid te blijven van deze vereniging, onderkennen we verschillende risico's zoals discontinuïteit en onvoldoende kwaliteit, maar daar staan verschillende beheersingsmaatregelen tegenover. Dimpact is financieel gezond. Door de groei van het aantal producten en leden (gemeenten) zal de bedrijfsvoeringsreserve de komende jaren groeien. Daarnaast dient er een buffer in de algemene reserves te worden gecreëerd waarmee toekomstige aanbestedingen kunnen worden gefinancierd.			
Risico's gemeente	Het mogelijk risico schatten we in op 10% van het lidmaatschap van Dimpact, te weten: € 1.050. Gezien de gezonde financiële situatie, zie de jaarrekening resultaten in 2018 en 2019, gaan we uit van een gemiddelde waarschijnlijkheid van 25%. Dat betekent in dit geval € 275.			
Beheersingsmaatregelen gemeente	Deelname aan overleggen met andere Dimpact-leden op strategisch, tactisch en operationeel niveau en vervolgens de aanlijning met de gemeente Raalte en DOWR-I.			

2.3.6.5 Coöperaties en vennootschappen
Programma 5: Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie

Rova NV

Rova NV	Zwolle			
Bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 6,3%.			
Financieel belang	Raalte bezit 534 aandelen A tegen nominaal € 113,45. Totaal is € 53.886 op de balans vermeld. Daarover ontvangen we jaarlijks dividend. Het begrote bedrag aan dividend is jaarlijks € 187.000. Het werkelijke dividend bedroeg in 2019 € 250.638. Het eenmalig voordeel 2019, groot € 63.638, is verantwoord in de zomernota 2020.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 32,5 mln.	€ 33,8 mln.	€ 36,9 mln.
	Vreemd vermogen	€ 42,1 mln.	€ 43,4 mln.	€ 53,8 mln.
	Fin. resultaat	€ 5,8 mln. V	€ 5,7 mln. V	€ 4,4 mln. V
Ontwikkelingen	De focus binnen de huisvuilinzameling ligt op het inzamelen van zo min mogelijk restafval en het stimuleren van het gescheiden inzamelen van herbruikbare afvalstoffen. Een aantal herbruikbare fracties zoals gft-afval, grof tuinafval en pmd (plastic-, metalen verpakkingen en drankenkartons) kunnen tegen nultarief worden aangeboden. Door gebruik te maken van communicatiemiddelen wordt het scheiden van afval gestimuleerd. Door zoveel mogelijk in te zetten op afvalscheiding en hergebruik willen we stapsgewijs toewerken naar de doelstelling van een afvalloze samenleving in 2050. Dit doen we in nauwe afstemming en samenwerking met de NV Rova. In 2020 hebben we te maken gehad met de gevolgen van de corona waardoor extra restafval, gft- grof tuinafval en pmd afval is ingezameld. Het hergebruikspercentage is hierbij constant gebleven. Wel zijn er meerkosten gemaakt, omdat de marktprijzen van grondstoffen zoals oud papier en textiel daalden, grenzen die dicht gingen en een overschot aan grondstoffen. De komende jaren zal de focus voornamelijk liggen op de kwaliteit van de grondstoffen. Dit zal steeds belangrijker worden. Zeker in het kader van hergebruik en circulariteit.			
Risico's verbonden partij	Rova loopt financiële risico's, ondernemersrisico's en juridische risico's. Voor de beheersing van de risico's treft Rova verschillende maatregelen: monitoring van de budgetten, periodieke plannen opstellen, controles uitvoeren, waar mogelijk een verzekering afsluiten, een voorziening treffen en pas in het laatste stadium aanpassing van de tarieven.			

Risico's gemeente	Jaarlijkse renteopbrengst achtergestelde lening € 74.603. We schatten de kans laag in dat Rova de geldlening gaat aflossen. Er zijn daar geen signalen voor. De kapitaallasten van de lening bedragen € 21.448. De renteopbrengst minus de kapitaallasten is € 53.155. Een lage risicokans hierbij van 25% is dan € 13.289. Dienstverleningsovereenkomst (DVO) : we schatten de kans dat de overeenkomst stijgt met meer dan gemiddeld laag in. 10% van de overeenkomst (€ 2.328.773 rekening 2020) met een kans van 25% is € 58.219. Aangezien de dienstverleningsovereenkomst in de afvalstoffenheffing verwerkt wordt, is het voor de gemeente geen direct risico. We benoemen hier als risico 10% daling van de dividendopbrengst, is € 18.700. Gezien voorgaande jaren hanteren we een lage waarschijnlijkheid van 25%, het risico komt daarmee op € 4.675 structureel.
Beheersingsmaatregelen gemeente	Jaarlijks bestuurlijk overleg. Daarnaast is er ook twee maal per jaar portefeuillehoudersoverleg en ambtelijk overleg over de ontwikkelingen.

Enexis Holding NV

Enexis Holding NV	's Hertogenbosch			
Bestuurlijk belang	Gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,0432%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Enexis Holding NV via het stemrecht op de aandelen zie zij bezit. De wethouder financiën vertegenwoordigt Raalte in de AVA.			
Financieel belang	Raalte bezit 64.662 aandelen, deze staan voor € 4.536 op de balans. In de begroting 2020 is een ontvangen dividend (over 2019) geraamd van € 45.000. In werkelijkheid is er € 45.321 ontvangen. Dit is € 0,70 per aandeel (in 2019 was dit nog € 0,82).			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 4.112 mln.	€ 4.116 mln.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 4.146 mln.	€ 4.635 mln.	n.v.t.
	Fin. resultaat	€ 210 mln. V	€ 108 mln. V	€ 108 mln. V
Ontwikkelingen	Gelet op informatie van Enexis zal ons aandelenpakket ongeveer € 1,9 mln. waard zijn. Het college hecht meer waarde aan een jaarlijks rendement dan aan eenmalige middelen en heeft dus niet het voornemen de aandelen te verkopen. De goede financiele positie van Enexis stelt Enexis in staat om te zorgen voor een betrouwbare en betaalbare energievoorziening. Uitdaging voor de komende jaren is om de energie-infrastructuur toekomstbestendig te maken. Dit met het oog op duurzaamheid. De nettowinst is in 2020 behoorlijk gedaald. Redenen hiervoor zijn de stijging van de inkoopkosten TenneT en een toename van de latente belastingverplichtingen van €42 miljoen vanwege het terugdraaien van een aangekondigde tariefverlaging van de vennootschapsbelasting per 2021.			
Risico's verbonden partij	Enexis onderkent risico's op vele gebieden, zoals schaarste personeel, ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen, Omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets door onder andere natuurrampen, zoals overstromingen. Enexis actualiseert twee keer per jaar de risicoanalyse en in het verlengde daarvan worden beheersmaatregelen genomen (gecontinueerd).			
Risico's gemeente	Risico voor de gemeente zit in de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen. Dit risico is zeer gering, gezien het feit dat Enexis een cruciale speler is in de energiemarkt en onder toezicht staat van de energiekamer. Conclusie: laag risico. Op basis hiervan stellen we het risico op € 4.500 (10% van de dividendopbrengst) met een lage waarschijnlijkheid van 25%. Daarmee komt het risico uit op € 1.125 structureel.			
Beheersingsmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar) stukken is geborgd in de organisatie.			

CBL Vennootschap BV
CBL Vennootschap BV is per 9-9-2020 ontbonden. Er bestaan derhalve geen actuele risico's meer voor de voormalige aandeelhouders. Vandaar dat deze paragraaf ook niet verder uitgewerkt is.

CSV Amsterdam BV
Publiek belang: afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).

CSV Amsterdam BV	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020*
Eigen vermogen	€ 749.000	€ 452.000	€ 393.000
Waarvan reserves	€ 649.000	€ 352.000	€ 293.000
Vreemd vermogen	€ 68.000	€ 83.000	€ 27.000
Waarvan voorzieningen			
Resultaat na belasting		€ -294.000	€ 172.000
Agio/Dividend (incl. 15% belasting)		€ -	€ -

* Verwachting
Bedragen in 2019 en 2020 zijn afgerond op bedragen van € 2.500.

Doelstelling:
Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:
a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);
c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.
(ad. a)
In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.).
De WON leidde ertoe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan.

In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan.
De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.
(ad. b)
Bij de verkoop van Attero Holding N.V. aan Recylceco B.V. (Waterland Private Equity Fund V C.V.) in 2014 hebben de verkopende aandeelhouders van Attero (waaronder uw organisatie) een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan de koper Waterland. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had Waterland bedongen (zoals gebruikelijk is bij dergelijke transacties) dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een Escrow-rekening zou moeten worden aangehouden.
Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders bij de verkoop overgedragen aan CSV Amsterdam B.V.
Nadat in juni 2016 een compromis werd bereikt tussen CSV Amsterdam BV, Recycleco B.V. en Attero Holding B.V. over betwiste (fiscale) claims alsmede over een belastingteruggave is in april 2020 een tweede en finale compromis bereikt tussen voor de beëindiging van alle resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Het resterend vermogen op de Escrow-rekening is in mei 2020 onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens:
De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhoudersommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.
Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet.
Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's:
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
Publiek belang: afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens verkopende aandeelhouders Essent).

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020*
Eigen vermogen		€ 1.590.000	€ 1.569.000
Waarvan reserves		€ 93.000	€ 73.000
Vreemd vermogen		€ 455.000	€ 20.000
Waarvan voorzieningen		€ 0	€ 0
Resultaat na belasting		€ -15.000	€ -20.000
Agio/Dividend (incl. 15% belasting)		€ 0	€ 0

* Verwachting
Bedragen in 2019 en 2020 zijn afgerond op bedragen van € 1.000.

Doelstelling:
Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), onder andere eigenaar van de kerncentrale in Borssele.
Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE).
In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.
In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, twee jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.
PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE-verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.
Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met onder andere Verkoop Vennootschap B.V.
Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend met betrekking tot verkoop van het 50% belang in EPZ.
Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens:
Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.
Het doel is dat de vennootschap in 2021 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's:
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

Vordering op Enexis NV
Zoals reeds bij de begroting 2021 is aangegeven, was het voornemen om in de loop van 2020 deze BV te ontbinden. Deze ontbinding heeft inmiddels op 9-4-2020 plaatsgevonden, waardoor de gemeente Raalte geen risico's meer loopt. Verdere uitwerking van deze paragraaf heeft derhalve niet plaatsgevonden.

Verkoop Vennootschap BV
Zoals bij de begroting 2021 van de gemeente Raalte al is aangegeven, was het voornemen bij deze BV om in 2021 Verkoop Vennootschap BV te ontbinden. Deze ontbinding heeft op 2-8-2020 daadwerkelijk plaatsgevonden, waardoor de risico's voor de gemeente Raalte ook niet meer van toepassing zijn. Hierdoor heeft verdere uitwerking van deze paragraaf logischerwijs ook niet meer plaatsgevonden.

Vitens NV

Vitens NV	Zwolle			
Bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,72%. Via het aandeelhouderschap hebben we stemrecht. De wethouder financiën vertegenwoordigt Raalte in de aandeelhoudersvergadering.			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 41.696 stuks. Dit betreft balanswaarde van € 10.210. In 2019 is € 37.526 aan dividend ontvangen. In de begroting 2020 is € 100.000 aan dividend begroot, met een eenmalige verlaging van € 64.000 in 2020 en 23.000 in 2021. In werkelijkheid is in 2020 helemaal geen dividend uitgekeerd (zie ook ontwikkeling hieronder).			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 533 mln.	€ 533 mln.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 1.234 mln.	€ 1.293 mln.	n.v.t.
	Fin. resultaat	€ 13,0 mln.	€ 11,1 mln.	n.v.t.
Ontwikkelingen	De winst over 2019 bedroeg € 11,1 miljoen (2018: € 13,0 miljoen). De drinkwateromzet was in 2019 met 329 miljoen euro licht hoger dan het voorgaande jaar (2018: € 323 miljoen). De netto operationele kosten zijn de afgelopen jaren echter gestaag gestegen (2019: € 183 miljoen), mede als gevolg van de langdurige droogte tijdens de zomers. Het watersysteem staat onder druk, stelt Vitens; 'Voor het derde jaar op rij hebben we in Nederland te maken met droogte. Deze heeft grote impact op de kwaliteit en kwantiteit van onze bronnen en de productie en levering van drinkwater. De kosten van winning en productie lopen op en er zijn extra investeringen nodig in kwaliteit en capaciteit.'			
Risico's verbonden partij	In het jaarverslag 2019 heeft Vitens meerdere 'topbedrijfsrisico's' geïdentificeerd en beschreven, namelijk: Betrouwbaarheid data en data-ontsluiting, beschikbaarheid productiecapaciteit/bronnen, cybersecurity en fysieke beveiliging assets, verandervermogen organisatie, efficiënte en slagvaardige bedrijfsvoering, gezondheid en werkgeluk medewerkers, uitbesteed werk en integer werken. Op al deze bedrijfsrisico's heeft Vitens beheersingsmaatregelen genomen, welke geborgd zijn in de organisatie.			
Risico's gemeente	Door de ontwikkelingen binnen Vitens wordt het risicoprofiel anders. We gingen jaarlijks uit van een dividendopbrengst van € 100.000, maar door deze ontwikkelingen kunnen de dividendverwachtingen bijgesteld worden. Voor de jaren 2020-2023 is respectievelijk € 36.000 en € 77.000 als dividend geraamd. Omdat de kans groot is dat we de komende jaren helemaal geen dividend gaan ontvangen, stellen we het risico op 75% van de eerstvolgende dividendopbrengst oftewel € 57.750			
Beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de wethouder.			

Wadinko NV

Wadinko NV	Zwolle			
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 3,77%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Wadinko via het stemrecht in de AVA.			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 90 stuks tegen € 100 nominaal per stuk (balanswaardee dus € 9.000). Over 2019 is € 45.000 dividend geraamd. Dit is ook daadwerkelijk in 2020 ontvangen (gelijk aan 2018). Dit dividend is echter geen structureel dividend. Uitkering hiervan is afhankelijk van de liquide middelen.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 68,0 mln.	€ 68,9 mln.	€ 68,4 mln.
	Vreemd vermogen	€ 1,5 mln.	€ 1,6 mln.	€ 1,5 mln.
	Fin. resultaat	€ 1,5 mln. V	€ 2,1 mln. V	€ 1,5 mln. V
Ontwikkelingen	In 2019 heeft Wadinko twee nieuwe participaties afgesloten en is bij acht participaties aanvullende financiering verstrekt en is bij verkoop van een participatie een lening verstrekt. Daarnaast is het belang in één participatie verkocht en is (na verwerving tot 100%) het belang in twee participaties verlaagd. De nettowinst, die in grote mate wordt bepaald door transactieresultaten op desinvesteringen en afwaarderingen. De nettowinst is over 2019 met € 2,1 mln een stuk hoger dan in 2018 (€ 1,5 mln). Voor het jaar 2020 en 2021 verwacht Wadinko dat het resultaat behoorlijk onder druk zal komen te staan als gevolg van de effecten van de coronacrisis bij de verschillende participaties.			
Risico's verbonden partij	Bij het beschikbaar stellen van risicokapitaal behoort het bewust aangaan van ondernemingsrisico's. Dit is ook nauw verbonden met de opdracht, doelstellingen en activiteiten van Wadinko. Bij de participaties van Wadinko zijn de directies van de participaties primair verantwoordelijk voor een adequate beheersing van risico's op strategisch, operationeel en financieel gebied. Wadinko houdt daar toezicht op, onder andere middels periodieke rapportages van de participaties.			
Risico's gemeente	Wadinko is een winstgevend bedrijf en kent een gezonde financiële positie. Het neemt bewust ondernemersrisico's door het beschikbaar stellen van risicokapitaal, maar dit risicokapitaal is inmiddels over zoveel verschillende bedrijven verspreid dat het concentratierisico voor een groot deel ondervangen is. Als risico geldt 10% daling van de dividendopbrengst, zijnde € 4.500. Uitgegaan is van een lage waarschijnlijkheid van 25%, gelet op de financiële positie van Wadinko. Daarmee komt het risico op € 1.125. Dit is een eenmalig risico.			
Beheersingsmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie.			

Sportbedrijf BV

Sportbedrijf BV	Raalte			
Bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder met een belang van 100%.			
Financieel belang	Het sportbedrijf ontvangt een jaarlijkse bijdrage van de gemeente voor de exploitatie van de sportaccommodaties. Voor 2018 en 2019 bedroeg deze bijdrage ongeveer € 1,4 miljoen en voor 2020 was dit ongeveer € 1,7 mln. Dit is inclusief de huurprijsvergoeding (€ 530.000) die gelijk is aan de huursom.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 0,64 mln.	€ 0,44 mln.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 1,54 mln.	€ 1,65 mln.	n.v.t.
	Fin. resultaat	€ 0,32 mln. N	€ 0,32 mln. N	n.v.t.
Ontwikkelingen	Het jaar 2020 was door corona een bijzonder jaar. Veel sportaccommodaties, inclusief de zwembaden, zijn een groot deel van het jaar gesloten geweest. De inkomstenderving was logischerwijs substantieel. Van de door het Rijk opgezette compensatieregelingen is maximaal gebruik gemaakt. Veelal zijn dit voorschotten, die in de loop van 2021 worden gecontroleerd en definitief worden gemaakt, een terugbetaling aan het Rijk zou nog mogelijk kunnen zijn. Een belangrijke compensatieregeling voor zwembaden (SPUK IJZ) wordt in maart 2021 gepubliceerd. Kans is aanwezig dat de gemeente (zij is degene die dit moet aanvragen) hier nog een behoorlijke tegemoetkoming van kan krijgen.			
Risico's verbonden partij	In 2020 wordt een verlies verwacht, maar door de vele compensatieregelingen vanuit het Rijk lijkt het er op dat het verlies een stuk lager zal liggen. De onzekerheid hierbij zit nog wel in het feit dat veel compensatieregelingen op basis van voorschotten werken en de definitieve eindafrekening nog moet plaatsvinden. Daar komt bij dat de belangrijke compensatieregeling voor zwembaden (SPUK IJZ) over 2020 pas in Q2 2021 aangevraagd kan worden.			
Risico's gemeente	Het sportbedrijf heeft de afgelopen jaren een verlies geleden van ongeveer € 300.000. Eind 2019 heeft Synarchis een bedrijfseconomisch/commercieel onderzoek gedaan naar het SBR. Hieruit kwam naar voren dat op termijn een sluitende exploitatie tot de mogelijkheden zou moeten behoren. Voor 2020 was dan ook een break-even jaarresultaat begroot. Door corona is dit logischerwijs niet realistisch gebleken. Hoewel het negatief resultaat, mede door de compensatieregelingen van het Rijk, mee lijkt te vallen is de risicobepaling gebaseerd op de exploitiebijdrage in 2020 (€ 1,66 mln). Het risico wordt ingeschat op 10% (€ 166.000) met een kans van 25% = 41.500.			

Beheersingsmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie van beoordeling (jaar)stukken. Dit vertaalt zich in veelvuldig ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarnaast blijft de raad het (sport)beleid, zoals het maatschappelijk tarievenbeleid en de financiële kaders bepalen.

BNG NV

Bank Nederlandse Gemeenten NV	Den Haag			
Bestuurlijk belang	Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,0465%			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 25.987 stuks tegen € 2,50 nominaal (balans 31-12-2019 € 64.968). In 2019 was de dividenduitkering nog € 33.003. Voor 2020 is een dividenduitkering van € 30.450 in de begroting opgenomen. De BNG heeft echter gehoor gegeven aan de oproep van de ECB om geen dividend uit te betalen door de banken ivm de coronacrisis. De ECB is bang dat er nog een bankencrisis achteraan komt. Ze willen dat de banken alle middelen vasthouden en dividend behoort daarbij. De BNG heeft aangegeven dat zodra het weer mag ze dat weer dividend gaan uitkeren.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2018**	**Rek. 2019**	**Begr. 2020**
	Eigen vermogen	€ 4.991 mln.	€ 4.887 mln.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 132.518 mln.	€ 144.802 mln.	n.v.t.
	Fin. resultaat	€ 337 mln. V	€ 163 mln. V	n.v.t.
Ontwikkelingen	2019 was voor de BNG een uitdagend jaar. Het financiële resultaat was niet alleen lager dan 2018, maar ook lager dan begroot. De lage rentestand heeft een drukkend effect op de rentemarge en het rendement van het eigen vermogen. Ook zijn de operationele kosten gestegen door investeringen in digitalisering en kosten door toezicht en regelgeving, waaronder de poortwachtersfunctie. Daarnaast zijn er twee significante individuele voorzieningen getroffen. Dit alles leidt tot een lagere netto winst. BNG Bank blijft overigens een sterk gekapitaliseerde bank.			
Risico's verbonden partij	Naast de lage rentestand wat een nadelig effect heeft op het rendement speelt de coronacrisis ook een negatieve hoofdrol. Hierdoor is de BNG genoodzaakt om grote voorzieningen te treffen om potentiële verliesrisico's op te kunnen vangen. De BNG heeft daarvoor wel een methodiek van het onderkennen van risico's (kredietrisico, marktrisico, operationeel risico, liquiditeitsrisico, frauderisico) en beheersing daarvan via een monitoringssysteem.			
Risico's gemeente	Ondanks dat er in 2020 geen dividend is uitgekeerd, blijven we voor de risicobepaling wel uitgaan van een koppeling aan (het verwachte) dividend. Voor 2020 betekent dit een risico van 10% van de dividendopbrengst, zijnde € 3.045 (10% van € 30.450). De verwachte ontwikkelingen van het resultaat van de bank zijn mede door de coronacrisis enigszins onzeker geworden. Daarom handhaven we de gemiddelde waarschijnlijkheid op 50% en komt het risico afgerond uit op € 1.523.			
Beheersingsmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de wethouder.			

2.3.6.6 Samenvatting

Per verbonden partij is een inschatting gemaakt van de mogelijke risico's en de kans dat het zich voordoet. Door beheersingsmaatregelen worden risico's zoveel mogelijk beperkt. Als zich substantiële tegenvallers voordoen, kan een beroep worden gedaan op het weerstandsvermogen. Het geactualiseerde beeld is:

Totaaloverzicht risico's per verbonden partij

Organisatie	Bedrag (in €)	Risico (in %)	Risico eenmalig	Risicobedrag structureel
Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland	10.525	25%	2.631	0
Gemeentelijke Gezondheidsdienst IJsselland	129.453	25%	0	32.363
Veiligheidsregio IJsselland	237.802	50%	0	118.901
Omgevingsdienst IJsselland	78.990	25%	0	19.748
Stichting de Overijsselse Ombudsman	0	0%	0	0
Vereniging Nederlandse Gemeenten	6.294	50%	0	3.147
Vereniging Dimpact	1.050	25%	0	263
Rova NV	304.732	25%	0	76.183
Enexis Holding NV	4.500	25%		1.125
Vitens NV	77.000	75%	0	57.750
Wadinko NV	4.500	25%	1.125	0
Sportbedrijf BV	166.000	25%		41.500
Bank Nederlandse Gemeenten	3.045	50%	0	1.523
Totaal	**1.023.892**		**3.756**	**352.502**

Uit bovenstaande tabel blijkt, dat in de meeste gevallen de risico's een structureel effect hebben op de exploitatie, waarbij een deel van de extra uitgaven slechts deels te beïnvloeden is.

De structurele risico's dalen ten opzichte van de begroting 2020. Dit komt enerzijds doordat het risicobedrag van het Sportbedrijf met +/- € 120.000 is gedaald. Dit met als oorzaak dat het risico bij de jaarrekening 2020 weer is gebaseerd op een deel van de exploitatiebijdrage. Bij de begroting 2020 was dit nog gebaseerd op een deel van het verlies, echter heeft Synarchis onderzoek gedaan en blijkt een sluitende exploitatie tot de mogelijkheden. Zodoende is het risicobedrag weer afgeschaald en gebaseerd op de exploitatiebijdrage, wat voorheen ook de gangbare risicobepaling was. Anderzijds is het risico bedrag bij Vitens verhoogd naar € 57.750, dit is gelijkgesteld aan het risico uit de begroting 2021. Omdat de verwachting is dat het dividend van de Vitens structureel minder wordt, is het structurele risicobedrag daarmee ook verhoogd.

Als de structurele risico's in werkelijkheid leiden tot de getoonde nadelen en als een deel daarvan (50%) structureel binnen 4 jaar geleidelijk is op te lossen, dan zullen ten koste van het weerstandsvermogen de volgende bedragen opgenomen worden voor de verbonden partijen:

Risicobedragen in relatie tot het weerstandsvermogen

Bedragen in €

Jaar	Eenmalig	Afbouw structureel (50%) in 4 jaar omgezet naar eenmalig risico	Structureel
2020	3.756	176.251	176.251
2021		132.188	
2022		88.125	
2023		44.063	
Subtotaal	**3.756**	**440.627**	**176.251**
Eenmalig		3.756	
Totaal		**444.384**	**176.251**

Een totaaloverzicht van alle risico's is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

2.3.7 Grondbeleid

Portefeuillehouder: Wethouder W. Wagenmans
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

2.3.7.1 Inleiding

In de paragraaf Grondbeleid komt elk jaar aan bod hoe de gemeente het grondbeleid inzet om de bestuurlijke doelen te bereiken. De toelichting van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt de volgende onderdelen verplicht:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

2.3.7.2 Grondbeleid

De beleidsmatige kaders over wijze waarop de gemeente Raalte opereert op de grondmarkt en welke instrumenten daarvoor ingezet worden, zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid. Deze nota is medio 2019 geactualiseerd.

In de Nota Grondbeleid zijn de volgende doelstellingen van het grondbeleid geformuleerd:

- het bevorderen van een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik en
- het voeren van regie op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Dit alles tegen een zo gunstig mogelijk financieel resultaat door (afspraken over) grondposities. Het grondbeleid is facilitair aan het realiseren van de ruimtelijke, economische en sociale doelen.

De ruimtelijke ambities zijn vastgesteld in Omgevingsvisie Raalte 'Horizon 2040' en in het programma 'Wonen onder de Omgevingsvisie'.

De rol van de gemeente is veranderd in de participatieve samenleving. De huidige maatschappij vraagt om maatwerk en pragmatisch handelen. Om hierop in te kunnen spelen, is in de geactualiseerde Nota grondbeleid gekozen voor situationeel grondbeleid. Hierbij wordt per opgave/initiatief bepaald welke mate van sturing nodig is, welk type grondbeleid passend is en welke risico's er zijn.

2.3.7.3 Doelstellingen

Het grondbeleid staat ten dienste van het realiseren van onze doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en economische ontwikkeling. Grondbeleid is nodig om te zorgen voor voldoende aanbod van gronden voor woningen, bedrijven, groen en andere publieke/maatschappelijke voorzieningen en is daarmee ondersteunend aan diverse beleidsterreinen. Per opgave/initiatief wordt bepaald welke mate van sturing nodig is, welk type grondbeleid passend is en welke risico's acceptabel zijn om de doelstelling te realiseren.

Ontwikkelingen woningmarkt
We zien dat er sprake is van druk op de woningmarkt in alle segmenten. De afzet van kavels en nieuwbouwwoningen verloopt ondanks de coronacrisis nog gestaag. Ook in de bestaande markt zien we dat de prijsstijgingen en lokale krapte zich doorzetten. Een gestage stroom van nieuwbouw en uitgiftes blijft gewenst om aan de vraag te kunnen voldoen.

Woningbouwprogrammering
In januari 2016 zijn er woonafspraken gemaakt met de provincie Overijssel. Afspraken over de regionale woningbouwprogrammering zijn hier onderdeel van. De zogenoemde Primosprognose ligt aan de basis van de regionale woningbouwprogrammering. De woningbouwprogrammering wordt periodiek geactualiseerd. De gemeente Raalte mag op basis van deze programmeringsafspraken in de periode 2019-2029 787 woningen aan de woningvoorraad toevoegen. Onze woningbouwprogrammering paste in 2020 binnen de huidige afspraken met de provincie.

Begin 2021 maken de provincie en gemeenten nieuwe afspraken in de vorm van een woonagenda. Naar het zich laat aanzien zal in de nieuwe woonagenda de nadruk meer liggen op het maken van kwalitatieve afspraken over de woningbouw in plaats van een focus op aantallen.

In 2020 hebben we gewerkt aan de stedenbouwkundige plannen voor de nieuwe woningbouwlocaties in de kernen Raalte, Heino, Nieuw Heeten en Luttenberg en de hebben we uitgiften gedaan in Raalte, Broekland, Heeten, Mariënheem, Lierderholthuis en Laag Zuthem.

Bedrijventerreinen programmering
In 2017 zijn afspraken gemaakt tussen de provincie en de gemeenten in West-Overijssel over de programmering van bedrijventerreinen. In 2019 zijn deze afspraken geactualiseerd op basis van recente uitgifte- en vraagcijfers.

Het opstellen van een strategisch plan voor de programmering in onze gemeente maakt onderdeel uit van deze afspraken. Dit strategisch plan is op 24 november 2020 door het college vastgesteld en ter instemming doorgestuurd naar het regionaal overleg. Met het strategisch plan wordt onderbouwd dat de beperkte overprogrammering in Raalte niet leidt tot juridische risico's bij bestemmingsplannen van buurgemeenten op grond van de ladder voor duurzame verstedelijking. In het strategisch plan is de uitbreiding van bedrijventerrein Blankenfoort met 3,5 ha netto opgenomen en een uitbreiding van 3 ha netto voor bedrijventerrein De Telgen in Heeten. Deze beide plannen voorzien in een specifieke lokale vraag naar bedrijventerrein in beide kernen. Het regionaal overleg heeft inmiddels ingestemd met het strategisch plan en daardoor is er geen sprake meer van mogelijke afwaardering van gronden op de Zegge VII of andere maatregelen om de bestaande overprogrammering weg te werken.

De belangstelling voor een bedrijfskavel is toegenomen. Met verschillende geïnteresseerde bedrijven worden gesprekken gevoerd over de aankoop van een bedrijfskavel.

In Heino is een bestemmingsplanprocedure in voorbereiding om circa 3,5 ha netto uitgeefbaar terrein aan het huidige bedrijventerrein Blankenfoort toe te kunnen voegen. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de vraag naar nieuwe bedrijfskavels voor lokale ondernemers in Heino. Dit extra aanbod is opgenomen in de geactualiseerde regionale programmeringsafspraken.

2.3.7.4 Overige onderwerpen

Omgevingswet

Met ingang van 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Doel van deze wet is onder andere het bestaande omgevingsrecht te vereenvoudigen door dit op te nemen in één integrale Omgevingswet. Het instrumentarium voor het grondbeleid zal door deze nieuwe wet naar alle waarschijnlijkheid veranderen. Een voorbeeld hiervan is de Aanvullingswet grondeigendom.

Met de Aanvullingswet worden de regels omtrent grondeigendom in de Omgevingswet geïntegreerd en waar mogelijk geüniformeerd, zodat deze beter op elkaar zijn afgestemd en het gebruik daarvan inzichtelijker wordt.

Deze wet bevat regels over het ingrijpen door de overheid in het eigendom van de grond en over kostenverhaal, als de overheid kosten maakt bij de ontwikkeling van een initiatief van burgers of bedrijven. In de Aanvullingswet wordt een deel van de bestaande instrumenten voor grondbeleid samengebracht, vereenvoudigd, geharmoniseerd en geïntegreerd in het stelsel van het omgevingsrecht. Het gaat om de instrumenten die ingrijpen in het eigendomsrecht van de grond: voorkeursrecht, onteigening, herverkaveling en kavelruil in landelijk gebied.

Verder wordt via de Aanvullingswet een aantal wijzigingen aangebracht in de bestaande regeling voor het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling. Deze regeling is al in de Omgevingswet opgenomen. Het doel van de wijzigingen is om het kostenverhaal te vereenvoudigen, te verbeteren en flexibeler te maken.

Wet modernisering vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelasting in werking getreden. Overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt moeten vennootschapsbelasting betalen. Vennootschapsbelasting is derhalve een belasting over de winst. De activiteiten binnen de grondexploitatie vallen onder de regels van de vennootschapsbelasting.

In 2020 is de (standaard) vaststellingsovereenkomst (VSO) afgesloten met de belastingdienst. In deze VSO zijn afspraken opgenomen over de openingsbalans (waarde) en de toerekening van financieringslasten.

Op basis van deze VSO is de verschuldigde vennootschapsbelasting over de gehele looptijd (t/m 2033) berekend op € 1,35 mln.

Wijzigingen (meer of minder) in de geraamde nog te maken kosten en te verwachten grondopbrengsten hebben invloed op uiteindelijk te betalen vennootschapsbelasting.

2.3.7.5 Financiële positie

Algemeen

Het saldo van de lasten (grondaankopen, kosten bouwrijp maken, rente etc.), baten (grondverkopen, subsidies etc.) en mutaties in reserves en voorzieningen (onder andere winstnemingen) wordt bijgeschreven op de boekwaarden van de gronden. In totaal is de (bruto) boekwaarde onderhanden werk per 1-1-2021 berekend op 20 mln. (1-1-2020: € 24,9 mln.).

Van de totale boekwaarde nemen de Zegge VII (€ 11,2 mln.) en het complex Franciscushof (€ 7,0 mln.) het grootste deel voor hun rekening. De overige complexen (in exploitatie genomen) kennen een gezamenlijke boekwaarde van € 1,8 mln. Bij de exploitaties die een negatief eindresultaat kennen is het te verwachten tekort afgedekt door de Voorziening te verwachten verliezen. Deze voorziening kent per 31-12-2020 een stand van € 4,6 mln. Hiermee rekening houdende is de netto boekwaarde € 15,4 mln. (zie ook onderdeel Onderhanden werk).

Aan- en verkoop

In 2020 zijn voor de toekomstige woningbouw in Heino en Luttenberg gronden aangekocht ter grootte van in totaal bijna 7,9 ha.

In totaal is 6,1 ha. (2019: 6,7 ha.) bouwgrond verkocht (28.058 m2 voor woningbouw, 32.916 m2 bedrijventerrein op de Zegge VII en de Zegge VI.
Dit vertaalde zich in een totale grondopbrengst in 2020 van € 9,6 mln. (2019: 10,9 mln.).

Verkoop kavels

Onderstaand overzicht geeft de raming en werkelijke verkoop van bouwkavels in 2020 ten opzichte van de begroting 2020 en de laatste actualisatie (Projectenrapportage 2020) weer.

Kavelafzet onderhanden werk woningbouw

Bedragen in €

Naam complex	GREX 2020 JR 2019	Raming 2020 bedrag	Verkocht 2020	Werkelijk 2020 bedrag	Verschil werk - raming aantal	Verschil werk - raming bedrag
Onderhanden werk woningbouw						
17- Franciscushof / de Terpen	2	381.257	3	581.143	1	199.886
17- Franciscushof / Singel	6	1.139.609	8	1.541.060	2	401.451
47- Sallland II fase 3 / Hoenlo	32	2.827.550	31	2.645.497	-1	-182.053
47- Sallland II fase 3 / Hogenhof	18	324.000	16	288.000	-2	-36.000
69- Oerland / Pereland Broekland	1	11.520	1	11.520	0	0
74- Borgwijk Luttenberg	0	0	1	113.190	1	113.190
76- Wörmink Mariënheem	5	236.480	5	236.480	0	0
78- De Veldegge Heeten	9	672.100	10	626.007	1	-46.093
79- 't Broeck Broekland	4	264.840	4	257.361	0	-7.479
85- De Kleine Hagen Laag Zuthem fase 2	0	0	5	248.300	5	248.300
93- Locatie voorm. Hartkampschool	0	0	11	371.700	11	371.700
92- Burgemeesterkwartier						
Totaal woningbouw	**77**	**5.857.356**	**95**	**6.920.257**	**18**	**1.062.901**

Kavelafzet onderhanden werk kantoren en bedrijventerrein

Bedragen in €

Naam complex	GREX 2020 JR 2019	Raming 2020 bedrag	Verkocht 2020	Bedrag	Verschil werk - raming aantal	Verschil werk - raming bedrag
Onderhanden werk kantoren						
46- Sallandse Poort kantoren	1	136.500	0	0	-1	-136.500
Totaal kantoren	**1**	**136.500**	**0**	**0**	**-1**	**-136.500**
Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)						
72- De Zegge VI / ontwikkeling derden	0,2	126.964	0,7	373.238	0,5	246.274
77- De Zegge VII	1,8	1.818.271	2,6	2.267.019	0,8	448.748
Totaal bedrijventerrein (ha)	**2**	**1.945.235**	**3,3**	**2.640.257**	**1,3**	**695.022**

Resultaat rekening van baten en lasten 2020 grondexploitatie

In 2020 is binnen de grondexploitatie € 6,8 mln. uitgegeven en € 10 mln. ontvangen.
Als volgt verdeeld:

Overzicht baten en lasten

Bedragen in €

Uitgaven	Bedrag	Inkomsten	Bedrag
Interne kosten	1.362.553	Ontvangen rente	9.858
Personeel van derden	117.742	Huur / pacht e.d.	18.608
Grondverwerving	3.055.506	Overige bijdragen	59.883
Bouw- en woonrijp maken	1.052.922	Grondverkopen	9.627.147
Overige kosten diensten derden	496.544	Schadevergoeding	328.525
Belastingen / verzekeringen	84.950		
Externe adviezen	163.377		
Rente	488.980		
Totaal	**6.822.574**	**Totaal**	**10.044.021**

Door doorberekening van deze bedragen in de betreffende grondexploitaties sluit 2020 met een **positief bedrijfsresultaat** van **€ 3,08** mln. (2019: € 2,19 mln.).

Het bedrijfsresultaat is als volgt opgebouwd:

Opbouw bedrijfsresultaat

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Tussentijdse winstneming	-2.135.874
Rente belegde reserve/voorziening	-109.533
Mutaties voorziening verwachte verliezen	-835.983
Totaal	**-3.081.390**

Winstneming diverse complexen

Conform de BBV-voorschriften is in 2020 de tussentijdse winstneming berekend en genomen volgens de percentage of completion methode. Hierbij wordt de winstname bepaald naar rato van voortgang van de grondexploitatie.

In 2020 is in totaal een tussentijdse winst genomen van € 2,1 mln. Deze winstneming vinden we terug binnen de volgende complexen:

Tussentijdse winstneming complexen

Bedragen in €

Nr.	Complex	Definitieve winstneming
17	Franciscushof	0
47	Salland II fase 2	796.311
50	Salland II fase 3	848.582
71	De Zegge VI	2.966
74	Borgwijk Luttenberg	73.459
76	Wörmink Mariënheem	228.943
79	't Broeck Broekland	90.513
85	Kleine Hagen fase 2	95.100
Totaal		**2.135.874**

Mutaties voorziening verwachte verliezen

De voorziening verwachte verliezen is na de actualisatie van de grondexploitaties aangepast. De verliesgevende complexen zijn Sallandse Poort, de Zegge VII, de Kleine Hagen Laag Zuthem fase 1, Lierderholthuis fase 1 en de locatie voormalige Hartkampschool.

Na (concept) actualisatie van de GREXen 2021 zijn de volgende mutaties doorgevoerd:

Voorziening te verwachten verliezen

Bedragen in €

Negatieve exploitatieresultaat	Jaarrekening 2019	Projectenrapp. 2020	Jaarrekening 2020	Mutatie t.o.v. jaarrek. 2019
46 Sallandse Poort	-616.442	-639.550	-583.088	-33.354
77 De Zegge VII	-4.029.070	-3.896.199	-3.256.593	-772.477
84 Kleine Hagen Laag Zuthem	-112.354	-109.652	-113.008	654
88 Lierderholthuis	-202.185	-196.548	-217.336	15.151
93 Hartkampschool	-516.606	-513.175	-470.649	-45.957
Totaal neg. GREX	**-5.476.657**	**-5.355.124**	**-4.640.674**	**-835.983**

De onttrekking uit de voorziening verwachte verliezen bedraagt € 835.983 en komt ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie.

Toelichting

77- De Zegge VII

Het bouwrijp maken is afgerond. Op basis van de feitelijk betaalde kosten (inclusief aanbestedingsresultaat) van het bouwrijp maken van de eerste fase en tweede fase zijn de nog te maken kosten neerwaarts bijgesteld in de GREX. Daarnaast dalen de te rentekosten door de verlaging van het rentepercentage van 1,45% naar 1,25% en door een toename van de werkelijke verkopen (ten opzichte van de raming) van bedrijventerrein in 2020.

93- Locatie voormalige Hartkampschool

De werkelijke kosten bouwrijp maken vielen lager uit, hetgeen een positief effect heeft op het negatieve exploitatieresultaat. Daarnaast is een vergoeding voor de planontwikkeling van Salland Wonen ontvangen, die niet in de grondexploitatie was opgenomen.

2.3.7.6 Uitgaven/inkomsten

Boekwaarde 2020

De bruto boekwaarde onderhanden werk is op 31 december 2020 berekend op € 20 mln. Voor een vijftal complexen waarvan het exploitatieresultaat negatief is, is een voorziening getroffen. Rekening houdend met deze voorziening van in totaal € 4,6 mln. bedraagt de netto boekwaarde per 31-12-2020 € 15,4 mln.

Van bruto boekwaarde nemen Franciscushof en Zegge VII in totaal ruim € 18,1 mln. (90,6 %) voor hun rekening.

De boekwaarde is als volgt opgebouwd:

Onderhanden werk (grondexploitatie)

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2020	Mutatie 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening verwachte verliezen	Netto boekwaarde 31-12-2020
17	Franciscushof	8.862.868	-1.936.731	6.926.137		6.926.137
46	Sallandse Poort	795.730	46.118	841.848	583.088	258.760
47	Salland II fase 2	-1.544.289	1.328.090	-216.199		-216.199
48	Salland II fase 3	509.844	-1.819.354	-1.309.510		-1.309.510
69	Broekland Oerland	39.331	-39.329	2		2
71	De Zegge VI	839.252	-352.479	486.773		486.773
74	Borgwijk Luttenberg	16.851	26.323	43.174		43.174
76	Wörmink Mariënheem	-291.216	107.994	-183.222		-183.222
77	De Zegge VII	12.972.839	-1.754.810	11.218.029	3.256.593	7.961.436
78	Veldegge Heeten	1.294.946	-499.537	795.409		795.409
79	't Broeck Broekland	574.491	-91.928	482.563		482.563
84	Kleine Hagen fase 1	-33.005	12.209	-20.796	113.008	-133.804
85	Kleine Hagen fase 2	75.825	48.302	124.127		124.127
87	Lierderholthuis fase 2	113.257	177.610	290.867		290.867
88	Lierderholthuis fase 1	102.181	89.530	191.711	217.336	-25.625
93	Hartkampschool	592.004	-251.360	340.644	470.649	-130.005
Totaal		**24.920.909**	**-4.909.352**	**20.011.557**	**4.640.674**	**15.370.883**

Ten opzichte van de jaarrekening 2019 is de bruto boekwaarde onderhanden werk bruto met ruim € 7,0 mln. afgenomen. Door de winstname van € 2,1 mln. bedraagt de netto vermindering van de boekwaarde € 4,9 mln.

Materiële vaste activa / nog niet in exploitatie genomen en overige gronden

De volgende locaties/percelen worden op basis van de BBV-voorschriften verantwoord onder de materiële vaste activa binnen de algemene dienst.

Overzicht MVA verantwoording binnen algemene dienst

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	m2	Per m2
71	De Zegge VI, restgronden	42.585	8.517	5
78	De Veldegge Heeten, restgronden	380.395	51.641	7
	De Veldegge Heeten, zonnepark		44.590	
79	't Broeck, restgronden	62.500	12.500	5
84	Laag Zuthem, fase 3	21.275	4.255	5
88	Lierderholthuis, fase 3	39.575	7.915	5
99	Overige terreinen			
	Gronden 150 m zone Raan	100.426	50.000	2
	Grond Wechelerweg	99.800	19.960	5
	Ruilverkaveling Raarhoek-Veldhoek	26.691	21.245	1
	Overhoek rondweg Heeten	71.150	14.230	5
	Omgeving Drostenkamp / Tijenraan	295.431	59.674	5
	Perceel grond nabij Veldhoen spoorzone	1.830	1.210	2
	Grond hoek rotonde Veldeggerweg	139.135	27.827	5
	Restgronden Sallandse Poort - N35	236.525	47.305	5
	Totaal	**1.517.318**	**370.869**	

Mogelijk toekomstige bouwgrond in exploitatie

Locatie die in aanmerking komen voor mogelijke toekomstige ontwikkelingen zijn:

Toekomstige bouwgrond in exploitatie

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	m2
72	Molenweg Heino	2.167.700	49.075
73	Toekomstige woningbouw Luttenberg	1.246.254	29.805
75	Marissink Nw. Heeten	209.323	24.260
91	Toekomstige bedrijventerrein Heino	133.358	nnb
93	Locatie voorm. Timmermanshuis Nw. Heeten	240.542	6.282
94	Voorm. obs Gouden Emmer	58.274	2.995
201	Locatie de Brink 2 Raalte	3.229	3.721
	Subtotaal	**4.058.680**	**116.138**

Prognose verwachte resultaten van de complexen in exploitatie

Rekening houdend met de ultimo 2020 vermoedelijk nog te besteden en nog te ontvangen bedragen worden de verwachte positieve exploitatie-uitkomsten van de in uitvoering zijnde complexen becijferd op netto € 4,7 mln. (startwaarde 1-1-2021). Op eindwaarde is het nettoresultaat eveneens berekend op € 5,1 mln.

Voor de negatieve exploitaties is een voorziening getroffen van in totaal € 4,6 mln.

Onderhanden werken en prognose

Bedragen in € - is nadeel

Nr.	Omschrijving	Boekw. 31-12-2020	Winst-name 2020	Boekw. 1-1-2021	Prognose Lasten	Prognose baten	Nominaal	Rente + kosten-/opbr. stijg.	Expl. resultaat (EW)	Expl. resultaat (CW)
17	Franciscushof	6.926.137	0	6.926.137	9.630.612	17.447.905	891.156	386.415	504.741	422.344
46	Sallandse Poort	841.848	0	841.848	106.118	363.800	-584.166	18.019	-602.185	-583.088
	Af: voorziening	0							*602.185*	*583.088*
47	Salland II fase 2	-1.012.510	796.311	-216.199	99.681	0	116.518	-2.702	119.220	116.883
50	Salland II fase 3	-2.158.092	848.582	-1.309.510	957.233	1.571.685	1.923.962	-43.541	1.967.503	1.891.102
69	Oerland Broekland	2	0	2	0	0	-2	0	0	0
71	de Zegge VI	483.807	2.966	486.773	26.581	540.278	26.924	15.109	11.815	10.916
74	Borgwijk Luttenberg	-30.285	73.459	43.174	38.200	157.535	76.161	-474	76.635	73.659
76	Wörmink Mariënheem	-412.165	228.943	-183.222	123.077	0	60.145	-2.290	62.435	61.211
77	de Zegge VII	11.218.029	0	11.218.029	3.978.898	12.338.891	-2.858.036	1.117.504	-3.975.540	-3.256.593
	Af: voorziening	0		0					*3.975.540*	*3.256.593*
78	Veldegge Heeten	795.409	0	795.409	597.113	1.697.815	305.293	20.687	284.606	262.932
79	t Broeck Broekland	392.050	90.513	482.563	750.134	1.878.530	645.833	-26.612	672.445	597.112
84	Kl. Hagen fase 1	-20.796	0	-20.796	137.257	0	-116.461	1.115	-117.576	-113.008
	Af: voorziening	0		0					*117.576*	*113.008*
85	Kl. Hagen fase 2	29.027	95.100	124.127	223.146	1.163.995	816.722	-11.958	828.680	780.884
88	Lierderholthuis fase 2	191.711	0	191.711	27.575	0	-219.286	2.396	-221.682	-217.336
87	Lierderholthuis fase 1	0	0	0					221.682	217.336
	Af: voorziening	290.867	*0*	290.867	*428906*	*1262950*	543.177	*-12622*	*555.799*	*513.475*
93	Hartkampschool	340.644	0	340.644	138.840	0	-479.484	10.179	-489.663	-470.649
	Af: voorziening	0							*489.663*	*470.649*
	Totaal	**17.875.683**	**2.135.874**	**20.011.557**	**17.263.371**	**38.423.384**	**1.148.456**	**1.471.225**	**5.083.879**	**4.730.518**

2.3.7.7 Reserves en risico's

De grondexploitatie kent een reservepositie van in totaal € 13,8 mln.
Deze is als volgt opgebouwd:

Reservepositie bouwgrondexploitatie

Bedragen in €

Overzicht reserves bouwgrondexploitatie	31-12-2020
Algemene reserve grondexploitatie	7.799.926
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.218.872
Reserve claims grondexploitatie	150.000
Subtotaal	9.168.798
Voorzieningen (contante waarde)	4.640.674
Totaal belegde reserves en voorzieningen	**13.809.472**

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 31-12-2020 een stand van € 7,8 mln.

In de Nota Grondbeleid is voor de algemene reserve grondexploitatie een ondergrens van € 1 mln. en een bovengrens van € 5 mln. bepaald. Op basis hiervan is er derhalve sprake van een surplus van € 2,8 die conform de Nota Grondbeleid gestort wordt in de algemene bestemmingsreserve.

Op basis van onder andere de geactualiseerde grondexploitaties ziet het verwachte (meerjaren) verloop van de algemene reserve grondexploitatie er als volgt uit:

Algemene reserve grondexploitatie

Bedragen in €

Alg res grondexploitatie	2020	2021	2022	2023
Stand per 1-1	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Stortingen	3.272.576	2.553.620	1.729.600	979.049
Onttrekkingen	472.650	841.000	341.000	441.000
Afroming reserve	2.799.926	1.712.620	1.388.600	538.049
Stand per 31-12	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**

Door gewijzigde regelgeving kan in een eerder stadium tussentijds winst worden genomen. Dit heeft een positief effect op de stand van de algemene reserve grondexploitaties. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de beoogde winstname voor de jaren 2021 t/m 2023 gebaseerd is op verwachte kosten en (grond) opbrengsten. Mochten deze afwijken dan heeft dit gevolgen voor de winstname en daaropvolgend de afroming van de algemene reserve grondexploitatie.

De algemene reserve grondexploitatie maakt onderdeel uit van het totale weerstandsvermogen van de gemeente. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen.

Bestemmingsreserves

Naast de algemene reserve kennen we de bestemmingsreserves:

De **reserve bovenwijkse voorzieningen** heeft op 31-12-2020 een stand van € 1,2 mln. Deze reserve wordt ingezet wanneer er sprake is van een bovenwijkse voorziening. In de Nota Bovenwijkse Voorzieningen is aangegeven wat hieronder valt.

In 2020 zijn de volgende mutaties binnen de reserve bovenwijkse voorzieningen doorgevoerd:

Mutaties reserves Bovenwijkse voorzieningen

Bedragen in €

Reserve bovenwijkse voorzieningen		
Stand per 01-01-2020		1.074.400
Rente 2,25%		24.174
		1.098.574
Beschikkingen 2020		
- Ontsluiting Raalte Noord	-24.006	
- Aanpassing Westdorplaan (voorbereiding)	-3.402	
- Primitieve begroting	-2.294	
Totaal beschikkingen 2020		-29.702
Stortingen 2020		
- T.l.v. alg. reserve grondexploitatie	150.000	
Totaal stortingen 2020		150.000
Stand per 31-12-2020		**1.218.872**

Door de gewijzigde BBV-voorschriften is voeding van de reserve Bovenwijkse voorzieningen vanuit de complexen niet meer toegestaan. Omdat dit een voordelig effect heeft op de GREX van de betreffende complexen, wordt jaarlijks vanuit de algemene reserve grondexploitatie een storting van € 150.000 gedaan in de reserve Bovenwijkse voorzieningen.

De claims die op de Algemene reserve grondexploitatie rusten zijn ondergebracht in de **reserve claims Grondexploitatie**. Aan deze claims ligt een bestuurlijk besluit ten grondslag. Per 31-12-2020 is er € 150.000 beschikbaar voor de te verwachten toekomstige uitgaven. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Claims reserve grondexploitatie

Bedragen in €

Reserve claims grondexploitatie	31-12-2020
Bijdrage vanuit Veldegge fase 1	150.000
Totaal aan te verwachten claims	**150.000**

Betreft een in het verleden ontvangen rijksbijdrage in het kader van stimulering woningbouw, die nog ingezet kan worden binnen het complex de Veldegge.

Voorziening verwachte verliezen

Naast de algemene reserve grondexploitatie is er een **voorziening voor verwachte verliezen**. Deze voorziening heeft als doel de te verwachten verliezen binnen de grondexploitatie af te dekken.

De voorziening heeft een stand per 31-12-2020 van € 4.640.674 en is gelijk aan het totaal van de negatieve exploitatieresultaten van de in exploitatie zijnde complexen.

Voorziening verwachte verliezen

Bedragen in €

Specificatie voorzieningen	31-12-2020
Sallandse Poort	583.088
De Zegge VII	3.256.593
Kleine Hagen Laag Zuthem fase 1	113.008
Lierderholthuis fase 1	217.336
Hartkampschool	470.649
Totaal	**4.640.674**

Risico's

De risico's binnen de grondexploitatie zijn beperkt en beheersbaar. Enerzijds door het totaal aan boekwaarden en anderzijds door een op dit moment gunstige markt voor woningbouw en bedrijfsvestiging.
Mocht echter een verslechtering in de marktomstandigheden optreden dan heeft dit met name negatieve gevolgen voor de complexen met een hoge boekwaarde (Franciscushof en de Zegge VII).

Vennootschapsbelasting

Overheidsondernemingen (gemeenten, provincies en waterschappen) zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

De resultaatverwachtingen zijn, ten opzichte van de inschattingen die zijn gemaakt ten behoeve van de fiscale openingsbalans per 1-1-2016, gestegen. Dit kan leiden tot een hogere fiscale winst voor de vennootschapsbelasting in de komende jaren dan voorzien was.

Risicovolle projecten

Franciscushof

Het risico voor de ontwikkeling van het complex Franciscushof ligt volledig bij de gemeente. De grondexploitatie laat een beperkt positief resultaat zien. Op 31-12-2020 is er echter nog een boekwaarde van € 6,9 mln. Wanneer de parameters (rente, kostenstijging e.d.) of het afzettempo veranderen heeft dit derhalve grote negatieve gevolgen voor de exploitatie.

Onder andere door de toekomstige aanpassing van de N35 is voor de zuidrand (gebied ten zuiden van Hoftheater) een nieuw stedenbouwkundig plan opgesteld. De definitieve grondexploitatie dient nog opgesteld te worden, maar de verwachting is dat deze een negatief exploitatieresultaat gaat geven. Dit wordt onder andere veroorzaakt door minder grondopbrengsten en extra kosten voor geluidwerende voorzieningen. De definitieve grondexploitatie maakt onderdeel uit van het nog vast te stellen gewijzigde bestemmingsplan.

De Zegge VII

Het bedrijventerrein de Zegge VII kent per 1-1-2021 nog een uitgeefbare oppervlakte van 12,1 ha. De grondexploitatie laat een negatief resultaat zien op contante waarde van ruim € 3,2 mln., waarvoor conform de voorschriften een voorziening getroffen is.

In de grondexploitatie is een uitgiftetempo opgenomen van 1,3 ha. per jaar. Op dit moment is de belangstelling naar bedrijventerrein nog steeds groot. Dit heeft in 2020 geleid tot concrete verkoop van gronden binnen de Zegge VII van in totaal 2,6 ha.

Omdat de (bruto) boekwaarde per 31-12-2020 € 11,5 mln. bedraagt, heeft het niet realiseren van de geraamde verkoop in de GREX negatieve gevolgen voor de exploitatie. Dit betekent dan een hoger exploitatietekort, waardoor een extra beroep gedaan moet worden op de Algemene reserve grondexploitatie.

Risicobedrag
In de jaarrekening 2020 is het risico binnen de grondexploitatie berekend op € 3,4 mln.

Bij de berekening van het risicobedrag is gekeken naar het financieel effect op het exploitatieresultaat bij:

- verhoging van het rentepercentage met 1%
- verhoging van de kostenstijging met 1%
- verlaging van de opbrengsten met 5%
- verlenging van de looptijd met 2 jaar.

Indien de aanpassing niet opgevangen kan worden binnen de exploitatie van het complex, wordt het meegenomen in het risicobedrag. Met name bij de verliesgevende complexen Sallandse Poort en de Zegge VII is hiervan sprake. Een verandering in de parameters heeft een hoger nadelig exploitatieresultaat tot gevolg.

Daarnaast is er binnen de complexen Franciscushof en de Zegge VII sprake van een verhoogd risico door een hoge boekwaarde in combinatie met een groot uitgeefbaar gebied en een lange looptijd.

Het totaal berekende risicobedrag van afgerond € 3,4 mln. is als volgt opgebouwd:

Berekende risicobedrag
Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	676.794
Kantoren	45.750
Bedrijventerrein	2.672.233
Totaal	**3.394.777**
Afgerond	**3.400.000**

De algemene reserve grondexploitatie kent een stand, na afroming, van € 5 mln. Het berekende risicobedrag is derhalve volledig afgedekt.

Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale risico van de gemeente Raalte. Zie hiervoor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

2.3.8 Sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en G. Toeter
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

2.3.8.1 Inleiding

Vanaf 2015 zijn de taken vanuit de voormalige AWBZ-taken, de uitvoering van de Jeugdwet en de Participatiewet/WSW gedecentraliseerd.

De beleidsonderdelen van de drie gedecentraliseerde overheidstaken in het sociaal domein zijn opgenomen in de programma's 3 Onderwijs, werk en inkomen en 4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. Programma 8 openbare orde en veiligheid heeft raakvlakken met deze paragraaf.

In deze paragraaf gaan wij met name in op de financiële stand van zaken. U treft eerst een 'overall' stand van zaken 2020 aan van het sociaal domein 'breed'. Aansluitend zoomen we nader in op de Wmo, Jeugdzorg en Participatie.

De opbouw van deze paragraaf ziet er als volgt uit:

- Stand van zaken Sociaal Domein breed
- Stand van zaken Wmo
- Stand van zaken Jeugd
- Stand van zaken Participatie
- Ontwikkeling reserve Sociaal Domein
- Ontwikkelingen en risico's binnen Sociaal domein
- Resumé

2.3.8.2 Beleidskader

In onderstaand tabel zijn de gerealiseerde inkomsten en uitgaven over 2020 voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken (AWBZ, Jeugdzorg, Participatiewet) weergegeven. De uitgaven Wmo-taken vanaf 2015 blijven ruimschoots binnen de begroting. Op de jeugd is een fors tekort en op participatie (WSW en re-integratie) is een klein overschot. Per saldo is er een negatief resultaat van € 260.000 op de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein.

Middelen sociaal domein taken vanaf 2015

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Inkomsten 2020	Uitgaven 2020	Saldo
Wmo	5.903.000	4.971.000	-932.000
Jeugd	7.588.000	8.929.000	1.341.000
Participatie	5.187.000	5.038.000	-149.000
Totaal	**18.678.000**	**18.938.000**	**260.000**

Verder is op de 'oude' taken Wmo (Individuele hulpmiddelen, huishoudelijke hulp, vervoer) een nadelig resultaat van € 145.000. Op de overige middelen Participatie (Bijstand, Bijzondere bijstand en schulddienstverlening) is een positief resultaat van € 690.000 behaald. In het vervolg van deze paragraaf wordt nader op de resultaten ingegaan.

2.3.8.3 Wmo

Binnen de Wmo worden 'oude' en 'nieuwe' taken onderscheiden. De 'oude' Wmo-taken bestaan uit de individuele hulpvoorzieningen, inclusief huishoudelijke hulp en de overige prestatievelden, zoals we deze kennen uit de oorspronkelijke WMO 2007-2014. De 'nieuwe' Wmo-taken bestaan uit de vanaf 2015 overgehevelde taken vanuit de voormalige AWBZ. In de onderstaande tabel zijn de resultaten van de Wmo weergegeven.

Analyse resultaat Wmo

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Resultaat 'Wmo-taken vanaf 2015' (naar reserve Sociaal)	-932.000
Resultaat 'Wmo oud maatwerk' (naar reserve Sociaal)	145.000
Totaal resultaat Wmo	**-787.000**

Budgetneutraliteit is bij de gedecentraliseerde taken vanaf 2015 het uitgangspunt. Echter, net als in voorgaande jaren zijn de werkelijke uitgaven 2020 voor de Wmo-taken vanaf 2015 aanzienlijk lager dan de middelen die we van het Rijk ontvangen. Er is een positief resultaat van € 932.000. Het saldo wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein.

Wmo-taken vanaf 2015

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting zomernota 2020	Realisatie 2020	Saldo
Rijksbijdrage Wmo	5.463.500	5.568.000	-104.500
Aanvullend budget Wmo HH2 naar lichte begeleiding	335.000	335.000	0
Totaal inkomsten Wmo 'nieuwe taken'	**5.798.500**	**5.903.000**	**-104.500**
Formatie en algemene kosten	723.000	723.000	0
Algemene voorzieningen	698.000	677.000	-21.000
Individuele voorzieningen	3.642.000	3.571.000	-71.000
Totaal uitgaven Wmo 'nieuwe taken'	**5.063.000**	**4.971.000**	**-92.000**
Resultaat	**-735.500**	**-932.000**	**-196.500**

Net als in voorgaande jaren zijn de inkomsten voor de Wmo-taken vanaf 2015 hoger dan de uitgaven. Het werkelijk overschot is € 932.000, waar bij de zomernota een overschot van € 735.500 is gemeld. De hogere inkomsten van € 104.500 zijn een gevolg van corona compensaties van het rijk voor de meerkosten Wmo en het niet innen van eigen bijdrage in april en mei 2020.

Aan de uitgavenkant zijn de kosten van de individuele voorziening Wmo-begeleiding lager dan ingeschat bij de zomernota.

Overzicht Maatwerk voorzieningen (Wmo 'oude taken')

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Saldo
Wmo-hulpvoorzieningen (rolstoel, vervoer en woonvoorzieningen	1.063.000	1.183.000	120.000
Huishoudelijke Hulp (ZIN en PGB) en thuisbegeleiding	2.799.000	2.809.000	10.000
Wmo-vervoer	682.000	658.000	-24.000
Eerstelijnsvoorziening Wmo	49.000	88.000	39.000
Totaal	**4.593.000**	**4.738.000**	**145.000**

In bovenstaand tabel zijn de resultaten weergegeven met betrekking tot de Wmo 'oude' maatwerkvoorziening. Per saldo is er een nadelig resultaat van € 145.000. Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve Sociaal domein. Het resultaat wordt met name veroorzaakt doordat de kosten van Wmo-hulpvoorzieningen hoger zijn dan begroot. We zien een toename in gebruik van de Wmo-hulpmiddelen. Daarnaast is er een overschrijding op de 1e lijnskosten Wmo. Dit is veroorzaakt door extra uitgaven voor het uitvoeren van de aanbestedingen van de Wmo-hulpmiddelen en Wmo-begeleiding in 2020.

2.3.8.4 Jeugd

Vanaf 2015 zijn de taken van de Jeugdhulp gedecentraliseerd naar de gemeenten. In onderstaand tabel zijn de resultaten over 2020 van de Jeugdhulp weergegeven.

Inkomsten en uitgaven Jeugdzorg

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting zomernota 2020	Realisatie 2020	Saldo
Rijksbijdrage Jeugd	7.443.000	7.477.000	-34.000
Aanvullende middelen	111.000	111.000	0
Totaal inkomsten Jeugdzorg	**7.554.000**	**7.588.000**	**-34.000**
Formatie en algemene kosten	466.000	466.000	0
1e lijns jeugdzorgkosten	790.000	793.000	3.000
Specialistische jeugdzorgkosten (2e lijn)	7.554.000	7.670.000	116.000
Totaal kosten Jeugdzorg	**8.810.000**	**8.929.000**	**119.000**
Resultaat	**1.256.000**	**1.341.000**	**85.000**

Budgetneutraliteit is het uitgangspunt. Echter, net als in voorgaande jaren, zijn de middelen Jeugd niet toereikend gebleken om de jeugdhulp in Raalte uit te voeren. Het tekort over 2020 is € 1.341.000. Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

In dit bedrag zit een voordeel van € 152.000 over voorgaande jaren. Het werkelijke tekort jeugd over 2020 ligt dus op € 1.493.000. In 2019 was het tekort jeugd circa € 500.000. Het oplopende tekort wordt mede veroorzaakt door lagere rijksinkomsten jeugd. Per saldo hebben we in vergelijking met 2019 circa € 383.000 aan lagere rijksbijdrage jeugd ontvangen. Daarnaast is er een investering van € 400.000 gedaan in het voorveld jeugd (CJG), die in de komende jaren een besparing op moet leveren op de specialistisch jeugdhulp. In 2020 is echter geen sprake van een daling van de kosten specialistische jeugdhulp. Uit landelijk onderzoek naar de financiële tekorten in de jeugdzorg is geconcludeerd dat brede inzet op preventie en vroegsignalering niet leidt tot lagere kosten binnen de jeugdwet. Tot slot is er sprake van een toename van kosten voor jeugdbescherming en jeugdreclassering van circa € 100.000 ten opzichte van 2019.

2.3.8.5 Participatie

In onderstaand tabel is de integratie-uitkering Participatie verantwoord. Sinds de uitvoering van de Participatiewet ontvangt de gemeente Raalte rijksmiddelen voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de re-integratie naar werk. Bij de zomernota is een tekort van € 325.000 op de Sociale Werkvoorziening (SW) gemeld. De werkelijke realisatie SW is € 0. De inkomsten die het SW-bedrijf uit detacheringen, groen en beschut in 2020 heeft gegenereerd, zijn hoger dan verwacht. Er was rekening gehouden met minder detacheringsinkomsten door corona. De impact van corona op de exploitatie van het SW-bedrijf is minder, dan ingeschat. Dit betekent dat de rijksbijdrage van € 325.000 die we hebben ontvangen hoger is dan het daadwerkelijk geleden exploitatieverlies bij het SW-bedrijf. Op re-integratie is er een voordeel van € 149.000. Mede door de corona-maatregelen zijn een aantal re-integratietrajecten uitgesteld. Daarnaast hebben we in 2020 van het rijk € 62.000 ontvangen voor de creatie en continuering van beschut werkplekken in 2019.

Inkomsten en uitgaven Participatie (Re-integratie en WSW)

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Zomernota 2020	Realisatie 2020	Saldo
Reguliere rijksmiddelen SW	4.191.000	4.191.000	0
Corona compensatie SW	150.000	325.000	-175.000
Aanvullende beschikbaar gesteld Raad SW	200.000	200.000	0
Re-integratiemiddelen	409.000	471.000	-62.000
Totaal inkomsten Participatie	**4.950.000**	**5.187.000**	**-237.000**
Uitgaven wet Sociaal Werkvoorziening	4.866.000	4.716.000	-150.000
Re-integratie uitgaven	368.000	322.000	-46.000
Totaal kosten Participatie	**5.234.000**	**5.038.000**	**-196.000**
Resultaat SW	**325.000**	**0**	**-325.000**
Resultaat re-integratie	**-41.000**	**-149.000**	**-108.000**
Resultaat	**284.000**	**-149.000**	**-433.000**

In onderstaand tabel zijn de resultaten voor het bijstandsdeel en schulddienstverlening weergegeven. Vooral op het bijstandsdeel houden we middelen over. De rijksmiddelen die we ontvangen vanuit de BUIG-gelden zijn hoger dan we werkelijke kosten aan uitkeringen.

Per saldo houden we € 413.000 over. In 2020 zien we nog geen enorme toename van mensen in de bijstand door corona. De Tozo-gelden, worden verantwoord in de paragraaf corona en zijn niet in onderstaand overzicht opgenomen. In totaal is er een positief saldo van € 541.000 die toegevoegd wordt aan de reserve Sociaal domein.

Overzicht overige Participatiemiddelen

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting zomernota 2020	Realisatie 2020	Saldo
Resultaat bijstand	-107.000	-520.000	-413.000
Resultaat bijzondere bijstand inclusief minima	-42.000	-123.000	-81.000
Resultaat schulddienstverlening	0	-47.000	-47.000
Totaal	**-149.000**	**-690.000**	**-541.000**

2.3.8.6 Reserve Sociaal domein

In onderstaand tabel zijn de toevoegingen en onttrekkingen met betrekking tot de reserve Sociaal domein weergegeven. Begin 2020 was er een saldo van € 4,85 miljoen. Per 31 december 2020 is de stand € 4,81 miljoen. Er staan voor 2021 en verder nog € 0,45 miljoen aan claims ten laste van de reserve sociaal domein. Na aftrek van deze claims is er een saldo van € 4,36 miljoen om de risico's binnen het sociaal domein op te vangen.

Reserve Sociaal domein

Bedragen in €

Omschrijving	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2020			**4.850.000**
Resultaat Wmo-taken vanaf 2015	932.000		
Resultaat Wmo 'oud'		145.000	
Resultaat Jeugd		1.341.000	
Resultaat bijstandverlening (PW)	520.000		
Resultaat bijzonder bijstand	123.000		
Resultaat schulddienstverlening	47.000		
Resultaat WSW		0	
Resultaat re-integratie	149.000		
Totaal	**1.771.000**	**1.486.000**	
Subtotaal			**5.135.000**
Overige onttrekkingen 2020			
Transformatiebudget		257.000	
Gebiedscoördinator buitengebied		45.000	
Bijstelling rijksbijdrage voorgaande jaren		21.000	
Totaal		**323.000**	
Stand per 31-12-2020			**4.812.000**
Restant claims 2021 en verder			
Transformatiebudget sociaal domein		388.000	
Gebiedcoördinator buitengebied		65.000	
Totaal claims		**453.000**	
Stand reserve na aftrek claims			**4.359.000**

2.3.8.7 Ontwikkelingen

We zien een aantal ontwikkelingen en risico's binnen het sociaal domein, die de komende jaren invloed kunnen hebben op het resultaat van het sociaal domein, namelijk:

- Bij de in 2020 uitgevoerde aanbesteding Wmo-begeleiding zijn hogere reële tarieven vastgesteld. Vanaf 2021 zal dit het resultaat Wmo 'nieuwe taken' negatief beïnvloeden.
- De kosten in de huishoudelijke hulp nemen nog steeds toe vanwege de invoering van het Wmo abonnementstarief.
- Het Wmo vervoer gebruik neemt toe. De effecten zijn dit jaar niet volledig zichtbaar geweest vanwege de coronacrisis.

- Het aantal aanvragen in het voorveld Jeugd (Centrum jeugd en gezin) neemt toe, waardoor de capaciteit onder druk staat.
- Het tekort in de jeugd neemt toe, mede doordat het onzeker is of de investering in het voorveld jeugd, zich op (korte) termijn terugverdient in de specialistische jeugdhulp.
- De impact van de coronacrisis zal naar verwachting in de komende jaren een grotere impact hebben op het aantal uitkeringsaanvragen, bijzondere bijstand, schulddienstverlening, maar ook van het gebruik van de zorg door bijvoorbeeld meer psychische en lichamelijke klachten.
- De teruglopende rijksbudgetten voor de Sociale Werkvoorziening en de verwachte tekorten SW voor de komende jaren.

2.3.8.8 Resumé

Op de in 2015 door het Rijk overgehevelde taken in het Sociaal domein naar de gemeente hebben we in 2020 een negatief resultaat van € 260.000. Dit wordt veroorzaakt doordat het tekort in de Jeugdzorg hoger is dan de overschotten op de Wmo-taken vanaf 2015 en de Participatie / WSW. Daarnaast is er een negatief resultaat van € 145.000 op de middelen Wmo 'oud' en een positief resultaat van € 690.000 op overige middelen participatie (bijstandsdeel). De resultaten zijn toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein.

De stand van de reserve Sociaal domein per 31-12-2020 is € 4,81 miljoen. Echter op de reserve Sociaal domein rusten per 1-1-2021 nog claims van € 0,45 miljoen (op basis van eerder genomen besluiten). Hiermee rekening houdend komt het saldo van de reserve Sociaal domein op circa € 4,36 miljoen, hetgeen boven het plafond van € 4 miljoen ligt. Daarnaast zien we de nodige risico's in het sociaal domein op ons afkomen.

Daarom wordt geadviseerd de middelen in de reserve Sociaal domein beschikbaar te houden voor het opvangen van de risico's die zich binnen het sociaal domein aandienen. Hiertoe zal bij het vaststellen van de jaarrekening 2020 aan de raad worden voorgesteld het plafond van de reserve sociaal domein (eenmalig) te verhogen tot een bedrag van € 5 miljoen.

2.3.9 Corona

Portefeuillehouder: Wethouders F. Niens en G. Toeter
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

2.3.9.1 Inleiding

In het najaar van 2020 heeft de gemeenteraad het Koersdocument Coronacrisis vastgesteld. Het koersdocument geeft richting hoe we willen omgaan met sociale, maatschappelijke, economische en financiële gevolgen van de coronacrisis. De toelichting van de inhoudelijke / beleidsmatige gevolgen van de coronacrisis zijn verantwoord in de verschillende programma's. In deze paragraaf gaan we in op de financiële stand van zaken 2020 rond de gevolgen van de coronacrisis.

De coronacrisis heeft een grote impact op de financiën van de gemeente Raalte. Het rijk heeft in 2020 steunpakketten beschikbaar gesteld ter compensatie van enerzijds de inkomstenderving en anderzijds de extra kosten die de gemeente heeft gemaakt op diverse beleidsterreinen als gevolg van corona. Daarnaast heeft de Raad aanvullend op de rijkscompensatiegelden voor het jaar 2020 een gemeentelijke stelpost van € 500.000 beschikbaar gesteld.

2.3.9.2 Financiële stand van zaken

In onderstaand tabel is een overzicht gegeven van de rijkscompensaties per pijler en de claims die hierop zijn gedaan in 2020. In 1e instantie is er conform het raadsvoorstel inzake het Koersdocument Coronacrisis gekeken of meerkosten die een gevolg zijn van de coronacrisis binnen de reguliere middelen op te vangen zijn. Zo niet, dan is er een claim gedaan op de rijkscompensatie. In totaal is er in 2020 circa € 1,30 miljoen aan rijkscompensatie via het gemeentefonds beschikbaar gesteld en is er voor circa € 0,87 miljoen aan claims hierop gedaan. Hierbij is de lijn aangehouden om de rijksmiddelen daar in te zetten, waarvoor de middelen bestemd zijn.

Overzicht verantwoording 2020 Rijkscompensaties Corona (via gemeentefonds)

Bedragen in €

Corona-gerelateerde Compensatie vanuit Rijk	Rijks-compensatie Raalte 2020	Claim op compensatie 2020	Saldo	Toelichting op claim
Sociale werkvoorziening	325.000	325.000	-	Compensatie exploitatieverlies SW-bedrijf als gevolg van corona. Verantwoording o.b.v. jaarrekening Stichting Werk Raalte.
Cultuur	222.000	180.000	42.000	Compensatie aan 8 culturele instellingen, waaronder Hoftheater.
Meerkosten Wmo en jeugd	138.000	112.000	26.000	Ingediende meerkosten Wmo- en jeugdaanbieders
Schrappen opschalingkorting	130.000	51.000	79.000	Diverse extra kosten corona, zoals communicatiekosten voor Coronaproat, actie aandacht voor elkaar en accountantskosten.
Toezicht en handhaving	90.000	30.000	60.000	Corona-gerelateerde kosten toezicht en handhaving.
2e kamer Verkiezingen	68.000	-	68.000	Kosten 2020 verkiezingen uit reguliere budget.
Inkomsten toeristenbelasting	65.000	65.000	-	Minder inkomsten toeristenbelasting over 2020, afrekening in 2021.
Re-integratie bijstand en schulddienstverlening	47.000	-	47.000	In 2020 uit reguliere middelen.
Inkomstenderving precariobelasting en markt en evenementenleges	46.000	46.000	-	Geen heffing precariobelasting 2020, marktgelden 4e kwartaal niet in rekening gebracht.
Noodopvang kinderen	46.000	10.000	36.000	Extra kosten organisatie noodopvang
Eigen bijdrage Wmo	46.000	46.000	-	Niet innen eigen bijdrage april/mei 2020.
Buurt- en dorpshuizen	26.000	-	26.000	Wordt geïnventariseerd met buurthuizen, voorstel in 2021.
Vrijwilligersorganisaties jeugd	16.000	-	16.000	Wordt geïnventariseerd, voorstel in 2021.
Overig	33.000	8.200	24.800	Betreft vergoeding voorschoolse voorziening, jeugd aan zet en quarantaine ondersteuning.
Totaal	**1.298.000**	**873.200**	**424.800**	

Daarnaast is er een gemeentelijke stelpost Corona van € 500.000 voor 2020 beschikbaar gesteld. Hierop is nog geen claim gedaan. Echter, het totaalbeeld over 2020 is nog niet definitief, omdat de jaarrekening 2020 van maatschappelijke instellingen nog moeten worden vastgesteld en bij verenigingen het boekjaar niet altijd van 1 januari 2020 tot 31 december 2020 loopt. Daarnaast is de verwachting dat er over 2020 nog claims van het sportbedrijf en verenigingen kunnen komen. Daarom wordt voorgesteld om het saldo rijksmiddelen van circa € 0,42 miljoen en de gemeentelijke stelpost van € 0,5 miljoen over te hevelen naar 2021 (zie ook bijlage over te hevelen middelen).

Specifieke uitkering

Het rijk heeft naast middelen via het gemeentefonds ook een aantal specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld in 2020. Over de specifieke uitkering moet verantwoording aan het Rijk afgelegd worden. Op basis van de werkelijke kosten volgt een afrekening. Het betreft de volgende regelingen:

Tozo

De gemeente heeft circa € 6,61 miljoen aan voorschot Tozo ontvangen over 2020. In dit voorschot zit een vergoeding voor uitvoeringskosten van € 450 voor een besluit op een aanvraag levensonderhoud en € 800 voor een besluit op een aanvraag kapitaal. In totaal zijn er 596 aanvragen levensonderhoud en 24 aanvragen kredieten kapitaal behandeld. In 2020 is er € 2,59 miljoen aan verstrekkingen Tozo en € 287.400 aan uitvoeringskosten Tozo gerealiseerd. Per saldo zal er naar verwachting € 3,74 miljoen terugbetaald moeten worden aan het Rijk. De uitvoeringskosten Tozo zijn opgevangen binnen de loonsom Sociaal. Doordat prioriteit is gegeven aan de uitvoering van de Tozo, zijn andere taken in het domein Sociaal blijven liggen. Deze zullen ingehaald moeten worden. Daarom wordt voorgesteld om de compensatie uitvoeringskosten van € 287.400 over te hevelen naar 2021.

Compensatie IJsbanen en Zwembaden

Het rijk heeft voor het jaar 2020 landelijk € 100 miljoen beschikbaar gesteld ter compensatie van exploitatieverliezen van zwembaden en ijsbanen. De regeling wordt in het voorjaar 2021 uitgewerkt in nauw overleg met de sector. Naar verwachting kan er vanaf 5 april 2021 een aanvraag ingediend worden. Het is nog niet bekend welk bedrag voor Raalte gecompenseerd wordt. Het bedrag dat voor Raalte beschikbaar komt, zal worden betrokken bij de te verwachten claim van het Sportbedrijf Raalte over 2020.

2.3.9.3 Resumé

Vanwege de coronacrisis heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van extra kosten en inkomstenderving bij gemeenten. Over 2020 is deze rijkscompensatie voldoende gebleken om de gevolgen van corona op te vangen. In 2021 zullen we de ontwikkelingen blijven monitoren.

Hoofdstuk 3

Balans met toelichting

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 3 Balans met toelichting

3.1 Balans

Activa

Bedragen * €1.000

	31-12-2020		31-12-2019	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		**428**		**449**
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	428		449	
Materiële vaste activa		**116.133**		**112.903**
Investeringen met een economisch nut	89.662		87.150	
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.594		19.159	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.618		6.319	
Gronden uitgegeven in erfpacht	259		275	
Financiële vaste activa		**7.239**		**7.296**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	299		299	
- gemeenschappelijke regelingen	-			
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	1.301		1.405	
- deelnemingen	1.331		1.298	
Overige langlopende leningen u/g	4.308		4.294	
Totaal vaste activa		**123.800**		**120.648**
Vlottende activa				
Voorraden		**15.371**		**19.368**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	15.371		19.368	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		**8.071**		**9.838**
Vorderingen op openbare lichamen	129		568	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	6.893		7.397	
Overige vorderingen	1.049		1.873	
Liquide middelen		**2.302**		**9**
Kassaldi	7		6	

Banksaldi	2.295		3	
Overlopende activa		**8.720**		**8.458**
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
- Europese overheidslichamen	-		-	
- Het Rijk	321		612	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	926		724	
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	7.473		7.122	
Totaal vlottende activa		**34.464**		**37.673**
Totaal - generaal		**158.264**		**158.321**

Passiva

Bedragen * €1.000

	31-12-2020		31-12-2019	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		**66.218**		**62.227**
Algemene reserve	27.588		23.342	
Bestemmingsreserves	36.437		36.711	
Gerealiseerd resultaat	2.193		2.174	
Voorzieningen		**5.471**		**5.154**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.847		3.738	
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.624		1.416	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		**72.307**		**76.410**
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	5.000		5.000	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.301		56.404	
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	5.000		5.000	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	10.000		10.000	
Door derden belegde gelden	-		-	
Waarborgsommen	6		6	
Totaal vaste passiva		**143.996**		**143.791**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar		**3.694**		**8.507**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-		5.000	
Overige kasgeldleningen	-		-	
Banksaldi	-		3	
Overige schulden	3.694		3.504	
Overlopende passiva		**10.574**		**6.023**

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	5.986	5.497
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	4.021	84
- Overige Nederlandse overheidslichamen	348	343
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	219	99
Totaal vlottende passiva	**14.268**	**14.530**
Totaal - generaal	**158.264**	**158.321**
Gewaarborgde geldleningen	128.324	125.434
Garantstellingen	1.193	1.327

3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 21-12-2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

In de jaarrekening 2020 wordt het bedrag verantwoord dat in het verantwoordingsjaar van het CAK aan afdrachten is ontvangen (= kasstelsel). De reden hiervan is dat bij het CAK sprake is van achterstanden in het verwerken van de opgelegde en nog op te leggen eigen bijdragen waardoor geen betrouwbare schatting is te maken van de ultimo 2020 nog op te leggen en door gemeenten te ontvangen eigen bijdragen.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten, zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV).

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

2. Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van der verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Bij de waardering is waar nodig rekening gehouden met een (verwachte) duurzame waardevermindering.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

-	Gronden en terreinen	n.v.t.
-	Woonruimten	40
-	Bedrijfsgebouwen	10-40
-	Grond, weg- en waterbouwkundige werken	5-80
-	Vervoermiddelen	7-15
-	Machines, apparaten en installaties	7-25
-	Overige materiële vaste activa	10

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2020 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

3. Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn, tenzij hierna anders is vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtends artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

1. Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode; baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2020)' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren te veel winst is genomen, dan neemt de gemeente de eerder te veel genomen winst terug. Subsidiebaten en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitatie maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt voor dit verlies een voorziening gevormd ten laste van het resultaat en vervolgens via de resultaatbestemming ten laste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht. De voorzieningen worden in mindering gebracht op de voorraden.

2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

3. Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

1. Eigen vermogen

Reserves zijn vermogensbestanddelen die zijn aan te merken als eigen vermogen en die bedrijfseconomisch gezien vrij te besteden zijn. Het in bedrijfseconomische zin vrij besteedbaar zijn van de reserve wil zeggen dat tot het moment van daadwerkelijke aanwending er altijd voor gekozen kan worden om op basis van een politieke heroverweging de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.

De reserves kunnen onverdeeld worden in:

Algemene reserves

Dit zijn reserves met een algemeen karakter en daardoor vrij aanwendbaar, oftewel er is een vrij grote beleidsruimte. De rente wordt niet toegevoegd aan de reserves, maar wordt als rentebate opgenomen in de exploitatie. Uitzondering hierop is de rente van het weerstandsdeel van de algemene bestemmingsreserve en de rente van het weerstandsdeel van de bouwgrondexploitatie.

De algemene reserves worden veelal gevormd uit de exploitatiesaldi en ontvangsten met een incidenteel karakter.

Bestemmingsreserves

Deze reserves zijn ingesteld voor de realisering van vooraf bepaalde doelen. De beleidsruimte van deze reserves is beperkt, omdat er al sprake is van een bestemming (geoormerkt). Slechts bij heroverweging van beleid kan de bestemming van de reserve gewijzigd worden c.q. kan bepaald worden dat de reserve een algemeen karakter krijgt (algemene reserve).

2. Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

3. Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de overlopende passiva zijn in een overzicht opgenomen de van overheidslichamen (vooruit) ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente geborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

3.3 Toelichting op de balans

3.3.1 Vaste activa

In 2019 is de nota Activa en afschrijvingsbeleid vastgesteld. De afschrijvingen in de hierna volgende verloopstaten vaste activa zijn conform deze nota.

3.3.1.1 Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	428	449
Totaal	**428**	**449**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2019	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2020
Bijdragen aan activa aan derden	449	-	-	21	-	-	428
Totaal	**449**	-	-	**21**	-	-	**428**

Dit betreffen investeringen in eigendommen van derden. Hierbij gaat het onder andere om boerderij Strunk, MFA's en kleedkamers van sportverenigingen. Het grootste deel van de afschrijving betreft het Horsthuis in Broekland.

3.3.1.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019	
Investeringen met een economisch nut	89.662	87.150	1)
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.594	19.159	2)
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.618	6.319	3)
Gronden uitgegeven in erfpacht	259	275	
Totaal	**116.133**	**112.903**	

1) De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onverdeeld:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	12.699	9.288
Waarvan gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling	*4.120*	*585*
Bedrijfsgebouwen	64.628	65.691
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	373	151
Vervoermiddelen	642	479
Machines, apparaten en installaties	6.468	6.738
Overige materiële vaste activa	4.852	4.803
Totaal	**89.662**	**87.150**

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen, met ingang van 2019, gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling afzonderlijk te worden gepresenteerd.

Balansrubriek schattingswijziging activa

4) Bedragen in € in dit bedrag is begrepen:

Omschrijving	Na stelsel-wijziging (werk)	Voor stelsel-wijziging (oud)	Verschil	Soort wijziging
Mat. vaste activa met economisch nut				
Machines apparaten en installaties	347.861	351.162	-3.301	Schattingswijziging
Totaal	**347.861**	**351.162**	**-3.301**	

Boekwaarde schattingswijziging activa

Bedragen in €

Omschrijving	Na stelselwijziging (werkelijk)	Voor stelselwijziging (oud)	Verschil
Gewijzigde activa			
Boekwaarde 01-01-2020		363.324	0
Boekwaarde 31-12-2020	347.861	351.162	-3.301
Afschrijvingen	15.463	12.162	3.301
Rente	8.356	8.356	0

Van een tweetal objecten is de afschrijvingsduur aangepast zodat deze beter aansluit met de door de raad vastgestelde nota afschrijvingsbeleid.

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2019	Herrubricering	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	9.288	213	3.323	125	-	-	-	12.699
Waarvan gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling	*585*	-76	*3.612*	*1*	-	-	-	*4.120*
Bedrijfsgebouwen	65.691	-	586	5	1.644	-	-	64.628
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	151	-	233	-	11	-	-	373
Vervoermiddelen	479	-	261	-	98	-	-	642
Machines, apparaten en installaties	6.738	-	267	-	537	-	-	6.468
Overige materiële vaste activa	4.803	-	597	-	501	47	-	4.852
Totaal	**87.150**	**213**	**5.267**	**130**	**2.791**	**47**	-	**89.662**

Herrubricering betreft de overboeking van de locatie Gouden Emmer, complex Timmerhuis in Nieuw Heeten en de uitbreiding Laag Zuthem van niet in exploitatie genomen gronden naar in exploitatie genomen gronden en terreinen.

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Toelichting desinvesteringen:
Dit zijn verkochte restgronden van de Zegge VII deels verkocht in het kader van de ruilverkaveling.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2020	Cumulatief besteed t/m 2020
Toekomstige woningbouw Heino	NVT	2.121	2.168
Toekomstige woningbouw Luttenberg	NVT	1.219	1.246
Kunstgrasveld Heino	230	231	231
Vervanging armaturen openbare verlichting	234	140	140
Reconstructie Almelosestraat riolering	975	814	922
Binnenklimaat gemeentehuis	350	188	217
Herinrichting Zwarteweg	513	232	504
Tractor Fendt typenr 311	110	126	126
Tractor Fendt typenr 313	125	135	135
Totaal	**2.537**	**5.206**	**5.689**

2) De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	77	77
Bedrijfsgebouwen	9	9
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.958	18.628
Vervoermiddelen	5	6
Machines, apparaten en installaties	14	16
Overige materiële vaste activa	531	423
Totaal	**18.594**	**19.159**

Het onderstaande overzicht geeft weer het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2019	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	77	-	-	-	-	-	77
Bedrijfsgebouwen	9	-	-	-	-	-	9
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	18.628	142	16	703	93	-	17.958
Vervoermiddelen	6	-	-	1	-	-	5
Machines, apparaten en installaties	16	-	-	2	-	-	14
Overige materiële vaste activa	423	231	116	7	-	-	531
Totaal	**19.159**	**373**	**132**	**713**	**93**	-	**18.594**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2020	Cumulatief besteed t/m 2020
De Zegge aanpassen duikers en watersysteem	123	94	323
Vervanging gemalen	30	32	16
Repareren en renoveren vrijverval	445	97	73
Parkeerplaats Tijenraan riolering	155	40	67
Renoveren drukriolering 2020	100	93	46
Totaal	**853**	**356**	**525**

3) De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.217	5.914
Overige materiële vaste activa	401	405
Totaal	**7.618**	**6.319**

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek, wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2019	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2020
Maatschappelijk nut vóór 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.792	-	-	177	-	-	2.615
Overige materiële vaste activa	45	-	-	5	-	-	40
Subtotaal	**2.837**	-	-	**182**	-	-	**2.655**
Maatschappelijk nut vanaf 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.122	1.977	-	138	359	-	4.602
Overige materiële vaste activa	360	19	-	18	-	-	361
Subtotaal	**3.482**	**1.996**	-	**156**	**359**	-	**4.963**
Totaal	**6.319**	**1.996**	-	**338**	**359**	-	**7.618**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2020	Cumulatief besteed t/m 2020
Reconstructie Almelosestraat riolering	867	814	922
Almelosestraat reconstructie weg GRES	607	411	480
Herinrichting Zwarteweg Nieuw Heeten infra	513	251	522
Duikerbruggen Pruimersallee en Hogebroeksweg	238	143	148
Uitvoering verkeersagenda/meldingen	150	92	92
Totaal	**2.375**	**1.711**	**2.164**

De overschrijding reconstructie Almelosestraat riolering moet in samenhang met de onderschrijding van de Almelosestraat reconstructie weg GRES gezien worden.

3.3.1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Stand voorziening 31-12-2019	Balanswaarde 31-12-2019	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen/ Aflossingen / Afwaarderen	Boekwaarde 31-12-2020	Stand voorziening 31-12-2020	Balanswaarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekkingen aan:									
- deelnemingen 1)	699	400	299	-	-	-	699	400	299
- gemeenschappelijke regelingen	-	-	-	-	-	-	-		-
Leningen aan:									
- woningbouwcorporaties	1.405	-	1.405	-	-	104	1.301	-	1.301
- deelnemingen 2)	1.645	347	1.298	216	-	183	1.678	347	1.331
Overige langlopende leningen u/g	4.294	-	4.294	28	-	14	4.308	-	4.308
Totaal	**8.043**	**747**	**7.296**	**244**	-	**301**	**7.986**	**747**	**7.239**

1) Specificatie kapitaalverstrekkingen deelnemingen

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2019	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen/ Aflossingen / Afwaarderen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2020
- Aandelen BNG (25.987 stuks)	64.968	-	64.968	-	-	-	-	64.968	-	64.968
- Aandelen NV ROVA	53.886	-	53.886	-	-	-	-	53.886	-	53.886
- Aandelen NV ROVA 2009	6.694	-	6.694	-	-	-	-	6.694	-	6.694
- Aandelen Enexis	4.536	-	4.536	-	-	-	-	4.536	-	4.536
- Vordering op Enexis B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9
- Verkoop Vennootschap B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9

- Publiek belang Elektriciteitsprod BV	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1
- CBL Vennootschap B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9
- Claim Staat Vennootschap B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9
- Aandelen Vitens (vm. WMO)	10.210	-	10.210	-	-	-	-	10.210	-	10.210
- Deeln. in aandelenkap. verzelfst. Wezo	-0	-	-0	-	-	-	-	-0	-	-0
- Deeln. in aandelenkap. verzelfst. Sportbedrijf	550.000	400.000	150.000	-	-	-	-	550.000	400.000	150.000
- Aandelen Wadinko	9.000	-	9.000	-	-	-	-	9.000	-	9.000
Totaal	**699.329**	**400.000**	**299.329**	-	-	-	-	**699.329**	**400.000**	**299.329**

2) Specificatie langlopende leningen aan deelnemingen

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2019	Investeringen	Des- investeringen	Afschrijvingen/ aflossingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2020
- Achtergestelde lening NV ROVA	932.534	-	932.534	-	-	-	-	932.534	-	932.534
- Achtergestelde lening Enexis energietransitie				215.998				215.998	-	215.998
- Achtergestelde lening Vitens	365.369	-	365.369	-	-	182.687	-	182.682	-	182.682
- Bijzonder Achtergestelde lening Larcom	347.198	347.198	-	-	-	-	-	347.198	347.198	-
Totaal	**1.645.101**	**347.198**	**1.297.903**	**215.998**	-	**182.687**	-	**1.678.412**	**347.198**	**1.331.214**

Toelichting investering:

B&W heeft in 2020 besloten om deel te nemen in een hybride lening aan Enexis om de energietransitie mede mogelijk te maken. De raad heeft zijn wensen en bedenkingen kunnen uiten.

3.3.2 Vlottende activa

3.3.2.1 Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplist naar de volgende categorieën:

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:	
Onderhanden werk: waaronder bouwgronden in exploitatie	20.012
Totaal	**20.012**
Afgedekt door voorziening verwacht verlies	
Onderhanden werk: waaronder bouwgronden in exploitatie	-4.641
Totaal verliesvoorziening	**-4.641**
Totaal	**15.371**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2020 het volgende overzicht worden weergegeven:

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019 voorziening	Stand voorz. 31-12-2019 voorziening	Balanswaarde 31-12-2019	Herrubricering	Investeringen	Desinvesteringen	Mutatie voorziening verlieslatend complex	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2020 voorziening	Stand voorz. 31-12-2020 voorziening	Balanswaarde 31-12-2020
17 Franciscushof Nieuw	8.864	-	8.864	-	519	2.456	-	-	6.927	-	6.927
46 Sallandse Poort	796	617	179	-	47	1	-33	-	842	584	258
47 Salland II fase 2	-1.544	-	-1.544	-	532	-	-	796	-216	-	-216
50 Salland II fase 3	510	-	510	-	267	2.935	-	849	-1.309	-	-1.309
69 Broekland	39	-	39	-	5	12	-	-33	-1	-	-1
71 de Zegge VI fase 1	839	-	839	-	18	373	-	3	487	-	487
74 Borgwijk Luttenberg	18	-	18	-	67	114	-	73	44	-	44
76 Het Wörmink Mariënheem	-291	-	-291	-	118	239	-	229	-183	-	-183
77 De Zegge VII	12.972	4.028	8.944	-	532	2.287	-773	-	11.217	3.255	7.962
78 Uitbr Heeten Veldegge	1.294	-	1.294	-	132	632	-	-	794	-	794
79 Uitbr Broekland 't Broeck	575	-	575	-	79	262	-	91	483	-	483
84 Woningbouwlocatie Laag Zuthem fase 1	-34	112	-146	-	13	-	1	-	-21	113	-134
84 Woningbouwlocatie Laag Zuthem fase 2				76	208	255	-	95	124	-	124
88 Uitbreiding Lierderholthuis fase 1	102	203	-101	-	90	-	15	-	192	218	-26
87 Uitbreiding Lierderholthuis fase 2	113	-	113	-	180	2	-	-	291	-	291
93 Plan vm Hartkampschool	592	517	75	-	145	396	-46	-	341	471	-130
Totaal	**24.845**	**5.477**	**19.368**	**76**	**2.952**	**9.964**	**-836**	**2.103**	**20.012**	**4.641**	**15.371**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma/het jaarverslag en de paragraaf Grondbeleid. Het totale verwachte resultaat op de eindwaarde is berekend op € -0,3 mln. Het totaal van de nog te maken kosten bedraagt € 19,4 mln en het totaal van de nog te verwachten opbrengsten bedraagt € 39,3 mln.

Ten aanzien van de waardering van de grondexploitatie bestaat een schattingsonzekerheid. Hoewel de op dit moment meest waarschijnlijke inschatting is opgenomen in de jaarrekening, kan de realisatie in de toekomst aanzienlijk afwijken van deze schatting. Deze schattingsonzekerheid ontstaat door de looptijd van de grondexploitatie alsmede dat bij het project Franciscushof (17) nog onduidelijkheden bestaan over de herontwikkeling van het deelgebied de Zuidrand. De uitwerking van de herontwikkeling zit nog in de onderzoeksfase. Na afronding zal de herziening ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Er is rekening gehouden met een kostenstijging van 1% op GWW (grond-, weg en waterbouw) en een kostenstijging van 2% op de plankosten voor de jaren 2021 en verder. Voor de opbrengstenstijging is rekening gehouden met 1% op woningbouw en 0% op bedrijventerreinen voor de jaren 2021 en verder. De disconteringsvoet voor 2021 e.v. is 2%.

De herrubricering betreft de 2e fase Laag Zuthem die overgeheveld is van warme gronden naar voorraden.

3.3.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2020	Balanswaarde 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	129	-	129	568
Verstrekte kasgeldleningen	-	-	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	6.893	-	6.893	7.397
Overige vorderingen	1.842	793	1.049	1.873
Totaal	**8.864**	**793**	**8.071**	**9.838**

Drempelbedrag Schatkistbankieren (SKB)

Onderstaande tabel geeft het gemiddelde kwartaalsaldo van de liquide middelen ten opzichte van het drempelbedrag weer.

Bedragen in €

Omschrijving	1e kwartaal 2020	2e kwartaal 2020	3e kwartaal 2020	4e kwartaal 2020
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	26	27	30	65
Drempelbedrag	734	734	734	734
Gemiddeld saldo buiten 's Rijks schatkist	-	-	-	-
Ruimten binnen limiet (+), overschrijding (-)	708	707	704	669

Wij maken gebruik van de BNG schatkist afroming tot het schatkist drempelbedrag. Deze roming vindt dagelijks plaats rond 15.30 uur. Als wij na dat moment nog geld ontvangen, overschrijden wij het drempelbedrag. Gemiddeld genomen over de kwartalen heeft dit geen effect.

3.3.2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2020	Boekwaarde per 31-12-2019
Kassaldi	7	6
Banksaldi	2.295	3
Totaal	**2.302**	**9**

3.3.2.4 Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2020	Boekwaarde per 31-12-2019
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	321	612
- Overige Nederlandse overheidslichamen	926	724
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	7.473	7.122
Totaal	**8.720**	**8.458**

De in de balans opgenomen van het Rijk nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen in €

Omschrijving	Saldo 31-12-2019	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2020
Rijksdienst voor ondernemend Nederland; Leader	197	97	110	184
Rijkswaterstaat, N35	7	-	-	7
Rijksdienst voor ondernemend Nederland; SDE-subsidie Nieuw Tijenraam	25	-	25	-
Ministerie Binnenlandse Zaken; Gemeentefonds algemene uitkering	23	130	23	130
Ministerie Binnenlandse Zaken; maatstaf medicijngebruik	360	-	360	-
Totaal	**612**	**227**	**518**	**321**

De in de balans opgenomen van overige Nederlandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Saldo 31-12-2019	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2020
Prov Overijssel; lokaal op maat 50%	-	11	-	11
Prov Overijssel; Verkeersveiligheid	19	19	19	19
Prov Overijssel; boerderij Strunk	-	15	-	15
Prov Overijssel; Kavelruil projecten	571	162	-	733
Prov Overijssel; Kavelruil N35	105	43	-	148
DOWR, afrekening DOWR-samenwerking	29	-	29	-
Totaal	**724**	**250**	**48**	**926**

3.3.3 Vaste passiva

3.3.3.1 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Algemene reserves	27.588	23.342
Bestemmingsreserves	36.437	36.711
Gerealiseerd resultaat	2.193	2.174
Totaal	**66.218**	**62.227**

Het verloop in 2020 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019 voor resultaat-bestemming	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2019 na resultaat-bestemming	Toevoegingen aan de exploitatie	Toevoegingen vanuit andere reserve	Onttrekkingen aan de exploitatie	Toevoeging t.g.v. andere reserve	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserves:									
Algemene bestemmingsreserve	13.210	1.715	14.925	160	2.800	23			17.588
reserve weerstandsvermogen	10.132	-	10.132	560		228			9.800
Egalisatiereserve DOWR	-	200	200	-		-			200
									-
Bestemmingsreserves:									-
Pago-onderzoek	91	-	91	4		11			98
Strategische personeelsplanning	800	-	800	818		818			800
Opleidingen personeel	27	-	27	-		97			124
Gekoppelde reserve huisvesting	5.229	-	5.229	337		-			4.892
Gekoppelde reserve gemeentewerf	468	-	468	25		-			443
Herhuisvesting ambt apparaat 2009	440	-	440	40		-			400
Gekop. reserve binnenklimaat gem. huis	114	-	114	6		-			108
Uitvoering GVVP	140	-	140	88		-			52
Jaarbudget res wegen bui beb kom	472	-	472	5		27			494
Gekopp reserve Laag Zuthem	205	-	205	10		-			195
Gekopp reserve randweg Zegge VII	800	-	800	50		-			750
Gekoppelde reserve Almelosestraat	150	-	150	-		-			150
Betaald parkeren	5	-	5	5		-			-
Gekoppelde reserve infrastructuur RGS	39	-	39	3		-			36
Gekoppelde reserve parkeerkelder	808	-	808	67		-			741
Res econ. beleid, startende ondernemers	42	-	42	-		-			42

Onderh onderwijsgebouwen algem.	158	-	158	73		46		131
Gekoppelde reserve nieuwb CCS	2.464	-	2.464	93		-		2.371
Gekoppelde reserve nieuwb Horizon	389	-	389	15		-		374
Sportstimulering	268	-	268	52		-		216
Renovatie sportvelden	383	-	383	136		63		310
gekoppelde reserve kpl. Nieuw Tijenraan	1.480	-	1.480	9		-		1.471
Reserve gekopp. res afschr. kunstgr SMHC	215	-	215	15		110		310
Reserve aanloopverliezen Nieuw Tijenraan	66	259	325	325		-		-
Kracht van Salland	106	-	106	46		70		130
Beheer Integrale Openbare Ruimte	166	-	166	-		116		282
burgerparticipatie in de openbare ruimte	54	-	54	-		-		54
Culturele en/of beeldbepalende voorz.	28	-	28	37		9		-
Gekoppelde reserve Hoftheater	588	-	588	17		-		571
Inwonersinitiatieven	75	-	75	15		4		64
in reserve sociale infrastructuur	5	-	5	-		-		5
Egalisatie participatie	1.087	-	1.087	-		-	1.087	-
Reserve Zorg	3.741	-	3.741	-		-	3.741	-
Reserve beschermd wonen	236	-	236	-		528		764
Egal reserve sociaal domein	-		-	2.515	4.828	2.500		4.813
Egalisatie afvalverwijdering	408	-	408	96		-		312
Klimaatbeleid	375	-	375	96		103		382
Bovenwijkse voorzieningen (GB)	1.074	-	1.074	30	150	25		1.219
Grondexploitatie algemeen(GB)	5.000	-	5.000	323		3.273	2.950	5.000
Spoorse doorsnijding Raalte Noord	4.363	-	4.363	-		-		4.363
Claims bouwgrondexploitatie (GB)	150	-	150	-		-		150
res stedelijke vernieuwing	652	-	652	61		-		591
Onderh woonwagenstandplaatsen	30	-	30	-		-		30

Reserve ICT	160	-	160	48		-			112
Infrastructuur	10	-	10	-		-			10
gemeentelijke gebouwen	464	-	464	-		-	464		-
welzijnsgebouwen	1.435		1.435	-		-	1.434		1
sportgebouwen	1.075		1.075	-		-	1.075		-
Res onderh gem gebouwen	-		-	1.095	2.973	897			2.775
Egal reserve onderhoud geb Tijenraan	178		178	-		123			301
afrondingsverschil	-2	-	-2						
Totaal	**60.053**	**2.174**	**62.227**	**7.275**	**10.751**	**9.071**	**10.751**	**-**	**64.025**

Resultaat rekening 2020

Het resultaat 2020 na bestemming via reserves bedraagt € 2.192.964 voordelig. Door dit resultaat aan te passen met de over te hevelen budgetten ontstaat een nadelig nettoresultaat van € 514.492. In het jaarverslag wordt in het 'Financieel verslag' een samenvattend overzicht en analyse weergegeven van het rekeningresultaat 2020. De algemene reserve dient als weerstandsvermogen voor onverwachte tegenvallers, exclusief grondexploitatie (waarvoor een afzonderlijke algemene reserve aanwezig is). De algemene reserve grondexploitatie dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van onverwachte uitvoeringsrisico's inzake exploitatie. Dit weerstandsvermogen bedraagt ultimo 2020 € 5 mln. (ultimo 2019 € 5 mln.) of 32,5% (ultimo 2019 25,8%) van de boekwaarde van de voorraden grond.

Toelichting reserves

Weerstandsvermogen
Buffer voor niet te kwantificeren risico's. Reserve om beter weerstand te monitoren.

Egalisatiereserve DOWR
Deze reserve is gevormd om de voor- en nadelen en incidentele uitgaven van de DOWR-samenwerking af te wikkelen. Het plafond is bepaald op € 200.000.

Pago onderzoek
Gemiddeld vindt eenmaal per 4 jaar een Pago onderzoek in het kader van de Arbo plaats.

Strategisch personeelsbeleid
Deze reserve dient voor frictiekosten personeel en personele knelpunten, die voortvloeien uit de veranderingen voor het personeel zoals de decentralisaties en bezuinigingen. Via Strategische Personeelsplanning (SPP) bereiden we de organisatie voor op duurzame inzetbaarheid en de noodzakelijke flexibiliteit.

Opleidingen personeel
Reserve om overblijvende opleidingsbudget in enig jaar te reserveren voor een volgend jaar.

Gekoppelde reserve huisvesting
De verkoopopbrengst van het belastingkantoor Raalte en het gemeentehuis Heino is gebruikt om de kapitaallasten van het gemeentehuis te reduceren.

Gekoppelde reserve gemeentewerf
De verkoopopbrengst van de gemeentewerf Heino is gebruikt om de kapitaallasten van de gemeentewerf Raalte te reduceren.

Herhuisvesting ambtelijk apparaat
De reserve is gevormd om de aanpassing na nieuwbouw van huisvesting van het ambtelijk apparaat op te kunnen vangen.

Gekoppelde reserve binnenklimaat gemeentehuis
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten voor aanpassing binnenklimaat gemeentehuis op te kunnen vangen.

Uitvoering GVVP
Realiseren van GVVP-projecten, zoals genoemd in het door uw raad vastgestelde uitvoeringsprogramma, of verkeersveiligheidsprojecten in de lijn van het GVVP beleid.

Jaarbudget wegen
Om schommelingen in de onderhoudskosten op te vangen is deze reserve gevormd (besluit raad december 2005). Hierbij is uitgegaan van 1 jaarbudget, zoals genoemd in het beheerplan.

Gekoppelde reserve Laag Zuthem
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering in de leefbaarheid en verkeersveiligheid in Laag Zuthem af te kunnen dekken.

Gekoppelde reserve randweg Zegge VII
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering van € 990.800 in de aanleg van de randweg af te kunnen dekken.

Gekoppelde reserve Almelosestraat
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering reconstructie Almelosestraat te kunnen dekken.

Betaald parkeren
Opvangen schommelingen in het uitgaven / inkomstenpatroon met betrekking tot de invoering van het betaald parkeren. Per 1-4-2017 is het betaald parkeren afgeschaft, de reserve is bijna geheel besteed aan de kosten die verband houden met deze afschaffing. De stand van de reserve per 31-12-2020 is nihil.

Gekoppelde reserve infrastructuur RGS
De reserve is gevormd om de afschrijvingskosten van de investeringen, die we overgedragen hebben gekregen van Recreatie Gemeenschap Salland te dekken. De bijdrage van RGS is gestort in de reserve.

Gekoppelde reserve parkeerkelder
Per 1-4-2017 is het betaald parkeren afgeschaft. Het is BBV technisch niet mogelijk om de boekwaarde van de parkeerkelder af te boeken. Om toch het beoogde effect in de exploitatie te bereiken is deze reserve gevormd om de kapitaallasten van de kelder te dekken.

Economisch beleid
De reserve ten goede laten komen aan en te bestemmen voor werkgelegenheid/economie, voor uitwerking van het economisch werkatelier. Daarbij is doelgroep 'startende ondernemers' vervallen.

Onderhoud onderwijsgebouwen algemeen
Reserve ter dekking van onderhoudskosten volgens de onderhoudsplanning.

Gekoppelde reserve nieuwbouw Carmel
De reserve is gevormd om de kosten van de nieuwbouw unielocatie Carmel af te kunnen dekken. De middelen die als dekking uit een reserve werden gehaald, zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt via een jaarlijkse annuïteit.

Gekoppelde reserve nieuwbouw Horizon
De reserve is gevormd om de kosten van de nieuwbouw Horizon af te kunnen dekken. De verkoopopbrengsten van gronden voormalige Mavo zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt via een jaarlijkse annuïteit.

Sportstimulering
Deze reserve is gevormd om een fonds te hebben als werkbudget van de sportconsulenten, waarbij de gelden worden gebruikt voor sportstimuleringsprojecten en als co-financiering bij aansluiting bij provinciale- en/of rijksregelingen. Tevens op verzoek van de Raad (uitvoeren motie).

Renovatie sportvelden
Omzetting van een voorziening naar reserve voor renovatie van sportvelden, omdat onderhoudsplan niet aansluit op de stand van de voorziening.

Gekoppelde reserve Nieuw Tijenraan
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering in het omgevingsgebied van het nieuwe Tijenraan af te dekken.

Gekoppelde reserve kunstgrasvelden
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investeringen aanleg kunstgrasvelden af te dekken.

Aanloopverliezen Nieuw Tijenraan
Deze reserve is gevormd om de reguliere aanloopkosten zo nodig te dekken.

Kracht van Salland
Reserve voor uitvoering van projecten kracht van Salland, gebaseerd op een uitvoeringsplan t/m 2022.

Beheer integrale Openbare ruimte
Reserve voor vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. Voor- en nadelen van programma 4.2.1 worden hier mee verrekend.

Burgerparticipatie in de openbare ruimte
Reserve voor initiatieven van derden, afgesplitst van reserve 520. Voor projecten in het kader van 'meedoen in de openbare ruimte'. Oorspronkelijk bedoeld voor ca. 15 projecten (schatting € 5.000 per project).

Culturele en/of beeldbepalende voorzieningen
Deze voormalige reserve kunst is in het kader van de bezuinigingen herbenoemd en wordt nu met name ingezet voor het behoud van cultureel erfgoed (onder andere ligt een claim voor museum de Laarman op de reserve). Daarnaast worden de effecten van de (gefaseerde) bezuinigingen op cultuur via deze reserve voor enkele jaren (t/m 2016) in de exploitatie afgedekt.

Gekoppelde reserve Hoftheater
De reserve is gevormd om de kosten van de ver-/nieuwbouw Hoftheater deels af te kunnen dekken. De middelen die als dekking uit een reserve werden gehaald zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt.

Inwonersinitiatieven
Het ondersteunen van nieuwe initiatieven van de bevolking die erop gericht zijn de gemeente economisch en/of sociaal vitaler te maken.

Sociale infrastructuur
Het doen van investeringen in multifunctionele accommodaties in de kernen, waarbij de MFA's in Lierderholthuis en Nieuw Heeten als pilot dienen.

Egalisatiereserve Participatie
Egalisatie van alle - onder de participatiewet vallende - inkomsten en uitgaven. Hiertoe kunnen worden gerekend: alle bijstandsuitkeringsmiddelen sociale kredietverlening, sociale werkvoorziening en participatie middelen. De stand van de reserve is per 31-12-2020 nihil i.v.m. samenvoeging met reserve Zorg. Het saldo is overgeheveld naar de egalisatiereserve Sociaal domein (666).

Reserve Zorg
De reserve is gevormd van overschotten op de begrote zorg middelen ter afdekking van de toekomstige tekorten c.q. financiële gevolgen van overgangsmaatregelen. De stand van de reserve is per 31-12-2020 nihil i.v.m. samenvoeging met reserve Participatie. Het saldo is overgeheveld naar de egalisatiereserve Sociaal domein (666).

Beschermd wonen
De reserve is bestemd voor investeringen in de transformatie van het sociaal domein.

Egalisatiereserve sociaal domein
Deze reserve is het resultaat van de samenvoeging van de reserve Participatie en Zorg. Deze reserve heeft tot doel de egalisatie van alle onder de participatiewet, jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning vallende inkomsten en uitgaven. Hieronder kunnen worden gerekend: alle bijstandsuitkeringsmiddelen, sociale kredietverlening, sociale werkvoorzieningen, participatiemiddelen, alle jeugdmiddelen, Wmo-voorziening vanaf 2015, Wmo-maatwerkvoorziening voor 2015 (huishoudelijke hulp, individuele gehandicaptenvoorziening, vervoersvoorzieningen, eigen bijdragen). Uitgangspunt is om de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit te voeren. De reserve Sociaal domein is bedoeld om risico's in het sociaal domein op te vangen.

Egalisatie afvalverwijdering
Deze reserve is opgebouwd uit de dividendopbrengst van de aandelen ROVA boven de € 250.000 dan waarmee is gerekend bij de jaarlijkse bepaling van het basistarief. Deze middelen zijn nu een algemeen dekkingsmiddel. De middelen worden eventueel aangewend voor projecten in de sfeer van de afvalverwijdering (onder andere voor het uitzetten van kunststofcontainers).

Klimaatbeleid
Deze reserve is gevormd om klimaatprojecten te ontwikkelen naar aanleiding van amendement van de raad. De reserve is volledig bestemd voor al toegekende cofinanciering van duurzame leader projecten.

Bovenwijkse voorzieningen
De reserve is bestemd voor opvangen van kosten in verband met bovenwijkse (planoverschrijdende) voorzieningen (bv. bruggen, tunnels, ontsluitingswegen).

Grondexploitatie algemeen
Opvangen van tekorten binnen de grondexploitatie en onderdeel van het weerstandsvermogen.

Spoorse doorsnijding Raalte Noord
De reserve dient als dekking voor de kosten van de spoorse doorsnijding Raalte Noord.

Claims bouwgrondexploitatie
Met ingang van 2009 zijn de claims die op de algemene reserve grondexploitatie rusten, overgegaan naar deze reserve. Aan deze claims ligt een bestuurlijk besluit ten grondslag.

Stedelijke vernieuwingen
Het ondersteunen van herstructurering van woongebieden en het verminderen van de stagnatie in de woningbouw.

Onderhoud woonwagenstandplaatsen
De reserve is bestemd voor de kostendekking van groot onderhoud aan de voorzieningen op de diverse woonwagenstandplaatsen. De administratie en beheer van de woonwagens en de standplaatsen worden verzorgd door de woningbouwvereniging.

ICT-samenwerking
Een eenmalige storting bestaande uit het ICT-overschot bij de jaarrekeningen 2011 en 2012 inzake de niet bestede gereserveerde middelen, en wordt ingezet voor digitalisering.

Infrastructuur
De reserve is bestemd voor het doen van investeringen om het gebied van aanpassingen infrastructuur.

Gemeentelijke gebouwen
Reserve voor planmatig onderhoud volgens het beheersplan van gemeentelijke gebouwen voor een periode van 30 jaar. Deze is ontstaan door opheffing van een reserve per gebouw. Deze reserve is samengevoegd met de reserves Welzijnsgebouwen en Sportgebouwen. Het saldo is overgeheveld naar de nieuwe reserve Onderhoud gemeentelijke gebouwen (923).

Welzijnsgebouwen
Reserve voor planmatig onderhoud volgens het beheersplan van welzijnsgebouwen voor een periode van 30 jaar. Deze is ontstaan door opheffing van een reserve per gebouw. Deze reserve is samengevoegd met de reserves Gemeentelijke gebouwen en Sportgebouwen. Het saldo is overgeheveld naar de nieuwe reserve Onderhoud gemeentelijke gebouwen (923).

Sportgebouwen
Reserve voor planmatig onderhoud volgens het beheersplan van sportgebouwen voor een periode van 30 jaar. Deze is ontstaan door opheffing van een reserve per gebouw. Deze reserve is samengevoegd met de reserves Gemeentelijke gebouwen en Welzijnsgebouwen. Het saldo is overgeheveld naar de nieuwe reserve Onderhoud gemeentelijke gebouwen (923).

Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen
Deze reserve is het resultaat van de samenvoeging van de onderhoudsreserves gemeentelijke-, welzijns- en sportgebouwen. De reserve is bedoeld voor een planmatig onderhoud volgens het beheersplan van gemeentelijke gebouwen voor de periode van 30 jaar.

Egalisatiereserve onderhoud gebouwen Tijenraan
De reserve is gevormd om de kosten voor onderhoud van het gebouw Tijenraan op te kunnen vangen. De storting aan de reserve is ieder jaar gelijk, de onttrekking fluctueert per jaar. De reserve heeft een egaliserend karakter.

3.3.3.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2020 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2020
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:					
Wachtgelden wethouders	77	-	26	42	9
Pensioenen wethouders	3.541	315	-	93	3.763
Sociaal plan personeel	68		-	48	20
SVN-lening TC-Heino	52	-	-	-	52
Transitievergoeding eigen personeel	-	3	-	-	3
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:					
Vervanging riolering	1.250	757	-	483	1.524
Afvalverwijdering	166	19	-	85	100
Totaal	**5.154**	**1.094**	**26**	**751**	**5.471**

In de kolom 'Vrijval' zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn gevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Toelichting voorzieningen

Wachtgelden wethouders

Deze voorziening is gevormd om de wachtgelden van voormalige wethouders op te kunnen vangen.

Pensioenen wethouders

De voorziening is gevormd om (toekomstige) pensioenverplichtingen te kunnen betalen.

Sociaal plan personeel sportbedrijf

De voorziening is gevormd om de toekomstige uitgaven te kunnen betalen die voortvloeien uit het sociaal plan ten behoeve van de overgang van het gemeentelijke personeel naar het sportbedrijf per 1-1-2018.

SVN-lening TC Heino

In 2018 is namens de gemeente door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) een onderhandse lening verstrekt van € 52.000 aan de tennisvereniging Heino. Gezien de problemen die in 2019 in het kader van de nieuwbouw van de kantine zijn ontstaan is in 2019 een voorziening voor hetzelfde bedrag gevormd.

Transitievergoeding eigen personeel

Vanaf 2020 krijgen bijna alle medewerkers die in dienst komen eerst een aanstelling voor een jaar of langer met de intentie om dit na afloop om te zetten in een vast dienstverband. Wordt het tijdelijk dienstverband niet omgezet in een vast dienstverband, heeft de medewerker recht op een transitievergoeding van maximaal 3 maanden. Voor dit risico is een voorziening gevormd, inmiddels hebben we wel wat ervaring en weten we dat bijna iedereen een dienstverband krijgt. Daarom is de hoogte van het risico ingeschat op 10%.

Vervanging riolering

De voorziening is gevormd om schommelingen in de kosten van vervanging/renovatie van riolering op te vangen; het moet gezien worden als een tariefsegalisatievoorziening.

Afvalverwijdering

De voorziening is gevormd om schommelingen in de uitgaven voor de afvalverwijdering op te vangen, en wordt betrokken bij de tariefberekening afvalstoffenheffing.

3.3.3.3 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

Bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	5.000	5.000
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.301	56.404
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	5.000	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	10.000	10.000
	72.301	76.404
- door derden belegde gelden (Stichting Beheer Goederen)	-	-
- waarborgsommen	6	6
Totaal	**72.307**	**76.410**

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2020:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2019	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2020
Onderhandse leningen				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	5.000	-	-	5.000
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	56.404	-	4.103	52.301
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	5.000	-	-	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	10.000	-	-	10.000
Door derden belegde gelden	-	-	-	-
Waarborgsommen	6	-	-	6
Totaal	**76.410**	-	**4.103**	**72.307**

De totale rentelast voor het boekjaar 2020 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 1.941.372.

3.3.4 Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.694	8.507
Overlopende passiva	10.574	6.023
Totaal	**14.268**	**14.530**

3.3.4.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	5.000
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	3
Overige schulden	3.694	3.504
Totaal	**3.694**	**8.507**

3.3.4.2 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	5.986	5.497
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	4.021	84
- Overige Nederlandse overheidslichamen	348	343
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	219	99
Totaal	**10.574**	**6.023**

De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren ontvangen van het Rijk, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2020
Min. van OCW, Onderwijsachterstandenbeleid	84	12	-	96
Min. van OCW, volwasseneducatie	-	8	-	8
Specifieke Uitkering Sport (SPUK) min. VWS	-	278	258	20
Specifieke uitkering verkeersagenda	-	68	26	42
RRE subsidie rijk energieloket	-	126	38	88
Gedupeerden toeslagenproblematiek 2020	-	8	-	8
Voorlopige saldo Tozo 2020	-	3.759	-	3.759
Totaal	**84**	**500**	**322**	**4.021**

De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2020
Subs. proces en project bedrijvent Spoorz. Oost	14	-	1	13
Herstr. bedr. terrein Spoorzone Oost	250	-		250
Saldo marktgelden	17	17	34	-
Energieloket 2016	-	8	-	8
Lokaal sportaccoord	-	10	10	-
Verkeersveiligheid 2020	-	28	17	11
Project veilig buitengebied	-	9	-	9
2e crisis stadsarrangement	-	7	-	7
Intensivering energietoezicht OD	-	19	-	19
Energiescans promotiecamp	-	8	-	8
Regio Zwolle cluster vrijetijdseconomie	19	-		19
Startersapp, bijdrage provincie	2	-	2	-
Bijdrage renovatie boerderij Strunk	4	-	4	-
Stadsarrangement Raalte	37	-	33	4
Totaal	**343**	**106**	**101**	**348**

3.3.4.3 Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Aard/ Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Woningstichting Salland Wonen	bouw/renovatie	136.855	50%	127.990	124.295
Stichting Zorggroep Raalte	bouw/renovatie	165	100%	19	38
Woonzorg Nederland	bouw/renovatie	2.105	50%	315	462
Maria Oort	bouw/renovatie	644	100%	-	639
Totaal		**139.769**		**128.324**	**125.434**

De gemeente Raalte staat voor een groot aantal leningen garant. Deze garantstellingen bestaan voor het grootste gedeelte uit garantstellingen voor leningen aan Salland Wonen. Het toezicht op deze garantstellingen is ondergebracht bij het WSW. De gemeente heeft via een raadsbesluit vooraf toestemming gegeven aan het WSW om leningen te garanderen. Hierdoor komt er geen afzonderlijk raadsbesluit bij nieuwe garanties meer. De WSW-garantstelling bestaat uit drie niveaus:

1. Het eigen vermogen van Salland Wonen;
2. Het vermogen van het WSW;
3. Achtervang door rijk en gemeenten ieder voor 50%. Deze achtervang bestaat uit het verstrekken van de renteloze leningen door het rijk en gemeenten.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving		Garantiebedrag 31-12-2020	Garantiebedrag 31-12-2019
St. Sporthal Heeten	nieuwbouw	158	169
Rohda Raalte	bouw kleedkamer	33	38
Stichting Dorpshuis Liederholthuis	bouw MFA	189	198
Stichting Hoftheater	vernieuwbouw	57	72
Stichting De Colckhof	3 restauratiehypotheken	-	21
Stichting Voedselbank 1)	nieuwbouw	-	-
Stichting Sportbelangen Luttenberg	bouw sporthal	50	80
Stichting het Horsthuis Broekland	nieuwbouw	76	87
Stichting Brede School Hoogerheyne	bouw brede school	480	512
Museum de Laarman	renovatie	150	150
Totaal		**1.193**	**1.327**

1) Door het college is een garantstelling van € 350.000 afgegeven. Per 31-12-20 is de lening nog niet gesloten daarom loopt de gemeente op balansdatum nog geen risico.

In 2020 is niets betaald uit hoofde van aanspraken op de verleende borg en garantstellingen.

3.4 Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van het coronavirus eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van het coronavirus kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie en heeft gevolgen voor onze begroting 2020 gehad en heeft gevolgen voor de begroting 2021 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn, is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Niet uit de balans blijkende rechten

Corona compensatiepakket rijksoverheid

Het rijk heeft voor gemeenten een pakket aan financiële maatregelen getroffen ter (gedeeltelijke) dekking van de coronakosten/-effecten die gemeenten ondervinden. In de december circulaire 2020 is een totaaloverzicht van het 'compensatiepakket coronacrisis medeoverheden' opgenomen. Voor enkele maatregelen is alleen het landelijk plafond vermeld, en is de concrete verdeelsleutel nog niet bekend en/of is de verdeling afhankelijk van de werkelijke cijfers over 2020. Het betreft de volgende landelijke maatregelen/onderdelen en bedragen: compensatie inkomstenderving na 1 juni (€ 100 mln., extra beschikbaar voor inkomstenderving (€ 150 mln.), afvalinzameling (€ 32 mln.), zwembaden en ijsbanen (€ 100 mln.) en verlening steun sportverenigingen (1 oktober t/m 31 december) (€ 60 mln.). Het ontbreken van een exacte verdeling/verdeelsleutel van de compensatie per gemeente betekent dat wij voor onze gemeente geen voldoende nauwkeurige en betrouwbare schatting/berekening kunnen maken van het bedrag waarop onze gemeente over 2020 aanspraak kan maken. In overeenstemming met de uitspraak van de commissie BBV verwerken wij het financiële effect van deze onderdelen/maatregelen uit het aanvullende compensatiepakket in de jaarrekening 2021.

Hoofdstuk 4

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Gemeente Raalte

4.1 Overzicht van baten en lasten 2020

Bedragen in €	Begroting cf programmabegroting			Begroting na wijziging			Realisatie		
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	-9.219.243	12.527.846	3.308.603	-4.581.068	8.271.532	3.690.464	-8.179.532	7.807.214	-372.318
2	-4.153.915	15.780.327	11.626.412	-4.343.482	15.026.554	10.683.072	-4.662.777	14.006.442	9.343.665
3	-6.817.946	15.581.269	8.763.323	-13.716.290	23.188.980	9.472.690	-9.982.170	18.337.779	8.355.609
4	-415.220	21.529.183	21.113.963	-1.052.478	24.507.419	23.454.941	-1.054.051	23.119.380	22.065.329
5	-3.429.723	3.460.044	30.321	-3.629.855	3.519.143	-110.712	-3.443.153	3.093.493	-349.660
6	-142000	854.097	712.097	-213.115	1.157.777	944.662	-105.003	868.932	763.929
7	-749.623	6.223.454	5.473.831	-946.041	7.705.364	6.759.323	-890.215	7.467.127	6.576.912
8	-237.823	3.368.418	3.130.595	-232.869	3.234.524	3.001.655	-203.044	3.155.123	2.952.079
9	-573.284	2.871.772	2.298.488	-573.284	2.830.944	2.257.660	-609.995	3.070.722	2.460.727
Algemene dekkingsmiddelen	-1.597.965	260.543	-1.337.422	-5.267.546	-787.538	-6.055.084	-5.575.359	-1.462.006	-7.037.365
Totaal programma's	**-27.336.742**	**82.456.953**	**55.120.211**	**-34.556.028**	**88.654.699**	**54.098.671**	**-34.705.299**	**79.464.206**	**44.758.907**
Algemene dekkingsmiddelen									
1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	-8.798.973	420.829	-8.378.144	-8.897.795	420.829	-8.476.966	-8.981.369	431.579	-8.549.790
2. Overhead	-655.255	10.265.090	9.609.835	-929.499	11.378.873	10.449.374	-975.726	10.605.706	9.629.981
3. Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	683.648	683.648
4. Algemene uitkeringen	-52.864.307	0	-52.864.307	-50.324.613	0	-50.324.613	-50.763.679	0	-50.763.679
5. Dividend	0	0	0	-371.088	0	-371.088	-361.612	0	-361.612
6. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	0	-159.022	2.132.940	1.973.918	-163.830	2.113.799	1.949.969
7. Overige alg. dekkingsmiddelen	-30.000	2.168.148	2.138.148	-1.105.493	215.600	-889.893	-1.467.072	127.634	-1.339.438
8. Onvoorzien	0	100.000	100.000	0	122.325	122.325	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-62.348.535**	**12.954.067**	**-49.394.468**	**-61.787.510**	**14.270.567**	**-47.516.943**	**-62.713.288**	**13.962.366**	**-48.750.921**
Gerealiseerd totaal saldo	**-89.685.277**	**95.411.020**	**5.725.743**	**-96.343.538**	**102.925.266**	**6.581.728**	**-97.418.587**	**93.426.572**	**-3.992.014**

Bedragen in €	Begroting cf. programmabegroting			Begroting na wijziging			Realisatie		
Mutaties in reserves	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1	-351.575	265.088	-86.487	-794.466	151.315	-643.151	-562.069	3.232.812	2.670.743
2	-2.033.471	484.312	-1.549.159	-1.311.297	961.576	-349.721	-666.472	1.276.466	609.994
3	-29.000	105.045	76.045	-596.262	365.525	-230.737	-500.321	1.218.769	718.448
4	-800.000	175.000	-625.000	-1.962.046	759.747	-1.202.299	-2.052.448	1.813.611	-238.837
5	-193.241	100.000	-93.241	-485.708	100.000	-385.708	-201.695	100.000	-101.695
6	0	0	0	-157.635	0	-157.635	-91.657	0	-91.657
7	-179.122	128.903	-50.219	-886.301	128.903	-757.398	-914.695	128.903	-785.792
8	0	0	0	-24.497	0	-24.497	-28.542	0	-28.542
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	-1.614.101	1.166.745	-447.356	-2.806.889	775.538	-2.031.351	-2.253.337	1.299.730	-953.607
Totaal mutaties reserve	**-5.200.510**	**2.425.093**	**-2.775.417**	**-9.025.101**	**3.242.604**	**-5.782.497**	**-7.271.236**	**9.070.291**	**1.799.055**
Gerealiseerd resultaat	**-94.885.787**	**97.836.113**	**2.950.326**	**-105.368.639**	**106.167.870**	**799.231**	**-104.689.823**	**102.496.863**	**-2.192.959**
Dekking begrotingssaldo	**-2.950.326**	**0**	**-2.950.326**	**-799.231**	**0**	**-799.231**			
	-97.836.113	**97.836.113**	**0**	**-106.167.870**	**106.167.870**	**0**			

4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

4.2.1 Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht

Resultaat jaarrekening 2020 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving		Bedrag
Begrotingsresultaat 2020 primitief		**2.950.326**
Resultaat zomernota 2020		-2.151.095
Begrotingsresultaat na zomernota 2020		**799.231**
Resultaat jaarrekening 2020	-2.192.964	
opnieuw beschikbaar te stellen middelen in 2020 in verband met 'overlopende posten' van 2020 naar 2021 (zie hoofdstuk 5.9.l)	2.707.456	
Netto' rekeningsaldo 2020		**514.492**
Resultaat jaarrekening 2020 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota		**-284.739**

Bovenstaand overzicht laat zien dat het resultaat van de jaarrekening ruim € 2,19 mln. positief bedraagt, dat wil zeggen het verschil tussen baten en lasten. Van dit resultaat wordt voorgesteld € 2,71 mln. over te hevelen naar 2021, omdat de betreffende activiteiten niet (volledig) zijn afgerond in 2020 of worden doorgeschoven naar 2021. Het 'netto' rekeningsaldo komt hiermee op € 0,52 mln. nadelig. Dit is € 0,28 mln. positiever ten opzichte van het begrotingsresultaat dat na de zomernota 2020 werd verwacht.

Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Progr.	Bedrag	Specificatie
Inkomsten:			
Meer inkomsten toeristenbelasting	Ovz. dek.		-50.000
Hogere algemene uitkering	Ovz. dek.		-285.000
Afromen reserve SPP	Ovz. dek.		-120.000
Totaal inkomsten		**-455.000**	
Uitgaven:			
Minder subsidies leerlingenvervoer, Peuterspeelzaal en Kinderopvang	3		-110.000
Zorg- en hulpverlening/ Zelfstandig thuis wonen	4		-65.000
Minder uitgaven cultuurnota/cultuur subsidies	7		-60.000
Meer uitgaven sport	7		60.000
Hogere storting in voorziening pensioenen wethouders	9		310.000
Minder uitgaven producten burgerzaken	9		-50.000
Minder uitgaven organisatiebudgetten	Ovz. dek.		-140.000
Niet bestede gereserveerde middelen algemene uitkering	Ovz. dek.		-130.000
Incidentele inkomsten/uitgaven	Ovz. dek.		60.000
DOWR-resultaat	Ovz. dek.		-245.000
Nog te betalen VPB	Ovz. dek.		680.000
Saldo onvoorzien			-75.000
Diverse verschillen			-64.739
Totaal uitgaven		**170.261**	
Saldo		**-284.739**	

Meer inkomsten toeristenbelasting (voordeel € 50.000)

De toeristenbelasting wordt bij wege van aangifte opgelegd na afloop van het kalenderjaar. Zo gaat de heffing van 2020 over het toeristenjaar 2019. De gevolgen van de coronamaatregelen worden daarmee pas zichtbaar bij de aanslagoplegging 2021.

De totale opbrengst 2019 is een bedrag van € 296.000 (328.821 overnachtingen). Er was in 2019 rekening gehouden met een opbrengst van € 246.000, zodat een voordelig resultaat in 2020 is ontstaan van € 50.000.

Hogere algemene uitkering (voordeel € 285.000)

Er is in 2020 meer ruimte ontstaan onder het plafond BTW-compensatiefonds dan begroot. Dit komt doordat er minder is geïnvesteerd door gemeenten en daarmee minder aan compensabele BTW wordt uitgekeerd aan gemeenten. Hierdoor wordt naar verwachting een bedrag van € 110.000 meer terugstort in de algemene uitkering dan is begroot. Bij de meicirculaire 2021 volgt de definitieve afrekening BTW-compensatiefonds over 2020.

Verder zijn er positieve bijstellingen van circa € 175.000 geweest op diverse maatstaven en op de uitkeringsfactor die ten grondslag liggen aan de hoogte van de algemene uitkering.

Afroming reserve SPP (voordeel € 120.000)
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft de raad een plafond van € 800.000 ingesteld voor de reserve SPP. Het saldo van stortingen en onttrekkingen in de reserve SPP, gecombineerd met het plafond van de reserve, leidt ook in 2020 tot een vervroegde aflossing van afgerond € 120.000 naar de algemene middelen. Hiermee komt de reserve SPP per 31 december 2020 op het ingestelde plafond van € 800.000.

Minder subsidies leerlingenvervoer, peuterspeelzaal en kinderopvang (voordeel € 110.000)
Het regelen van zelfstandig vervoer binnen de eigen omgeving wordt gestimuleerd. Daarnaast is de vervoerder in verband met coronamaatregelen via de continuïteitsbijdrage voor 80% gecompenseerd voor de niet gereden ritten conform de landelijke richtlijn. Bij geen uitval van ritten, zou er 100% zijn betaald. Voor de voorschoolse voorzieningen zijn, na subsidievaststelling over 2019 middelen terugontvangen, de eigen bijdrage was hoger dan verwacht en de uitgaven van inspecties van kindcentra zijn lager uitgevallen mede als gevolg van de coronamaatregelen.

Zorg- en hulpverlening / Zelfstandig thuis wonen (voordeel € 65.000)
Het voordelig resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er een lagere aanvraag subsidie vluchtelingenwerk is gekomen dan begroot en in het kader van zelfstandig thuis wonen hebben bepaalde acties uit het actieplan vanwege corona niet kunnen plaatsvinden dan wel zijn uitgesteld.

Minder uitgaven cultuurnota/cultuur subsidies (voordeel € 60.000)
Door de coronamaatregelen zijn de meeste evenementen niet doorgegaan wat een voordeel geeft van € 32.000 op de subsidieverstrekking cultuurnota. Verder konden er door coronamaatregelen nauwelijks activiteiten plaatsvinden waarbij de deelnemers actief moeten deelnemen. Dit laatste is een randvoorwaarde voor subsidie en geeft een voordeel van € 28.000.

Meer uitgaven sport (nadeel € 60.000)
Een vordering op de Stichting Horeca Sport van € 22.000 met betrekking tot de huur sportcafé 2017 /2018 is in 2020 oninbaar verklaard. De destijds opgevoerde vordering blijkt oninbaar te zijn, doordat er in het seizoen 2017/2018 nagenoeg géén inkomsten waren en relatief hoge aanloopkosten door de overname.
De inkomsten projecten van Sportbedrijf zijn daadwerkelijk lager dan verwacht wat een nadeel geeft van € 31.000. Overige uitgaven zoals extra dotatie voorziening debiteuren zijn hoger uitgevallen tot een bedrag van € 7.000.

Hogere storting Voorziening pensioenen wethouders (nadeel € 310.000)
De hogere storting in de voorziening pensioenen wethouders wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de verlaging van de rekenrente. Met dit landelijk probleem hebben alle gemeenten en ook de pensioenfondsen te maken. Doordat de leeftijd van de zittende wethouders relatief laag is, veroorzaakt dit ook een hogere storting. Wel is de storting lager dan in 2019 (€ 875.000).

Minder uitgaven producten burgerzaken (voordeel € 50.000)
De uitgaven voor deze producten zijn lager uitgevallen, doordat er minder externe uitgaven zijn gerealiseerd voor producten van de bevolkingsadministratie en burgerlijke stand in verband met corona. Verder zijn uitgaven voor gezondheidsverklaringen lager uitgevallen in verband met een nog aanwezige voorraad.

Minder uitgaven organisatiebudgetten (voordeel € 140.000)
Nagenoeg alle geplande activiteiten op het gebied van Arbo zijn niet uitgevoerd in 2020 in verband met corona. Ook als gevolg van corona en het hiermee samenhangende vele thuiswerken in 2020 is er minder uitgegeven aan aanpassingen van werkplekken en hebben er geen BHV-oefeningen plaatsgevonden. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 50.000. Verder is er door de coronasituatie veel vanuit huis gewerkt, waardoor de uitgaven van openbaar vervoer door medewerkers € 55.000 lager zijn dan begroot. Overige uitgaven zoals verzekeringen, uitgaven OR en uitgaven betalingsverkeer zijn ook lager tot een bedrag van € 35.000.

Niet bestede gereserveerde middelen algemene uitkering (voordeel € 130.000)
Vanuit de algemene uitkering zijn middelen ontvangen en gereserveerd welke uiteindelijk niet zijn besteed. Uitvoering van de betreffende taken kon binnen de reguliere budgetten worden opgevangen waardoor deze gelden terugvloeien naar de algemene middelen. Het betreft gereserveerde middelen voor onder andere studietoeslag, wet GGZ en het restant loon- en prijsindexatie.

Incidentele inkomsten en uitgaven (nadeel € 60.000)
Het betreft hier voor het grootste gedeelte een hogere afdracht loonheffing 2020 als gevolg van uitgaven boven het forfait van de WKR.

DOWR-resultaat inclusief abonnementen (voordeel € 245.000)
Over 2020 is een positief resultaat behaald van € 245.000. Op dit voordeel zijn de corona gerelateerde uitgaven al in mindering gebracht. Dit voordeel is in hoofdzaak behaald door voordelen op de ICT en Facilitaire zaken. Bij de ICT bestaan de afwijkingen vooral uit veel kleinere voordelen op applicaties, telefonie, netwerk en de software van de infrastructuur. Het grote voordeel bij facilitaire zaken bestaat voor het grootste deel uit lagere printkosten en minder/geen gebruik van de warme dranken automaten. Ook de schoonmaak en energie kosten vallen lager uit.

Vennootschapsbelasting (nadeel € 680.000)
Bij het afsluiten van de jaarrekening is een berekening gemaakt voor de vennootschapsbelasting gebaseerd op het resultaat van het grondbedrijf (€ 2,8 mln.) over 2020. Over deze inkomsten moet vennootschapsbelasting worden afgedragen.

Restant stelpost onvoorzien (voordeel € 75.000)
Bij de begroting wordt jaarlijks een bedrag onvoorzien eenmalig € 50.000 en onvoorzien structureel € 50.000 opgenomen. In 2020 is het budget onvoorzien structureel niet aangesproken. Onvoorzien eenmalig is voor een bedrag van € 25.000 ingezet. Per saldo resteert op onvoorzien eenmalig en onvoorzien structureel een voordeel van € 75.000.

Recapitulatiestaat 2020

Bedragen in €

Programma	Omschrijving programma	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	3.690.464	-372.318	4.062.782
2	Integraal beheer openbare ruimte	10.683.072	9.343.665	1.339.407
3	Onderwijs, werk en inkomen	9.472.690	8.355.609	1.117.081
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	23.454.941	22.065.329	1.389.612
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	-110.712	-349.660	238.948
6	Economie	944.662	763.929	180.733
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	6.759.323	6.576.912	182.411
8	Openbare orde en veiligheid	3.001.655	2.952.079	49.576
9	Bestuur en dienstverlening	2.257.660	2.460.727	-203.067
ADM	Algemene dekkingsmiddelen	-53.572.027	-55.788.286	2.216.259
RES	Mutaties in reserves	-5.782.497	1.799.055	-7.581.552
	Gerealiseerd resultaat	**799.231**	**-2.192.959**	**2.992.190**
	Begrotings- / Rekeningssaldo	-799.231	2.192.964	-2.992.195
	Afronding		*-5*	*5*
	Totaal	**0**	**0**	**0**

4.2.2 Wet normering topinkomens

Bedragen in €

Functiegegevens	K. Cornelissen Gemeentesecretaris	J.B. Zijlstra Griffier
Gegevens 2020		
Aanvang en einde functievervulling in 2020	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]	[ja]
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.728	97.466
Beloningen betaalbaar op termijn	19.762	17.305
Subtotaal	**129.491**	**114.771**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**201.000**	**201.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**129.491**	**114.771**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]	[ja]
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	**106.479**	**94.049**
Beloningen betaalbaar op termijn	**18.713**	**16.212**
Subtotaal	**125.192**	**110.261**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**194.000**	**194.000**

Bijlagen

Gemeente Raalte

Bijlage A. Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten

Bedragen in €

Incidentele baten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Verschil realisatie -/- raming	Nr. Toel.
Programma 2	-27.405	0	-27.405	*1*
Programma 2	-262.300	-62.300	-200.000	*2*
Programma 2	-31.375	0	-31.375	*3*
Programma 2	-229.188	-160.865	-68.323	*4*
Programma 3	-35.528	0	-35.528	*5*
Programma 3	-2.855.674	-6.615.032	3.759.358	*6*
Programma 4	-672.258	-672.258	0	*7*
Programma 6	-75.000	-75.000	0	*8*
Programma 7	-48.500	-49.470	970	*9*
Programma 7	0	-84.000	84.000	*10*
Programma 7	-127.863	0	-127.863	*11*
Programma 9	-26.205	0	-26.205	*12*
Alg. dekkingsmiddelen	-60.000	0	-60.000	*13*
Alg. dekkingsmiddelen	-1.188.000	-1.188.000	0	*14*
Alg. dekkingsmiddelen	-63.638	-63.638	0	*15*
Alg. dekkingsmiddelen	36.000	36.000	0	*16*
Alg. dekkingsmiddelen	-45.000	-45.000	0	*17*
Alg. dekkingsmiddelen	-20.561	-30.450	9.889	*18*
Alg. dekkingsmiddelen	-10.313	-10.000	-313	*19*
Alg. dekkingsmiddelen	-56.664	0	-56.664	*20*
Diverse programma's	-1.530.621	-1.550.372	19.751	*21*
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	**-7.330.093**	**-10.570.385**	**3.240.292**	
Resultaat na bestemming:				
Programma 2	-27.405	0	-27.405	*1*
Programma 5	0	-159.741	159.741	*22*
Alg. dekkingsmiddelen	0	-500.000	500.000	*23*
Alg. dekkingsmiddelen	-117.397	0	-117.397	*24*
Gerealiseerd resultaat	**-7.185.291**	**-9.910.644**	**2.725.353**	

Toelichting op de baten

In 2020 hebben we de volgende incidentele baten ontvangen:

1. Meer ontvangsten degeneratiekosten €27.405. Deze middelen zijn gestort in reserve.
2. Verkoop de Joetse € 262.300.
3. Rijksbijdrage SPUK € 31.375.
4. Hogere beschikking over voorziening riolering € 68.323.

5. Beschikking over voorziening Oninbare vorderingen soza € 35.528.
6. Vergoeding TOZO gelden inzet personeel € 2.855.674.
7. Beschermd wonen uitkering t.g.v. reserve gebracht € 672.258.
8. Vergoeding ondernemers afschaffen betaald parkeren € 75.000.
9. Beschikking over voorziening sociaal plan Sportbedrijf € 48.500.
10. Compensatie huur sportverenigingen € 84.000.
11. Rijksbijdrage SPUK € 127.863.
12. Deels vrijval voorziening wachtgelden wethouders € 26.205.
13. Bonus beschut werk vanuit 2019 € 60.000.
14. Corona middelen 2020 € 1.188.000.
15. Extra dividend ROVA € 63.638.
16. Dividend Vitens vervallen € 36.000.
17. Dividend Wandinko € 45.000.
18. Dividend BNG deels uitgekeerd € 20.561.
19. Verkopen diverse stroken openbaar groen € 10.313.
20. Inruilwaarde 2 tractoren / ontvangen rente SVN € 56.664.
21. Vrijval incidentele baten vanuit de eenmalige kredieten € 1.530.621.
22. Beschikking over reserve afval niet gerealiseerd € 159.741.
23. Beschikking ABR gemeentelijke coronamiddelen niet gebruikt € 500.000.
24. Afromen reserve SPP € 117.397.

Overzicht incidentele lasten

Bedragen in €

Incidentele lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Verschil realisatie -/- raming	Nr. Toel.
Programma 1	31.283	50.000	-18.717	*1*
Programma 1	6.673	179.000	-172.327	*2*
Programma 1	50.088	102.705	-52.617	*3*
Programma 1	37.587	58.528	-20.941	*4*
Programma 1	10.010	90.297	-80.287	*5*
Programma 2	18.630	62.300	-43.670	*6*
Programma 2	18.437	65.000	-46.563	*7*
Programma 2	630	29.000	-28.370	*8*
Programma 2	7.801	59.485	-51.684	*9*
Programma 2	66.809	55.000	11.809	*10*
Programma 2	49.748	26.704	23.044	*11*
Programma 2	93.377	95.000	-1.623	*12*
Programma 2	0	75.000	-75.000	*13*
Programma 2	49.886	50.000	-114	*14*
Programma 3	21.575	38.575	-17.000	*15*
Programma 3	2.568.274	6.615.032	-4.046.758	*16*
Programma 4	24.350	50.000	-25.650	*17*
Programma 4	6.480	276.000	-269.520	*18*
Programma 4	78.873	45.000	33.873	*19*
Programma 4	143.950	143.950	0	*20*
Programma 5	33.750	33.750	0	*21*
Programma 6	31.000	45.000	-14.000	*22*
Programma 6	12.170	35.000	-22.830	*23*
Programma 6	15.616	20.000	-4.384	*24*
Programma 6	0	20.000	-20.000	*25*
Programma 6	0	19.496	-19.496	*26*
Programma 6	0	40.000	-40.000	*27*
Programma 6	36.665	25.000	11.665	*28*
Programma 6	14.775	25.500	-10.725	*29*
Programma 7	25.000	25.000	0	*30*
Programma 7	14.795	18.480	-3.685	*31*
Programma 7	77.000	77.000	0	*32*
Programma 7	31.096	48.521	-17.425	*33*
Programma 7	0	5.000	-5.000	*34*
Programma 7	0	50.000	-50.000	*35*
Programma 7	0	20.000	-20.000	*36*

Programma 7	4.417	20.000	-15.583	*37*
Programma 7	0	84.000	-84.000	*38*
Programma 7	48.500	48.500	0	*39*
Programma 8	0	15.000	-15.000	*40*
Programma 9	382.288	0	382.288	*41*
Alg. dekkingsmiddelen	24.341	25.000	-659	*42*
Alg. dekkingsmiddelen	17.448	17.000	448	*43*
Alg. dekkingsmiddelen	56.898	80.000	-23.102	*44*
Alg. dekkingsmiddelen	17.500	17.500	0	*45*
Alg. dekkingsmiddelen	683.648	0	683.648	*46*
Alg. dekkingsmiddelen	65.000	0	65.000	*47*
Diverse programma's	1.530.621	1.550.372	-19.751	*48*
Diverse programma's	789.200	1.188.000	-398.800	*49*
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	**7.196.189**	**11.719.695**	**-4.523.506**	
Resultaat na bestemming:				
Programma 1	0	-77.675	77.675	*5*
Programma 6	0	-14.496	14.496	*26*
Programma 6	0	-20.000	20.000	*27*
Alg. dekkingsmiddelen	-2.799.925	0	-2.799.925	*50*
Alg. dekkingsmiddelen	2.799.925	0	2.799.925	*50*
Gerealiseerd resultaat	**7.196.189**	**11.831.866**	**-4.635.677**	

Toelichting op de lasten

In 2020 hebben we de volgende incidentele lasten begroot gehad en (deels) besteed:

1. N35 't Fiester Mariënheem € 50.000, waarvan € 31.283 besteed.
2. Implementatie digitaal stelsel Omgevingswet €179.000, waarvan € 6.673 besteed.
3. Implementatie Omgevingswet €102.705, waarvan € 50.088 besteed.
4. Opstellen basisontwerp bekabeling € 58.528, waarvan € 37.587 besteed.
5. Frictie- en ontwikkelbudget OD € 90.297, waarvan € 10.010 besteed.
6. Afstoten gemeentelijke gebouwen € 62.300, waarvan € 18.630 besteed.
7. Rehabilitatie Schoonhetenseweg € 65.000, waarvan € 18.437 besteed.
8. Aanbesteding informatievoorziening openbare ruimte € 29.000, waarvan € 630 besteed.
9. Herontwikkeling Stationsstraat Raalte € 59.485, waarvan € 7.801 besteed.
10. Oversteekvoorzieningen Raalte en Heino € 55.000, € 66.809 besteed.
11. Herinrichting Grote Markt € 26.704, € 49.748 besteed.
12. Extra capaciteit knooppunt N35 € 95.000, waarvan € 93.377 besteed.
13. Marsroute N35 € 75.000.
14. Snoeiachterstand bomen € 50.000, waarvan €49.886 besteed.
15. Gemeentelijk armoedebeleid € 38.575, waarvan € 21.575 besteed.
16. Vergoeding TOZO gelden € 6.615.032, waarvan €2.568.274 besteed.
17. Herrijking subsidiebeleid €50.000, waarvan € 24.350 besteed.
18. Koploperprojectondersteuning € 276.000, waarvan € 6.480 besteed.

19. Maatregelen corona € 45.000 begroot, € 78.876 besteed.
20. Beschermd wonen uitkering verrekend met reserve € 143.950.
21. Sanering asbestdaken en stortkosten € 33.750.
22. Promotie en marketing € 45.000, waarvan € 31.000 besteed.
23. Aanpak centrum Heino en Raalte € 35.000, waarvan €12.170 besteed.
24. Human Capital Agenda € 20.000, waarvan €15.616 besteed.
25. Retail € 20.000.
26. CRM-systeem Ondernemersdienstverlening € 19.496.
27. Agri & Food € 40.000.
28. Actualiseren evenementenbeleid €25.000 begroot, €36.665 besteed.
29. Beleid Recreatie en toerisme €25.500, waarvan €14.775 besteed.
30. Integraal onderwijshuisvestingsplan €25.000.
31. Ondersteuning onderwijshuisvesting €18.480, waarvan €14.795 besteed.
32. Vervangende huisvesting Korenbloem € 77.000.
33. De Linderte, verbouw en functionele aanpak € 48.521, waarvan € 31.096 besteed.
34. Onderzoekskosten Tennisvereniging Heino € 5.000.
35. Uitvoering sportnota € 50.000.
36. Evaluatie buurtsportcoaches / combinfunctio €20.000.
37. 75 jaar Vrijheid € 20.000, waarvan € 4.417 besteed.
38. Compensatie huur sportverenigingen €84.000.
39. Uitkering ten laste van voorziening sociaal plan Sportbedrijf €48.500.
40. Aanschaf ANPR-camera's €15.000.
41. Extra dotatie voorziening pensioenen wethouders €382.288.
42. Bestuurlijke vernieuwing/onderzoek burge € 25.000, waarvan € 24.341 besteed.
43. Ondersteuning vervanging voertuigen €17.000, €17.448 besteed.
44. Digitalisering OD archief € 80.000, waarvan € 56.898 besteed.
45. Informatievoorziening ICT (CIO) €17.500.
46. VPB 2020 € 683.648.
47. Heffingsrente BTW plasticinzameling € 65.000.
48. Vrijval incidentele lasten vanuit de M8 rubriek, waardoor ook extra lasten € 1.530.621.
49. Coronamiddelen 2020 (zie paragraaf Corona) € 1.188.000 begroot, waarvan € 789.200 besteed.
50. Afromen reserve GB t.g.v. algemene bestemmingsreserve € 2.799.925.

Bijlage B. Mutaties in de reserves

Overzicht toevoegingen aan de reserves

Bedragen in €

Programma	Raming 2020 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2020	Waarvan structureel
Programma 1	151.315	81.315	3.232.812	3.160.076
Programma 2	961.576	828.280	1.276.466	1.115.765
Programma 3	365.525	365.525	1.218.769	1.218.769
Programma 4	759.747	759.747	1.813.611	1.285.303
Programma 5	100.000	0	100.000	0
Programma 6	0	0	0	0
Programma 7	128.903	128.903	128.903	128.903
Programma 8	0	0	0	0
Programma 9	0	0	0	0
Ovz. Alg. dekkingsmiddelen	775.538	775.538	1.299.730	1.290.676
Totaal	**3.242.604**	**2.939.308**	**9.070.290**	**8.199.492**

Overzicht onttrekkingen aan de reserves

Bedragen in €

Programma	Raming 2020 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2020	Waarvan structureel
Programma 1	-794.466	-165.275	-562.069	-307.650
Programma 2	-1.311.297	-1.338.049	-666.472	-307.764
Programma 3	-596.262	-391.672	-500.321	-417.818
Programma 4	-1.962.046	-1.627.314	-2.052.448	-2.052.448
Programma 5	-485.708	18.000	-201.695	0
Programma 6	-157.635	0	-91.657	-2.759
Programma 7	-886.301	-127.322	-914.695	-179.122
Programma 8	-24.497	0	-28.542	0
Programma 9	0	0	0	0
Ovz. Alg. dekkingsmiddelen	-3.606.120	-419.710	-2.253.337	-1.256.974
Totaal	**-9.824.332**	**-4.051.342**	**-7.271.237**	**-4.524.535**

Bijlage C. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Hiervoor is al per programma en voor de algemene dekkingsmiddelen ingegaan op de verschillen tussen de realisaties en de begrotingscijfers voor en na de wijziging. Bij dit totaaloverzicht wordt geen verdere aanvulling gegeven.

De volgende soorten overschrijdingen worden onderscheiden:

Type	Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel
1a	Overschrijding, gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten
1b	Overschrijding bij open einde (subsidie) regelingen
1c	Overschrijding door activiteiten als boetes, procedures en naheffingsaanslagen na het verantwoordingsjaar
1d	Overschrijding op investeringen met als gevolgen hogere kapitaallasten in jaren na investeren

	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
2a	Overschrijding, niet passend binnen beleid, tegen beter weten in niet gemeld
2b	Overschrijding, passen binnen beleid, tegen beter weten in niet gemeld
2c	Overschrijding, gecompenseerd door niet direct gerelateerde extra inkomsten waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over die extra inkomsten
2d	Overschrijding door activiteiten als boetes, procedures en naheffingsaanslagen tijdens het verantwoordingsjaar
2e	Overschrijding op investeringen met als gevolg hogere kapitaallasten in het jaar van investeren

In onderstaand overzicht ziet u per programma de begrotingsafwijking en de daarbij gegeven verklaring.

Analyse begrotingsrechtmatigheid programma's

Bedragen in €

Programma	Conclusie: onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, telt wel mee	Motivering van de conclusie
9	239.778		1B - Storting in voorziening pensioenen wethouders, betreft bedrijfsvoering.
Lokale middelen	10.750		1B - Storting in voorziening oninbare vorderingen, betreft bedrijfsvoering.

Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de diverse programma's.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de toelichting op de jaarstukken moet volgens het BBV een analyse worden gegeven van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de rekening.

De verplichte analyse is ook te gebruiken voor een analyse op het gebied van de begrotingsrechtmatigheid. Hiervoor wordt dan ook verwezen

Op grond van artikel 189, lid 3 gemeentewet zijn in principe alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Ten aanzien hiervan wordt het volgende vermeld:

- De overschrijdingen van de lasten zijn beoordeeld op programmaniveau en daarbij zijn betrokken de bijbehorende baten van die programma's.
- Bij de totale afweging van de relevantie van de begrotingsoverschrijdingen is het oordeel dat die overschrijdingen alle door middel van vaststelling door de raad van de jaarstukken 2020 zijn geautoriseerd.
- Over het algemeen worden begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de beleidskaders van de raad niet meegenomen in het accountantsoordeel.

Analyse begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten

Wij hebben de investeringskredieten en de uitputting hiervan beoordeeld. De investeringen hebben plaatsgevonden binnen de hierdoor de raad geautoriseerde kredieten en zijn daarmee rechtmatig tot stand gekomen. Voor meer informatie en details verwijzen we naar de bijlage van de over te brengen kredieten.

De volgende kredieten kennen een overschrijding (hoger dan € 50.000) en hierop geven wij een nadere toelichting op de rechtmatigheid van de bestedingen:

- Krediet reconstructie Almelosestraat riolering:
  Het krediet is in 2020 overschreden met € 55.000, maar moet in samenhang worden gezien met de onderschrijding van het krediet Almelosestraat reconstructie weg GRES.
- Krediet De Zegge aanpassen duikers en watersysteem:
  Het krediet is in 2020 overschreden met € 200.000. Hier staan echter subsidie en heffingen tegenover.

Bedragen * € 1.000	Raming 2020 na wijziging			Realisatie 2020			Begrotingsafwijking 2020			Waarvan onrechtmatig		
Programma	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1	-4.581	8.272	3.690	-8.180	7.807	-372	3.598	464	4.063			
2	-4.343	15.027	10.683	-4.663	14.006	9.344	319	1.020	1.339			
3	-13.716	23.189	9.473	-9.982	18.338	8.356	-3.734	4.851	1.117			
4	-1.052	24.507	23.455	-1.054	23.119	22.065	2	1.388	1.390			
5	-3.630	3.519	-111	-3.443	3.093	-350	-187	426	239			
6	-213	1.158	945	-105	869	764	-108	289	181			
7	-946	7.705	6.759	-890	7.467	6.577	-56	238	182			
8	-233	3.235	3.002	-203	3.155	2.952	-30	79	50			
9	-573	2.831	2.258	-610	3.071	2.461	37	-240	-203			
Algemene dekkingsmiddelen	-5.268	-788	-6.055	-5.575	-1.462	-7.037	308	674	982			
Totaal programma's	**-34.556**	**88.655**	**54.099**	**-34.705**	**79.464**	**44.759**	**149**	**9.190**	**9.340**	**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen												
1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	-8.898	421	-8.477	-8.981	432	-8.550	84	-11	73			
2. Overhead	-929	11.379	10.449	-976	10.606	9.630	46	773	819			
3. Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	684	684	0	-684	-684			
4. Algemene uitkeringen	-50.325	0	-50.325	-50.764	0	-50.764	439	0	439			
5. Dividend	-371	0	-371	-362	0	-362	-9	0	-9			
6. Saldo van de financieringsfunctie	-159	2.133	1.974	-164	2.114	1.950	5	19	24			
7. Overige alg. dekkingsmiddelen	-1.105	216	-890	-1.467	128	-1.339	362	88	450			
8. Onvoorzien	0	122	122	0	0	0	0	122	122			
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-61.788**	**14.271**	**-47.517**	**-62.713**	**13.962**	**-48.751**	**926**	**308**	**1.234**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd totaal saldo	**-96.344**	**102.925**	**6.582**	**-97.419**	**93.427**	**-3.992**	**1.075**	**9.499**	**10.574**	**0**	**0**	**0**

Bedragen in €	Raming 2020 na wijziging			Realisatie 2020			Begrotingsafwijking 2020			Waarvan onrechtmatig		
Mutaties in reserves	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1	-794	151	-643	-562	3.233	2.671	-232	-3.081	-3.314			
2	-1.311	962	-350	-666	1.276	610	-645	-315	-960			
3	-596	366	-231	-500	1.219	718	-96	-853	-949			
4	-1.962	760	-1.202	-2.052	1.814	-239	90	-1.054	-963			
5	-486	100	-386	-202	100	-102	-284	0	-284			
6	-158	0	-158	-92	0	-92	-66	0	-66			
7	-886	129	-757	-915	129	-786	28	0	28			
8	-24	0	-24	-29	0	-29	4	0	4			
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Algemene dekkingsmiddelen	-2.807	776	-2.031	-2.253	1.300	-954	-554	-524	-1.078			
Totaal mutaties reserve	**-9.025**	**3.243**	**-5.782**	**-7.271**	**9.070**	**1.799**	**-1.754**	**-5.828**	**-7.582**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-105.369**	**106.168**	**799**	**-104.690**	**102.497**	**-2.193**	**-679**	**3.671**	**2.992**	**0**	**0**	**0**
Dekking begrotingssaldo	**-799**	**0**	**-799**									
	-106.168	**106.168**	**0**									

Bijlage D. Sisa

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			9	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*				
			€ 126.000	Nee				
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R* *Indicator: C1/06*		
			1 Specifieke uitkering Reductie energiegebruik	€ 37.961	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/07*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*		
			1 Specifieke uitkering Reductie energiegebruik	€ 37.961		Nee		

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021							
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	
			€ 324.255	€ 0	€ 0	€ 84.496	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
		1					
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*	
			€ 38.370	€ 38.370	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
		1	Drempel op fietskruispunt GOW/ETW - fietsoversteek in twee richtingen over zijweg	Ja	1		
		2	Aanbrengen attentieverhogende markeringen	Nee	36		
		3	Zebrapad	Ja	1		
		4	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60	Ja	1		
		5	Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen	Nee	0		

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 4.994.348	€ 96.831	€ 314.453	€ 3.397	€ 15.875	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 12.487	€ 11.407	€ 0	€ 221.624	€ 0	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 219	€ 0	€ 0	€ 4.278
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.987.105	€ 108.781	€ 106.266	€ 363	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 423.502	€ 61.534	€ 7.458	€ 1.415	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 271.686	€ 19.902	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	424	13	€ 114.020	Ja	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	91	7		Ja	
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	81	4		Ja	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 229.982	€ 38.089				
				Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1 Regeling specifieke uitkering stimulering sport	€ 287.602	€ 32.431	€ 23.903	€ 135.559	
				Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
			1 Regeling specifieke uitkering stimulering sport	€ 191.893	125%			
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 25.121	€ 20.000	€ 25.121	€ 20.000	Nee	

Bijlage E. Jaarrekening per taakveld

Bedragen in €

Nr.	Taakvelden	Primitieve begroting 2020			Begroting na wijziging 2020			Realisatie 2020		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	18.692.581	-72.310.223	-53.617.642	20.450.078	-77.081.075	-56.630.997	27.251.002	-75.971.821	-48.720.819
0.1	Bestuur	2.168.558	-235.000	1.933.558	2.148.258	-235.000	1.913.258	2.455.576	-270.729	2.184.847
0.2	Burgerzaken	691.020	-338.284	352.736	670.492	-338.284	332.208	600.714	-339.266	261.448
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.209.407	-13.788	1.195.619	931.983	-79.588	852.395	455.432	-302.324	153.108
0.4	Overhead	10.265.090	-655.255	9.609.835	11.378.873	-929.499	10.449.374	10.605.706	-975.726	9.629.981
0.5	Treasury	236.995	-1.597.965	-1.360.970	1.995	-1.625.603	-1.623.608	222.749	-1.925.574	-1.702.825
0.61	OZB woningen	191.040	-5.214.864	-5.023.824	191.040	-5.264.864	-5.073.824	184.381	-5.256.180	-5.071.799
0.62	OZB niet-woningen	181.660	-3.169.730	-2.988.070	181.660	-3.169.730	-2.988.070	194.781	-3.204.530	-3.009.749
0.64	Belastingen overig	35.389	-40.194	-4.805	35.389	-12.016	23.373	39.968	-20.277	19.691
0.7	Algem.uitkering en ov. Uitk. gemeentfnds	0	-52.864.307	-52.864.307	0	-55.562.159	-55.562.159	0	-56.062.956	-56.062.956
0.8	Overige baten en lasten	1.288.329	-30.000	1.258.329	1.667.784	-40.000	1.627.784	544.794	-343.023	201.771
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	683.648	0	683.648
0.10	Mut.reserves	2.425.093	-8.150.836	-5.725.743	3.242.604	-9.824.332	-6.581.728	9.070.290	-7.271.237	1.799.053
0.11	Res. van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	2.192.964	0	2.192.964
1	Veiligheid	3.368.418	-237.823	3.130.595	3.234.524	-232.869	3.001.655	3.155.123	-203.044	2.952.080
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.519.774	-181.545	2.338.229	2.493.814	-181.545	2.312.269	2.489.556	-186.443	2.303.113
1.2	Openbare orde en veiligheid	848.644	-56.278	792.366	740.710	-51.324	689.386	665.567	-16.601	648.966
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	5.803.514	-100.742	5.702.772	5.205.811	-152.623	5.053.188	4.790.989	-160.663	4.630.326
2.1	Verkeer en vervoer	5.647.311	-98.702	5.548.609	5.025.174	-150.583	4.874.591	4.612.998	-156.721	4.456.277
2.2	Parkeren	156.203	-2.040	154.163	180.637	-2.040	178.597	177.991	-3.942	174.049

Nr.	Taakvelden	Primitieve begroting 2020			Begroting na wijziging 2020			Realisatie 2020		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
3	Economie	2.046.031	-1.912.228	133.803	1.734.741	-1.348.991	385.750	1.460.817	-2.056.588	-595.771
3.1	Economische ontwikkeling	639.789	0	639.789	986.012	-185.864	800.148	699.825	-76.282	623.543
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.322.257	-1.322.257	0	664.744	-664.744	0	656.626	-1.432.069	-775.443
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	71.245	-215.786	-144.541	71.245	-189.198	-117.953	91.917	-185.116	-93.199
3.4	Economische promotie	12.740	-374.185	-361.445	12.740	-309.185	-296.445	12.449	-363.121	-350.672
4	Onderwijs	4.622.839	-447.932	4.174.907	4.666.095	-498.077	4.168.018	4.518.777	-477.636	4.041.141
4.1	Openbaar basisonderwijs	2.286	0	2.286	2.286	0	2.286	1.815	0	1.815
4.2	Onderwijshuisvesting	2.757.282	-6.751	2.750.531	2.973.890	-6.751	2.967.139	2.930.337	-5.381	2.924.956
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.863.271	-441.181	1.422.090	1.689.919	-491.326	1.198.593	1.586.625	-472.255	1.114.370
5	Sport, cultuur en recreatie	8.795.881	-754.383	8.041.498	10.226.934	-1.108.052	9.118.882	9.760.188	-1.032.562	8.727.626
5.1	Sportbeleid en activering	1.552.036	-622.598	929.438	2.318.693	-743.342	1.575.351	2.286.826	-743.400	1.543.426
5.2	Sportaccommodaties	2.554.574	-21.477	2.533.097	2.773.074	-151.477	2.621.597	2.547.144	-100.656	2.446.487
5.3	Cultuurpres., cultuurprd.en cultuurpart.	778.279	-99.805	678.474	1.276.924	-175.479	1.101.445	1.191.594	-140.904	1.050.690
5.4	Musea	15.438	0	15.438	15.438	0	15.438	16.230	0	16.230
5.6	Media	866.274	0	866.274	866.274	0	866.274	858.499	0	858.499
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.029.280	-10.503	3.018.777	2.976.531	-37.754	2.938.777	2.859.895	-47.602	2.812.293
6	Sociaal domein	34.834.426	-6.809.376	28.025.050	44.507.616	-14.294.833	30.212.783	38.373.372	-10.563.966	27.809.406
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.612.019	-20.451	3.591.568	3.806.548	-20.451	3.786.097	3.273.639	-11.346	3.262.293
6.2	Wijkteams	1.543.084	0	1.543.084	1.837.969	-11.000	1.826.969	1.588.400	-15.275	1.573.125
6.3	Inkomensregelingen	8.385.524	-6.223.705	2.161.819	15.193.089	-13.155.434	2.037.655	10.879.087	-9.437.165	1.441.921
6.4	Begeleide participatie	5.129.899	-150.000	4.979.899	5.466.223	-66.470	5.399.753	4.893.438	-66.470	4.826.968
6.5	Arbeidsparticipatie	484.177	0	484.177	671.789	0	671.789	808.261	0	808.261
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.096.343	-36.720	1.059.623	1.290.476	-36.720	1.253.756	1.445.282	-64.500	1.380.782
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.360.082	-378.500	6.981.582	7.579.182	-332.500	7.246.682	7.398.786	-298.888	7.099.898
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.478.837	0	6.478.837	6.692.976	0	6.692.976	6.707.354	1.936	6.709.291

6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	758.099	-672.258	85.841	143.950	-672.258	-528.308
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	744.461	0	744.461	1.211.265	0	1.211.265	1.235.176	0	1.235.176

Nr.	Taakvelden	Primitieve begroting 2020			Begroting na wijziging 2020			Realisatie 2020		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
7	Volksgezondheid en milieu	9.803.964	-7.418.985	2.384.979	9.913.519	-7.597.281	2.316.238	9.419.309	-7.497.443	1.921.865
7.1	Volksgezondheid	1.522.237	0	1.522.237	1.618.527	0	1.618.527	1.588.946	0	1.588.946
7.2	Riolering	3.232.853	-3.703.255	-470.402	3.201.327	-3.671.729	-470.402	3.356.369	-3.842.019	-485.649
7.3	Afval	2.937.814	-3.424.073	-486.259	2.937.814	-3.424.073	-486.259	2.823.845	-3.384.236	-560.391
7.4	Milieubeheer	1.780.426	-57.415	1.723.011	1.826.366	-267.237	1.559.129	1.347.030	-58.917	1.288.113
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	330.634	-234.242	96.392	329.485	-234.242	95.243	303.118	-212.272	90.847
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.868.459	-7.844.421	2.024.038	6.228.552	-3.854.069	2.374.483	5.960.248	-6.726.101	-765.853
8.1	Ruimtelijke ordening	1.279.901	-22.000	1.257.901	1.425.634	-165.568	1.260.066	1.084.521	-335.053	749.468
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	7.041.387	-6.884.900	156.487	2.836.699	-2.750.980	85.719	3.127.004	-5.203.987	-2.076.983
8.3	Wonen en bouwen	1.547.171	-937.521	609.650	1.966.219	-937.521	1.028.698	1.748.723	-1.187.062	561.662
	Totaal	**97.836.113**	**-97.836.113**	**0**	**106.167.870**	**-106.167.870**	**0**	**104.689.825**	**-104.689.825**	**0**

Bijlage F. Taakveld per programma

Bedragen in €

Nr.	Programma/taakveld	Primitieve begroting 2020			Begroting na wijziging 2020			Realisatie 2020		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	12.792.934	-9.570.818	3.222.116	8.422.847	-5.375.534	3.047.313	11.040.026	-8.741.601	2.298.425
0.3	Beheer ov gebouw en gronden (voormNNIEG)	28.789	-800	27.989	27.030	-800	26.230	46.684	-21.362	25.322
0.10	Mutaties op de reserve	265.088	-351.575	-86.487	151.315	-794.466	-643.151	3.232.812	-562.069	2.670.743
2.1	Verkeer en vervoer	90.145	0	90.145	140.145	0	140.145	66.275	0	66.275
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.322.257	-1.322.257	0	664.744	-664.744	0	656.626	-1.432.069	-775.443
7.4	Milieubeheer	1.218.196	-51.765	1.166.431	1.211.061	-61.455	1.149.606	1.077.383	0	1.077.383
8.1	Ruimtelijke ordening	1.279.901	-22.000	1.257.901	1.425.634	-165.568	1.260.066	1.084.521	-335.053	749.468
8.2	Grondexploitatie	7.041.387	-6.884.900	156.487	2.836.699	-2.750.980	85.719	3.127.004	-5.203.987	-2.076.983
8.3	Wonen en bouwen	1.547.171	-937.521	609.650	1.966.219	-937.521	1.028.698	1.748.723	-1.187.062	561.662
2	Integraal beheer openbare ruimte	16.264.639	-6.187.386	10.077.253	15.988.130	-5.654.779	10.333.351	15.282.907	-5.329.249	9.953.658
0.2	Burgerzaken	479	0	479	479	0	479	690	0	690
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.180.618	-12.988	1.167.630	904.953	-78.788	826.165	408.748	-280.962	127.786
0.10	Mutaties op de reserve	484.312	-2.033.471	-1.549.159	961.576	-1.311.297	-349.721	1.276.466	-666.472	609.994
2.1	Verkeer en vervoer (wegbeheer)	5.543.618	-98.702	5.444.916	4.871.481	-150.583	4.720.898	4.534.840	-156.721	4.378.118
2.2	Parkeren	156.203	-2.040	154.163	180.637	-2.040	178.597	177.991	-3.942	174.049
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	71.245	-73.786	-2.541	71.245	-47.198	24.047	91.917	-47.854	44.063
5.2	Sportaccommodaties (beheer)	2.437.992	-21.477	2.416.515	2.656.492	-151.477	2.505.015	2.471.646	-100.656	2.370.990
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.799.358	-7.425	2.791.933	2.789.152	-7.425	2.781.727	2.676.245	-18.351	2.657.894
7.2	Riolering	3.232.853	-3.703.255	-470.402	3.201.327	-3.671.729	-470.402	3.356.369	-3.842.019	-485.649

Nr.	Programma/taakveld	Primitieve begroting 2020			Begroting na wijziging 2020			Realisatie 2020		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
7.4	Milieubeheer	40.000	0	40.000	33.976	0	33.976	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria (beheer)	317.961	-234.242	83.719	316.812	-234.242	82.570	287.996	-212.272	75.725
3	Onderwijs, werk en inkomen	15.686.314	-6.846.946	8.839.368	23.554.505	-14.312.552	9.241.953	19.556.547	-10.482.492	9.074.055
0.8	Overige baten en lasten	-356.172	0	-356.172	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties op de reserve	105.045	-29.000	76.045	365.525	-596.262	-230.737	1.218.769	-500.321	718.447
4.1	Openbaar onderwijs	2.286	0	2.286	2.286	0	2.286	1.815	0	1.815
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.764.568	-441.181	1.323.387	1.591.216	-491.326	1.099.890	1.502.965	-472.255	1.030.710
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	170.987	-3.060	167.927	264.377	-3.060	261.317	252.213	-6.280	245.933
6.3	Inkomensregelingen	8.385.524	-6.223.705	2.161.819	15.193.089	-13.155.434	2.037.655	10.879.087	-9.437.165	1.441.921
6.4	Begeleide participatie	5.129.899	-150.000	4.979.899	5.466.223	-66.470	5.399.753	4.893.438	-66.470	4.826.968
6.5	Arbeidsparticipatie	484.177	0	484.177	671.789	0	671.789	808.261	0	808.261
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	21.704.183	-1.215.220	20.488.963	25.267.166	-3.014.524	22.252.642	24.932.991	-3.106.499	21.826.492
0.8	Overige baten en lasten	-633.647	0	-633.647	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties op de reserve	175.000	-800.000	-625.000	759.747	-1.962.046	-1.202.299	1.813.611	-2.052.448	-238.838
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.417.786	0	3.417.786	3.518.925	0	3.518.925	3.011.487	-5.066	3.006.421
6.2	Wijkteams	1.543.084	0	1.543.084	1.837.969	-11.000	1.826.969	1.588.400	-15.275	1.573.125
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.096.343	-36.720	1.059.623	1.290.476	-36.720	1.253.756	1.445.282	-64.500	1.380.782
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.360.082	-378.500	6.981.582	7.579.182	-332.500	7.246.682	7.398.786	-298.888	7.099.898
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.478.837	0	6.478.837	6.692.976	0	6.692.976	6.707.354	1.936	6.709.291
6.81	Geescaleerde zorg 18+	0	0	0	758.099	-672.258	85.841	143.950	-672.258	-528.308
6.82	Geescaleerde zorg 18-	744.461	0	744.461	1.211.265	0	1.211.265	1.235.176	0	1.235.176
7.1	Volksgezondheid	1.522.237	0	1.522.237	1.618.527	0	1.618.527	1.588.946	0	1.588.946

Nr.	Programma/taakveld	Primitieve begroting 2020			Begroting na wijziging 2020			Realisatie 2020		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	3.560.044	-3.622.964	-62.920	3.619.143	-4.115.563	-496.420	3.193.493	-3.644.848	-451.355
0.10	Mutaties op de reserve	100.000	-193.241	-93.241	100.000	-485.708	-385.708	100.000	-201.695	-101.695
7.3	Afval	2.937.814	-3.424.073	-486.259	2.937.814	-3.424.073	-486.259	2.823.845	-3.384.236	-560.391
7.4	Milieubeheer	522.230	-5.650	516.580	581.329	-205.782	375.547	269.648	-58.917	210.731
6	Economie	854.097	-142.000	712.097	1.157.777	-512.750	645.027	868.932	-333.922	535.010
0.10	Mutaties op de reserve	0	0	0	0	-157.635	-157.635	0	-91.657	-91.657
3.1	Economische ontwikkeling	639.789	0	639.789	986.012	-185.864	800.148	699.825	-76.282	623.543
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	-142.000	-142.000	0	-142.000	-142.000	0	-137.261	-137.261
5.7	Openb grn en (openlucht) recreatie	214.308	0	214.308	171.765	-27.251	144.514	169.107	-28.721	140.386
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	6.352.357	-928.745	5.423.612	7.834.267	-1.832.342	6.001.925	7.596.030	-1.804.910	5.791.119
0.10	Mutaties op de reserve	128.903	-179.122	-50.219	128.903	-886.301	-757.398	128.903	-914.695	-785.792
4.2	Onderwijshuisvesting	2.757.282	-6.751	2.750.531	2.973.890	-6.751	2.967.139	2.930.337	-5.381	2.924.956
4.3	onderwijsbeld leerlingzaken	98.703	0	98.703	98.703	0	98.703	83.660	0	83.660
5.1	Sportbeleid en activering	1.552.036	-622.598	929.438	2.318.693	-743.342	1.575.351	2.286.826	-743.400	1.543.426
5.2	Sportaccommodaties (beleid)	116.582	0	116.582	116.582	0	116.582	75.497	0	75.497
5.3	Cultuurpresentatie, -prod en -partic	778.279	-99.805	678.474	1.276.924	-175.479	1.101.445	1.191.594	-140.904	1.050.690
5.4	Musea	15.438	0	15.438	15.438	0	15.438	16.230	0	16.230
5.6	Media	866.274	0	866.274	866.274	0	866.274	858.499	0	858.499
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	15.614	-3.078	12.536	15.614	-3.078	12.536	14.544	-530	14.014
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	23.246	-17.391	5.855	23.246	-17.391	5.855	9.939	0	9.939

Nr.	Programma/taakveld	Primitieve begroting 2020			Begroting na wijziging 2020			Realisatie 2020		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
8	Openbare orde en veiligheid	3.368.418	-237.823	3.130.595	3.234.524	-257.366	2.977.158	3.155.123	-231.585	2.923.538
0.10	Mutaties op de reserve	0	0	0	0	-24.497	-24.497	0	-28.542	-28.542
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.519.774	-181.545	2.338.229	2.493.814	-181.545	2.312.269	2.489.556	-186.443	2.303.113
1.2	Openbare orde en veiligheid	848.644	-56.278	792.366	740.710	-51.324	689.386	665.567	-16.601	648.966
9	Bestuur en dienstverlening	2.871.772	-573.284	2.298.488	2.830.944	-573.284	2.257.660	3.070.722	-609.995	2.460.727
0.1	Bestuur	2.168.558	-235.000	1.933.558	2.148.258	-235.000	1.913.258	2.455.576	-270.729	2.184.847
0.2	Burgerzaken	690.541	-338.284	352.257	670.013	-338.284	331.729	600.024	-339.266	260.758
7.5	Begraafplaatsen en crematie	12.673	0	12.673	12.673	0	12.673	15.122	0	15.122
10	Algemene dekkingsmiddelen	14.381.355	-68.510.927	-54.129.572	14.258.567	-70.519.176	-56.260.609	15.993.053	-70.404.724	-54.411.671
0.4	Overhead	10.265.090	-655.255	9.609.835	11.378.873	-929.499	10.449.374	10.605.706	-975.726	9.629.981
0.5	Treasury	236.995	-1.597.965	-1.360.970	1.995	-1.625.603	-1.623.608	222.749	-1.925.574	-1.702.825
0.61	OZB woningen	191.040	-5.214.864	-5.023.824	191.040	-5.264.864	-5.073.824	184.381	-5.256.180	-5.071.799
0.62	OZB niet woningen	181.660	-3.169.730	-2.988.070	181.660	-3.169.730	-2.988.070	194.781	-3.204.530	-3.009.749
0.64	Belastingen overig	35.389	-40.194	-4.805	35.389	-12.016	23.373	39.968	-20.277	19.691
0.7	Alg. uitkering en ov. Uitk. Gemeentefnds	0	-52.864.307	-52.864.307	0	-55.562.159	-55.562.159	0	-56.062.956	-56.062.956
0.8	Overige baten en lasten	2.278.148	-30.000	2.248.148	1.667.784	-40.000	1.627.784	544.794	-343.023	201.771
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	683.648	0	683.648
0.10	Mutaties op de reserve	1.166.745	-4.564.427	-3.397.682	775.538	-3.606.120	-2.830.582	1.299.730	-2.253.337	-953.608
1.1	Resultaat rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	2.192.964	0	2.192.964
2.1	Verkeer vervoer (kaplasten nutsvoorz)	13.548	0	13.548	13.548	0	13.548	11.884	0	11.884
3.4	Econ. promotie (for en toeristenbel)	12.740	-374.185	-361.445	12.740	-309.185	-296.445	12.449	-363.121	-350.672
		97.836.113	**-97.836.113**	**0**	**106.167.870**	**-106.167.870**	**0**	**104.689.825**	**-104.689.825**	**0**

Bijlage G. Brugstaat rekening - begroting 2020

Bedragen in €

	Begroting 2020			Rekening 2020			Saldo begr. - rek.2020		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	8.271.532	-4.581.068	3.690.464	7.807.214	-8.179.532	-372.318	-464.318	-3.598.464	-4.062.782
2	15.026.554	-4.343.482	10.683.072	14.006.442	-4.662.777	9.343.665	-1.020.112	-319.295	-1.339.407
3	23.188.980	-13.716.290	9.472.690	18.337.779	-9.982.170	8.355.609	-4.851.201	3.734.120	-1.117.081
4	24.507.419	-1.052.478	23.454.941	23.119.380	-1.054.051	22.065.329	-1.388.039	-1.573	-1.389.612
5	3.519.143	-3.629.855	-110.712	3.093.493	-3.443.153	-349.660	-425.650	186.702	-238.948
6	1.157.777	-213.115	944.662	868.932	-105.003	763.929	-288.845	108.112	-180.733
7	7.705.364	-946.041	6.759.323	7.467.127	-890.215	6.576.912	-238.237	55.826	-182.411
8	3.234.524	-232.869	3.001.655	3.155.123	-203.044	2.952.079	-79.401	29.825	-49.576
9	2.830.944	-573.284	2.257.660	3.070.722	-609.995	2.460.727	239.778	-36.711	203.067
Alg. dekk.	13.483.029	-67.055.056	-53.572.027	12.500.360	-68.288.647	-55.788.287	-982.669	-1.233.591	-2.216.260
Mut. Res.	3.242.604	-9.025.101	-5.782.497	9.070.291	-7.271.236	1.799.055	5.827.687	1.753.865	7.581.552
Totaal	**106.167.870**	**-105.368.639**	**799.231**	**102.496.863**	**-104.689.823**	**-2.192.960**	**-3.671.007**	**678.816**	**-2.992.191**

Bijlage H. Brugstaat rekening 2019 - 2020

Bedragen in €

	Rekening 2019			Rekening 2020			Saldo rek. 2019 - rek. 2020		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	9.564.557	-9.000.865	563.692	7.807.214	-8.179.532	-372.318	-1.757.343	821.333	-936.010
2	13.838.180	-4.582.925	9.255.255	14.006.442	-4.662.777	9.343.665	168.262	-79.852	88.410
3	15.569.774	-6.740.740	8.829.034	18.337.779	-9.982.170	8.355.609	2.768.005	-3.241.430	-473.425
4	21.504.735	-468.273	21.036.462	23.119.380	-1.054.051	22.065.329	1.614.645	-585.778	1.028.867
5	2.858.699	-3.306.223	-447.524	3.093.493	-3.443.153	-349.660	234.794	-136.930	97.864
6	739.616	-305.860	433.756	868.932	-105.003	763.929	129.316	200.857	330.173
7	6.308.926	-893.908	5.415.018	7.467.127	-890.215	6.576.912	1.158.201	3.693	1.161.894
8	2.983.240	-209.671	2.773.569	3.155.123	-203.044	2.952.079	171.883	6.627	178.510
9	3.673.706	-758.733	2.914.973	3.070.722	-609.995	2.460.727	-602.984	148.738	-454.246
Alg. dek.	11.757.966	-64.564.274	-52.806.308	12.500.360	-68.288.647	-55.788.287	742.394	-3.724.373	-2.981.979
Mut res.	10.827.709	-10.969.517	-141.808	9.070.291	-7.271.236	1.799.055	-1.757.418	3.698.281	1.940.863
Totaal	**99.627.108**	**-101.800.989**	**-2.173.881**	**102.496.863**	**-104.689.823**	**-2.192.960**	**2.869.755**	**-2.888.834**	**-19.079**

Bijlage I. Overzicht niet aangewende kredieten/budgetten overbrengen naar 2021

Investeringen die in 2020 eenmalig t.l.v. exploitatie waren gedekt, die overgebracht moeten worden naar 2021

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
Bestuurlijke vernieuwing/onderzoek burgerzaken	659
Afstoten gemeentelijke gebouwen (verkoop Joetse / loods carnaval)	243.670
Digitalisering OD-archief	23.121
Aanschaf ANPR-camera's	15.000
Extra capaciteit knooppunt N35 negatief overbrengen	-2.881
Rehabilitatie Schoonhetenseweg	46.563
Aanbesteding informatievoorziening openbare ruimte	28.370
Herontwikkeling Stationsstraat Raalte	434
Marsroute N35	75.000
N35 't Fiester Mariënheem	18.717
Beleid recreatie en toerisme	10.725
Opstellen plan van aanpak circulaire economie	10.000
Promotie en marketing	14.000
Aanpak centrum Raalte	2.830
Aanpak centrum Heino	20.000
Human Capital Agenda	4.384
Retail	20.000
CRM-systeem Ondernemersdienstverlening	5.000
Agri & Food	20.000
De Linderte, verbouw en functionele aanpak	17.425
Ondersteuning onderwijshuisvesting	3.685
Uitvoering sportnota	50.000
Onderzoekskosten tennisvereniging Heino	5.000
Evaluatie buurtsportcoaches/combifunctionaris	20.000
75 jaar Vrijheid	15.583
Opstellen groenbeheerplan	7.500
Herijking subsidiebeleid	25.650
Koploperprojectondersteuning	269.520
Ontwikkelen beleid klimaatadaptie	8.976
VTH-beleid	10.000
Implementatie Omgevingswet	52.617
Implementatie Digitaal Stelsel Omgevingswet	172.327
Opstellen basisontwerp verkabeling	20.941
Frictie- en ontwikkelbudget OD	2.612
Locatie Slotman	-2.918
Totaal	**1.234.509**

(Eenmalige) posten 2020 vallen vrij in 2020; in 2021 ten laste van Algemene bestemmingsreserve ramen

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
Migratie CMS (voorlichting)	10.000
Kindergemeenteraad naar 2021 (door corona niet uitgevoerd in 2020)	5.100
Budget voor fractieondersteuning over naar 2021 o.b.v. besluit agendacomissie	11.125
Veiligheidsmonitor in 2021 i.p.v. 2020	9.107
Monitoren verkeersstromen; uitgesteld i.v.m. corona	18.000
Wandel- en fietsroutenetwerk	747
Klok- en kloktoren Stevenskamp	5.000
Inrichting fonds lokaal klimaatbeleid	7.000
Koppelingen BGT/BAG en BGT/LV Project heeft vertraging opgelopen	40.308
Opbrengst bouwleges 2020 in te zetten voor begeleidingskosten 2021	250.000
SPP dienstverlening beheer	41.000
SPP werken op afspraak	30.000
Budget AVG 2020	33.000
Stelpost inventaris en stelpost inv. Sociaal Domein	51.795
Programmamanager digitale transitie	60.000
Budget organisatieontwikkeling 2020	75.000
Vergoeding uitvoeringskosten TOZO	287.400
Totaal	**934.582**

Stelposten algemene uitkering overhevelen naar 2021

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
Invoering Wet Inburgering	75.000
Middelen dak-en thuisloosheid (sept. cc 2020)	18.000
Waterschapsverkiezing (sept cc 2020)	6.000
Gezond in de Stad (sept cc 2020)	6.000
Rijkscompensatie 2020 Corona cultuur	41.700
Rijkscompensatie 2020 Corona buurthuizen	26.000
Rijkscompensatie 2020 Corona jongerenorganisaties	16.000
Rijkscompensatie 2020 Corona noodopvang kinderen	36.000
Rijkscompensatie 2020 Corona schrappen opschalingskorting	79.358
Rijkscompensatie 2020 Corona Toezicht en Handhaving	60.000
Rijkscompensatie 2020 Corona proof verkiezingen	68.000
Rijkscompensatie 2020 Corona eigen bijdrage kinderopvang	10.000
Rijkscompensatie 2020 Corona re-integratie	17.000

Rijkscompensatie 2020 schulddienstverlening	22.000
Rijkscompensatie 2020 bijstand	8.000
Rijkscompensatie 2020 quarantainekosten	6.000
Rijkscompensatie 2020 jeugd aan zet	8.600
Rijkscompensatie 2020 meerkosten Wmo en jeugd	25.707
Rijkscompensatie 2020 maatschappelijke begeleiding (dec.cc 2020)	9.000
Totaal	**538.365**

Overzicht niet aangewende kredieten / budgetten overbrengen naar volgend dienstjaar

Eenmalige uitgaven 2020 die afgedekt werden door een beschikking over een bestemmingsreserve

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
Verhoogde asielinstroom uit rekening 2020	122.087
Stelpost Corona 2020 gemeente	500.000
Budget voor de uitvoeringsplannen DOWR-I t.l.v. ABR	55.000
Stelpost GDI over naar 2021 t.l.v. ABR	35.000
Gezond in de stad 2019 t.l.v. ABR	4.290
Totaal	**716.377**

Totaal	3.423.833
Ten laste van Algemene bestemmingsreserve in 2020 rekeningsaldo	2.707.456
Reeds ten laste van Algemene bestemmingsreserve	716.377

Bijlage J. Kredieten

Deze bijlage is gesplitst in 2 onderdelen:

- Kredieten overhevelen van 2020 naar 2021
- Eindverantwoording Nieuw Tijenraan

Bijlage J.1. Kredieten 2020 naar 2021

Planning van investeringskredieten 2020

Bedragen in €

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Totaal
Balanssaldo investeringskredieten 1 januari	5.343.644	6.225.000	4.343		11.572.987
Nieuwe kredieten vanuit begroting 2020 incl. wijzigingen	19.639.601				19.639.601
	24.983.245	6.225.000	4.343	0	31.212.588
Werkelijk uitgegeven 2020	17.154.772				17.154.772
Vervallen posten 2020	-4.196.069				-4.196.069
	12.024.542	6.225.000	4.343	0	18.253.885
Bijstelling planning bij zomernota 2020	-5.289.688	520.031	4.670.657	99.000	0
Alsnog doorschuiven naar volgend jaar	**6.734.854**	**6.745.031**	**4.675.000**	**99.000**	**18.253.885**

Grote posten die overgebracht worden zijn:

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag
Verduurzaming gem gebouwen	570.832
Binnenklimaat gemeentehuis	162.329
Groot onderhoud gem gebouwen	454.599
Vervanging tractiemiddelen	855.616
Implementatie dig systeem OGV	172.327
Woonservicegebieden	199.588
Koploperprojectondersteuning	269.520
Beschermd wonen	614.149
Div rioleringskredieten	249.001
Div kredieten wegen	521.013

Bijlage J.2. Eindverantwoording Nieuw Tijenraan

De nazorgfase van Tijenraan is in 2020 afgerond en het gebouw is in januari 2021 aan de beheerorganisatie overgedragen. Over deze afronding en ook over het beachveld is de raad in juli 2020 via een informatienotitie (kenmerk 13638-2020) geïnformeerd.

Als het gaat om de herinrichting van de openbare ruimte aan de oostzijde van de Zwolsestraat: dit loopt in 2021 door.

De interne overdracht houdt in dat de kredieten voor de nieuwbouw (het gebouw en beachveld) zijn afgesloten per 31 december 2020. Het volgende financiële eindbeeld kan geschetst worden:

Financiële eindstand van gebouw Tijenraan (inclusief beachveld) per 31-12-2020

Bedragen in €

Kosten	Begroot	Realisatie	Restant
Bouwsom aannemer incl. meerwerk	14.547.554	14.578.865	-31.311
Vaste inrichting (Sportbedrijf)	1.211.426	1.192.898	18.528
Directiekosten	1.029.176	1.193.153	-163.977
Beachveld	176.192	190.142	-13.950
Overig	553.900	489.843	64.057
Totaal	**17.518.248**	**17.644.901**	**-126.653**
Tekort kosten in % van totaalbedrag			**-0,7%**

Het financiële resultaat van de nieuwbouw laat zien dat er ten opzichte van de begrote kosten een tekort is van € 127.000. Dit tekort wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere directiekosten ten gevolge van de langdurige nazorgfase. Gezien de investering van +/- 17,5 mln. resulteert dit in een overschrijding van 0,7%. Tegenover dit tekort staan hogere subsidiebaten van € 120.000.

Bijlage K. EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 19) is de verplichting vastgesteld, dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

Bedragen in € 1.000

Omschrijving			2019 Volgens realisatie jaarrekening	2020 Volgens meerjaren-raming in de begroting	2020 Volgens realisatie jaarrekening
1	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	2.032		4.735
2	(+)	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.917		3.859
3	(+)	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.287		1.372
4	(-)	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	6.607		13.364
5	(+)	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	196		475
6	(-)	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
		Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0		0
7	(-)	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	4.509		2.952
8	(+)	Baten bouwgrondexploitatie:			
		Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	11.280		9.964
9	(-)	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	839		483

10	(-)	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten.	0		0
11		Verkoop van effecten:			
a		Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee		Nee
b	(-)	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0		0
Berekend EMU-saldo			**7.757**	**0**	**3.606**

Bijlage L. Format nieuwe voorzieningen

Voorziening	Transitievergoeding eigen personeel
Nummer	057
Portefeuillehouder:	
Budgethouder:	Mieke Lammerts van Bueren
Soort:	
Doelstelling:	(Bijna) Alle medewerkers die in dienst komen krijgen eerst een aanstelling voor een jaar of langer met de intentie dit om te zetten na afloop in een vast dienst verband. De betreffende medewerkers hebben bij het niet omzetten van het dienstverband recht op een transitie vergoeding van maximaal 1/3 maand salaris per jaar. Dit is het eerste jaar dat er gestort wordt in de voorziening. Inmiddels hebben we wel wat ervaring en weten dat bijna iedereen een dienstverband krijgt, daarom is de hoogte van het risico ingeschat op 10%.
Ontstaan:	2020
Duur van de voorziening	
Bodem / plafond:	

Financiën:	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Stand per 01-01	0	3.131	3.131	3.131
Vermeerderingen	3.131			
Verminderingen	0			
Stand per 31-12	3.131	3.131	3.131	3.131

Vermeerderingen:	
Verminderingen:	
Onderhoudsplan en/of claims:	
Advies:	

Bijlage M. Inzicht in loonkosten

In onderstaande grafieken zijn de verhoudingen in kosten tussen het personeel in dienst en het personeel van derden van de gemeente Raalte inzichtelijk gemaakt, zowel op begrotingsbasis als rekeningbasis. De grafieken zijn een verlengde van de indicatoren overzicht overhead in paragraaf 2.2.2.1.

Algemeen

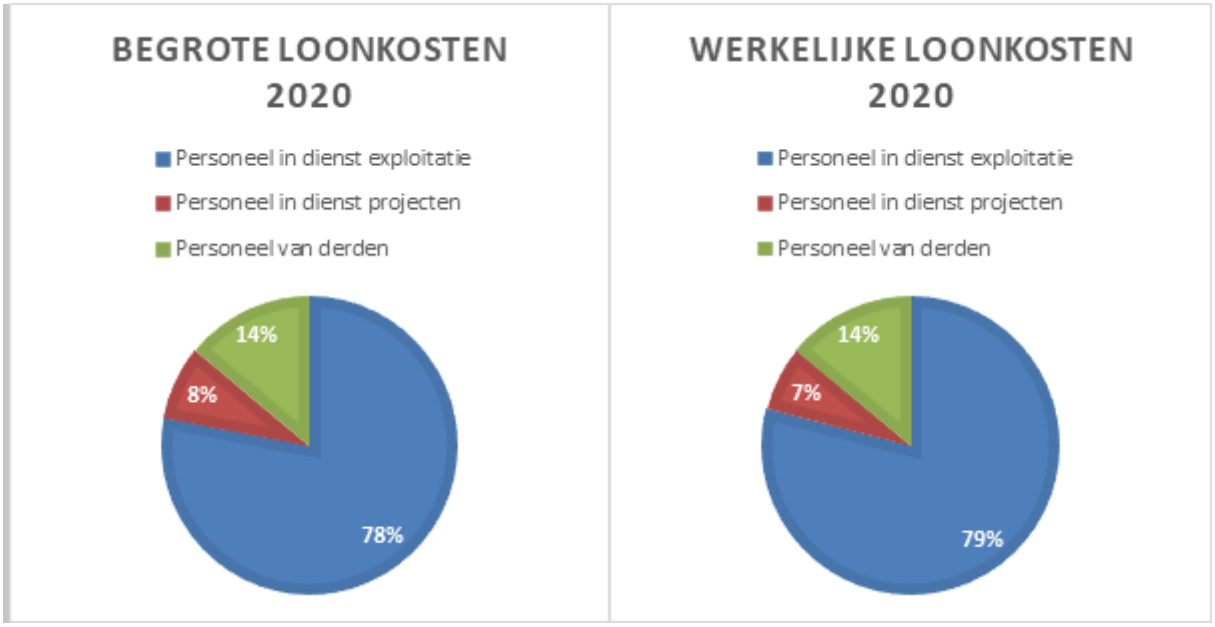
Sinds 2016 werken we met het loonsomkader en sturen wij op het loonsombudget en niet meer op fte's. Op deze manier is ruimte gecreëerd voor meer flexibiliteit binnen de organisatie. Voor 2020 is het loonsomkader door de raad vastgesteld op € 16,489 mln. Binnen dit kader kan het college medewerkers in dienst nemen voor uitvoering van de gemeentelijke taken. De begrote vaste formatie die hier tegenover staat is 213,68 fte.

Taken gemeente

De taken die een gemeente uitvoert kun je als volgt verdelen:

1. Reguliere taken: deze zijn jaarlijks terugkerend, daar wordt vaste formatie op ingezet, bevindt zich binnen de programma's oftewel exploitatie.
2. Projecten: deze hebben een tijdelijk karakter (grondexploitatie, investeringsprojecten of overige projecten). We hebben elk jaar meerdere projecten lopen. Hier wordt vaste formatie, tijdelijke formatie en personeel van derden op ingezet, afhankelijk van het aantal en type projecten.

Verhouding loonkosten vast en flexibel personeel



Toelichting

Blauw (personeel in dienst exploitatie):

De loonkosten van personeel in dienst binnen de exploitatie was begroot op 78% en komt in werkelijkheid uit op 79% van de totale loonsom.

Rood (personeel in dienst projecten):

De loonkosten voor personeel in dienst op de projecten (ook wel uren buiten de exploitatie genoemd) was begroot op 8% en komt in werkelijkheid ook uit op 7% van de totale loonsom. Dit komt omdat een deel van de vacatures op dit onderdeel nog niet ingevuld waren in 2020.

Groen (personeel van derden):

De loonkosten voor personeel van derden binnen de exploitatie was begroot op 14% en komt in werkelijkheid uit op 14% van de totale loonsom.

Bedragen in €

Omschrijving	Begroot 2020	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Saldo per 1 januari	**800.000**	**800.000**	**800.000**	**511.244**	**422.444**	**436.686**	**413.750**
Toevoegingen:							
Jaarlijkse toevoeging seniorenbeleid (oude regeling).	17.717	17.717	17.717	17.717	17.717	17.717	17.717
In reguliere begroting geraamde uitgaven aan voormalig personeel.	107.013	Onderdeel van saldo loonsom *	112.875	112.875	112.875	112.875	112.875
Storting vanuit concernbudget SPP (betreft voordeel vervallen uitloopschalen bij vertrek medewerkers).	330.659	330.659	376.225	385.260	414.591	424.397	426.859
Subtotaal saldo toevoegingen	455.390	348.376	506.817	515.852	545.183	554.989	557.451
Onttrekkingen:							
Terugstorten eerdere uitgaven revolving fund: bedrag van € 500.000 vanaf 2019 (tot uiterlijk 2025) terugstorten in de algemene middelen. **	70.000	70.000	70.000	70.000	18.710	0	0
Versneld terugstorten SPP in verband met overschrijden plafondbedrag.		38.688		-19.978	-18.710		
Terugstorten eerder beschikbaar gestelde middelen van € 450.000 bij het nieuw beleid 2018. **			100.000	78.710			
Versneld terugstorten SPP in verband met overschrijden plafondbedrag.	0	78.710	0	-78.710		0	0
Uitgaven aan voormalig personeel (inclusief terugontvangst arbeidsongeschiktheidsuitkeringen).	49.289	Onderdeel van saldo loonsom *	8.830	0	0	0	0
Financiële gevolgen generatiepact regeling.	128.505	125.047	109.158	85.326	61.361	48.676	28.985
Prognose deelname generatiepact (in 2021 en 2022)			5.300	13.900	18.900	18.900	18.900
Saldo onttrekkingen ; Investeringen in de organisatie onder andere verbinder Raalter dorp, trainees, ontwikkelaar HR, clusterontwikkeling, interne clustercoaches.	446.138	446.139	202.284	-44.595	-49.320	10.350	10.350
Indicatie verwachte onttrekkingen; o.a. trainees, mobiliteitsbevorderende maatregelen en investeringen in organisatie/ strategische personeelsplanning.			300.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Subtotaal saldo onttrekkingen	693.932	719.896	690.272	532.021	530.751	559.026	539.335
Resume							
Saldo reserve SPP per 1 januari	800.000	800.000	800.000	511.244	422.444	436.686	413.750
Toevoegingen	455.390	348.376	506.817	515.852	545.183	554.989	557.451
Terugstorten in de algemene middelen (deels versneld € 117.398)	-70.000	-187.398	-170.000	-50.022	0	0	0
Onttrekkingen	-623.932	-571.186	-625.572	-554.631	-530.941	-577.926	-558.235
Saldo loonsom jaarrekening 2020		410.208					
Saldo reserve SPP per 31 december	**561.458**	**800.000**	**511.244**	**422.444**	**436.686**	**413.750**	**412.966**

* De kosten voor het voormalig personeel zijn structureel geraamd binnen de begroting. Het saldo van het budget ten opzichte van de werkelijke kosten wordt gestort of onttrokken aan de reserve. Dit saldo is onderdeel van het totale saldo van de loonsom 2020 van in totaal € 410.208.
** Beschikbaar gesteld revolving fund voor instellen reserve SPP: € 500.000. Teruggestort tot en met 31-12-2020: € 379.978. Nog terug te storten in 2021-2022: € 120.022.
Extra storting SPP nieuw beleid 2018: € 450.000. Teruggestort tot en met 31-12-2020: € 350.000. Nog terug te storten in 2021: € 100.000.

Controleverklaring

Gemeente Raalte

6.1 Inleiding

6.2 Verklaring College van B&W

6.3 Raadsbesluit